

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ταμείο Συνοχής

Κυπριακή Δημοκρατία

Διαρθρωτικά Ταμεία
της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην Κύπρο

Τμήμα Ανατύξεως
Υδάτων

Έλεγχος / Συμπλήρωση κενών των δεδομένων του άρθρου 5 της ΟΠΥ

Οικονομική ανάλυση των χρήσεων ύδατος

Οκτώβριος 2015

«ΠΑΡΟΧΗ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΤΟΥ
2^{ου} ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΛΕΚΑΝΗΣ ΑΠΟΡΡΟΗΣ ΠΟΤΑΜΟΥ ΤΗΣ
ΚΥΠΡΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 2000/60/ΕΚ ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΠΛΗΜΜΥΡΑΣ ΓΙΑ
ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 2007/60/ΕΚ»

ΤΑΥ 10/2014

Το έργο δύναται να συγχρηματοδοτηθεί από το Ταμείο Συνοχής

Κοινοπραξία	
	
ΛΔΚ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Α.Ε.	ECOS ΜΕΛΕΤΗΤΙΚΗ Α.Ε.
Ημερομηνία:	01.10.2015
Έκδοση:	3
Περιγραφή:	Τελική Έκθεση

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΠΕΡΙΛΗΨΗ – EXECUTIVE SUMMARY 1

ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΠΕΡΙΛΗΨΗ	1
EXECUTIVE SUMMARY	2

1. ΠΡΟΛΟΓΟΣ..... 1-1

1.1 ΓΕΝΙΚΑ.....	1-1
1.2 ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΣΥΜΒΑΣΗΣ	1-2
1.3 ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ	1-3
1.4 ΟΜΑΔΑ ΜΕΛΕΤΗΣ	1-4

2. ΓΕΝΙΚΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΥΠΡΟΥ..... 2-5

2.1 ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ.....	2-6
2.2 ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ.....	2-7
2.2.1 Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν.....	2-7
2.2.2 Δημόσια Οικονομικά.....	2-9
2.2.3 Κατά Κεφαλήν Εισόδημα.....	2-10
2.3 ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ.....	2-11
2.3.1 Διαχρονική εξέλιξη Απασχόλησης – Ανεργίας.....	2-11
2.4 ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	2-13
2.5 ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	2-14
2.5.1 Γεωργία.....	2-14
2.5.1.1 Γεωργική Γη.....	2-15
2.5.1.2 Όγκος Φυτικής παραγωγής.....	2-17
2.5.1.3 Ακαθάριστη Αξία Φυτικής Παραγωγής.....	2-18
2.5.2 Κτηνοτροφία.....	2-19
2.5.2.1 Κτηνοτροφική Παραγωγή	2-19
2.5.2.2 Ακαθάριστη Αξία Κτηνοτροφικής παραγωγής.....	2-21
2.5.3 Δάση-Αλιεία-Λοιπά	2-22
2.5.3.1 Ακαθάριστη Αξία Παραγωγής.....	2-22
2.5.4 Απασχόληση Πρωτογενή Τομέα	2-23
2.5.5 Ειδικά Θέματα Πρωτογενή Τομέα.....	2-24
2.5.5.1 Εξαγωγές πρωτογενούς τομέα.....	2-24

2.5.5.2	Απαιτήσεις νερού ανά καλλιέργεια	2-25
2.5.5.3	Κοινή Αγροτική Πολιτική (ΚΑΠ)-Γεωργία-Πολιτικές για το νερό	2-26
2.6	ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ	2-31
2.6.1	Ακαθάριστη Αξία Παραγωγής Βιομηχανίας	2-31
2.6.2	Προστιθέμενη Αξία Βιομηχανίας.....	2-32
2.6.3	Απασχόληση Βιομηχανίας.....	2-33
2.6.4	Βιομηχανία Τροφίμων	2-33
2.7	ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	2-35
2.7.1	Εξέλιξη Τουριστικής Κίνησης.....	2-35
2.8	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΎΔΑΤΟΣ	2-36
2.8.1	Γενικά	2-36
2.8.2	Υπηρεσία Ύδρευσης	2-38
2.8.3	Υπηρεσία Άρδευσης.....	2-38
2.8.4	Υπηρεσία Αποχέτευσης	2-38
2.8.5	Υπηρεσία Παροχής Ανακυκλωμένου Νερού	2-46

3. ΧΡΗΣΕΙΣ ΥΔΑΤΟΣ 3-47

4. ΠΑΡΟΧΟΙ ΝΕΡΟΥ 4-48

4.1	ΓΕΝΙΚΑ.....	4-48
4.1.1	Παροχή Νερού Ύδρευσης	4-48
4.1.2	Παροχή Νερού Άρδευσης.....	4-49
4.2	ΠΑΡΟΧΗ ΝΕΡΟΥ ΥΔΡΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΡΔΕΥΣΗΣ ΑΠΟ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΑ ΕΡΓΑ	4-49
4.2.1	Παροχή Νερού Ύδρευσης	4-49
4.2.2	Παροχή Νερού Άρδευσης.....	4-50
4.3	ΠΑΡΟΧΗ ΝΕΡΟΥ ΎΔΡΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΡΔΕΥΣΗΣ ΕΚΤΟΣ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΩΝ ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΈΡΓΩΝ.....	4-50
4.3.1	Γενικά	4-50
4.3.2	Δήμοι/Κοινότητες, Αρδευτικοί Οργανισμοί και Ιδιώτες εκτός ΚΥΕ	4-51
4.4	ΣΥΛΛΟΓΗ ΑΣΤΙΚΩΝ ΛΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΟ-ΒΑΘΜΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ.....	4-51
4.4.1	Συμβούλια Αποχέτευσης Αστικών Περιοχών.....	4-51
4.4.2	Συμβούλια Αποχέτευσης Αγροτικών Περιοχών	4-51
4.5	ΠΑΡΟΧΗ ΑΝΑΚΥΚΛΩΜΕΝΟΥ ΝΕΡΟΥ ΓΙΑ ΑΡΔΕΥΣΗ	4-52
4.5.1	Παροχή από το ΤΑΥ.....	4-52
4.5.2	Παροχή από τα Συμβούλια Αποχέτευσης Αγροτικών Περιοχών	4-52
4.6	ΣΥΓΚΕΤΡΩΤΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ	4-52

5. ΠΗΓΕΣ ΝΕΡΟΥ 5-54

5.1	ΙΣΤΟΡΙΚΟ.....	5-54
5.2	ΠΗΓΕΣ ΝΕΡΟΥ ΣΗΜΕΡΑ	5-55
5.2.1	Γενικά	5-55
5.2.2	Φράγματα.....	5-56
5.2.3	Συστήματα Υπογείων Υδάτων.....	5-61
5.2.4	Μονάδες αφαλάτωσης.....	5-62
5.2.5	Ανακύκλωση νερού	5-62

6. ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΕΙΣ ΥΔΑΤΟΣ 6-64

7. ΠΡΟΝΟΙΕΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ ΤΙΜΟΛΟΓΗΣΗΣ 7-73

7.1	ΠΑΡΟΧΗ ΝΕΡΟΥ ΥΔΡΕΥΣΗΣ.....	7-73
7.1.1	Παροχή νερού από Τ.Α.Υ.....	7-74
7.1.2	Παροχή νερού από εξουσιοδοτημένους προμηθευτές που λαμβάνουν νερό από ΚΥΕ	7-74
7.1.3	Παροχή νερού από εξουσιοδοτημένους προμηθευτές από κυβερνητικά υδατικά έργα και παράλληλα από άλλες πηγές.....	7-75
7.1.4	Παροχή νερού από εξουσιοδοτημένους προμηθευτές εκτός κυβερνητικών έργων	7-76
7.2	ΠΑΡΟΧΗ ΝΕΡΟΥ ΑΡΔΕΥΣΗΣ.....	7-77
7.2.1	Παροχή νερού άρδευσης από Τ.Α.Υ, ή από εξουσιοδοτημένους προμηθευτές από Κυβερνητικά Υδατικά Έργα.	7-77
7.2.2	Παροχή νερού από εξουσιοδοτημένους προμηθευτές εκτός κυβερνητικών υδατικών έργων.....	7-78
7.3	ΠΑΡΟΧΗ ΑΝΑΚΥΚΛΩΜΕΝΟΥ ΝΕΡΟΥ	7-79
7.3.1	Παροχή από το ΤΑΥ ή επιτροπές κυβερνητικών υδατικών έργων	7-79
7.3.2	Παροχή από άλλους εξουσιοδοτημένους προμηθευτές	7-80
7.4	ΔΡΑΣΕΙΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ ΤΙΜΟΛΟΓΗΣΗΣ	7-80

8. ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΑΝΑΚΤΗΣΗΣ ΚΟΣΤΟΥΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΔΑΤΟΣ 8-82

8.1	ΓΕΝΙΚΑ.....	8-82
8.1.1	Κόστος Υπηρεσιών Ύδατος	8-82
8.1.2	Έσοδα Υπηρεσιών Ύδατος.....	8-83
8.2	ΑΝΑΚΤΗΣΗ ΚΟΣΤΟΥΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΎΔΡΕΥΣΗΣ.....	8-84
8.3	ΤΙΜΟΛΟΓΗΣΗ.....	8-90

8.3.1	Πάροχοι νερού Ύδρευσης.....	8-90
8.3.2	Τιμολόγηση ανά πάροχο.....	8-91
8.3.2.1	TAY.....	8-91
8.3.2.2	Συμβούλια Υδατοπρομήθειας.....	8-91
8.3.3	Τιμολόγηση και Ανάκτηση Κόστους.....	8-96
8.4	ΑΝΑΚΤΗΣΗ ΚΟΣΤΟΥΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΑΡΔΕΥΣΗΣ.....	8-97
8.5	ΤΙΜΟΛΟΓΗΣΗ.....	8-101
8.5.1	Πάροχοι Νερού Άρδευσης.....	8-101
8.5.2	Τιμολόγηση ανά Πάροχο.....	8-101
8.5.2.1	TAY (Εντός ΚΥΕ).....	8-101
8.5.2.2	Εκτός ΚΥΕ.....	8-102
8.5.3	Τιμολόγηση και Ανάκτηση Κόστους.....	8-102
8.6	ΑΝΑΚΤΗΣΗ ΚΟΣΤΟΥΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ (ΜΕΧΡΙ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ) ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΑΝΑΚΥΚΛΩΜΕΝΟΥ ΝΕΡΟΥ.....	8-103
8.6.1	Δυναμικότητες και Επεξεργασία Λυμάτων Αστικών ΣΑ & Αγροτικών Σταθμών Επεξεργασίας.....	8-104
8.6.2	Συνολικές Επενδύσεις – Σχηματισμός Πάγιου Κεφαλαίου Υπηρεσιών Αποχέτευσης & Ανακυκλωμένου Νερού.....	8-106
8.6.2.1	Επιμερισμός Αξίας Παγίων ανά υπηρεσία.....	8-108
8.6.3	Κόστος λειτουργίας και Συντήρησης Υπηρεσιών Αποχέτευσης και Ανακυκλωμένου Νερού.....	8-112
8.6.3.1	Επιμερισμός συνολικού λειτουργικού κόστους ανά υπηρεσία.....	8-113
8.6.4	Ανάκτηση Κόστους Υπηρεσίας Αποχέτευσης (Μέχρι δευτεροβάθμια επεξεργασία).....	8-114
8.6.4.1	Χρηματοοικονομικό Κόστος.....	8-114
8.6.5	Περιβαλλοντικό Κόστος.....	8-121
8.6.6	Κόστος Πόρου.....	8-121
8.6.7	Συνολικό Μοναδιαίο Κόστος.....	8-121
8.6.8	Χρεώσεις και Έσοδα Συμβουλίων Αποχέτευσης – Μοναδιαίο Έσοδο.....	8-122
8.6.9	Ανάκτηση Κόστους.....	8-124
8.6.9.1	Ανάκτηση κόστους Συνόλου Χώρας.....	8-124
8.6.9.2	Ανάκτηση Κόστους Αστικών ΣΑ.....	8-125
8.7	ΑΝΑΚΤΗΣΗ ΚΟΣΤΟΥΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΑΝΑΚΥΚΛΩΜΕΝΟΥ ΝΕΡΟΥ.....	8-125
8.7.1	Παραγωγή και Επαναχρησιμοποίηση Ανακυκλωμένου Νερού.....	8-126
8.7.2	Κόστος Υπηρεσίας Ανακυκλωμένου Νερού.....	8-129
8.7.2.1	Χρηματοοικονομικό Κόστος Κεφαλαίου – Μοναδιαίο Κόστος Κεφαλαίου.....	8-129

8.7.2.2 Χρηματοοικονομικό Κόστος Λειτουργίας – Μοναδιαίο Κόστος Λειτουργίας ..	8-133
8.7.2.3 Συνολικό Μοναδιαίο Χρηματοοικονομικό Κόστος	8-137
8.7.3 Περιβαλλοντικό Κόστος	8-140
8.7.4 Κόστος Πόρου	8-140
8.7.5 Συνολικό Μοναδιαίο Κόστος Υπηρεσίας Ανακυκλωμένου Νερού	8-141
8.7.6 Χρεώσεις - Έσοδα υπηρεσίας Ανακυκλωμένου Νερού – Μοναδιαίο έσοδο	8-142
8.7.7 Ανάκτηση Κόστους	8-144
8.7.8 Συμπεράσματα	8-146

9. ΠΟΡΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΟΜΒΡΙΩΝ ΥΔΑΤΩΝ 9-147

9.1 ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΜΕΤΡΩΝ ΑΠΟ ΦΟΡΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΟΜΒΡΙΩΝ ΥΔΑΤΩΝ	9-147
9.2 ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΜΕΤΡΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΟΜΒΡΙΩΝ ΥΔΑΤΩΝ	9-151

10. ΒΑΣΙΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ 10-154

10.1 ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ.....	10-154
------------------------	--------

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

A. ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ
B. ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΑΝΑΚΤΗΣΗΣ ΚΟΣΤΟΥΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΔΑΤΟΣ

ΛΙΣΤΑ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 2-1 Βασικά Κοινωνικοοικονομικά Χαρακτηριστικά Κύπρου (2008-2013)	2-5
Πίνακας 2-2	2-25
Πίνακας 2-3 Απορρόφηση ανά άξονα του ΠΑΑ 2007-13 (εκατμ €)	2-28
Πίνακας 2-4 Κατηγοριοποίηση των οικισμών που εξυπηρετούνται από δίκτυα αποχέτευσης κατά μέγεθος και ανάλογα με τον τελικό αποδέκτη.....	2-43
Πίνακας 2-5 Δίκτυα αποχέτευσης σε οικισμούς που πραγματοποιούν απορρίψεις σε περιοχές κανονικής ευαισθησίας.....	2-43
Πίνακας 2-6 Δίκτυα αποχέτευσης σε οικισμούς που πραγματοποιούν απορρίψεις σε ευαίσθητες περιοχές	2-43
Πίνακας 2-7 Αριθμός Σταθμών Επεξεργασίας Λυμάτων ανάλογα με την κατηγορία μεγέθους των οικισμών της Κύπρου	2-44
Πίνακας 2-8 Βαθμός επεξεργασίας που επιτυγχάνεται για τους οικισμούς που απορρίπτουν τα επεξεργασμένα λύματα σε περιοχές κανονικής ευαισθησίας	2-44

Πίνακας 2-9 Βαθμός επεξεργασίας οικισμών με ι.π. >2.000 που πραγματοποιούν απορρίψεις σε ευαίσθητες περιοχές.....	2-45
Πίνακας 2-10 Βιομηχανικά Απόβλητα που δεν εμπίπτουν σε κεντρικά συστήματα επεξεργασίας αποβλήτων.....	2-46
Πίνακας 4-1 Υπηρεσίες, Παροχές Υπηρεσιών (Προμηθευτές & Διανομείς νερού) και Χρήσεις Ύδατος στην Κύπρο.....	4-52
Πίνακας 5-1	5-56
Πίνακας 6-1: Συγκεντρωτικά αποτελέσματα κατανάλωσης (σε m ³) ανά Υπηρεσία Ύδατος – Μέσος όρος 2005-2007.....	6-64
Πίνακας 6-2 Καταναλώσεις νερού (σε m ³ /έτος).....	6-65
Πίνακας 8-1 Χρηματοοικονομικό Κόστος Ύδρευσης 2007.....	8-85
Πίνακας 8-2.....	8-88
Πίνακας 8-3.....	8-89
Πίνακας 8-4.....	8-89
Πίνακας 8-5 Ανάκτηση Κόστους Υπηρεσίας Ύδρευσης 2005-2007.....	8-89
Πίνακας 8-6.....	8-92
Πίνακας 8-7.....	8-95
Πίνακας 8-8.....	8-96
Πίνακας 8-9 Χρηματοοικονομικό Κόστος Άρδευσης 2007.....	8-97
Πίνακας 8-10 Μοναδιαίο Περιβαλλοντικό Κόστος Νερού Άρδευσης.....	8-100
Πίνακας 8-11 Μοναδιαίο Κόστος Πόρου νερού Άρδευσης.....	8-100
Πίνακας 8-12 Ανάκτηση Κόστους Υπηρεσίας Άρδευσης 2005-2007.....	8-100
Πίνακας 8-13.....	8-101
Πίνακας 8-14.....	8-105
Πίνακας 8-15 Επιμερισμός Κόστους ανα Υπηρεσία Ύδατος για τα Αστικά ΣΑ 2008 2013 (€).....	8-110
Πίνακας 8-16 Μοναδιαίο Κόστος Κεφαλαίου Δευτεροβάθμιας Επεξεργασίας σε Επίπεδο Χώρας.....	8-116
Πίνακας 8-17.....	8-118
Πίνακας 8-18 Συνολικό Μοναδιαίο Κόστος Δευτεροβάθμιας Επεξεργασίας σε Επίπεδο Χώρας.....	8-121
Πίνακας 8-19 Ανάκτηση Κόστους Δευτεροβάθμιας Επεξεργασίας Συνόλου Χώρας.....	8-124
Πίνακας 8-20 Επαναχρησιμοποίηση Ανακυκλωμένου Νερού σε Επίπεδο Χώρας 2008-2013 (m ³)...8-127	8-127
Πίνακας 8-21 Ετήσιο Κόστος Κεφαλαίου Ανακυκλωμένου Νερού.....	8-129
Πίνακας 8-22 Σύνολο Παγίων Ετήσιο Κόστος Κεφαλαίου Ανακυκλωμένου Νερού Αστικών ΣΑ 2008-2013.....	8-130
Πίνακας 8-23 Μοναδιαίο Κόστος Κεφαλαίου Υπηρεσίας Ανακυκλωμένου Νερού Συνόλου Χώρας 2008-2013.....	8-131
Πίνακας 8-24 Μοναδιαίο Κόστος Κεφαλαίου Υπηρεσίας Ανακυκλωμένου Νερού Αστικών ΣΑ 2008-2013.....	8-132
Πίνακας 8-25 Συνολικό Λειτουργικό Κόστος Υπηρεσίας Ανακυκλωμένου Νερού σε Επίπεδο Χώρας 2008-2013.....	8-133

Ενδιάμεση Έκθεση Αρ.1 με τίτλο «Έλεγχος / Συμπλήρωση κενών των δεδομένων του άρθρου 5 της ΟΠΥ» - Οικονομική ανάλυση των χρήσεων ύδατος

Πίνακας 8-26 Μοναδιαίο Κόστος Λειτουργίας Υπηρεσίας Ανακυκλωμένου Νερού Συνόλου Χώρας 2008-2013	8-134
Πίνακας 8-27 Μοναδιαίο Κόστος Λειτουργίας Υπηρεσίας Ανακυκλωμένου Νερού Αστικών ΣΑ 2008-1013	8-136
Πίνακας 8-28 Συνολικό Μοναδιαίο Χρηματοοικονομικό Κόστος Ανακυκλωμένου Νερού Χώρας 2008-2013	8-137
Πίνακας 8-29 Μοναδιαίο Χρηματοοικονομικό Κόστος Υπηρεσίας Ανακυκλωμένου Νερού Αστικών ΣΑ 2008-1013.....	8-139
Πίνακας 8-30 Μοναδιαίο Περιβαλλοντικό Κόστος Ανακυκλωμένου Νερού	8-140
Πίνακας 8-31 Συνολικό Μοναδιαίο Κόστος Υπηρεσίας Ανακυκλωμένου Νερού 2008-2013	8-141
Πίνακας 8-32 Χρεώσεις Νερού Τριτοβάθμιας Επεξεργασίας	8-142
Πίνακας 8-33 Μοναδιαίο Έσοδο Υπηρεσίας Ανακυκλωμένου Νερού Σύνολο Αστικών ΣΑ.....	8-144
Πίνακας 8-34 Βαθμός Ανάκτησης Κόστους Ανακυκλωμένου Νερού Συνόλου Αστικών ΣΑ.....	8-145
Πίνακας 8-35 Μέγιστος Δυνατός Βαθμός Ανάκτησης Κόστους Ανακυκλωμένου Νερού Αγροτικών Σταθμών.....	8-146

ΛΙΣΤΑ ΣΧΗΜΑΤΩΝ

Σχήμα 2-1 Ευαίσθητες περιοχές κατά την Οδηγία 91/271 (2011)	2-40
Σχήμα 2-2 Ταμιευτήρας Πολεμιδίων (2011)	2-41
Σχήμα 5-1 Οι Υδρολογικές Περιοχές και Κατανομή Υπόγειων Υδατικών Σωμάτων	5-62
Σχήμα 6-1 Κύριες χρήσεις νερού ανά δραστηριότητα	6-71
Σχήμα 6-2 Κατανάλωση νερού της Υπηρεσίας Ύδρευσης (Παροχή Πόσιμου Νερού) από τα Συμβούλια Υδατοπρομήθειας ανά χρήση	6-72
Σχήμα 6-3 Ποσότητα νερού που διατίθεται από έργα εκτός ΚΥΕ ανά χρήση και συνολικά.....	6-72

ΣΥΝΤΟΜΕΥΣΕΙΣ

ΑΣΑΟ ή SUDS	Αειφόρο Σύστημα Αποχέτευσης Όμβριων Υδάτων
ΑΕΠ	Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν
ΑΣ	Αρδευτικός Σύνδεσμος
ΑΤ	Αρδευτικό Τμήμα
ΒΠΣ	Βιολογικά Ποιοτικά Στοιχεία
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Επιτροπή
ΕΚ	Ευρωπαϊκή Κοινότητα
ΕΠΠ	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιβάλλοντος
ΘΠ	Θεματική Προτεραιότητα
ΙΓΕ	Ινστιτούτο Γεωργικών Ερευνών
ΙΤΥΣ	Ιδιαίτερος Τροποποιημένο Υδατικό Συστήματα
ΚΑΠ	Κοινή Αγροτική Πολιτική
ΚΥΕ	Κυβερνητικά Υδατικά Έργα
ΜΚΣ	Μεμονομένα Κατάλληλα Συστήματα
ΞΥ	Ξηρή Ύλη
ΟΠΥ	Οδηγία Πλαίσιο Υδατος
ΣΑ	Συμβούλιο Αποχέτευσης
ΣΕΛ	Σταθμός Επεξεργασίας Λυμάτων
ΣΜΠΕ	Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων
ΣΑ	Συμβούλιο Αποχέτευσης
ΣΔ	Σχέδιο Διαχείρισης
ΣΔΚΠ	Σχεδίο Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας
ΣΔΛΑΠ	Σχεδίο Διαχείρισης Λεκάνης Απορροής Ποταμών
ΤΑΥ	Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων
CAP	Common Agricultural Policy
RBMP	River Basin Management Plan

ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΠΕΡΙΛΗΨΗ – EXECUTIVE SUMMARY

ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Αντικείμενο της έκθεσης για την οικονομική ανάλυση των χρήσεων ύδατος με σκοπό την κατάρτιση του 2^{ου} Σχεδίου Διαχείρισης Λεκάνης Απορροής Ποταμών της Κύπρου αποτελεί,

- η εκτίμηση του υφισταμένου κόστους του νερού, περιλαμβανομένων όλων των συνιστωσών του - χρηματοοικονομικού κόστους, περιβαλλοντικού κόστους και κόστους πόρου.
- η αποτίμηση του υφισταμένου βαθμού ανάκτησης του παραπάνω κόστους, μέσω των τελών-χρεώσεων που επιβάλλουν οι πάροχοι στους χρήστες και με άλλες πηγές εσόδων ή εισροές.

Για το σκοπό αυτό καθορίζονται οι πηγές νερού, οι υπηρεσίες νερού, οι χρήσεις νερού και οι πάροχοι νερού, με τις αντίστοιχες αναλύσεις για την παραγωγή και κατανάλωση νερού.

Αναλύονται τα βασικά κοινωνικοοικονομικά δεδομένα του τόπου με ιδιαίτερη έμφαση στην γεωργία, στην σημασία της για την Κυπριακή οικονομία και των ιδιαίτερων απαιτήσεων και ευκαιριών που δημιουργούνται στα πλαίσια της νέας Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ).

Παρουσιάζονται οι βασικές πρόνοιες των Κανονισμών Τιμολόγησης (ΚΔΠ128/2014) και οι δράσεις οι οποίες ελήφθησαν μέχρι σήμερα για την εφαρμογή τους. Σκοπός των Κανονισμών είναι ο ορισμός των υπηρεσιών και χρήσεων νερού και η εφαρμογή μιας ενιαίας πολιτικής τιμολόγησης νερού από όλους τους παρόχους Νερού, για την εφαρμογή του Άρθρου 27 του Νόμου 13(Ι)/2004 (9 της Οδηγίας).

Η έκθεση περιλαμβάνει παρουσίαση του βαθμού ανάκτησης του κόστους από τις υπηρεσίες ύδρευσης και άρδευσης για την περίοδο 2005-2007, όπως αυτός αποτιμήθηκε στην ειδική Έκθεση 2.1. – Τεύχος Γ της μελέτης ΤΑΥ 86/2007. Ειδικότερα παρουσιάζονται οι μεθοδολογικές προσεγγίσεις για την αξιολόγηση του βαθμού ανάκτησης κόστους, τα κόστη, η τιμολογιακή πολιτική και η ανάκτηση κόστους όπως αυτή προσδιορίστηκε για το 1^ο Σχέδιο Διαχείρισης.

Ο βαθμός ανάκτησης για την παροχή νερού ύδρευσης στο σύνολο της χώρας εκτιμήθηκε στην παραπάνω μελέτη σε 95%. Επίσης διαπιστώθηκε σημαντική αύξηση των τελών για την οικιστική χρήση νερού από τα Συμβούλια Υδατοπρομήθειας από το 2012 σε σχέση με εκείνα της περιόδου 2005-2007, με στόχο την πλήρη και διατηρήσιμη ανάκτηση του συνολικού κόστους.

Για την υπηρεσία άρδευσης ο βαθμός ανάκτησης εκτιμήθηκε σε 56%, στο σύνολο της χώρας. Για την περίοδο 2008-τώρα οι τιμές πώλησης του αρδευτικού νερού στις διάφορες χρήσεις του παραμένουν ίδιες με εκείνες της περιόδου 2005-2007.

Η έκθεση περιλαμβάνει παρουσίαση για τη μέχρι σήμερα υλοποίηση της Οδηγίας για τα αστικά λύματα (91/271/ΕΟΚ) σχετικά με την υπηρεσία αποχέτευσης καθώς και για την υπηρεσία ανακυκλωμένου νερού με ιδιαίτερη αναφορά:

- στο κόστος κεφαλαίου καθώς και στο κόστος λειτουργίας & συντήρησής των έργων αποχέτευσης (μέχρι και την δευτεροβάθμια επεξεργασία τους)
- στο κόστος κεφαλαίου καθώς και στο κόστος λειτουργίας & συντήρησής των έργων τριτοβάθμιας επεξεργασίας και παροχής ανακυκλωμένου νερού
- στα τέλη που εφαρμόζουν τα Συμβούλια Αποχετεύσεων, και
- στον βαθμό ανάκτησης του κόστους των υπηρεσιών αποχέτευσης και παροχής ανακυκλωμένου νερού.

Για την υπηρεσία αποχέτευσης προέκυψε υψηλός βαθμός ανάκτησης κόστους, 162% για το 2013 και 150% ο μέσος όρος της περιόδου 2008-2013. Η υψηλή αυτή ανάκτηση οφείλεται ουσιαστικά στην προπληρωμή του κόστους των υποδομών αποχέτευσης με τα ισχύοντα τέλη.

Η υπηρεσία ανακυκλωμένου νερού παρουσιάζει χαμηλό βαθμό ανάκτησης 18,5% για το 2013 και 17,5% ως μέσος όρος για την εξαετία 2008-2013. Το χαμηλό αυτό επίπεδο ανάκτησης του κόστους οφείλεται στην πολιτική προώθησης της χρήσης του ανακυκλωμένου νερού, για τη μεγαλύτερη ενσωμάτωσή του στο ισοζύγιο της άρδευσης, μέσω της διατήρησης χαμηλών τελών.

Για την εκπόνηση της παρούσας έκθεσης ελήφθησαν υπόψη,

- η Οδηγία Πλαίσιο για την διαχείριση των Νερών (Οδηγία 2000/60/ΕΚ)
- τα σχετικά Καθοδηγητικά Έγγραφα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την τρέχουσα τεχνογνωσία
- το 1ο Σχέδιο Διαχείρισης του 2011 και οι Ειδικές εκθέσεις που το συνοδεύουν
- τις παρατηρήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής επ' αυτού και το συμφωνηθέν Σχέδιο Δράσης
- τις επιμέρους σχετικές μελέτες που έχουν ανατεθεί έκτοτε από το ΤΑΥ, και
- τα διαθέσιμα σχετικά στοιχεία που έχει συγκεντρώσει η Υπηρεσία.

EXECUTIVE SUMMARY

The scope of the present report on the financial analyses of the water uses for the 2nd River Basin Management Plan of Cyprus includes:

- the assessment of the present water costs, including all its components – financial cost, environmental cost and resource cost
- the assessment of the degree of recovery of the above costs, through the tariffs imposed by the Water Authorities to the users and other income sources.

In view of the above, the sources of water, the water services, the water uses and the water authorities are defined, with analyses regarding the production and consumption of water.

The basic socio-economic data of the country are analysed, with emphasis on agriculture, its importance to the economy of Cyprus and the particular demands and opportunities created by the new Common Agricultural Policy (CAP).

The basic provisions of the pricing regulations (Regulatory Administrative Actions 128/2014) and the activities undertaken to date for their application are presented. The objective of the Regulations is the definition of water services and water used and the implementation of a common pricing policy from all Water Authorities, for the implementation of Article 27 of Law 13(I)/2004 (Article 9 of the WFD).

The report includes a presentation of the degree of cost recovery from the Water Supply and Irrigation Services for the period 2005-2008, as assessed in the special Report 2.1 – Volume C of contract WDD 86/2007. In particular, the methodological approaches used for the assessment of cost recovery, the costs, the pricing policy and degree of the cost recovery as determined in the 1st RBMPs are presented.

The degree of cost recovery for water supply for the country was estimated in the above report as 95%. A significant increase in the household tariffs by the Water Supply Councils was identified since 2012 over those applicable in the period 2005-2007, with the objective of a full and sustainable recovery of costs.

For the irrigation service, the degree of cost recovery was estimated at 56% for the country. For the period 2008-date, the tariffs for irrigation water for its various uses have remained unchanged as compared to those in the period 2005-2007.

The report includes a presentation of the implementation of the Directive for urban wastewater (92/271/EC) in relation to the sewage service as well as the service for supply of recycled water, with particular reference to:

- the capital cost and operation & maintenance cost for sewage infrastructure (including the cost of secondary treatment)
- the capital cost and operation and maintenance cost for tertiary treatment and supply of recycled water
- the tariffs applied by the Sewage Councils, and
- the degree of cost recovery of the sewage and recycling services.

For the sewage service a high degree of cost recovery was derived, equal to 162% for 2013 and 150% as an average value for the period 2008-2013. This high degree of recovery is due to the payment of sewage infrastructure in advance through the existing tariffs.

The recycling service has a low degree of cost recovery, equal to 18,5% for 2013 and 17,5 as an average value for the period 2008-2013. The low degree of recovery is due to the policy for promotion of the use of recycled water for the increase of its share in the water balance of irrigation, through the provision of low tariffs.

For the preparation of this report the following were taken into account:

- the Water Framework Directive (Directive 2000/60/EC)
- the relevant Guidance Documents of the European Union and the state-of-the-art in the field
- the 1st RBMP and the Special Reports supporting it
- the comments of the European Commission and the agreed Action Plan
- the various special studies awarded since the 1st RBMP from the WDD, and
- the relevant information available at the WDD.

1. ΠΡΟΛΟΓΟΣ

1.1 ΓΕΝΙΚΑ

Η σύμβαση που αφορά στο έργο «Παροχή Συμβουλευτικών Υπηρεσιών για την Κατάρτιση του 2ου Σχεδίου Διαχείρισης Λεκάνης Απορροής Ποταμού της Κύπρου για την εφαρμογή της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ και για την Κατάρτιση του Σχεδίου Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας για την εφαρμογή της Οδηγίας 2007/60/ΕΚ» ανατέθηκε από το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων (TAY) του Υπουργείου Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος μετά από τον ανοικτό διαγωνισμό TAY 10/2014 στην Κοινοπραξία ΛΔΚ Σύμβουλοι Τεχνικών και Αναπτυξιακών Έργων Α.Ε. και ECOS Μελετητική Α.Ε. και υπεγράφη την 18.5.2015 στην Κύπρο.

Η παραπάνω σύμβαση συνοδεύεται από:

- τους Γενικούς Όρους,
- τους Ειδικούς Όρους, και
- τους Όρους Εντολής (προδιαγραφές).

Η σύμβαση παρακολουθείται από Καθοδηγητική Επιτροπή που απαρτίζεται από τα εξής μέλη:

- Νίκος Νεοκλέους, Αναπληρωτής Πρώτος Λειτουργός Υδάτων, TAY, Πρόεδρος
- Παναγιώτα Χατζηγεωργίου, Ανώτερη Εκτελεστικός Μηχανικός, TAY, Συντονίστρια
- Gerald Dörflinger, Υδρολόγος, Υπηρεσία Υδρομετρίας, TAY
- Κώστας Αριστείδου, Υδρολόγος, Υπηρεσία Υδρολογίας και Υδρομετρίας, TAY
- Μαρία Φιλίππου, Εκτελεστικός Μηχανικός, Υπηρεσία Ε.Ε., TAY
- Ριάνα Δανιήλ Μακρίδη, Εκτελεστικός Μηχανικός, Υπηρεσία Προγραμματισμού, TAY
- Χρίστος Χριστοφή, Γεωλογικός Λειτουργός 1^{ης} Τάξης, Τμήμα Γεωλογικής Επισκόπησης
- Γιώργος Νικολάου, Λειτουργός Γεωργίας, Τμήμα Γεωργίας
- Νεοκλής Αντωνίου, Λειτουργός Περιβάλλοντος, Τμήμα Περιβάλλοντος
- Μαριλένα Απλικιώτη, Λειτουργός Αλιείας και Θαλάσσιων Ερευνών, Τμήμα Αλιείας και Θαλάσσιων Ερευνών
- Αντρέας Χατζηπάκκος, Βοηθός Έπαρχος Λευκωσίας
- Σταύρος Γιαβρής, Πολιτικός Μηχανικός, Υπουργείο Εσωτερικών

1.2 ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

Το αντικείμενο της σύμβασης αφορά:

1. Στον Έλεγχο / συμπλήρωση κενών / επικαιροποίηση δεδομένων του άρθρου 5 της ΟΠΥ που περιλαμβάνει τα ακόλουθα
 - Οριστικό προσδιορισμό των ιδιαίτερως τροποποιημένων και τεχνητών υδάτινων σωμάτων
 - Αξιολόγηση/ταξινόμηση της ποιοτικής (οικολογικής και χημικής) κατάστασης των επιφανειακών υδάτων καθώς και της ποιοτικής (χημικής) και ποσοτικής κατάστασης των υπόγειων υδάτων
 - Προσδιορισμό των εξαιρέσεων από την επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων της οδηγίας και καθορισμός των επιδιωκόμενων στόχων
 - Οικονομική ανάλυση των χρήσεων ύδατος
2. Στην κατάρτιση του 2ου Σχεδίου Διαχείρισης Λεκάνης Απορροής Ποταμού της Κύπρου, λαμβάνοντας κυρίως υπόψη:
 - το θεσμικό πλαίσιο της ΕΚ,
 - τα σχετικά καθοδηγητικά κείμενα (guidance documents) της ΕΚ και την τρέχουσα (state-of-the-art) τεχνογνωσία,
 - το 1ο Σχέδιο Διαχείρισης του 2011,
 - τις παρατηρήσεις της ΕΚ επ' αυτού και το συμφωνηθέν Σχέδιο Δράσης (Action Plan),
 - τις επιμέρους σχετικές μελέτες που έχουν ανατεθεί έκτοτε από το ΤΑΥ, και
 - τα διαθέσιμα σχετικά στοιχεία που έχει συγκεντρώσει η Υπηρεσία,
 - με το απαιτούμενο Πρόγραμμα Μέτρων καθώς και τη σχετική Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ).
3. Στην αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης της Ξηρασίας και Λειψυδρίας της Κύπρου, λαμβάνοντας κυρίως υπόψη:
 - τα σχετικά καθοδηγητικά κείμενα (guidance documents) της ΕΚ και την τρέχουσα (state-of-the-art) τεχνογνωσία,
 - το Σχέδιο Διαχείρισης Ξηρασίας, που συνοδεύει το 1ο Σχέδιο Διαχείρισης Λεκάνης Απορροής Ποταμού του 2011,
 - το Τροποποιημένο Σχέδιο Διαχείρισης Ξηρασίας του 2013, και
 - τα διαθέσιμα σχετικά στοιχεία που έχει συγκεντρώσει η Υπηρεσία.
4. Στην κατάρτιση του 1ου Σχεδίου Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας της Κύπρου, λαμβάνοντας κυρίως υπόψη:
 - το θεσμικό πλαίσιο της ΕΚ,
 - τα σχετικά καθοδηγητικά κείμενα (guidance documents) της ΕΚ και την τρέχουσα (state-of-the-art) τεχνογνωσία, και
 - τις επιμέρους σχετικές μελέτες που έχουν ανατεθεί έκτοτε από το ΤΑΥ, και

- τα διαθέσιμα σχετικά στοιχεία που έχει συγκεντρώσει η Υπηρεσία, με το απαιτούμενο Πρόγραμμα Μέτρων καθώς και την σχετική ΣΜΠΕ.

1.3 ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ

Το αντικείμενο της παρούσας είναι η ενημέρωση/επικαιροποίηση της Οικονομικής Ανάλυσης της Χρήσης Νερού στην Κύπρο, λαμβάνοντας υπόψη τις σχετικές με την οικονομική ανάλυση της χρήσης του νερού στην Κύπρο μελέτες, στα πλαίσια της Σύμβασης ΤΑΥ86/2007.

Στις μελέτες αυτές καθορίζονται οι Υπηρεσίες και οι Χρήσεις νερού, με τις αντίστοιχες αναλύσεις για την κατανάλωση νερού και τα σχετικά κοινωνικοοικονομικά δεδομένα του τόπου. Στο ίδιο πλαίσιο έχει διενεργηθεί ειδική μελέτη για την εκτίμηση του συνολικού κόστους του νερού (χρηματοοικονομικό, περιβάλλοντος και φυσικού πόρου) και τις πολιτικές τιμολόγησης που πρέπει να ισχύουν ώστε να ικανοποιούνται οι πρόνοιες του άρθρου 9 της ΟΠΥ. Έγινε επίσης εκτίμηση του ποσοστού ανάκτησης του κόστους και δόθηκαν εισηγήσεις σχετικά με τους μηχανισμούς ανάκτησης του συνολικού κόστους και τις πολιτικές τιμολόγησης νερού που πρέπει να εφαρμόζονται.

Στην παρούσα λαμβάνεται υπόψη το σχετικό νομικό πλαίσιο εφαρμογής των πολιτικών που θα εφαρμόζονται, με τίτλο «Οι περί τιμολόγησης και μηχανισμών ανάκτησης του κόστους των υπηρεσιών νερού Κανονισμοί δυνάμει των περί Προστασίας και Διαχείρισης των Υδάτων Νόμων 2004 μέχρι 2012 (Κ.Δ.Π. 28/2014)» που αφορούν τις υπηρεσίες ύδρευσης και άρδευσης που παρέχονται τόσο το ΤΑΥ όσο και τις Τοπικές Αρχές Υδατοπρομήθειας και θα εφαρμοστούν σταδιακά.

Επίσης λαμβάνονται υπόψη οι παρατηρήσεις της Ε.Ε. στα πλαίσια του Bilateral Meeting μεταξύ της Αναθέτουσας Αρχής και των αξιολογητών της Ε.Ε., που συμπεριλήφθηκαν στο Σχέδιο Δράσης του 2013.

Η έκθεση περιλαμβάνει παρουσίαση για τη μέχρι σήμερα υλοποίηση της Οδηγίας για τα αστικά λύματα (91/271/ΕΟΚ) σχετικά με την υπηρεσία Αποχέτευσης (συλλογή και επεξεργασία λυμάτων μέχρι τη δευτεροβάθμια επεξεργασία) με ιδιαίτερη αναφορά:

- στο κόστος των έργων αποχέτευσης (με την δευτεροβάθμια επεξεργασία τους)
- στο κόστος των έργων τριτοβάθμιας επεξεργασίας και παροχής ανακυκλωμένου νερού,
- στα τέλη που εφαρμόζουν τα Συμβούλια Αποχετεύσεων, και
- στον βαθμό ανάκτησης του κόστους των υπηρεσιών αποχέτευσης και παροχής ανακυκλωμένου νερού.

Συνοπτικά, η έκθεση αυτή αντικαθιστά τα αποτελέσματα της Ειδικής Έκθεσης 2.1^Α – και μέρους του τεύχους 2.1^Γ της μελέτης ΤΑΥ86/2007, στα θέματα που αφορούν τον υπολογισμό του κόστους και το βαθμό ανάκτησης του κόστους των υπηρεσιών αποχέτευσης (μέχρι τη δευτεροβάθμια επεξεργασία) και ανακυκλωμένου νερού (παροχή νερού τριτοβάθμιας επεξεργασίας για αρδευτικούς σκοπούς).

1.4 ΟΜΑΔΑ ΜΕΛΕΤΗΣ

Για τη σύνταξη της παρούσας έκθεσης εργάστηκαν οι ακόλουθοι ειδικοί επιστήμονες:

- Δρ. Πάνος Παναγόπουλος, Πολ. Μηχανικός ΕΜΠ, Ph.D.,
- Δρ. Κατερίνα Τριανταφύλλου, Πολ. Μηχανικός ΕΜΠ, Ph.D.,
- Τάσος Βαρβέρης, Χημικός – D.E.S.S. Περιβάλλοντος,
- Έφη Παναγοπούλου-Φλασκή, Περιβαλλοντολόγος,
- Ευαγγελία Παπαγιάννη, Πολιτικός Μηχανικός με M.Sc. στην Επιστήμη & Τεχνολογία των Υδατικών Πόρων,
- Ελένη Αβραμίδη, Πολιτικός Μηχανικός
- Δρ. Αντρέας Ευστρατιάδης, Πολ. Μηχανικός ΕΜΠ, Ph.D.,
- Δρ. Νίκος Μαμάσης, Αγρονόμος Τοπογράφος Μηχανικός ΕΜΠ, Ph.D.,
- Δρ. Ξενοφών Σταυρόπουλος, Υδρογεωλόγος,
- Δρ. Αλκιβιάδης Οικονόμου, Βιολόγος Ph.D.,
- Δρ. Παναγιώτης Παναγιωτίδης, Βιολόγος Ph.D.,
- Έφη Φιλάνδρα, Οικονομολόγος M.A.
- Brian Cox,
- Graydon Jeal,
- Δρ. Γιώργος Παπανικολάου, Γεωπόνος, Ph.D.,
- Eveline De Vos,
- Νίκος Μαρκάτος,
- Ανδρέας Λουκάτος, Χημικός – D.E.A. Περιβάλλοντος,
- Δρ. Γιώργος Χατζηνικολάου, Περιβαλλοντολόγος-Βιολόγος Ph.D.,
- Δρ. Νομική Σύμπουρα, Υδροβιολόγος-Ωκεανογράφος Ph.D.,
- Δρ. Καλλιόπη Παπαπαύλου, Βιολόγος-Οικολόγος M.Sc.,
- Βασίλης Γερακάρης, Υδροβιολόγος-Ωκεανογράφος M.Sc,
- Δρ. Σπύρος Χριστόπουλος, Πολ. Μηχανικός Ph.D.,

Ευχαριστίες

Πολλές ευχαριστίες για τη συνεισφορά τους στο έργο, μέσω της παροχής στοιχείων, πληροφοριών και κατευθύνσεων, δίνονται στα στελέχη του Τμήματος Αναπτύξεως Υδάτων και της καθοδηγητικής επιτροπής που αναφέρονται στην Παράγρ.1.1.

2. ΓΕΝΙΚΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΥΠΡΟΥ

Η Κύπρος είναι ένα μικρό νησί με έκταση 9.251 τ.χλμ. Έχει μέγιστο μήκος 240 χιλιόμετρα από το ανατολικότερο μέχρι το δυτικότερό της άκρο και μέγιστο πλάτος 100 χιλιόμετρα από το βορειότερο μέχρι το νοτιότερο της άκρο. Ο πληθυσμός της Κύπρου για το 2013 εκτιμάται σε 858 χιλιάδες άτομα. Τα βασικά κοινωνικοοικονομικά χαρακτηριστικά του νησιού συνοπτικά έχουν ως ακολούθως,

Πίνακας 2-1 Βασικά Κοινωνικοοικονομικά Χαρακτηριστικά Κύπρου (2008-2013)

	2008	2013	Μεταβολές
Πληθυσμός*	796,9	858,0	7,7%
Αριθμός Νοικοκυριών*	282,6	312,7	10,7%
ΑΕΠ**	18.768,82 €	18.118,94 €	-3,5%
ΑΕΠ προερχόμενο από τον Πρωτογενή Τομέα	369,2	420,0	13,8%
ΑΕΠ προερχόμενο από τον Δευτερογενή Τομέα	3.426,1	1.915,4	-44,1%
ΑΕΠ προερχόμενο από τον Τριτογενή Τομέα	12.931,5	14.349,8	11,0%
Έσοδα Γενικής Κυβέρνησης**	7.474,7	6.610,4	-11,6%
Έξοδα Γενικής Κυβέρνησης**	7.310,1	7.501,1	2,6%
Δημοσιονομικό έλλειμμα-πλεόνασμα Γενικής Κυβέρνησης	164,6	-890,7	
Δημοσιονομικό έλλειμμα-πλεόνασμα Γενικής Κυβέρνησης ως % ΑΕΠ	0,9	-4,9	
Ακαθάριστο Δημόσιο χρέος Γενικής Κυβέρνησης	8.388,2	18.518,8	
Ακαθάριστο Δημόσιο χρέος Γενικής Κυβέρνησης ως % στο ΑΕΠ	44,7%	102,2%	
Μέσο Κατά Κεφαλήν Εισόδημα	23.362 €	20.378 €	-12,8%
Λόγος Εξαγωγών/Εισαγωγών	16,2%	33,5%	
Σύνολο Εισαγωγών (εκ €)	7.366,5	4.810,5	-34,7%
Σύνολο Εξαγωγών (εκ €)	1.190,4	1.611,6	35,4%
Πληθωρισμός	4,7%	-0,4%	
Δείκτης τιμών Καταναλωτή (2005=100)	109,83	118,88	
Ανεργία	3,6%	15,9%	
Σύνολο Απασχόλησης*	389,1	355,0	-8,8%
Απασχόληση Πρωτογενούς*	26,6	27,2	2,3%

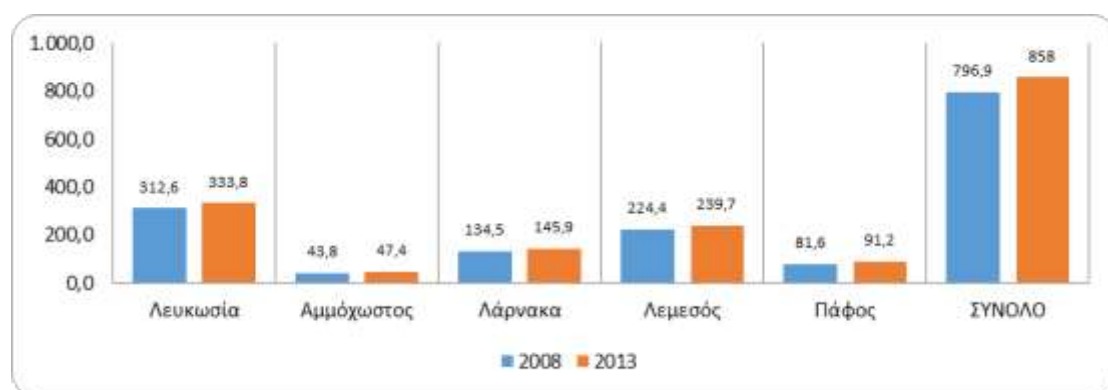
	2008	2013	Μεταβολές
Απασχόληση Δευτερογενούς*	80,4	55,2	-31,3%
Απασχόληση Τριτογενούς*	282,1	273,2	-3,2%

* Χιλιάδες, ** εκ, σε τρέχουσες τιμές

2.1 ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ

Ο **πληθυσμός της Κύπρου** για το 2013 ανέρχεται σε 858 χιλ άτομα. Η συνολική μεταβολή για την περίοδο 2008-2013 είναι της τάξεως του 7,7%.

Διάγραμμα 2-1 Μεταβολές πληθυσμού ανά επαρχία 2008-2013

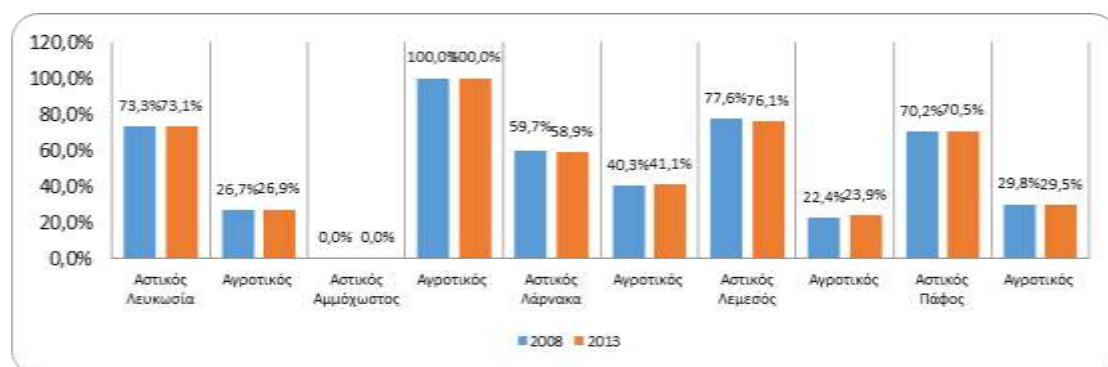

Πηγή: 2015, REPUBLIC OF CYPRUS, STATISTICAL SERVICE

Την μεγαλύτερη μεταβολή της περιόδου εμφανίζει η επαρχία της Πάφου με ποσοστό 11,8%.

Η διάρθρωση του πληθυσμού ως προς την αστικότητα του δεν εμφανίζει ιδιαίτερες μεταβολές για την περίοδο 2008-2013. Το 33% είναι αγροτικός πληθυσμός και το 67% διαμένει σε αστικές περιοχές.

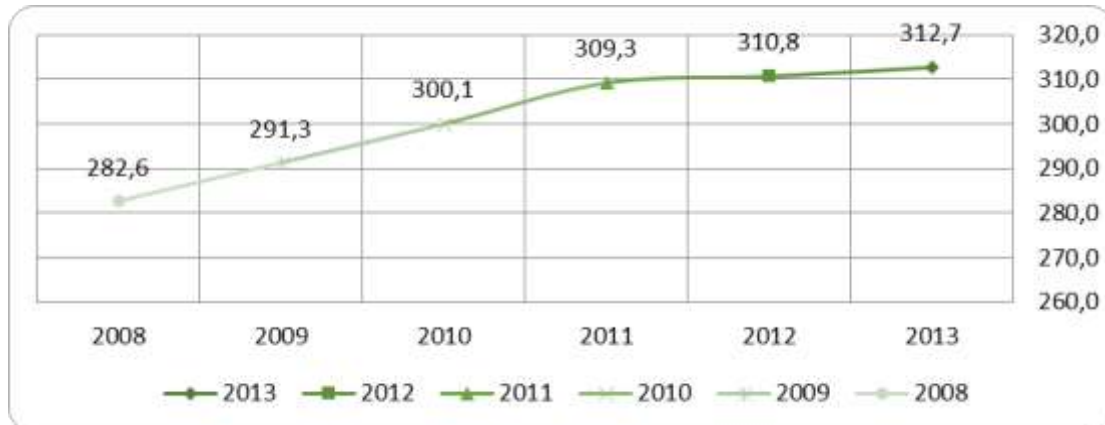
Διάγραμμα 2-2 Αστικότητα πληθυσμού ανά επαρχία 2008-2013

Πηγή: 2015, REPUBLIC OF CYPRUS, STATISTICAL SERVICE

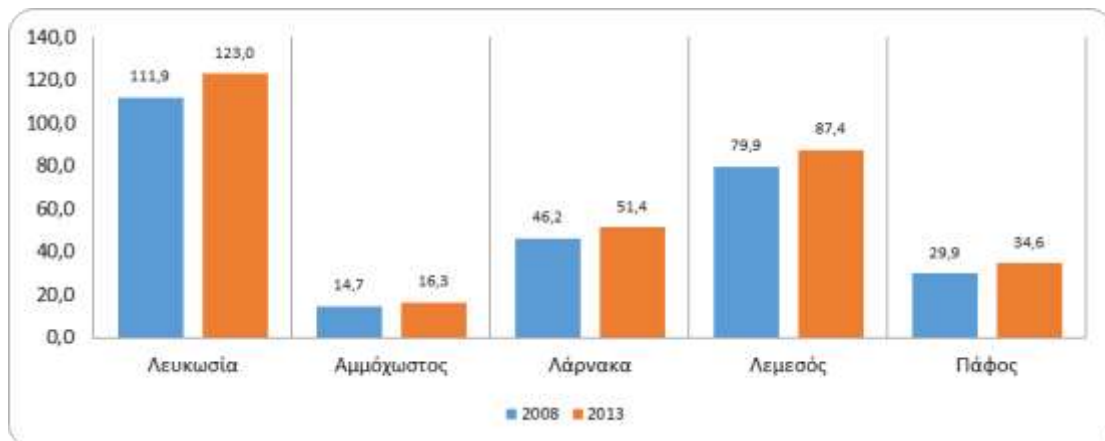
Ο **αριθμός των νοικοκυριών** σε επίπεδο χώρας για την περίοδο 2008-2013 μεταβλήθηκε από 282,6 χιλ σε 312,7, ποσοστό 10,7%. Ο μέσος αριθμός ατόμων ανά νοικοκυριό είναι ελάχιστα διαφοροποιημένος από 2,8 άτομα σε 2,7.

Διάγραμμα 2-3 Αριθμός νοικοκυριών στο σύνολο της Χώρας 2008-2013, (χιλιάδες)

Την μεγαλύτερη μεταβολή στον αριθμό των νοικοκυριών παρουσιάζει η Πάφος με ποσοστό αύξησης 15,7%.

Διάγραμμα 2-4 Αριθμός Νοικοκυριών ανά επαρχία 2008-2013, (χιλιάδες)

2.2 ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

2.2.1 Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν

Το ΑΕΠ για την περίοδο 2008-2013 εμφανίζει μείωση της τάξεως του 3,5%, από 18,8 δις € σε 18,12.

Διάγραμμα 2-5 ΑΕΠ (2000-2014), εκ, τρέχουσες τιμές

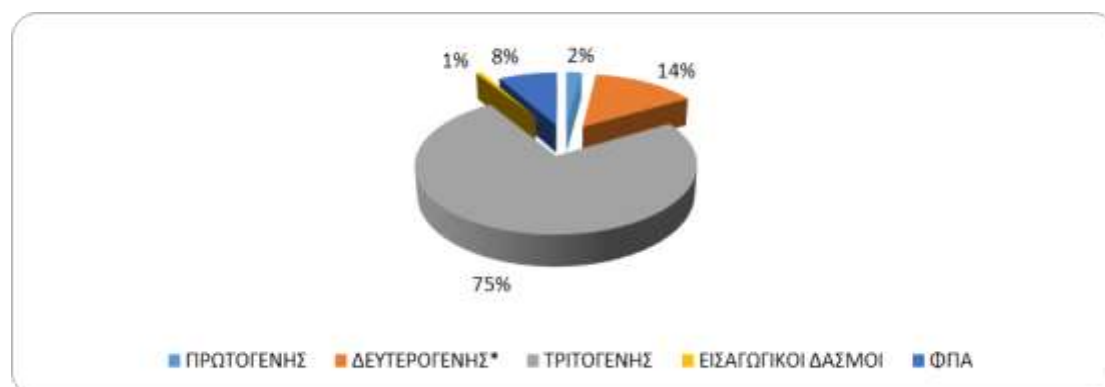
Την μεγαλύτερη αύξηση του ΑΕΠ ανά τομέα για την περίοδο 2008-2013 παρουσιάζει ο πρωτογενής τομέας με ποσοστό 13,8%, από 369 εκ € το 2008 σε 420 εκ €, ενώ ο Δευτερογενής τομέας παρουσίασε μείωση της τάξεως του 44% από 3,4 δις € σε 1,9 δις.

Διάγραμμα 2-6 ΑΕΠ ανά τομέα παραγωγής 2008-2013, (εκ, σε τρέχουσες τιμές)

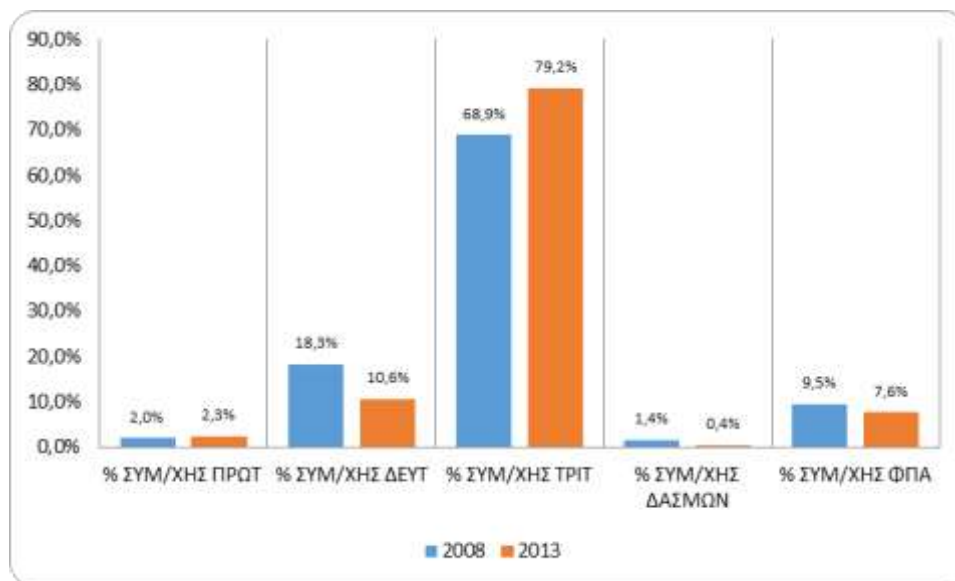
Την μεγαλύτερη συμμετοχή στο συνολικό ΑΕΠ αθροιστικά για την περίοδο 2008-2013 έχει ο Τριτογενής τομέας, με ποσοστό 74,5%, ακολουθούμενος από τον Δευτερογενή με ποσοστό 14,4%.

Διάγραμμα 2-7 Συμμετοχή Τομέων παραγωγής στο συνολικό ΑΕΠ, 2008-2012

Την μεγαλύτερη μείωση συμμετοχής παρουσίασε ο δευτερογενής, κυρίως λόγω της έντονης μείωσης των δραστηριοτήτων στις κατασκευές.

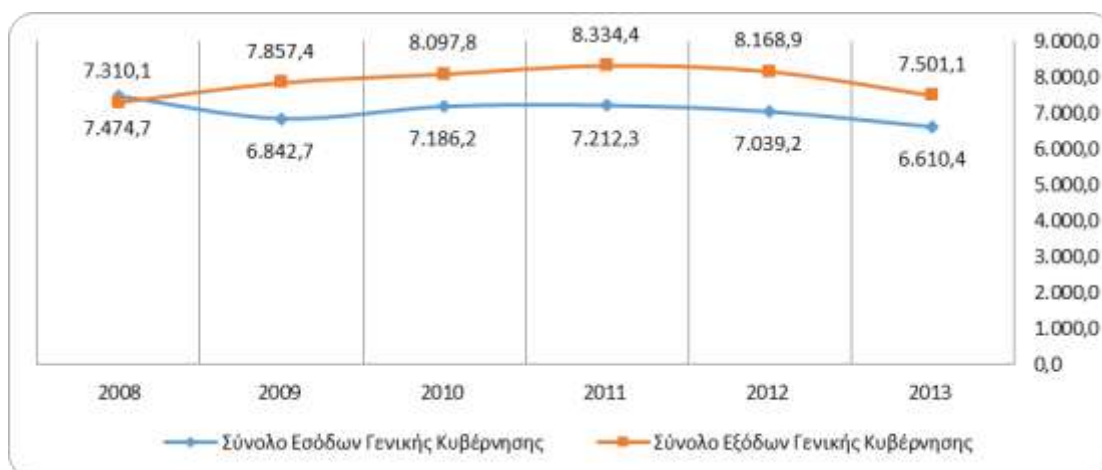
Διάγραμμα 2-8 Μεταβολές στη συμμετοχή των τομέων παραγωγής στο συνολικό ΑΕΠ 2008,2012

2.2.2 Δημόσια Οικονομικά

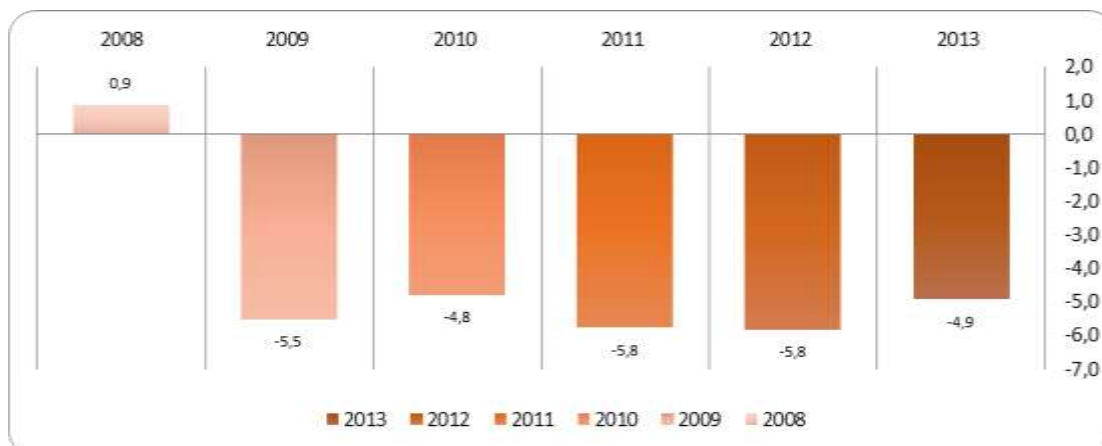
Το σύνολο των **εσόδων** της γενικής κυβέρνησης παρουσιάζουν μείωση σε ποσοστό της τάξεως του 11,6%, από 7,47 δις € το 2008 σε 6,6 δις € το 2013. Αντίθετα το σύνολο των **εξόδων** της γενικής κυβέρνησης εμφανίζουν αύξηση κατά 2,6%, από 7,3 δις € το 2008 σε 7,5 δις € το 2013.

Διάγραμμα 2-9 Έσοδα και Έξοδα Γενικής Κυβέρνησης 2009-2013, (εκ€)

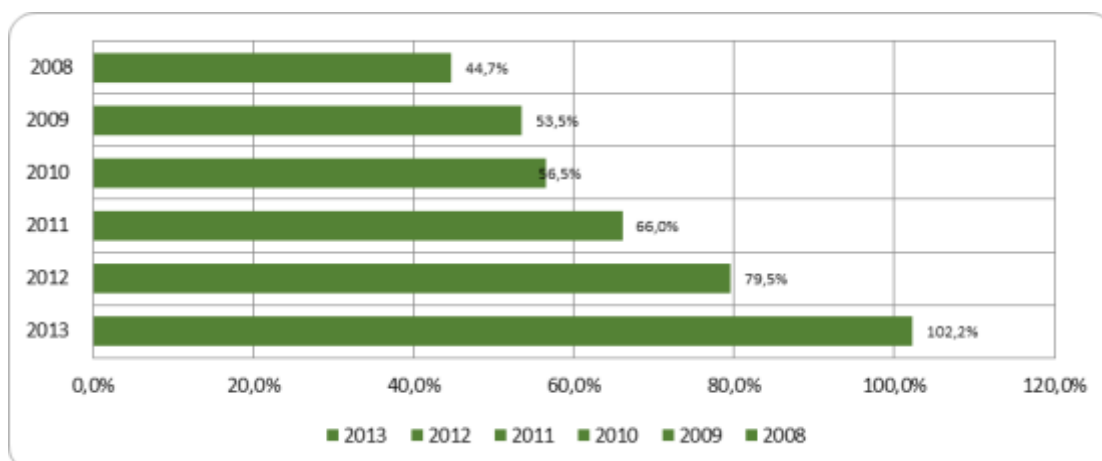
Μόνο το 2008 εμφανίζεται δημοσιονομικό πλεόνασμα της τάξεως του 0,9% επί του ΑΕΠ, αντίθετα από το 2009 έως και το 2013 εμφανίζεται δημοσιονομικό έλλειμμα το οποίο κυμάνθηκε από -4,8% έως και -5,8%.

Διάγραμμα 2-10 Δημοσιονομικό Έλλειμμα-Πλεόνασμα ως % στο ΑΕΠ

Το ακαθάριστο δημόσιο χρέος της γενικής Κυβέρνησης σωρευτικά για το 2013 είναι της τάξεως του 102,2% επί του ΑΕΠ από 44,7% που ήταν το 2008.

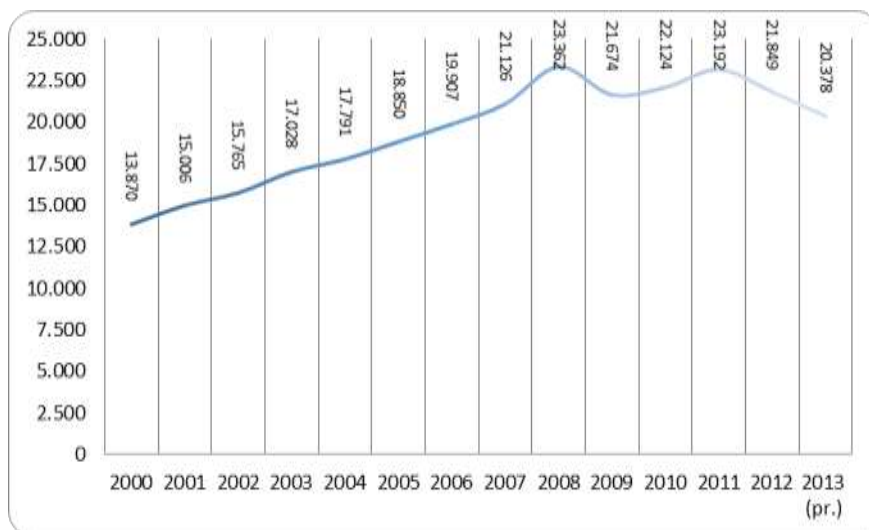
Διάγραμμα 2-11 Ακαθάριστο δημόσιο χρέος της Γενικής Κυβέρνησης ως % στο ΑΕΠ

2.2.3 Κατά Κεφαλήν Εισόδημα

Το κατά κεφαλήν εισόδημα για την περίοδο 2008-2013 βαίνει συνεχώς μειούμενο, από 28,3 χιλ €, σε 20,38, μεταβολή -12,8%.

Διάγραμμα 2-12 Κατά Κεφαλήν Εισόδημα, (χιλιάδες)

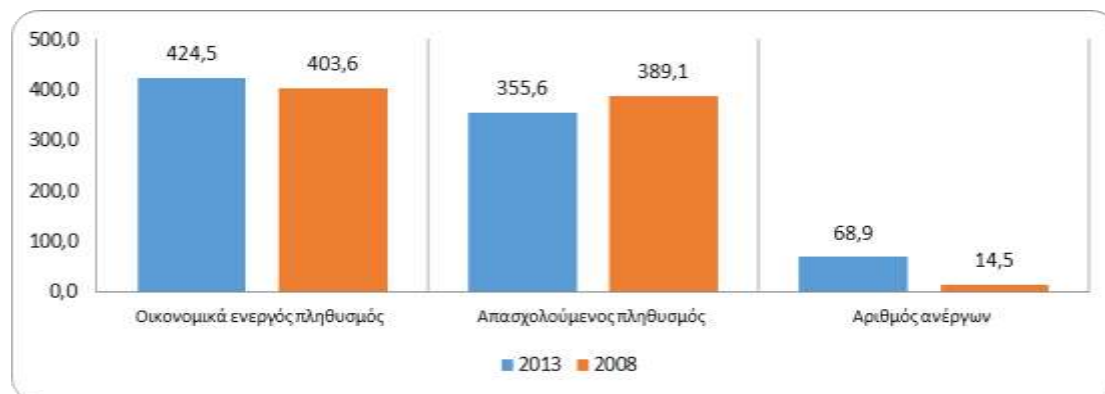

2.3 ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

2.3.1 Διαχρονική εξέλιξη Απασχόλησης – Ανεργίας

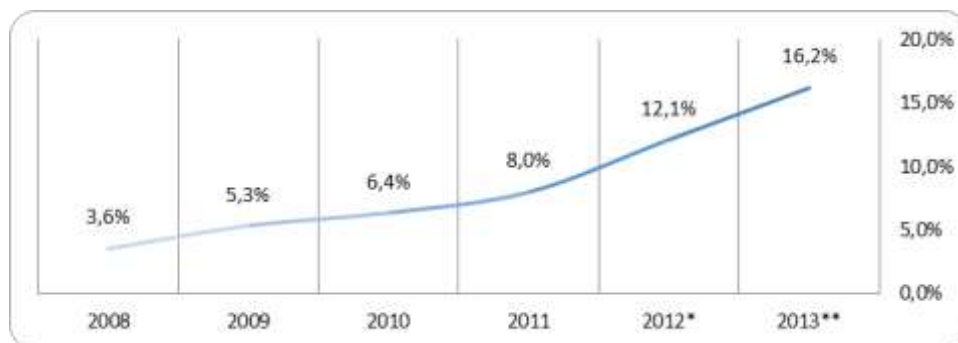
Ο Οικονομικά ενεργός πληθυσμός για την περίοδο 2008-2013 αυξήθηκε κατά 5,2%, από 403 χιλ σε 424 χιλ. Η Απασχόληση ωστόσο μειώθηκε από 389 χιλ το 2008 σε 355 χιλ το 2013 σε ποσοστό 8,8%.

Διάγραμμα 2-13 Απασχόληση και Ανεργία 2008-2013

Ο αριθμός των ανέργων παρουσίασε σημαντική αύξηση από 14,5 χιλ το 2008 σε 68,9 το 2013 με αντίστοιχα ποσοστά ανεργίας από 3,6% το 2008 σε 16,2% το 2013.

Διάγραμμα 2-14 Εξέλιξη ποσοστού Ανεργίας 2008-2013

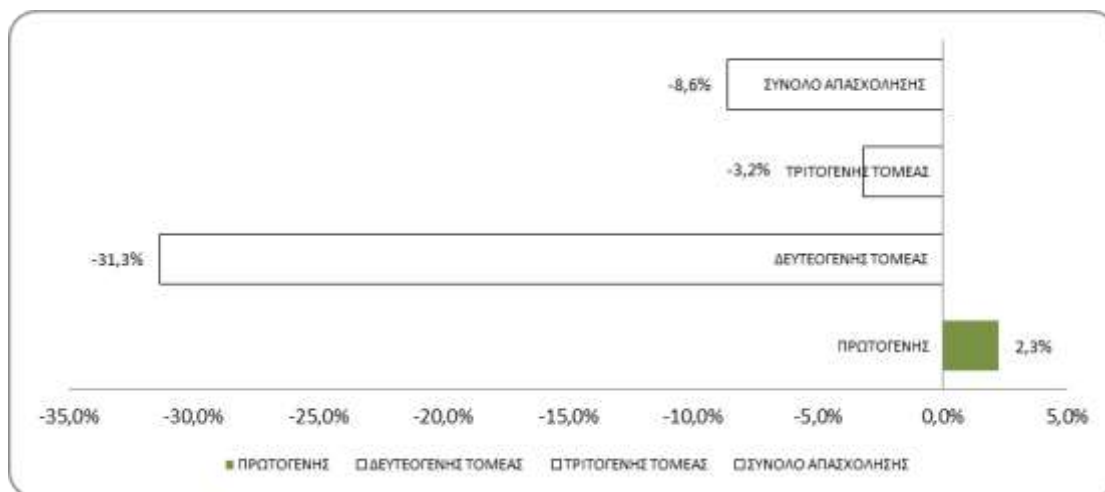

Η μεγαλύτερη μείωση της απασχόλησης προέρχεται κυρίως από τον Δευτερογενή τομέα σε ποσοστό 31,3% από 80,4 χιλ απασχολούμενους το 2008 σε 55,2 χιλ το 2013, κυρίως από την μείωση της απασχόλησης στις κατασκευές και στην μεταποίηση. Μικρότερη μείωση παρουσίασε η απασχόληση στον Τριτογενή τομέα σε ποσοστό 3,2% οφειλόμενη κυρίως στην μείωση της απασχόλησης σε οικονομικές δραστηριότητες όπως, διαχείριση Ακίνητης περιουσίας, Δημόσια Διοίκηση, Χονδρικό και Λιανικό εμπόριο. Ο μόνος τομέας παραγωγής που παρουσίασε αύξηση έστω και μικρή είναι ο πρωτογενής σε ποσοστό, 2,3%.

Διάγραμμα 2-15 Απασχόληση ανά τομέα παραγωγής 2008-2013, (χιλιάδες)

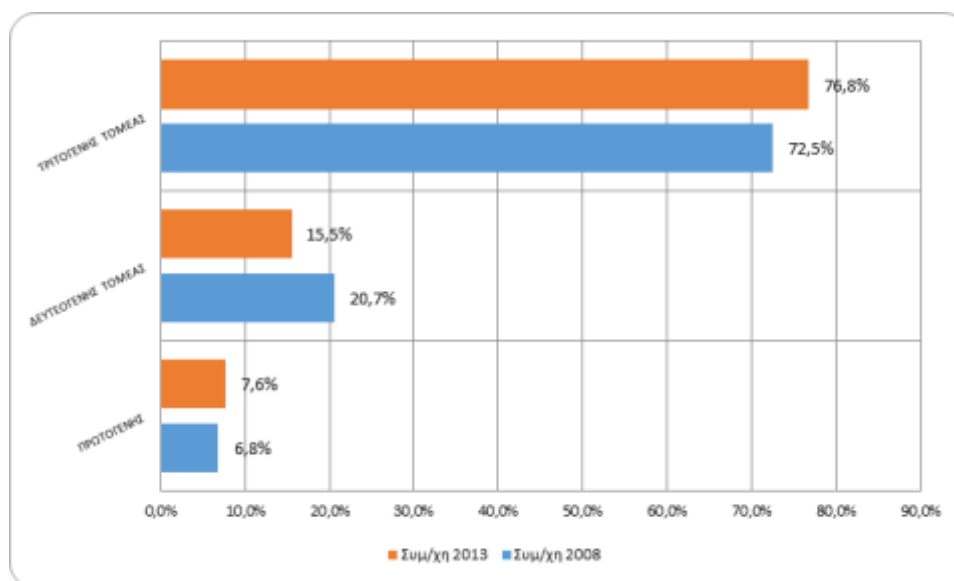

Διάγραμμα 2-16 Μεταβολές Απασχόλησης ανά τομέα παραγωγής 2008-2013

Οι μεταβολές στην απασχόληση ανά τομέα παραγωγής αντικατοπτρίζονται και στην μεταβολή των ποσοστών συμμετοχής κάθε τομέα στην συνολική απασχόληση. Για το 2013 την μεγαλύτερη συμμετοχή έχει ο Τριτογενής τομέας με 76,8% και την μικρότερη ο Πρωτογενής με 7,6%.

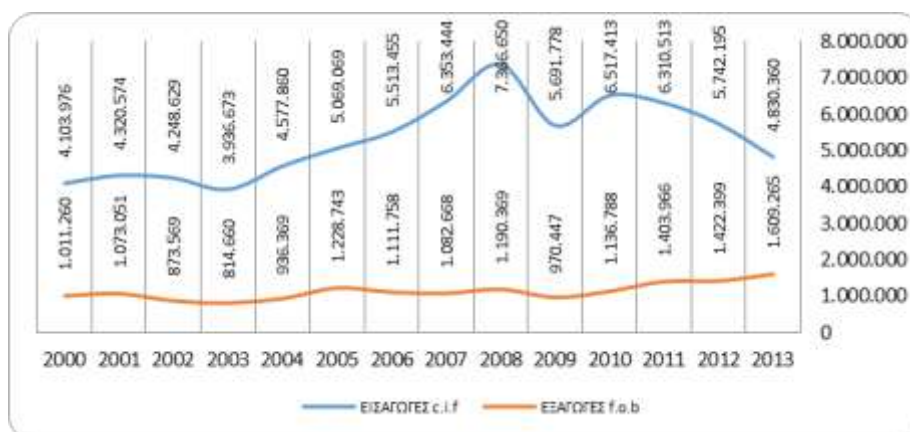
Διάγραμμα 2-17 Συμμετοχή τομέων παραγωγής στη συνολική απασχόληση 2008-2013

2.4 ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ

Την περίοδο 2008-2013 παρατηρείται μείωση του εμπορικού ισοζυγίου, από -6,17 δις € σε -3,2 το 2013. Οι εξαγωγές αυξήθηκαν συνολικά για την περίοδο σε ποσοστό 35,2% έναντι μείωσης των εισαγωγών κατά 34,4%.

Διάγραμμα 2-18 Μεταβολές Εισαγωγών Εξαγωγών 2008-2013

Η ποσοστιαία συμμετοχή των εξαγωγών στο ΑΕΠ από 6,3% το 2008, έφτασε στο 8,9% το 2013.

Διάγραμμα 2-19 Συμμετοχή εξαγωγών στο ΑΕΠ 2008-2013

2.5 ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ

2.5.1 Γεωργία

Η Κυπριακή γεωργία¹ με την ένταξη της Κύπρου στην ΕΕ είχε να αντιμετωπίσει ένα έντονα ανταγωνιστικό περιβάλλον που έγινε ακόμα εντονότερο από την διαρκή απελευθέρωση του παγκόσμιου εμπορικού συστήματος. Παράλληλα η συνεχής αβεβαιότητα σχετικά με τις διακυμάνσεις των τιμών των προϊόντων ως συνάρτηση του κόστους παραγωγής και των αυξομειώσεων της παγκόσμιας προσφοράς τροφίμων δημιουργούν ένα όλο και λιγότερο σταθερό περιβάλλον μέσα στο οποίο καλείται να λειτουργήσει η Κυπριακή γεωργία. Ταυτόχρονα η εξέλιξη της Γεωργίας στην Κύπρο είχε και έχει να αντιμετωπίσει κάποια ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, όπως

- Ως νησιωτική χώρα την φυσική απόσταση κατά την εμπορία των προϊόντων της

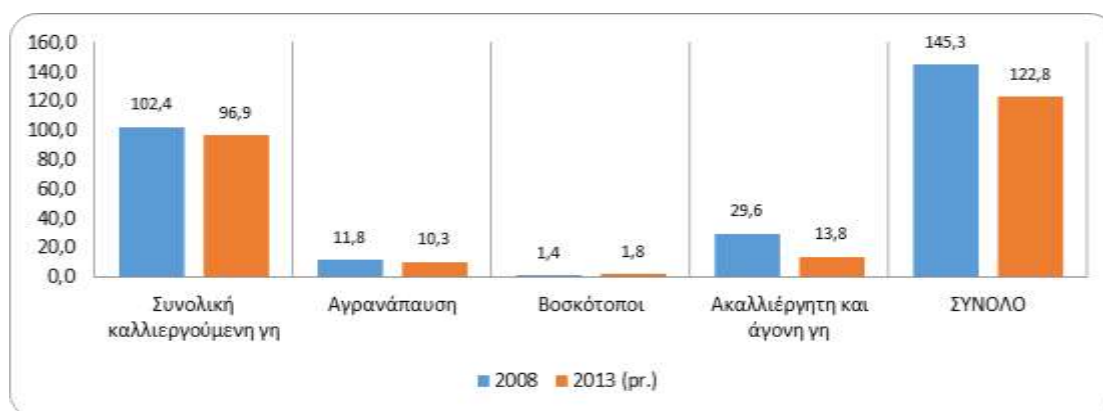
¹ Για τις πηγές των στοιχείων που σχετίζονται με την εξέλιξη της γεωργίας στην Κύπρο βλέπε Βιβλιογραφία και Παράρτημα Α.

- Έντονες περιόδους ανομβρίας,
- Διαρθρωτικά προβλήματα όπως το μικρό μέγεθος των γεωργικών εκμεταλλεύσεων με αποτέλεσμα την χαμηλή ανταγωνιστικότητα.
- Υψηλό κόστος Εισροών που αυξήθηκε επιπλέον από την κατάργηση κάποιων επιδοτήσεων όπως των καυσίμων.

2.5.1.1 Γεωργική Γη

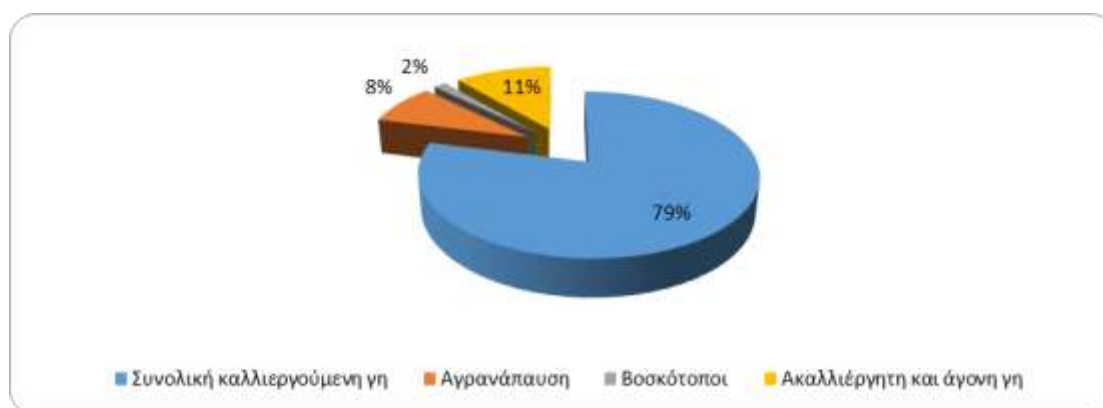
Το σύνολο της γεωργικής γης μειώθηκε την περίοδο 2008-2013 από 145,3 χιλ εκτάρια σε 122,8, συνολική μεταβολή 15,5%.

Διάγραμμα 2-20 Γεωργική γη ανά κατηγορία 2008-2013

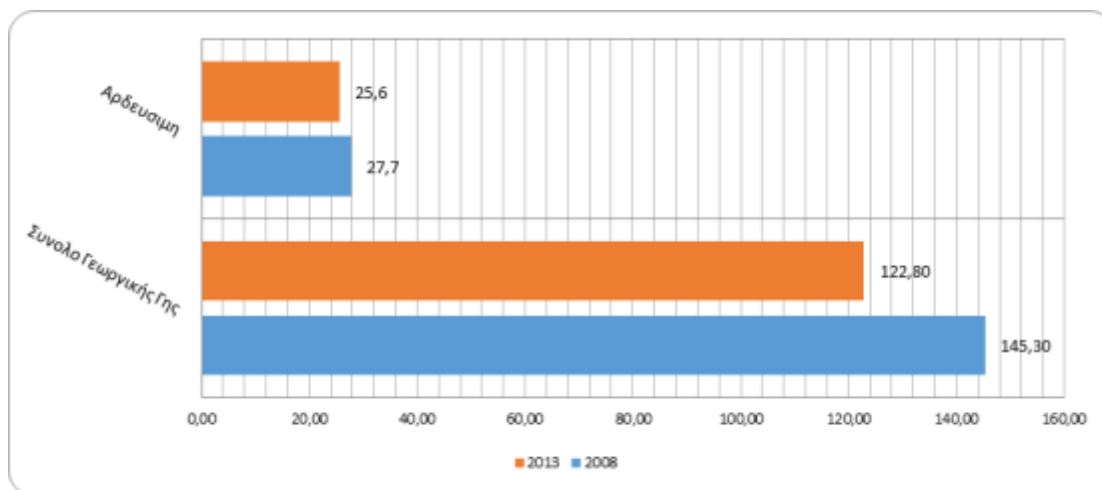
Η κατανομή των γεωργικών εκτάσεων ως προς την γενική χρήση τους παραμένει σχεδόν αμετάβλητη για την περίοδο 2008-2013, με την μεγαλύτερη συμμετοχή των εκτάσεων που χρησιμοποιούνται για καλλιέργειες, ποσοστό 78,9% για το 2013.

Διάγραμμα 2-21 Συμμετοχή κατηγοριών γης στο σύνολο της Γεωργικής γης 2013

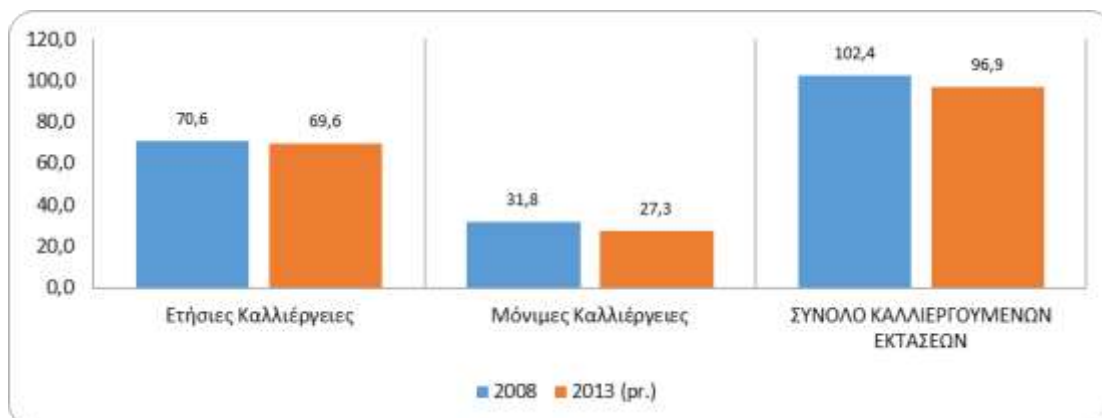
Από το σύνολο της Γεωργικής γης το 19% περίπου είναι αρδύσιμη γη.

Διάγραμμα 2-22 Αρδεύσιμη γη 2008-2013, (χιλ εκτάρια)

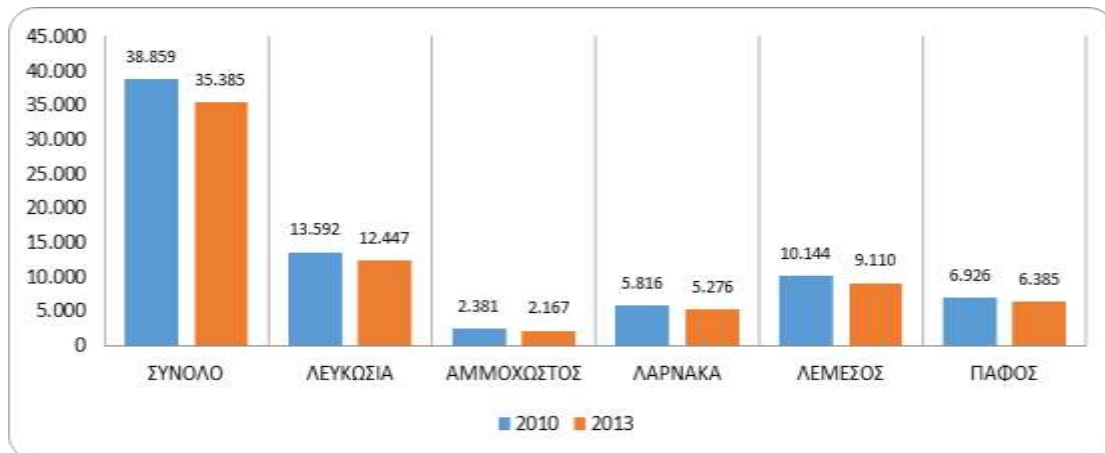
Από το σύνολο των εκτάσεων που χρησιμοποιούνται για Καλλιέργειες το 70% αφορούν ετήσιες καλλιέργειες, κυρίως για σιτηρά και κτηνοτροφικά φυτά. Το υπόλοιπο των εκτάσεων αποτελούν μόνιμες καλλιέργειες, κυρίως ελιές, χαρουπιές και αμπέλια.

Διάγραμμα 2-23 Εκτάσεις Καλλιεργούμενης γης για Ετήσιες και μόνιμες καλλιέργειες 2008-2013, (χιλ εκτάρια)

Ως προς τον αριθμό των γεωργικών εκμεταλλεύσεων εμφανίζεται μείωση το 2013 σε σχέση με τις τελευταίες εγγραφές του 2010, από 38,86 χιλ σε 35,39 αντίστοιχα, Μεταβολή της τάξεως του -8,9%. Είναι μία τάση η οποία έχει παρουσιαστεί και σε προηγούμενες περιόδους. Μπορεί να αποδοθεί στην πολιτική της μείωσης του προστατευτισμού, στην αύξηση του ανταγωνισμού από τις διευρυμένες αγορές και στην επίδραση της ανομβρίας.

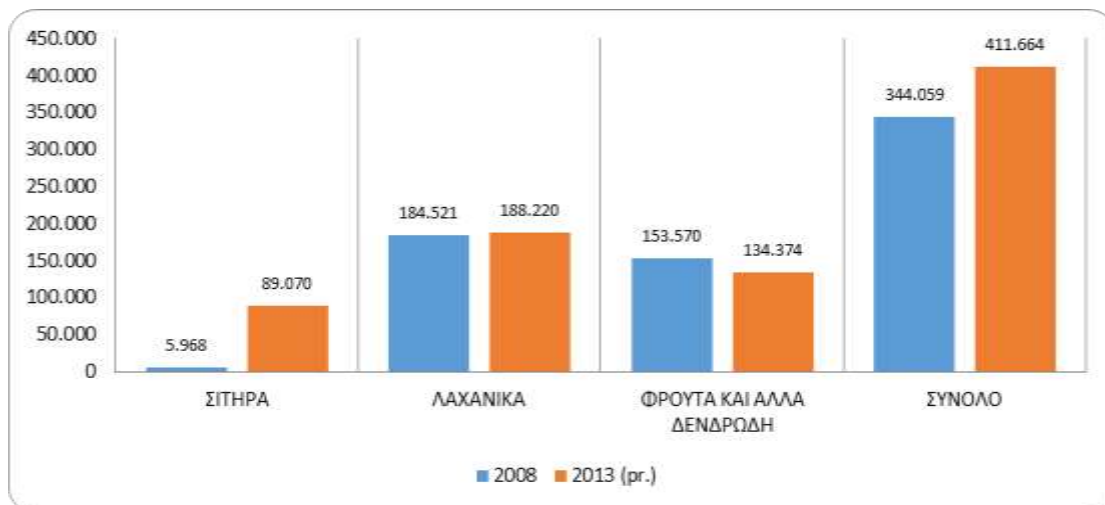
Διάγραμμα 2-24 Αριθμός εκμεταλλεύσεων ανά Επαρχία 2010-2013

2.5.1.2 Όγκος Φυτικής παραγωγής

Ο όγκος της φυτικής παραγωγής παρουσιάζει αυξομειώσεις για την περίοδο 2008-2013. Η συνολική μεταβολή για την περίοδο 2008-2013 είναι της τάξεως του 20% από 344 χιλ τόνους το 2008 σε 411,7 χιλ το 2013.

Διάγραμμα 2-25 Όγκος Φυτικής Παραγωγής 2008-2013, (τόνοι)

Προήρθε κυρίως από την σημαντική αύξηση του όγκου παραγωγής των σιτηρών. Τον μεγαλύτερο όγκο παραγωγής για την περίοδο 2008-2013 εμφανίζουν τα λαχανικά και τα πεπονοειδή 46,1% και τον μικρότερο τα σιτηρά με 16,3%. Τον μεγαλύτερο όγκο παραγωγής συνολικά για την περίοδο 2008-2013 παρουσιάζουν οι πατάτες, τα σιτηρά, τα εσπεριδοειδή και τα οινοποιήσιμα σταφύλια. Η καλλιέργεια επιτραπέζιων σταφυλιών έχει μειωθεί λόγω του έντονου ανταγωνισμού από το εξωτερικό.

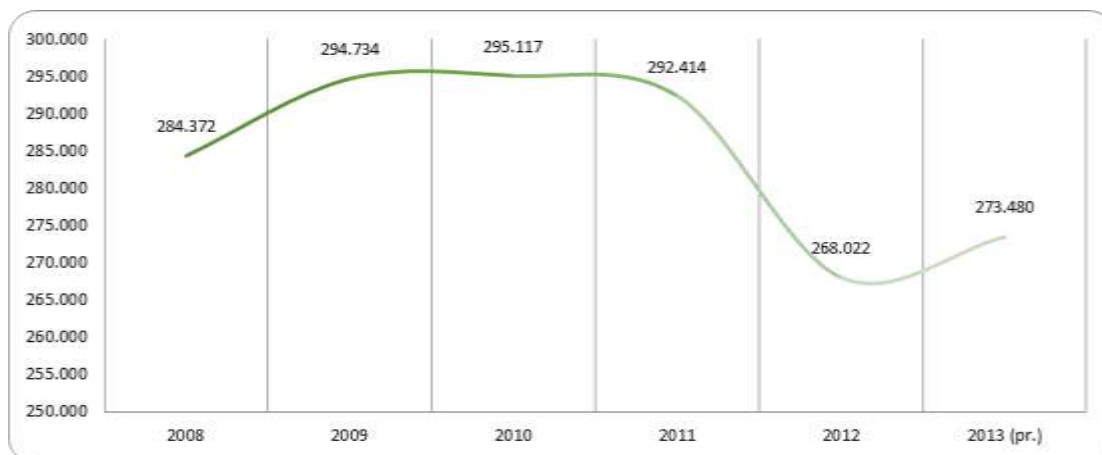
Διάγραμμα 2-26 Συμμετοχή καλλιεργειών στο συνολικό όγκο παραγωγής περιόδου 2008-2013

2.5.1.3 Ακαθάριστη Αξία Φυτικής Παραγωγής

Η Ακαθάριστη αξία της φυτικής παραγωγής παρουσιάζει αυξομειώσεις την περίοδο 2008-2013. Έλαβε την μεγαλύτερη τιμή της το 2010 με 295,1 εκ € και την μικρότερη το 2012 με 268 εκ €.

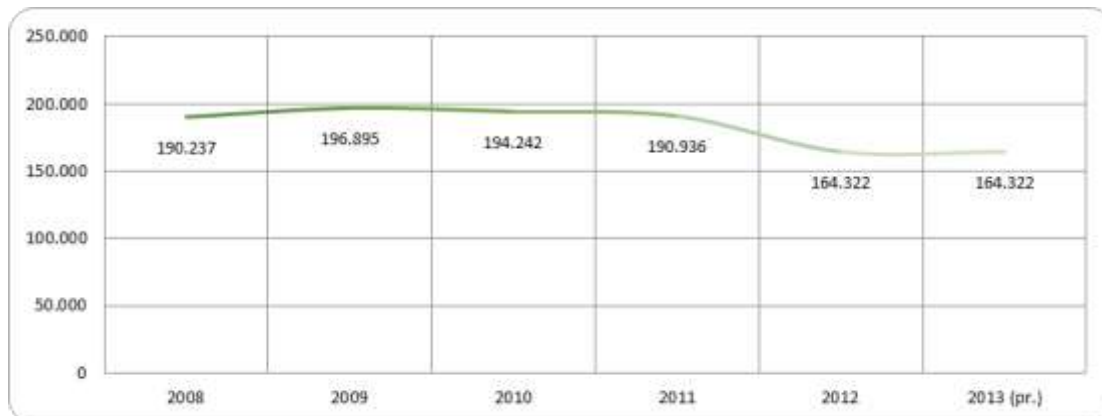
Διάγραμμα 2-27 Ακαθάριστη Αξία Φυτικής παραγωγής 2008-2013 (τρέχουσες τιμές)

Τα βασικά προϊόντα της Κυπριακής γεωργίας που αποφέρουν την μεγαλύτερη ακαθάριστη αξία παραγωγής είναι οι πατάτες, οι ντομάτες, τα αγγούρια, τα πεπόνια, τα εσπεριδοειδή, τα σιτηρά, τα οινοποιητικά σταφύλια και τα φρούτα.

Η Προστιθέμενη Αξία της φυτικής παραγωγής από 190,2 εκ € το 2008 μειώθηκε σε 164,3 εκ € το 2013.

Διάγραμμα 2-28 Προστιθέμενη Αξία Φυτικής παραγωγής 2008-2013, τρέχουσες τιμές

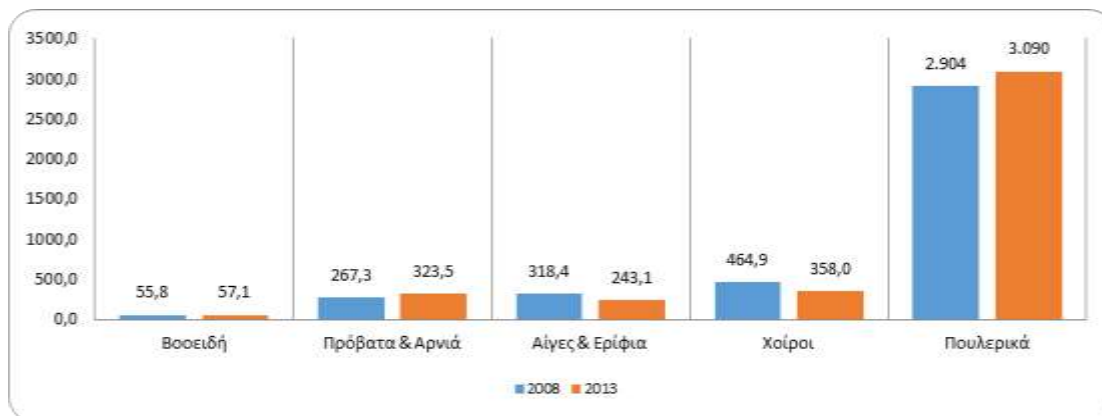

2.5.2 Κτηνοτροφία

2.5.2.1 Κτηνοτροφική Παραγωγή

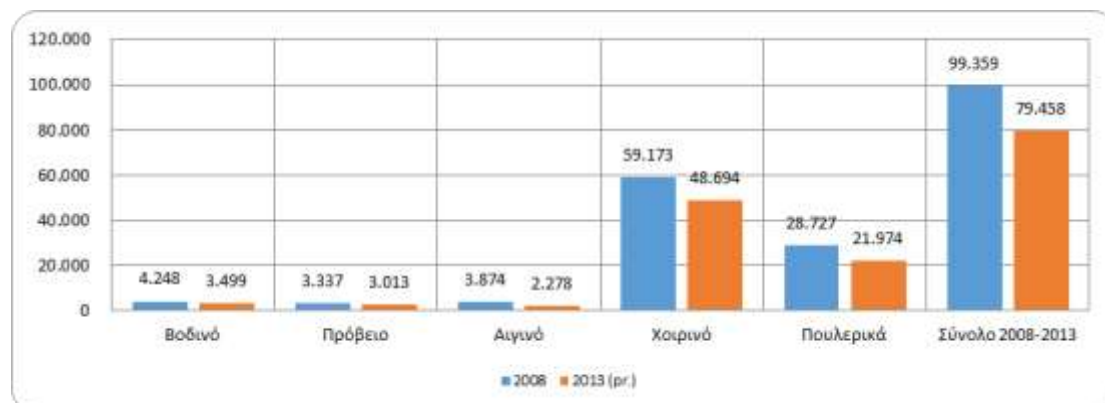
Ο ζωικός πληθυσμός παρουσίασε μεταβολές την περίοδο 2008-2013. Την μεγαλύτερη ποσοστιαία αύξηση παρουσίασαν τα πρόβατα και αρνιά, 21% και αντίστοιχα την μεγαλύτερη μείωση οι Αίγες και τα ερίφια σε ποσοστό 23,6%.

Διάγραμμα 2-29 Ζωικός πληθυσμός 2008-2013, (χιλιάδες)

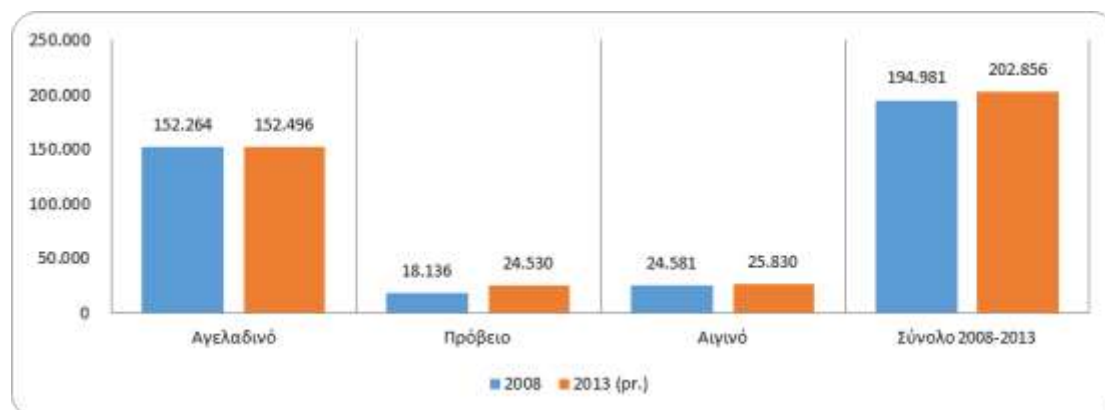
Η συνολική **παραγωγή Κρέατος** παρουσίασε μείωση για την περίοδο 2008-2013 της τάξεως του 20%. Την μεγαλύτερη μείωση παρουσίασε η παραγωγή Αιγινού κρέατος σε ποσοστό 41,2% και την μικρότερη η παραγωγή πρόβειου κρέατος κατά 9,7%.

Διάγραμμα 2-30 Παραγωγή Κρέατος 2008-2013 (Τόνοι)

Η παραγωγή Γάλακτος παρουσιάζει συνολική αύξηση για την περίοδο 2008-2012 κατά 4%. Την μεγαλύτερη αύξηση παρουσιάζει το πρόβειο γάλα με ποσοστό 35,3% και την μικρότερη το Αγελαδινό με ποσοστό 0,2%.

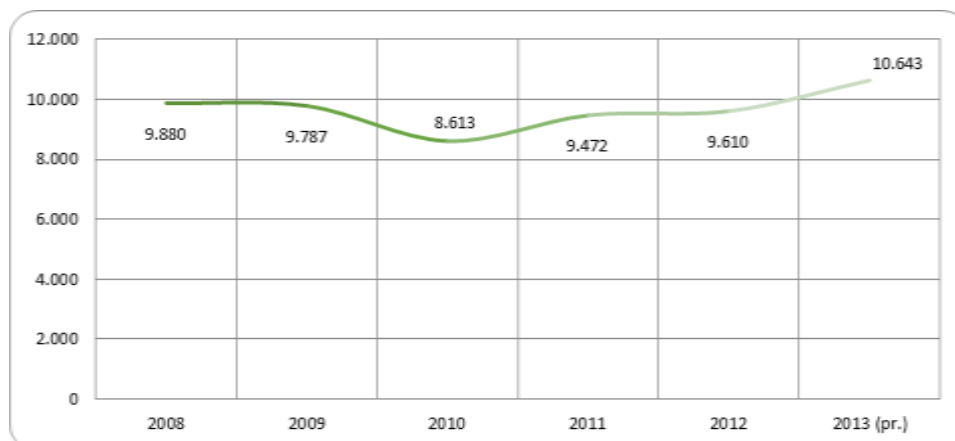
Διάγραμμα 2-31 Παραγωγή ανά κατηγορία γάλακτος 2008-2013, (τόνοι)

Την μεγαλύτερη συμμετοχή στις παραγόμενες ποσότητες γάλακτος έχει το αγελαδινό με ποσοστό 75,8%.

Η παραγωγή Αυγών παρουσίασε αύξηση της τάξεως του 7,7%, από 9,9 χιλ τόνους σε 10,6 τόνους.

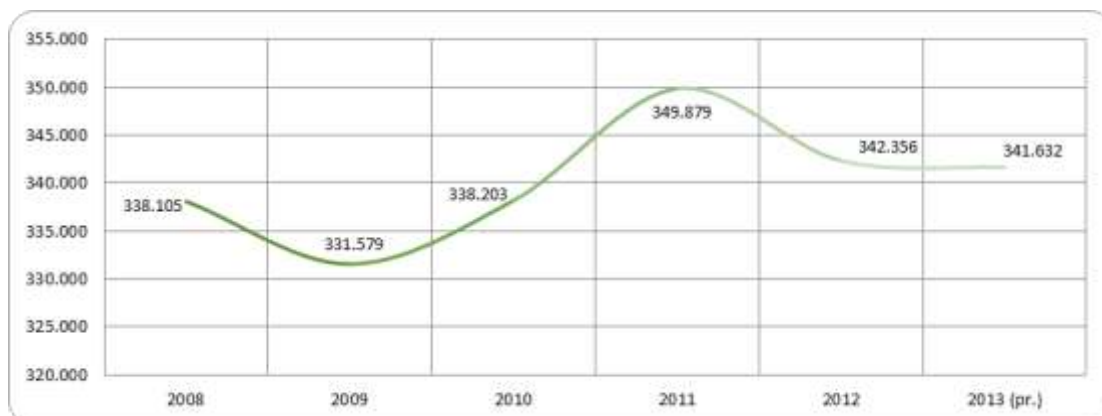
Διάγραμμα 2-32 Παραγωγή Αυγών 2008-2013

2.5.2.2 Ακαθάριστη Αξία Κτηνοτροφικής παραγωγής

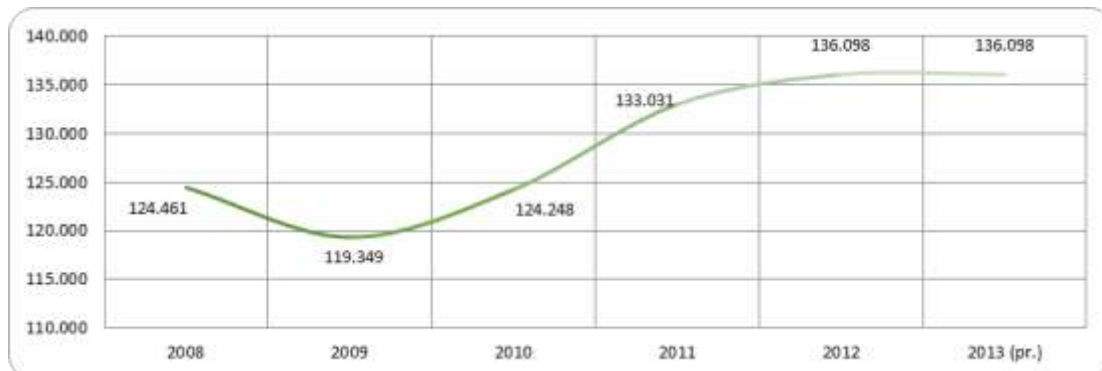
Η Ακαθάριστη αξία της κτηνοτροφικής παραγωγής παρουσιάζει αυξομειώσεις την περίοδο 2008-2013. Έλαβε την μεγαλύτερη τιμή της το 2011 με 349,9 εκ € και την μικρότερη το 2009 με 331,6 εκ €. Η συνολική μεταβολή της περιόδου είναι της τάξεως του 1%.

Διάγραμμα 2-33 Ακαθάριστη Αξία Κτηνοτροφικής παραγωγής 2008-2013

Η Προστιθέμενη Αξία της κτηνοτροφικής παραγωγής από 124,5 εκ € το 2008 αυξήθηκε σε 136,1 εκ € το 2013, ποσοστό αύξησης 9,3%.

Διάγραμμα 2-34 Προστιθέμενη Αξία Κτηνοτροφίας 2008-2013

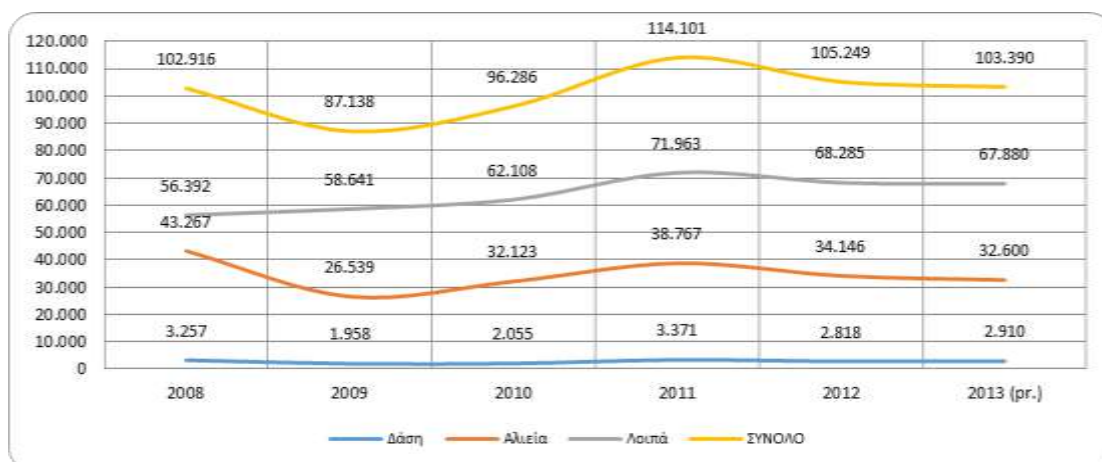

2.5.3 Δάση-Αλιεία-Λοιπά

2.5.3.1 Ακαθάριστη Αξία Παραγωγής

Η Ακαθάριστη αξία παραγωγής των λοιπών υποτομέων του πρωτογενή τομέα πέραν της φυτικής παραγωγής και της κτηνοτροφίας παρουσιάζει μια σχετική σταθερότητα, από 102, 9 εκ € το 2008 σε 103,4 εκ € το 2013.

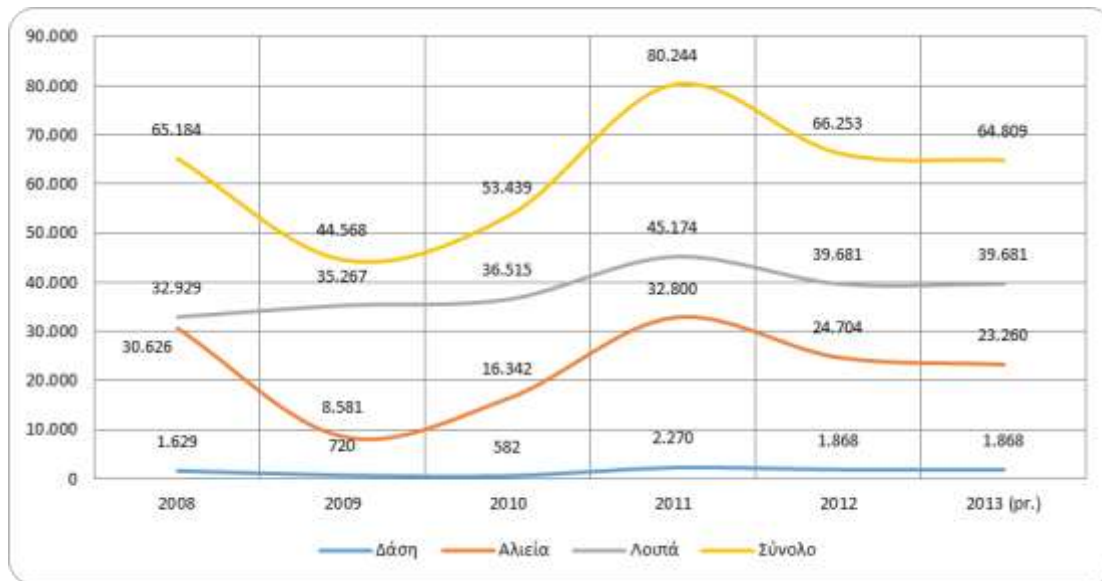
Διάγραμμα 2-35 Ακαθάριστη Αξία Παραγωγής Δάση-Αλιεία-Λοιπά 2008-2013, (τρέχουσες τιμές, εκ€)

Η Προστιθέμενη Αξία των λοιπών του πρωτογενούς τομέα υποτομέων, από 65,2 εκ € το 2008 μειώθηκε σε 64,8 εκ € το 2013, ποσοστό μείωσης 0,6%.

Ενδιάμεση Έκθεση Αρ.1 με τίτλο «Έλεγχος / Συμπλήρωση κενών των δεδομένων του άρθρου 5 της ΟΠΥ» - Οικονομική ανάλυση των χρήσεων ύδατος

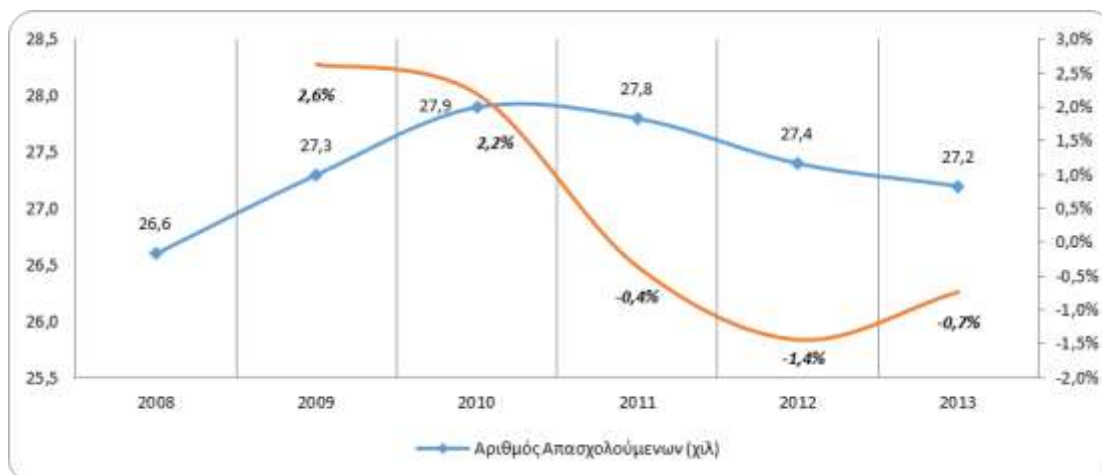
Διάγραμμα 2-36 Προστιθέμενη Αξία Δάση- Αλιεία- Λοιπά 2008-2013, σε τρέχουσες τιμές, €000,ς

2.5.4 Απασχόληση Πρωτογενή Τομέα

Η Απασχόληση του Πρωτογενή τομέα εμφανίζει τάσεις σταθεροποίησης, στις 27 χιλ απασχολούμενους με μικρές αυξομειώσεις την περίοδο 2008-2013, μετά από μία περίοδο διαρκούς μείωσης.

Διάγραμμα 2-37 Απασχόληση Πρωτογενούς Τομέα, % μεταβολή 2008-2013

Για την περίοδο 2008-2013 η συνολική αύξηση είναι της τάξεως του 2,3%. Από 26,6 χιλ απασχολούμενους το 2008, σε 27,2 χιλ το 2013. Ως προς την σύνθεση της εργασίας το 70% των απασχολούμενων στον Αγροτικό τομέα είναι αυτοαπασχολούμενοι σε ιδιοκτησίες τους και το 30% μισθωτοί εργαζόμενοι.

Η μείωση της απασχόλησης στον πρωτογενή τομέα, κυρίως στη γεωργία, μπορεί να αποδοθεί αφενός στην αύξηση της παραγωγικότητας στην γεωργία από την ανάπτυξη της τεχνολογίας και στην αντικατάσταση της ανθρώπινης εργασίας, και αφετέρου στην ανάπτυξη

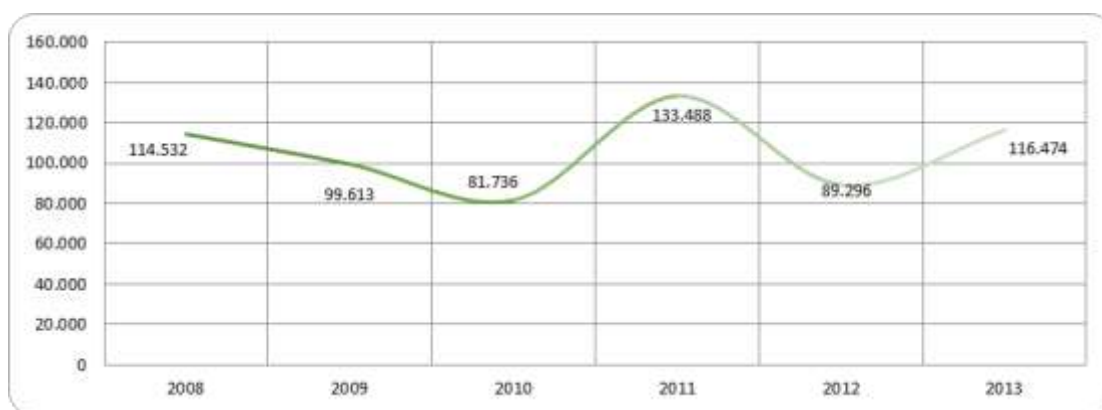
λοιπών τομέων της οικονομικής δραστηριότητας με μεγαλύτερους ρυθμούς που προσελκύουν περισσότερες εισροές.

2.5.5 Ειδικά Θέματα Πρωτογενή Τομέα

2.5.5.1 Εξαγωγές πρωτογενούς τομέα

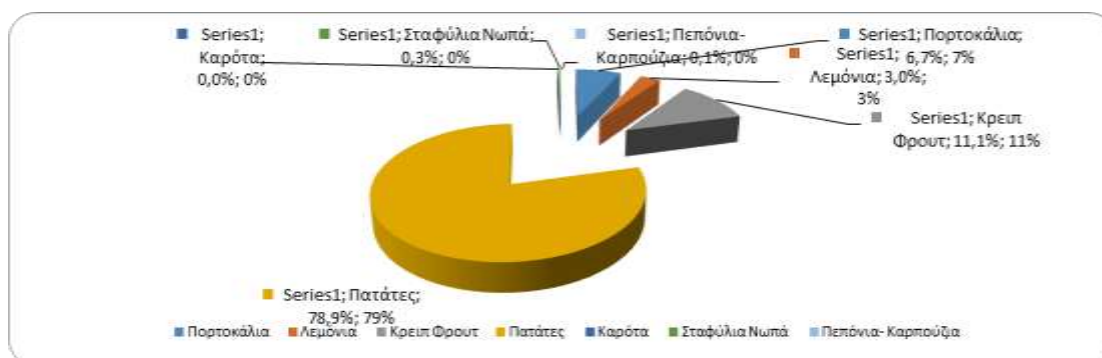
Την περίοδο 2008-2013 ο **συνολικός όγκος** εξαγωγών παρουσιάζει αυξομειώσεις, με μεγαλύτερο όγκο εξαγωγών το 2011, 133,5 εκ τόνοι, και τον μικρότερο το 2010 με 81,7 εκ τόνους.

Διάγραμμα 2-38 Εξαγωγές Πρωτογενή Τομέα 2008-2013, (Τόνοι)

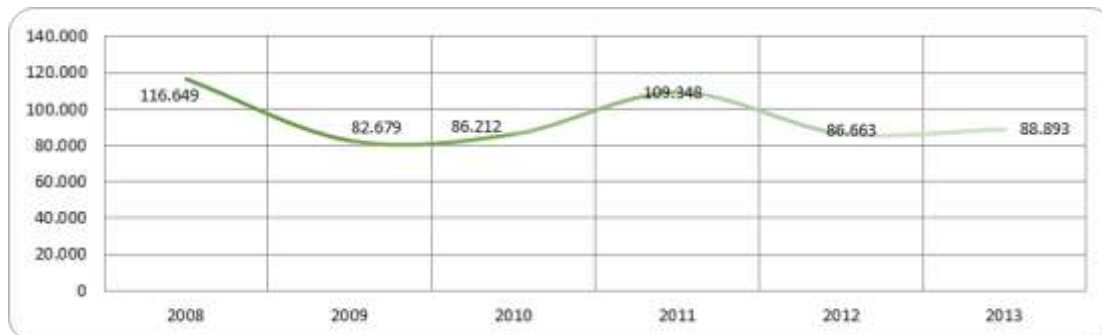
Τα βασικά εξαγωγίμα προϊόντα του πρωτογενή τομέα είναι οι πατάτες σε ποσοστό 79% περίπου και ακολουθούν τα εσπεριδοειδή - πορτοκάλια, λεμόνια, γκρέιπφρουτ.

Διάγραμμα 2-39 Συμμετοχή επιμέρους προϊόντων στις συνολικές Εξαγωγές Πρωτογενούς Τομέα 2008-2013

Η **αξία των εξαγωγών** παρουσιάζει αντίστοιχες αυξομειώσεις με συνολική μείωση 23,8%, 116,65 εκ € το 2008, σε 88,9 εκ € το 2013.

Διάγραμμα 2-40 Αξία Εξαγωγών Πρωτογενούς τομέα

Την μεγαλύτερη συνεισφορά στην συνολική αξία των εξαγωγών έχουν οι πατάτες σε ποσοστό 45%.

2.5.5.2 Απαιτήσεις νερού ανά καλλιέργεια

Το νερό που σήμερα χρησιμοποιείται για άρδευση προέρχεται κυρίως από ιδιωτικές γεωτρήσεις των αγροτών και ένα μικρότερο ποσοστό από τα δίκτυα Κυβερνητικών Υδατικών έργων και μικρών τοπικών αρδευτικών οργανισμών. Η ποσότητα του νερού για άρδευση ποικίλλει από έτος σε έτος ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες, την αποθήκευση νερού στα φράγματα και την κατάσταση των υπόγειων υδροφορέων.

Οι υδατικές ανάγκες των φυτών καθορίζονται κυρίως από τις κλιματικές συνθήκες, εξαρτώνται ωστόσο και από το είδος του φυτού, και από το στάδιο ανάπτυξης του. Το Ινστιτούτο Γεωργικών Ερευνών (ΙΓΕ), έχει προσδιορίσει τις υδατικές ανάγκες ανά φυτό ως ακολούθως.

Πίνακας 2-2

A/A	Καλλιέργειες	Αρδευτικές ανάγκες (m ³ /year/δεκάριο)	A/A	Καλλιέργειες	Αρδευτικές ανάγκες (m ³ /year/δεκάριο)
1	Εσπεριδοειδή	800	20	Μελιτζάνες χαμηλά τουνέλια	380
2	Αβοκάντο	800	21	Μελιτζάνες εκτός	594
3	Ελιές επιτραπέζιες	430	22	Πιπεριά εκτός	556
4	Μπανάνες	1252	23	Καρπούζια εκτός	510
5	Οπωροφόρα Δέντρα Ορεινή	683	24	Πεπόνια εκτός	520
6	Οπωροφόρα Δέντρα Πεδινή	820	25	Κολοκυθάκια εκτός	510
7	Αμύγδαλα	355	26	Κραμβιά κοινά	280
8	Χαλεπιανά	355	27	Κουνουπίδι κοινό	280
9	Καρύδια Πέκαν	995	28	Αγκινάρες	448
10	Σταφύλια	306	29	Μπάμιες	680

A/A	Καλλιέργειες	Αρδευτικές ανάγκες (m ³ /year/δεκάριο)	A/A	Καλλιέργειες	Αρδευτικές ανάγκες (m ³ /year/δεκάριο)
	επιτραπέζια				
11	Πατάτες (Άνοιξης)	300	30	Μπιζέλι κοινό	194
12	Κολοκάσι	2400	31	Κουκιά φρέσκα	220
13	Καρότα	420	32	Κρεμμύδια ξερά	360
14	Τομάτες θερμοκηπίου	743	33	Μαρούλια	336
15	Τομάτες εκτός	654	34	Σέλινο	432
16	Αγγουράκια θερμοκηπίου	578	35	Σπανάκι	366
17	Αγγουράκια εκτός	476	36	Ρεπάνια	416
18	Φασολάκι θερμοκηπίου	446	37	Φιστίκια	530
19	Φασόλια	610			

Ιστοσελίδα του ΙΓΕ.

2.5.5.3 Κοινή Αγροτική Πολιτική (ΚΑΠ)-Γεωργία-Πολιτικές για το νερό

2.5.5.3.1 Η αξία διατήρησης του πρωτογενούς τομέα στην Κύπρο

Γίνεται σαφές από τα προηγούμενα ότι η κυπριακή οικονομία και κυρίως οι τομείς της που συνδέονται με την αγροτική οικονομία, βρίσκονται σε μεταβατικό στάδιο που οφείλεται στο νέο οικονομικό περιβάλλον που έχει δημιουργηθεί ως αποτέλεσμα της πλήρους ένταξης της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση και του αρχικού σταδίου που προηγήθηκε. Μετά την ένταξη στην ΕΕ, η κυπριακή οικονομία προσαρμόζεται συνεχώς στο νέο οικονομικό περιβάλλον και τον έντονο διεθνή ανταγωνισμό. Η συνεχιζόμενη απελευθέρωση του διεθνούς εμπορίου και η επέκταση των συμφωνιών ελευθέρων συναλλαγών μεταξύ της ΕΕ και των μεσογειακών χωρών εταίρων (στο πλαίσιο της ευρω-μεσογειακής εταιρικής σχέσης), εντείνουν την ανταγωνιστική πίεση στον κυπριακό γεωργικό τομέα, λόγω της ομοιότητας στη γεωργική παραγωγή τόσο μεταξύ της Κύπρου και των μεσογειακών χωρών της ΕΕ, όσο και μεταξύ της Κύπρου και των μεσογειακών χωρών εταίρων.

Η συμμετοχή της γεωργίας, της δασοκομίας και της μεταποιητικής βιομηχανίας τροφίμων, στην οικονομία της Κύπρου, είναι πολύ σημαντική, αντιπροσωπεύοντας ποσοστό πέραν του 7,5% του ΑΕΠ, πέραν του 10% του συνολικού εργατικού δυναμικού και πέραν του ενός τρίτου του συνόλου των εξαγωγών. Ο γεωργικός τομέας, εκ πρώτης όψεως παρουσιάζει μειωμένη συμβολή στη διαμόρφωση του συνολικού ΑΕΠ και αυτό εύκολα αποδίδεται στην ταχεία ανάπτυξη του τομέα των υπηρεσιών. Ωστόσο εξακολουθεί να είναι απαραίτητος για την κυπριακή οικονομία σε θεμελιώδεις πτυχές της που σχετίζονται με:

- την κοινωνική συνοχή,

- τη διατήρηση της ζωής στην ύπαιθρο και την παράδοση,
- την ασφάλεια των τροφίμων,
- την απασχόληση και
- την προστασία του περιβάλλοντος

Αν ληφθούν υπόψη οι συνδεδεμένες και οι συνεπαγόμενες οικονομικές δραστηριότητες που επηρεάζεται από τον κλάδο της γεωργίας, της δασοκομίας και των τροφίμων, και όχι απλώς οι οικονομικές δραστηριότητες του πρωτογενή τομέα, εκτιμάται ότι, η συνολική συνεισφορά της γεωργίας στην οικονομία της Κύπρου είναι μεγάλη. Ο πολλαπλασιαστής της άμεσης συμβολής στο ΑΕΠ έχει υπολογιστεί περίπου στο 4. Αυτό σημαίνει ότι η μείωση του ΑΕΠ του γεωργικού τομέα κατά μία μονάδα μπορεί να προκαλέσει μια τετραπλή ισοδύναμη μείωση στο συνολικό ΑΕΠ του συνόλου της εθνικής οικονομίας. Ο γεωργικός τομέας, ως σύνολο, έχει να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη και την απασχόληση και, συνεπώς, στην επίτευξη των στόχων της στρατηγικής της Λισαβόνας. Ενδεικτικό του ρόλου που καλείται να διαδραματίσει ο γεωργικός τομέας είναι το γεγονός ότι τα τελευταία δύο με τρία χρόνια, με την εκδήλωση της οικονομικής κρίσης, έχει καταγραφεί στροφή παραγωγικών πόρων προς τη γεωργία. Παράλληλα η Κύπρος ως νησιωτική χώρα αντιμετωπίζει την επίδραση της φυσικής απόστασης με εμπορικούς εταίρους και αγορές. Με δεδομένες τις κλιματικές συνθήκες της Μεσογείου με τις υψηλές θερμοκρασίες, την έλλειψη σημαντικών βροχοπτώσεων και τις εκτεταμένες περιόδους ανομβρίας, θεωρείται απαραίτητο για τη χώρα να διατηρεί ένα σημαντικό βαθμό αυτάρκειας στην παραγωγή γεωργικών προϊόντων για κοινωνικούς και εθνικούς λόγους.

2.5.5.3.2 Η Κοινή Αγροτική Πολιτική και η Κυπριακή Γεωργία

Η Κοινή Αγροτική Πολιτική (ΚΑΠ) περιλαμβάνει ένα σύνολο κανονισμών που αφορούν στην αγροτική παραγωγή, στις ενισχύσεις των γεωργών, στην ανάπτυξη της υπαίθρου και στη ρύθμιση των αγορών γεωργικών προϊόντων, φροντίζοντας παράλληλα και την περιβαλλοντική συμβατότητα της γεωργικής δραστηριότητας, στη διακίνηση αγροτικών προϊόντων, με στόχο τη σταθερότητα των τιμών, την επιλογή και την υψηλή ποιότητα των προϊόντων, τη χρήση του εδάφους και την απασχόληση στον αγροτικό τομέα.

Το σύνολο όλων αυτών των ρυθμίσεων αποτέλεσε την Κοινή Αγροτική Πολιτική, που άρχισε να ισχύει από το 1962. Από τότε τροποποιήθηκε, μερικές φορές ριζικά. Τώρα πλέον, μετά και τη νέα διεύρυνση της Ε.Ε., κύριος στόχος της είναι ο καθορισμός του ρόλου της γεωργίας στη διαφύλαξη και τη διαχείριση των φυσικών πόρων, στο πλαίσιο της αειφόρου ανάπτυξης. Η ΚΑΠ προσπαθεί να εξυπηρετήσει πολλούς σκοπούς, με κυριότερους:

- την υποστήριξη των αγροτών για να παράγουν επαρκείς ποσότητες τροφίμων
- την ασφάλεια των τροφίμων αυτών (π.χ. μέσω της ιχνηλασιμότητας)
- την προστασία των αγροτών από την υπερβολική αστάθεια των τιμών και τις κρίσεις της αγοράς
- την οικονομική ενίσχυση των αγροτών σε επενδύσεις για τον εκσυγχρονισμό των γεωργικών τους εκμεταλλεύσεων

- τη στήριξη της βιωσιμότητας των αγροτικών κοινοτήτων με τη διαφοροποίηση της οικονομίας
- τη συμβολή στη δημιουργία και διατήρηση θέσεων εργασίας στον κλάδο των τροφίμων
- την προστασία του περιβάλλοντος και τη μέριμνα για την καλή μεταχείριση των ζώων

2.5.5.3.3 Οι επιπτώσεις της ΚΑΠ από το 2003 μέχρι το 2012 στην κυπριακή γεωργία

Πριν από την ένταξη στην ΕΕ, ο κύριος στόχος της πολιτικής της κυπριακής γεωργίας ήταν η βελτίωση της παραγωγικότητας της γεωργίας. Αυτό επιτυγχάνονταν με τον εκσυγχρονισμό των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και την αύξηση της γεωργικής παραγωγής, με παράλληλη στήριξη του εισοδήματος των γεωργών και τη δημιουργία υποδομών στις αγροτικές περιοχές, για εξασφάλιση επαρκούς βιοτικού επιπέδου του αγροτικού πληθυσμού. Βασικό εργαλείο για την εφαρμογή των γεωργικών πολιτικών ήταν οι ετήσιοι εθνικοί προϋπολογισμοί που αντανάκλουν τις αναπτυξιακές προτεραιότητες και τις κατευθυντήριες γραμμές για την κυπριακή γεωργία, καθώς και τα πενταετή στρατηγικά προγράμματα.

Μετά την ένταξη της Κύπρου στην ΕΕ, η κυπριακή γεωργία αντιμετωπίζει μια σημαντική και επικίνδυνη στροφή από την παραδοσιακή λειτουργία του θεσμικού της πλαισίου. Αναλυτικότερα, η ένταξη της Κύπρου στην ΕΕ αλλάζει σημαντικά τη λειτουργία του γεωργικού τομέα λόγω του ανοίγματος των αγορών των γεωργικών προϊόντων, της αύξησης του διεθνούς ανταγωνισμού, της ύπαρξης των προτιμησιακών εμπορικών συμφωνιών και της αποσύνδεσης των επιδοτήσεων από την παραγωγή γεωργικών προϊόντων. Πρακτικά παρατηρείται η κατάργηση του κρατικού προστατευτισμού, η οποία παραδοσιακά ήταν παρούσα στην κυπριακή γεωργία. Με τον τρόπο αυτό καταργείται επίσης το δίκτυο ασφαλείας που είχαν οι παραγωγοί στα εισοδήματά τους.

Το άνοιγμα στο διεθνή ανταγωνισμό με όλα όσα αυτό συνεπάγεται παράλληλα με την κατάργηση του συστήματος στήριξης των τιμών και οι αποσυνδεδεμένες πληρωμές συμπύεσαν το εισόδημα του αγροτικού πληθυσμού, ιδίως των κατόχων μικρών γεωργικών εκμεταλλεύσεων και ταυτόχρονα δημιούργησαν σοβαρές επιπτώσεις στο εμπορικό ισοζύγιο των γεωργικών προϊόντων της Κύπρου. Ο κύκλος των προβλημάτων περιλαμβάνει μείωση των καλλιεργούμενων εκτάσεων, μείωση της ακαθάριστης αξίας της πρωτογενούς παραγωγής και τέλος μείωση του αγροτικού εισοδήματος.

Η απότομη στροφή που επιβλήθηκε μέσω της ΚΑΠ στην κυπριακή γεωργία την προηγούμενη δεκαετία έχει δημιουργήσει μια σειρά από νέες συνθήκες, δυνατότητες και περιορισμούς, που επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό τόσο την ανταγωνιστικότητα της κυπριακής γεωργίας όσο και το εισόδημα των γεωργών.

Στον αντίποδα των δυσκολιών που παρουσιάζονται παραπάνω, κατά την ίδια δύσκολη περίοδο, εφαρμόστηκε στα πλαίσια της ΚΑΠ το πρώτο ολοκληρωμένο πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2007-2013. Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζεται η απορρόφηση ανά άξονα.

Πίνακας 2-3 Απορρόφηση ανά άξονα του ΠΑΑ 2007-13 (εκατμ €)

Έτος	Άξονας			
	1	2	3	4
2007-08	22,6	8,8		
2009	12,1	21,2	0,08	
2010	7,2	14,6	0,04	0,3
2011	23,9	20,2	0,3	0,2
2012	23,7	17,0	4,9	0,3
2013	20,3	8,7	4,0	0,5

2.5.5.3.4 Το νέο Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020

Η ΚΑΠ 2014-2020 στηρίζεται σε τέσσερις βασικούς κανονισμούς οι οποίοι εγκρίθηκαν το Δεκέμβριο του 2013 από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και το Συμβούλιο Υπουργών Γεωργίας.

Ο κανονισμός **1305/2013** αναφέρεται στη χρηματοδότηση της **αγροτικής ανάπτυξης** από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης.

Ο κανονισμός **1306/2013** αναφέρεται στη **χρηματοδότηση και διαχείριση** της ΚΑΠ.

Ο κανονισμός **1307/2013** περιγράφει τους κανόνες για τις **άμεσες ενισχύσεις**.

Ιδιαίτερη βαρύτητα έχει ο κανονισμός **1308/2013** για τη θέσπιση **κοινής οργάνωσης αγροτών**.

Ακολούθησαν σταδιακά να εκδίδονται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή οι κανονισμοί που έθεσαν σε εφαρμογή τις λεπτομέρειες των παραπάνω κανονισμών (εφαρμοστικοί), κατόπιν 14 εξουσιοδοτήσεων από το Συμβούλιο Υπουργών Γεωργίας.

Οι βασικοί στόχοι της νέας ΚΑΠ εστιάζουν σε τρεις πυλώνες:

α) βιώσιμη παραγωγή τροφίμων - παροχή ασφαλών και επαρκών προμηθειών τροφίμων στην αυξανόμενη παγκόσμια ζήτηση και πολύ περισσότερη ευστάθεια αγοράς, προκειμένου να συμβάλει στην ασφάλεια των τροφίμων,

β) αειφόρο διαχείριση των φυσικών πόρων και δράση για το κλίμα - οι αγρότες να δώσουν προτεραιότητα σε περιβαλλοντικούς και όχι σε οικονομικούς λόγους, αλλά το κόστος δεν αντισταθμίζεται από την αγορά,

γ) διατήρηση της περιφερειακής ισορροπίας και διαφοροποίησης των αγροτικών περιοχών - η γεωργία παραμένει μια κύρια οικονομική και κοινωνική κινητήρια δύναμη στις αγροτικές περιοχές και ένας σημαντικός παράγοντας στη διατήρηση μιας «ζωντανής» υπαίθρου.

Οι πλέον πρόσφατες μεταρρυθμίσεις δίνουν έμφαση κυρίως στα εξής:

- πιο φιλοπεριβαλλοντικές γεωργικές πρακτικές
- έρευνα και διάδοση γνώσεων
- δικαιότερο σύστημα ενισχύσεων για τους αγρότες
- ενίσχυση της θέσης των γεωργών στα πλαίσια της ασφάλειας των τροφίμων

Άλλες σημαντικές πτυχές είναι οι εξής:

- διευκόλυνση των καταναλωτών να επιλέγουν τα τρόφιμά τους πλήρως ενημερωμένοι, μέσω ευρωπαϊκών μηχανισμών σήμανσης της ποιότητας. Η σήμανση αυτή – αναγραφή της γεωγραφικής προέλευσης και της χρήσης παραδοσιακών μεθόδων ή συστατικών (π.χ. βιολογική γεωργία) – συμβάλλει επίσης ώστε τα γεωργικά προϊόντα της ΕΕ να είναι ανταγωνιστικά στις παγκόσμιες αγορές.
- προώθηση της καινοτομίας στους τομείς της παραγωγής και της μεταποίησης τροφίμων (με τη βοήθεια ευρωπαϊκών ερευνητικών σχεδίων) με στόχο την αύξηση της παραγωγικότητας και τη μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, π.χ. με τη χρήση γεωργικών υποπροϊόντων και αποβλήτων για παραγωγή ενέργειας
- οικοδόμηση σχέσεων θεμιτού εμπορίου με τις αναπτυσσόμενες χώρες – με την αναστολή των γεωργικών εξαγωγικών επιδοτήσεων και τη διευκόλυνση των αναπτυσσόμενων χωρών να εξάγουν τα προϊόντα τους στην ΕΕ.

Στα παραπάνω πλαίσια εντάσσεται το ΠΑΑ 2014-2020 της Κυπριακής Δημοκρατίας. Η μετάβαση στο περιφερειακό μοντέλο ενισχύσεων και οι αποζημιώσεις με βάση τα κριτήρια που το κάθε κράτος ορίζει για κάθε περιφέρειά του, βρίσκει την Κύπρο ως μια ενιαία περιφέρεια.

Έχει ήδη εντοπιστεί η στενότητα των πόρων του ΠΑΑ 2014-2020, η οποία απαιτεί αποτελεσματικότερη στόχευση των δικαιούχων για την επίτευξη των στόχων του προγράμματος.

Το ΠΑΑ διαρθρώνεται σε 6 θεματικές προτεραιότητες (Θ.Π.):

- Θ.Π. 1. Προώθηση της μεταφοράς γνώσης και της καινοτομίας στη γεωργία, τη δασοκομία και τις αγροτικές περιοχές.
- Θ.Π. 2. Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας όλων των τύπων γεωργίας για την ενίσχυση της βιωσιμότητας των εκμεταλλεύσεων
- Θ.Π. 3. Προώθηση της οργάνωσης της αλυσίδας τροφίμων και της διαχείρισης κινδύνων στη γεωργία
- Θ.Π. 4. Αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση των οικοσυστημάτων που εξαρτώνται από τη γεωργία και τη δασοκομία
- Θ.Π. 5. Προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων και στήριξη της μεταστροφής προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα με ανθεκτικότητα στην αλλαγή του κλίματος.
- Θ.Π. 6. Προώθηση της κοινωνικής ένταξης, της μείωσης της φτώχειας και της οικονομικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές.

Στις παραπάνω Θεματικές Προτεραιότητες του ΠΑΑ 2014-2020, που υπαγορεύονται από την ΚΑΠ, περιλαμβάνονται μέτρα που έχουν άμεση ή έμμεση συνέργεια και συμβατότητα με τις πολιτικές υπαγορεύονται από την ΟΠΥ. Αναλυτικότερα:

Η Θ.Π. 4 περιλαμβάνει τα μέτρα για τον καθορισμό και την παρακολούθηση των ευαίσθητων στην νιτρορρύπανση από τη γεωργία περιοχών και στην εφαρμογή περιοριστικών μέτρων για τη βελτίωση των υπόγειων υδάτων. (M1, M10, M11, M12, M13 και M16)

Η Θ.Π. 5. περιλαμβάνει μέτρα που αφορούν την αύξηση της αποδοτικότητας της χρήσης νερού στη γεωργία, είτε μέσω βελτιωμένων συστημάτων σε καλλιέργειες υψηλών αρδευτικών αναγκών, είτε μέσω υποδομών που ενισχύουν τις δυνατότητες αξιοποίησης υδάτων από σταθμούς επεξεργασίας λυμάτων για αρδευτικούς σκοπούς (M1, M4 και M16)

Η Θ.Π. 2. περιλαμβάνει μέτρα που βελτιώνουν την ανταγωνιστικότητα μεταξύ των οπείων και τη μείωση κόστους των αρδεύσεων.(M4)

Σημαντικές εγγυήσεις παρέχονται από τη βάση εκκίνησης και την πολλαπλή συμμόρφωση, που περιλαμβάνουν:

- Κανονιστικές απαιτήσεις διαχείρισης (ΚΑΔ)
- Πρότυπα για την καλή γεωργική και περιβαλλοντική κατάσταση
- Υποχρεώσεις για την πράσινη ενίσχυση

Συμπερασματικά ο αγροτικός τομέας αποτελεί τον μεγαλύτερο καταναλωτή νερού στην Κύπρο, ενώ συγχρόνως ασκεί πιέσεις στην ποιότητα υπόγειων και επιφανειακών υδάτων. Η ΚΑΠ και η ΟΠΥ περιλαμβάνουν πολιτικές και μέτρα με ικανοποιητική συμβατότητα, ώστε υπό ορισμένες προϋποθέσεις να θεωρείται εφικτή η επίτευξη των στόχων τους

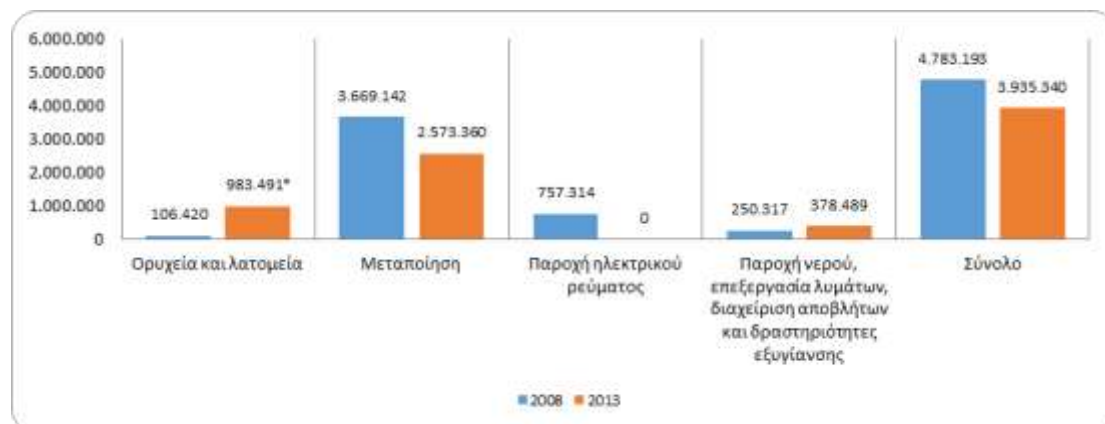
2.6 ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ²

2.6.1 Ακαθάριστη Αξία Παραγωγής Βιομηχανίας

Για την περίοδο 2008-2013 η ακαθάριστη αξία παραγωγής της βιομηχανίας μειώθηκε κατά 17,7%, από 4,8 δις € το 2008, σε 3,9 δις € το 2013. Την μεγαλύτερη μείωση εμφάνισε η μεταποίηση με ποσοστό 29,9%. Σημαντική αύξηση παρουσίασε η αξία παραγωγής της διαχείρισης και επεξεργασίας νερού κατά 51,2% από 250,3 εκ € σε 378,5 το 2013.

² Δεν συμπεριλαμβάνονται οι Κατασκευές

Διάγραμμα 2-41 Ακαθάριστη αξία παραγωγής Βιομηχανίας 2008-2013, (€000ς, τρέχουσες τιμές)

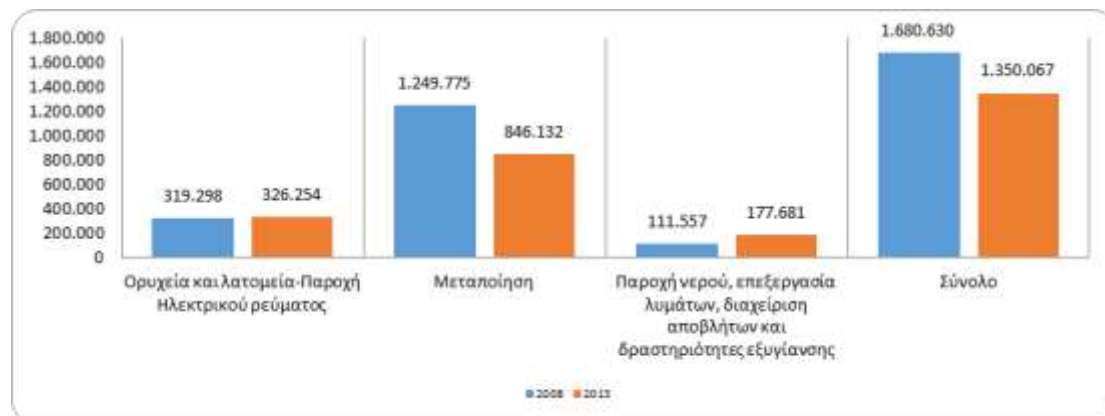

*Συμπεριλαμβάνει και την Παροχή ηλεκτρικού Ρεύματος

2.6.2 Προστιθέμενη Αξία Βιομηχανίας

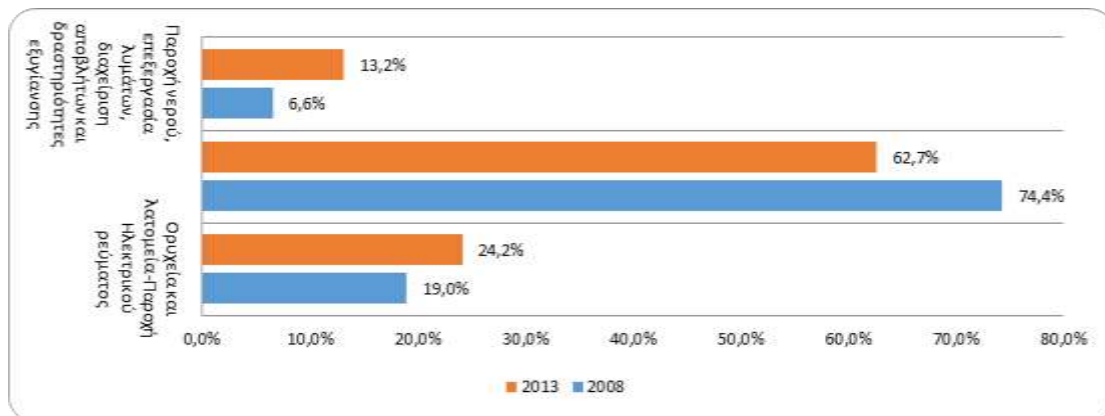
Για την περίοδο 2008-2013 η ακαθάριστη προστιθέμενη αξία της βιομηχανίας μειώθηκε κατά 19,7%, από 1,68 δις € το 2008, σε 1,35 δις € το 2013. Την μεγαλύτερη μείωση εμφάνισε η μεταποίηση με ποσοστό 32,3%. Σημαντική αύξηση παρουσίασε η αξία παραγωγής της διαχείρισης και επεξεργασίας νερού κατά 59,3% από 111,5 εκ € σε 177,7 το 2013.

Διάγραμμα 2-42 Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία βιομηχανίας 2008-2013, (€000ς, τρέχουσες τιμές)

Ενδιάμεση Έκθεση Αρ.1 με τίτλο «Έλεγχος / Συμπλήρωση κενών των δεδομένων του άρθρου 5 της ΟΠΥ» - Οικονομική ανάλυση των χρήσεων ύδατος

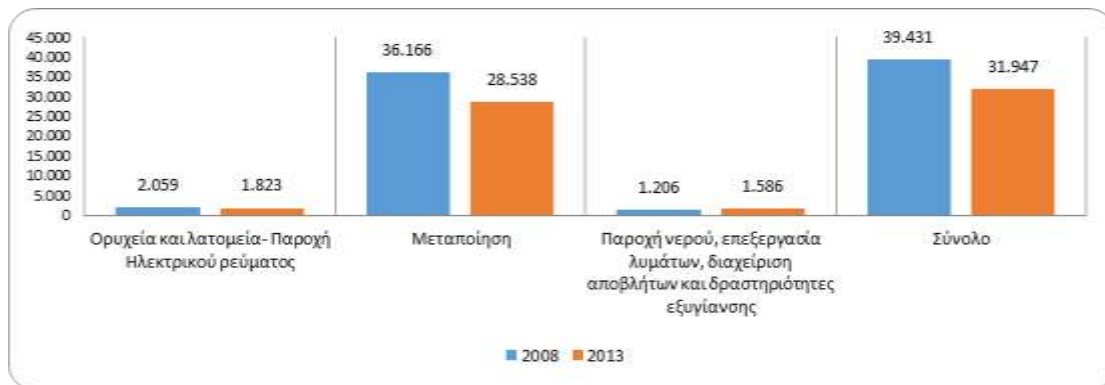
Διάγραμμα 2-43 Μεταβολές συμμετοχής υποτομένων βιομηχανίας στο σύνολο της Ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας της βιομηχανίας

2.6.3 Απασχόληση Βιομηχανίας

Για την περίοδο 2008-2013 η απασχόληση στον τομέα της βιομηχανίας μειώθηκε κατά 19%, από 39,4 χιλ απασχολούμενους το 2008, σε 31,9 χιλ το 2013. Την μεγαλύτερη μείωση εμφάνισε η μεταποίηση με ποσοστό 21,1%. Σημαντική αύξηση στην απασχόληση παρουσίασε η διαχείριση και επεξεργασία νερού κατά 31,5% από 1,2 χιλ απασχολούμενους το 2008 σε 1,6 χιλ το 2013.

Διάγραμμα 2-44 Μεταβολές Απασχόλησης Βιομηχανίας 2008-2013, (χιλ)

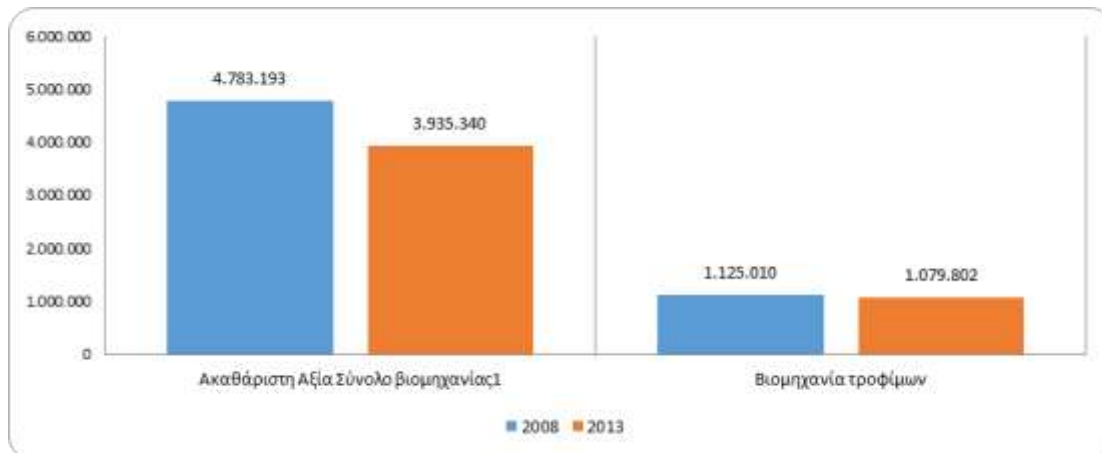

2.6.4 Βιομηχανία Τροφίμων

Η βιομηχανία τροφίμων αποτελεί βασική οικονομική και εξαγωγική δραστηριότητα για την χώρα. Κύρια προϊόντα της βιομηχανίας τροφίμων αποτελούν το τυρί, το χαλούμι, προϊόντα με βάση το κρέας, το κρασί και χυμοί. Το χαλούμι, το κρασί και οι χυμοί φρούτων και λαχανικών αποτελούν το 10% περίπου του συνόλου των εξαγωγών των κυπριακών προϊόντων της βιομηχανίας τροφίμων.

Η **Ακαθάριστη Αξία παραγωγής** συμμετέχει κατά 27,4% στην συνολική αξία παραγωγής της βιομηχανίας χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι Κατασκευές. Η μεταβολή για την περίοδο 2008-2013 είναι της τάξεως του -4%, από 1,13 δις € το 2008 σε 1,08 δις € το 2013.

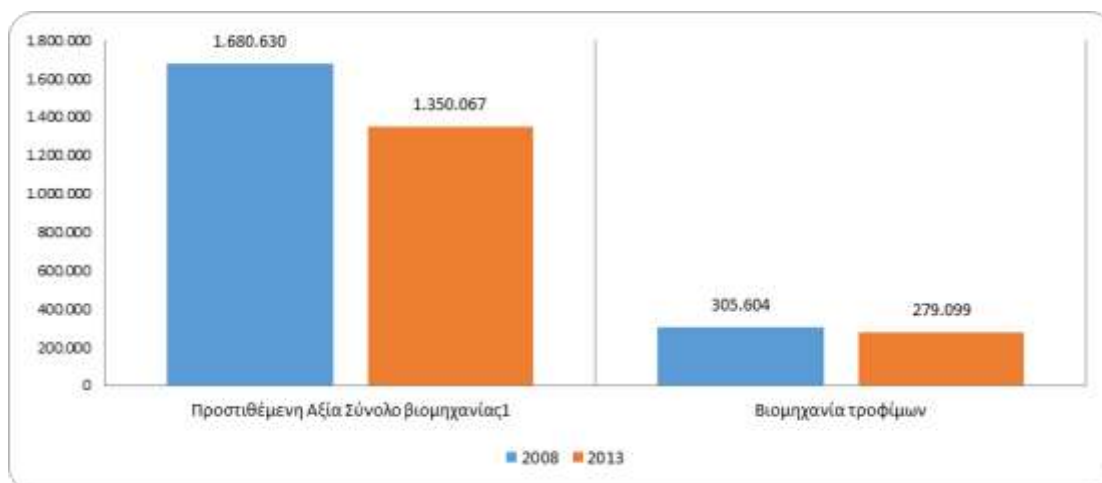
Διάγραμμα 2-45 Ακαθάριστη Αξία Παραγωγής Βιομηχανίας Τροφίμων 2008-2013, (€000,ς)

1: Δεν λαμβάνονται υπόψη οι Κατασκευές.

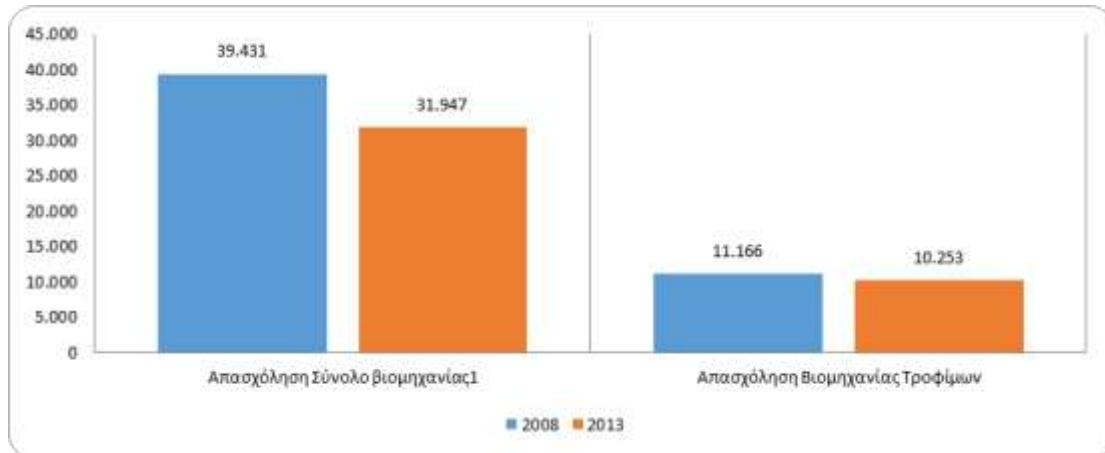
Αντίστοιχα η **Προστιθέμενη Αξία** συμμετέχει κατά 20,7% στην συνολική προστιθέμενη αξία της βιομηχανίας. Η μεταβολή για την περίοδο 2008-2013 είναι της τάξεως του -8,7%, από 305,6 εκ € το 2008 σε 279 εκ € το 2013.

Διάγραμμα 2-46 Προστιθέμενη αξία Βιομηχανίας Τροφίμων 2008-2013

Η **Απασχόληση** συμμετέχει κατά 30,2% στην συνολική απασχόληση της βιομηχανίας. Η μεταβολή για την περίοδο 2008-2013 είναι της τάξεως του -8,2%, από 11,16 χιλ απασχολούμενους το 2008 σε 10,25 χιλ το 2013.

Διάγραμμα 2-47 Απασχόληση Βιομηχανίας Τροφίμων 2008-2013, (χιλ)

1: Δεν λαμβάνονται υπόψη οι Κατασκευές.

Βασική πρόκληση για την κυπριακή βιομηχανία τροφίμων είναι η ανταγωνιστικότητά της λόγω της παρουσίας χαμηλής παραγωγικότητας, το σχετικά υψηλότερο κόστος παραγωγής (αυξημένες τιμές πρώτων υλών, εργασίας, κλπ. έναντι της ΕΕ), η σπανιότητα εξειδικευμένου και εκπαιδευμένου προσωπικού, η απουσία της έρευνας στις μεθόδους επεξεργασίας και οι οργανωτικές-διοικητικές αδυναμίες της εμπορίας.

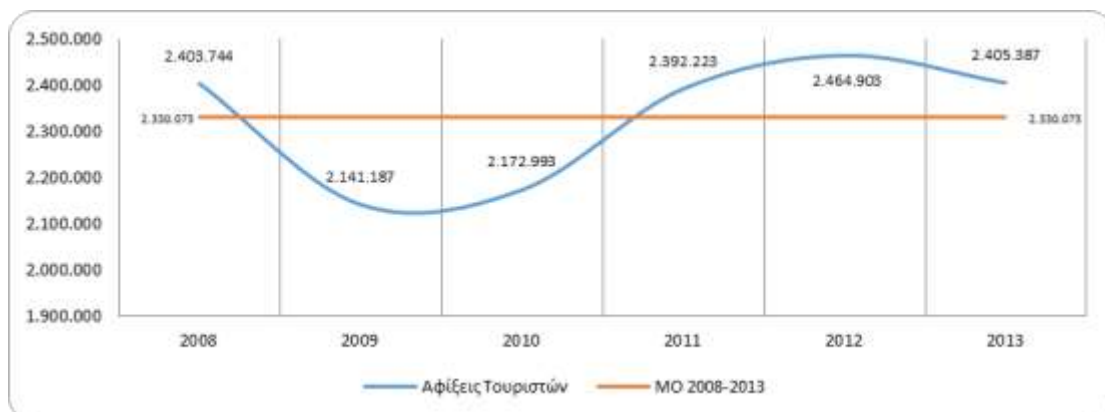
Τα εμπόδια αυτά συνδέονται επίσης με το μικρό μέγεθος και την οικογενειακή κατάσταση του μέσου όρου της βιομηχανίας τροφίμων της Κύπρου. Επίσης, οι εν λόγω αδυναμίες δεν επιτρέπουν στις βιομηχανίες τροφίμων την παραγωγή νέων προϊόντων ή τη βελτίωση της ποιότητας της τρέχουσας παραγωγής.

2.7 ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

2.7.1 Εξέλιξη Τουριστικής Κίνησης

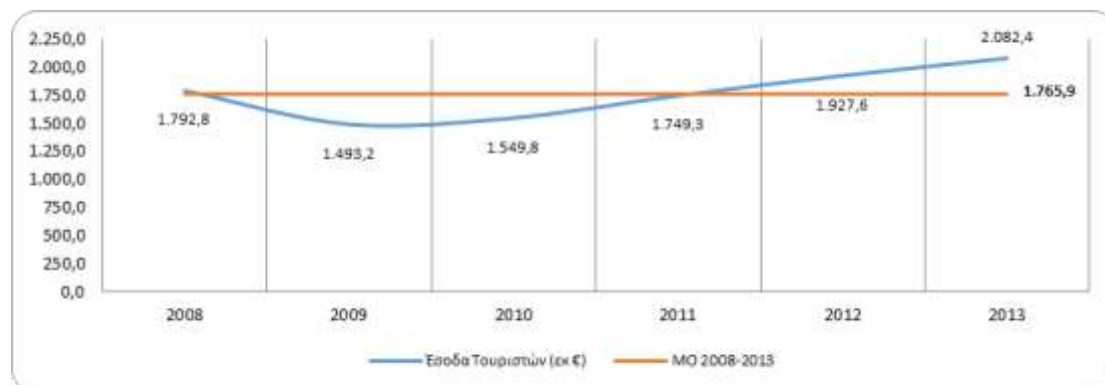
Οι **αφίξεις** των τουριστών παρουσιάζουν σταθερότητα στην αρχή και στο τέλος της περιόδου με 2,4 εκ αφίξεις. Οι περισσότερες αυξήσεις εμφανίζονται το 2012 και οι μικρότερες το 2009.

Διάγραμμα 2-48 Αφίξεις Τουριστών 2008-2013

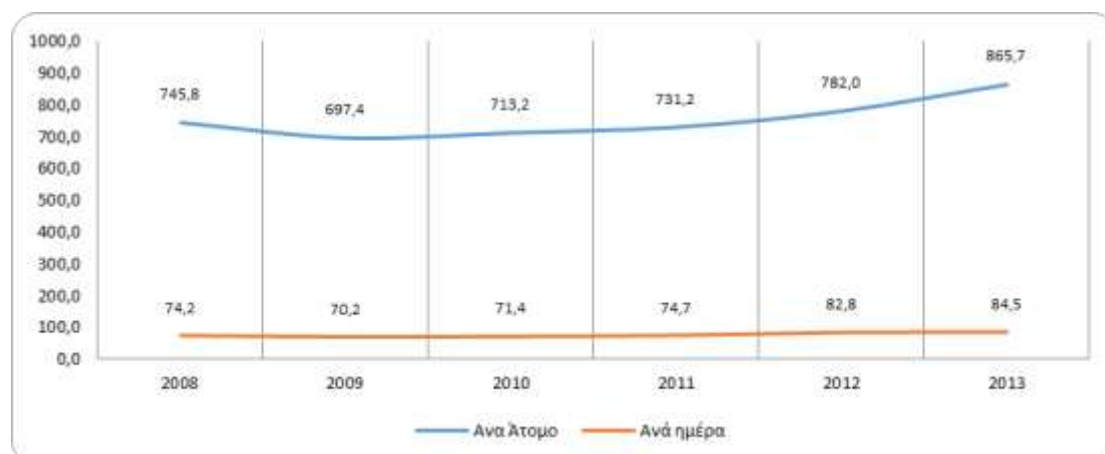
Τα **έσοδα** από τον τουρισμό για την ίδια περίοδο παρουσιάζουν αύξηση κατά 16,2%, από 1,8 δις € περίπου το 2008 σε 2,1 δις € το 2013.

Διάγραμμα 2-49 Έσοδα Τουριστών 2008-2013

Η **μέση δαπάνη ανά τουρίστα** παρουσίασε αύξηση της τάξεως του 13,9%, από 745,8 € το 2008 σε 865,7 €/ανά τουρίστα το 2013 και αντίστοιχα η **μέση δαπάνη ανά ημέρα** αυξήθηκε σε ποσοστό 12,2%, από 74,2 € το 2008 σε 84,5 € το 2013.

Διάγραμμα 2-50 Μέσες Δαπάνες ανά Τουρίστα και ανά ημέρα 2008-2013, (€)

2.8 ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΎΔΑΤΟΣ

2.8.1 Γενικά³

Σύμφωνα με το Άρθρο 2 της ΟΠΥ, οι Υπηρεσίες Ύδατος ορίζονται ως: «όλες οι υπηρεσίες οι οποίες παρέχουν, για τα νοικοκυριά, τις δημόσιες υπηρεσίες ή για οποιαδήποτε οικονομική δραστηριότητα:

- άντληση, κατακράτηση, αποθήκευση, επεξεργασία και διανομή επιφανειακών ή υπόγειων υδάτων

³ Βασίζεται στα κεφάλαια 2.2 και 2.4 της Οικονομικής Ανάλυσης, 2009, Έκθεση 2.1, Τόμος Β

- εγκαταστάσεις συλλογής και επεξεργασίας λυμάτων, οι οποίες στη συνέχεια πραγματοποιούν απορρίψεις σε επιφανειακά ύδατα».

Γενικότερα λοιπόν, μία Υπηρεσία Ύδατος αντιπροσωπεύει έναν «ενδιάμεσο» μεταξύ του φυσικού περιβάλλοντος και της ίδιας της χρήσης ύδατος. Ο κύριος στόχος της Υπηρεσίας Ύδατος είναι να διασφαλίζει ότι:

- τα κύρια χαρακτηριστικά των φυσικών υδάτων τροποποιούνται (δηλ. η υπηρεσία που προσφέρεται είναι η τροποποίηση των υδάτων) έτσι ώστε να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις των καθορισμένων χρηστών (π.χ. παροχή πόσιμου νερού), ή ότι
- τα κύρια χαρακτηριστικά των υδάτων τα οποία διατίθενται μετά τη χρήση τους τροποποιούνται (δηλ. η υπηρεσία που προσφέρεται είναι η τροποποίηση αυτών, π.χ. επεξεργασία λυμάτων), έτσι ώστε να μπορούν να επιστραφούν πίσω στο φυσικό περιβάλλον χωρίς να το επιβαρύνουν.

Μία Υπηρεσία Ύδατος δεν καταναλώνει νερό, ούτε το ρυπαίνει, σε αντίθεση με τη Χρήση Ύδατος, παρόλο που μπορεί να οδηγήσει σε τροποποιήσεις στο υδάτινο οικοσύστημα (π.χ. φράγματα, αγωγοί κλπ.) και κατά συνέπεια σε επιπτώσεις στο περιβάλλον (π.χ. από διάθεση λυμάτων ή από αφαλάτωση).

Όσον αφορά στις ιδιωτικές Υπηρεσίες Ύδατος συνήθως υπάρχει περιορισμένη διαθέσιμη πληροφορία (ιδιωτικές γεωτρήσεις, σηπτικές δεξαμενές, κλπ).

Οι Υπηρεσίες Ύδατος που εξετάζονται στην παρούσα μελέτη είναι οι εξής [Κανονισμοί 128/2014]:

- παροχή νερού ύδρευσης.
- παροχή νερού άρδευσης.
- αποχέτευση & επεξεργασία αστικών λυμάτων (μέχρι και δευτεροβάθμια επεξεργασία), και
- παροχή ανακυκλωμένου νερού (μετά από περαιτέρω επεξεργασία).

Η αποχέτευση ομβρίων περιελήφθη στις υπηρεσίες ύδατος γιατί, όπως προκύπτει από το σχετικό κεφάλαιο της παρούσας, απαιτούνται να γίνουν ακόμη μεγάλες προσπάθειες αξιολόγησης της δυνατότητας χρήσης των όμβριων και ένταξη τους στο υδατικό ισοζύγιο. Βασικότερα θέματα είναι η παρακολούθηση και έλεγχος της ποιότητας των όμβριων για μεγάλο χρονικό διάστημα, κατά περιοχή, εποχή και μέγεθος καταιγίδας. Επίσης άλλα θέματα αποτελούν ο προσδιορισμός δυνατής χρήσης ανάλογα με την ποιότητα και οι εκτιμήσεις ποσοτήτων και κόστους αξιοποίησης των υδάτων αυτών (έργα, λειτουργικά έξοδα, έξοδα συντήρησης κ.λ.π.). Τα Αειφόρα Συστήματα Αποχέτευσης Όμβριων Υδάτων (ΑΣΑΟ) είναι μια πολύ καλή αρχή εφόσον μειώνουν την απορροή όμβριων υδάτων και επιτρέπουν την καλύτερη διαχείρισή τους μειώνοντας τις επιπτώσεις από πλημμυρικά φαινόμενα. Στα συστήματα όμως αυτά η χρήση των όμβριων υδάτων πρέπει να γίνεται με φροντίδα ώστε να μη δημιουργούνται προβλήματα λόγω της ποιότητας των όμβριων νερών.

2.8.2 Υπηρεσία Ύδρευσης

Η Υπηρεσία Ύδρευσης περιλαμβάνει την παροχή πόσιμου νερού στις πόλεις, τους Δήμους και Κοινοότητες του νησιού. Βασίζεται κυρίως στην παροχή νερού από ταμιευτήρες και γεωτρήσεις καθώς και σε αυξανόμενη συμμετοχή αφαλατωμένου νερού, βλ. ενότητα για τις πηγές νερού. Το νερό από ταμιευτήρες υφίσταται επεξεργασία στα διυλιστήρια πριν διατεθεί για ύδρευση.

Η υπηρεσία αυτή περιλαμβάνει κυρίως τις εξής επιμέρους χρήσεις:

- την οικιακή χρήση,
- τη χρήση για τη βιομηχανία,
- τη χρήση για τον τουρισμό.

Σημειώνεται ότι, με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία κατανάλωσης δεν είναι δυνατόν να διαχωρισθούν ποσότητες κατανάλωσης για τις υπο-υπηρεσίες «Παροχή νερού ύδρευσης σε νοικοκυριά» και «Παροχή νερού ύδρευσης σε τουριστικές εγκαταστάσεις» (και σε αρκετές περιπτώσεις στην υπο-υπηρεσία «Παροχή νερού ύδρευσης σε βιομηχανικές εγκαταστάσεις»).

Για την παροχή του νερού ύδρευσης διακρίνονται δύο σημαντικές υποπεριπτώσεις:

- παροχή νερού από Κυβερνητικά Υδατικά Έργα (ΚΥΕ), και
- παροχή νερού εκτός Κυβερνητικών Υδατικών Έργων.

2.8.3 Υπηρεσία Άρδευσης

Η Υπηρεσία Άρδευσης περιλαμβάνει την παροχή αρδευτικού νερού στις αρδευόμενες εκτάσεις και την κτηνοτροφία κυρίως από ταμιευτήρες και γεωτρήσεις, καθώς και σε αυξανόμενη συμμετοχή ανακυκλωμένου νερού που έχει διακριθεί στην παρούσα ως χωριστή υπηρεσία, βλ. παρακάτω.

Η υπηρεσία αυτή περιλαμβάνει κυρίως τις εξής επιμέρους χρήσεις:

- τη χρήση για τη γεωργία, και
- τη χρήση για την κτηνοτροφία.

Για την παροχή του νερού άρδευσης διακρίνονται δύο σημαντικές υποπεριπτώσεις:

- παροχή νερού από Κυβερνητικά Υδατικά Έργα (ΚΥΕ), και
- παροχή νερού εκτός Κυβερνητικών Υδατικών Έργων.

2.8.4 Υπηρεσία Αποχέτευσης⁴

Στο πλαίσιο εφαρμογής της Οδηγίας 91/271/ΕΟΚ, η κύρια υποχρέωση των Κρατών Μελών αφορά την εγκατάσταση κεντρικών αποχετευτικών δικτύων και σταθμών επεξεργασίας

⁴ Βασίζεται στην έκθεση για την επεξεργασία αστικών λυμάτων για τα έτη 2011 και 2012 (Ιούλιος 2015) και στο κεφάλαιο 2.4 της Οικονομικής Ανάλυσης, 2009, Έκθεση 2.2

λυμάτων σε κοινότητες και δήμους (οικισμούς) με ισοδύναμο πληθυσμό (ι.π.) (μόνιμο, εποχιακό πληθυσμό και τουρισμό) μεγαλύτερο από 2.000 άτομα. Η μεταβατική περίοδος της Κύπρου για τις κοινότητες και δήμους της υπαίθρου ήταν η 31η Δεκεμβρίου του 2012.

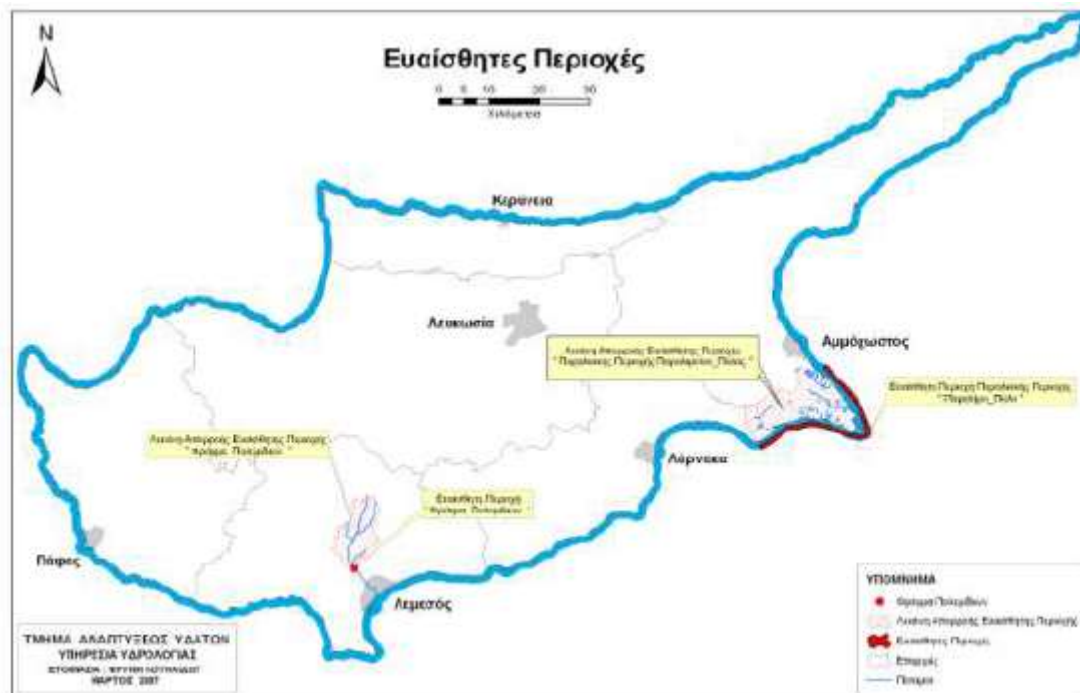
Η εναρμόνιση της Κύπρου με την Οδηγία 91/271 /ΕΟΚ έγινε κυρίως μέσα από τους περί Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών Νόμους του 2002 μέχρι 2013 (106(I)/2002 – βασικός Νόμος) και με τον περί Αποχετεύσεων Τροποποιητικό Νόμο (Αρ. 108(I)/2004).

Η αρμόδια αρχή για εφαρμογή των περισσότερων άρθρων της Οδηγίας στην Κύπρο είναι το Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος. Το Τμήμα Περιβάλλοντος και το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων έχουν την γενική ευθύνη για την εφαρμογή της Οδηγίας με καθορισμένο καταμερισμό ευθυνών. Ο σχεδιασμός, η κατασκευή, η λειτουργία και η συντήρηση αποχετευτικών δικτύων και σταθμών επεξεργασίας αστικών λυμάτων αποτελούν ευθύνη των Συμβουλίων Αποχετεύσεων με βάση τον περί Αποχετεύσεων Νόμο.

Σύμφωνα με την Οδηγία προβλέπεται ο καθορισμός κανονικών, ευαίσθητων και λιγότερο ευαίσθητων αποδεκτών (επιφανειακά νερά στα οποία γίνεται άμεσα ή έμμεσα διάθεση αστικών λυμάτων). Τα κριτήρια για χαρακτηρισμό των επιφανειακών νερών ως ευαίσθητες περιοχές είναι ο ευτροφισμός ή κίνδυνος ευτροφισμού, η αυξημένη παρουσία νιτρικών και η ανάγκη περαιτέρω επεξεργασίας για να ικανοποιούνται οι απαιτήσεις άλλων Οδηγιών. Ανάλογα με τον χαρακτηρισμό των αποδεκτών και σε συνδυασμό με τον εξυπηρετούμενο πληθυσμό, η Οδηγία καθορίζει το απαιτούμενο επίπεδο επεξεργασίας των λυμάτων που επιτρέπεται να απορρίπτονται, δηλαδή πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια ή τριτοβάθμια επεξεργασία. Η Κύπρος καθόρισε τις ευαίσθητες περιοχές για απορρίψεις αστικών λυμάτων με το περί Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών (Ευαίσθητες Περιοχές σε Απορρίψεις Αστικών Λυμάτων) Διάταγμα του 2004 (Κ.Δ.Π. 111/2004) που είναι, βλ. συνημμένα σχήματα:

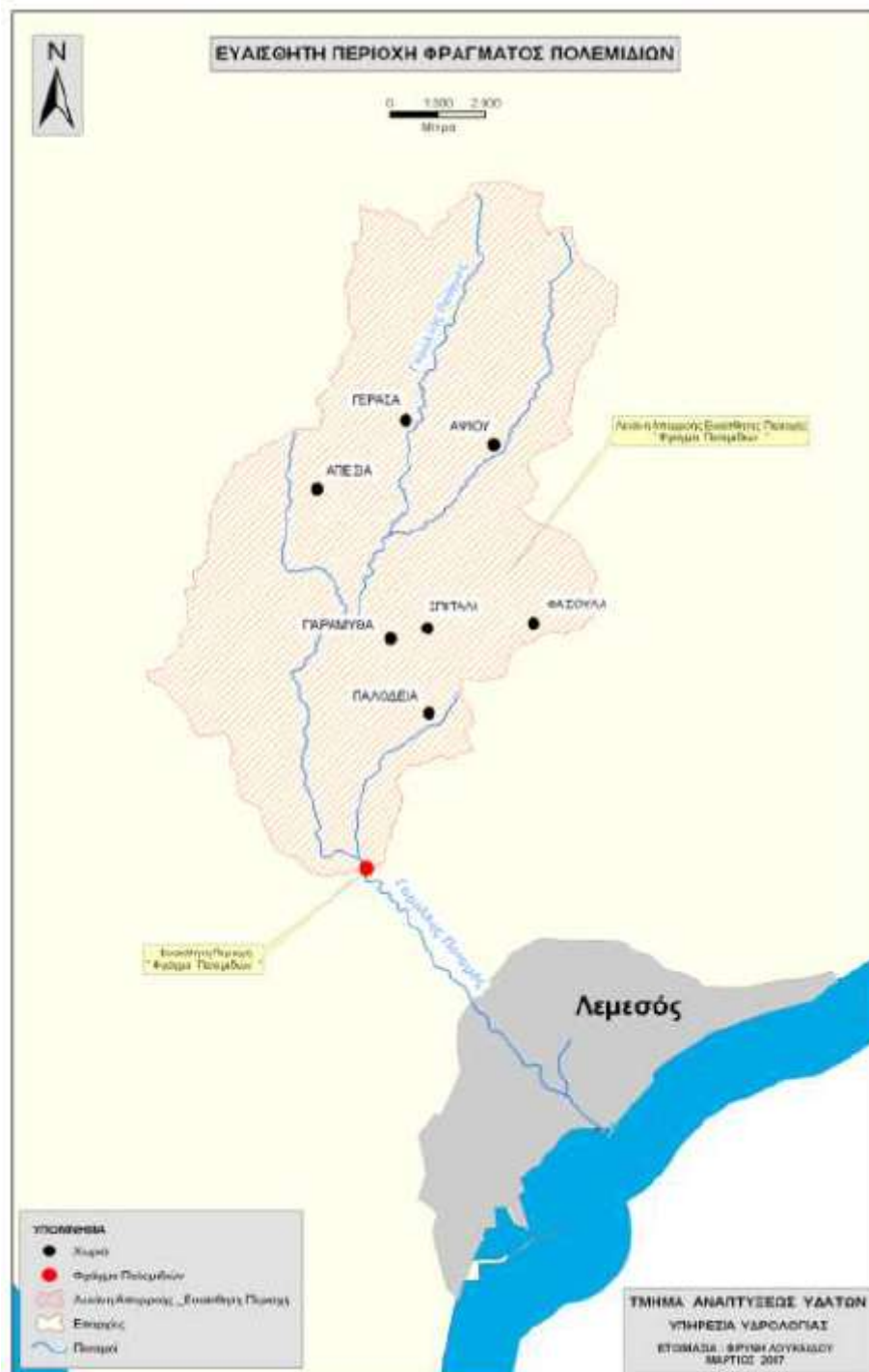
- ο ταμιευτήρας Πολεμιδιών, και
- τα παράκτια νερά Κοκκινοχωριών, που εκτείνονται από το Δήμο Παραλιμνίου μέχρι το ακρωτήριο της Πύλας.

Σχήμα 2-1 Ευαίσθητες περιοχές κατά την Οδηγία 91/271 (2011)

Επιαναξιολόγηση των ευαίσθητων περιοχών έγινε το 2008 και αποφασίστηκε η παραμονή των ίδιων υδάτινων σωμάτων στον κατάλογο των ευαίσθητων περιοχών για τα επόμενα τέσσερα χρόνια. Στην συνέχεια έγινε επιαναξιολόγηση το 2013 όπου τα παράκτια νερά Κοκκινοχωριών αφαιρέθηκαν από τον κατάλογο των ευαίσθητων περιοχών για απορρίψεις αστικών λυμάτων, οπότε ευαίσθητη περιοχή είναι μόνο αυτή των Πολεμιδίων πλέον.

Σχήμα 2-2 Ταμειυτήρας Πολεμιδίων (2011)

Στα πλαίσια εφαρμογής της Οδηγίας αστικών λυμάτων, η Κυπριακή Δημοκρατία εκπόνησε πολλαπλές και εξειδικευμένες μελέτες (σύμβουλοι: SOGREAH (France) & Modinos & Vrahimis (Cyprus), PriceWaterHouseCoopers, Delloite Ltd) σχεδιασμού εφαρμογής των σχετικών διατάξεων, στις οποίες εκτός άλλων αναλύεται και ο οικονομικός προγραμματισμός εφαρμογής της Οδηγίας, τόσο από άποψη ανάλυσης κόστους, όσο και ανάκτησης κόστους

μέσω κατάλληλων πολιτικών τιμολόγησης. Στα πλαίσια των μελετών αυτών, εξετάστηκαν δείκτες όπως δυνατότητα πληρωμής (affordability) και προτάθηκε οικονομικός προγραμματισμός για την κάλυψη του κόστους των επενδύσεων βάσει επιβολής τελών στον καταναλωτή πρωθύστερα από τη χρήση των έργων και των αντίστοιχων υπηρεσιών. Το Εθνικό Πρόγραμμα Εφαρμογής της Κύπρου για την Οδηγία 91/271/ΕΚ βασίστηκε στις αναλύσεις και τα πορίσματα των οικονομικών αυτών μελετών.

Το Εθνικό Πρόγραμμα Εφαρμογής (ΠΕ-2005) της Κύπρου είναι η πρώτη έκθεση σχετική με την Οδηγία 91/271/ΕΚ που υποβλήθηκε στις αρχές του 2005 στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και είχε σκοπό να καθορίσει τον κατάλογο των οικισμών που εμπίπτουν στις πρόνοιες της Οδηγίας. Στο ΠΕ-2005 αυτό συμπεριλαμβάνονταν συνολικά 42 οικισμοί με συνολικό ισοδύναμο πληθυσμό (ι.π.) 675.000. Αυτοί ήταν οι 6 Αστικοί Οικισμοί (4 Πόλεις - Λευκωσία, Λεμεσός, Λάρνακα και Πάφος) και οι 2 Τουριστικοί Δήμοι (Παραλιμνίου και Αγίας Νάπας) και 36 Αγροτικοί Οικισμοί (30 αγροτικές κοινότητες και 6 δήμοι), με ισοδύναμο πληθυσμό (ι.π.) ήταν μεγαλύτερος των 2.000, λαμβάνοντας υπόψη την καταγραφή πληθυσμού το 2001.

Στις αρχές του 2009, η Κύπρος υπέβαλε προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή το Αναθεωρημένο Εθνικό Πρόγραμμα Εφαρμογής του 2008 (ΠΕ-2008), το οποίο περιλαμβάνει τον αναθεωρημένο κατάλογο των οικισμών με ισοδύναμο πληθυσμό μεγαλύτερο των 2.000 ατόμων. Στο ΠΕ-2008 συμπεριλαμβάνονταν συνολικά 57 οικισμοί, εκ των οποίων 7 Αστικοί οικισμοί (630.000 ι.π.) και 50 Αγροτικοί οικισμοί (230.000 ι.π.), με σύνολο ισοδύναμου πληθυσμού 860.000. Το ΠΕ-2008 παρουσιάζει αύξηση σε ισοδύναμο πληθυσμό 21,5%, σε σχέση με το ΠΕ-2005.

Στο αναθεωρημένο πρόγραμμα για την εφαρμογή της Οδηγίας στην Κύπρο ΠΕ-2011 δηλώνεται ως νέα εφικτή εκτιμώμενη ημερομηνία πλήρους συμμόρφωσης με την Οδηγία η 31.12.2027⁵. Το πρόγραμμα αυτό περιλαμβάνει 57 οικισμούς εκ των οποίων 7 Αστικοί οικισμοί (736.000 ι.π.) και 50 Αγροτικοί οικισμοί (259.000 ι.π.), με σύνολο ισοδύναμου πληθυσμού 995.000. Έτσι, το ΠΕ-2011 παρουσιάζει αύξηση σε ισοδύναμο πληθυσμό 15,7%, σε σχέση με το ΠΕ-2008. Τα παρακάτω στοιχεία προέρχονται από το πρόγραμμα αυτό του 2011.

Στον παρακάτω Πίνακα (Πίνακας 2-4) παρουσιάζεται η κατηγοριοποίηση των οικισμών που εξυπηρετούνται από δίκτυα αποχέτευσης κατά μέγεθος και ανάλογα με τον τελικό αποδέκτη.

⁵ Το αναθεωρημένο πρόγραμμα έχει υποβληθεί προκαταρκτικά και θα τύχει συζήτησης/διαβούλευσης με την Ε.Ε. και θα εγκριθεί από το Υπουργικό Συμβούλιο

Ενδιάμεση Έκθεση Αρ.1 με τίτλο «Έλεγχος / Συμπλήρωση κενών των δεδομένων του άρθρου 5 της ΟΠΥ» - Οικονομική ανάλυση των χρήσεων ύδατος

Πίνακας 2-4 Κατηγοριοποίηση των οικισμών που εξυπηρετούνται από δίκτυα αποχέτευσης κατά μέγεθος και ανάλογα με τον τελικό αποδέκτη

Κατηγορίες οικισμών	Κανονικές Περιοχές		Ευαίσθητες Περιοχές		ΣΥΝΟΛΟ	
	Αρ.	Ι.Π.	Αρ.	Ι.Π.	Αρ.	Ι.Π.
από 2.000 μέχρι 10.000 Ι.Π.	46	202.300			46	202.300
από 10.000 μέχρι 15.000 Ι.Π.	3	36.700	0	0	3	36.700
από 15.000 μέχρι 150.000 Ι.Π.	3	200.000	3	156.000	6	356.000
Πέραν των 150.000 Ι.Π.	1	235.000	1	165.000	2	400.000
ΣΥΝΟΛΟ	53	674.000	4	321.000	57	995.000

Από τον παραπάνω πίνακα προκύπτει ότι 53 οικισμοί με Ι.Π. 674.000 διαθέτουν τα επεξεργασμένα λύματα σε κανονικές περιοχές και 4 οικισμοί με Ι.Π. 321.000 διαθέτουν τα επεξεργασμένα λύματά στις δύο ευαίσθητες περιοχές ή στις λεκάνες απορροής τους.

Από τους 53 οικισμούς που απορρίπτουν σε περιοχές κανονικής ευαισθησίας, οι 46 είναι οικισμοί με Ι.Π. ≤ 10.000 , οι 3 είναι οικισμοί με Ι.Π. > 10.000 μέχρι 15.000 και οι 4 είναι οικισμοί με Ι.Π. > 15.000 . Η κατάσταση για το έτος 2012 είχε ως εξής:

Πίνακας 2-5 Δίκτυα αποχέτευσης σε οικισμούς που πραγματοποιούν απορρίψεις σε περιοχές κανονικής ευαισθησίας

Κύπρος	Οικισμοί που εμπίπτουν σε «περιοχές κανονικής ευαισθησίας»			
	Αρ.	%	Ονομαστικό Φορτίο	%
Σύνολο	53	100,0	674,000	100,0
Μη συμμορφούμενοι	42	79,2	298,000	44,2
Συμμορφούμενοι	11	20,8	376,000	55,8

Από τους 4 οικισμούς που απορρίπτουν σε περιοχές ευαίσθητες περιοχές ή στις λεκάνες απορροής τους, οι 3 είναι οικισμοί με Ι.Π. ≤ 15.000 και ο ένας είναι οικισμός με Ι.Π. πέρα των 150.000. Η κατάσταση για το έτος 2012 είχε ως εξής:

Πίνακας 2-6 Δίκτυα αποχέτευσης σε οικισμούς που πραγματοποιούν απορρίψεις σε ευαίσθητες περιοχές

Κύπρος	Οικισμοί που πραγματοποιούν απορρίψεις σε ευαίσθητες περιοχές			
	Αρ.	%	Ονομαστικό Φορτίο (Ι.Π.)	%
Σύνολο	4	100,0	321.000	100,0
Μη συμμορφούμενοι	1	25	65.000	20,2 25,5
Συμμορφούμενοι	3	75	256.000	79,8

Ο αριθμός των 57 οικισμών, δεν αντιστοιχεί σε ίσο αριθμό εγκαταστάσεων επεξεργασίας λυμάτων, δεδομένου ότι υπάρχουν συμπλεγματοποιήσεις οικισμών. Σύμφωνα με το αναθεωρημένο πρόγραμμα εφαρμογής λόγω των συμπλεγματοποιήσεων αναμένεται να υπάρχουν 23 σταθμοί επεξεργασίας αστικών λυμάτων με την υλοποίηση του προγράμματος.

Ο Πίνακας (Πίνακας 2-7) παρουσιάζει αναλυτικά τον αριθμό των σταθμών επεξεργασίας λυμάτων σε σχέση με την κατηγοριοποίηση των οικισμών.

Πίνακας 2-7 Αριθμός Σταθμών Επεξεργασίας Λυμάτων ανάλογα με την κατηγορία μεγέθους των οικισμών της Κύπρου

Κατηγορίες οικισμών	Αριθμός σταθμών για κατάσταση 31.12.2012	Δυναμικότητα σχεδιασμού των σταθμών για κατάσταση 31.12.2012 Σύνολο ι.π.	Αναμενόμενος Αριθμός σταθμών με την υλοποίηση του προγράμματος. Σύνολο ι.π.	Αναμενόμενη Δυναμικότητα σχεδιασμού των σταθμών με την υλοποίηση του προγράμματος. Σύνολο ι.π.
από 2.000 μέχρι 10.000 ι.π.	7	22.950	11	134.600
από 10.000 μέχρι 15.000 ι.π.	1	5.000	1	39.700
από 15.000 μέχρι 150.000 ι.π.	4	357.500	6	554.000
Πέραν των 150.000 ι.π.	5	755.900	5	862.567
ΣΥΝΟΛΟ	17	1.141.350	23	1.590.867

Στον παρακάτω Πίνακα (Πίνακας 2-8) παρουσιάζεται ο βαθμός επεξεργασίας που επιτυγχάνεται για τους οικισμούς που απορρίπτουν τα επεξεργασμένα λύματα σε περιοχές κανονικής ευαισθησίας.

Πίνακας 2-8 Βαθμός επεξεργασίας που επιτυγχάνεται για τους οικισμούς που απορρίπτουν τα επεξεργασμένα λύματα σε περιοχές κανονικής ευαισθησίας

Κύπρος	Οικισμοί που εμπίπτουν σε περιοχές κανονικής ευαισθησίας			
	Αρ.	%	Ονομαστικό Φορτίο (ι.π.)	%
2012				
Σύνολο	53	100,0	674.000	100,0
Μη συμμορφούμενοι	42	79,2	298.000	44,2
Συμμορφούμενοι	11	20,8	376.000	55,8

Από τον πίνακα αυτό προκύπτει ότι ένα ποσοστό 20,8% εξ αυτών, που αντιστοιχεί σε ποσοστό ι.π. 55,8% συμμορφώνεται με τις προβλέψεις της Οδηγίας.

Οι 4 οικισμοί με ι.π. άνω των 10.000, οι οποίοι απορρίπτουν στις δύο ευαίσθητες περιοχές ή στις λεκάνες απορροής των ευαίσθητων περιοχών, είναι είναι το Παραλίμνι (CY32), η Αγία Νάπα (CY31), η Λεμεσός (CY51) και μέρος της Αγίας Φύλας (CY52). Εξ αυτών οι τρεις πρώτοι συμμορφώνονται με την Οδηγία με αφαίρεση του ολικού αζώτου και ολικού φωσφόρου στα επίπεδα που προνοεί η Οδηγία, ενώ στον τελευταίο γίνεται αφαίρεση του ολικού αζώτου και ολικού φωσφόρου στα επίπεδα που προνοεί η Οδηγία, αλλά για μέρος του

Ενδιάμεση Έκθεση Αρ.1 με τίτλο «Έλεγχος / Συμπλήρωση κενών των δεδομένων του άρθρου 5 της ΟΠΥ» - Οικονομική ανάλυση των χρήσεων ύδατος

φορτίου, οπότε δεν θεωρείται (ακόμα) συμμορφούμενος με την Οδηγία, βλ. συνημμένο Πίνακα (Πίνακας 2-9)

Πίνακας 2-9 Βαθμός επεξεργασίας οικισμών με ι.π. >2.000 που πραγματοποιούν απορρίψεις σε ευαίσθητες περιοχές

Κύπρος	Βαθμός επεξεργασίας σε οικισμούς με ι.π. > 10.000			
	Αρ.	%	Ονομαστικό Φορτίο (ι.π.)	%
2012				
Σύνολο	4	100,0	321.000	100,0
Αυστηρότερη επεξεργασία	4	100,0	281.278	87,6
Μη συμμορφούμενοι	1	25,0	65.000	20,2
Συμμορφούμενοι	3	75,0	256.000	79,8

Επίσης, ένας από τους παραπάνω οικισμούς, της Λευκωσίας (CY11), με φορτίο 235.000 ι.π., καλύπτεται σχεδόν πλήρως από αποχετευτικό δίκτυο, καθώς και Μεμονομένα ή άλλα Κατάλληλα Συστήματα (ΜΚΣ) και τα αστικά λύματα υφίσταται επεξεργασία. Το ποσοστό επεξεργασίας σε σχέση με τον ι.π. είναι σχεδόν 100% στην περιοχή αυτή. Όμως, ο οικισμός θεωρείται ως μη συμμορφούμενος από την Ε.Ε., αφού μέρος του φορτίου του εξυπηρετείται από τον σταθμό δευτεροβάθμιας επεξεργασίας στη Μια Μηλιά, για τον οποίο δεν υπάρχουν διαθέσιμα αποτελέσματα παρακολούθησης, αφού ο σταθμός βρίσκεται εκτός της περιοχής που η Κυπριακή Δημοκρατία μπορεί να ασκήσει αποτελεσματικό έλεγχο. Σημειώνεται ότι ο εν λόγω σταθμός αναβαθμίστηκε σε σταθμό τριτοβάθμιας επεξεργασίας στις 31.12.2012 με τα Ηνωμένα Έθνη ως Αναθέτουσα Αρχή και χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Κυπριακή Δημοκρατία.

Η ποσότητα λυματολάσπης που παράχθηκε στην Κύπρο το 2012 είναι 6.533 τόνοι ξηρής ύλης (ΞΥ). Το 42,2% της ποσότητας αυτής χρησιμοποιήθηκε στη γεωργία ως εδαφοβελτιωτικό, το 38,4% μεταφέρθηκε σε μονάδες διαχείρισης αποβλήτων για αναερόβια επεξεργασία και παραγωγή βιοαερίου και το 19,4% παρέμεινε αποθηκευμένο.

Η Οδηγία εκτός από τα αστικά απόβλητα, αναφέρεται και στα υγρά απόβλητα από συγκεκριμένους κλάδους της βιομηχανίας τροφίμων, τα οποία δεν διοχετεύονται σε δίκτυα αποχέτευσης ούτε οδηγούνται προς σταθμούς επεξεργασίας αστικών λυμάτων ή σε άλλους κεντρικούς σταθμούς επεξεργασίας αλλά έχουν ιδιόκτητο σταθμό επεξεργασίας. Η Οδηγία σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο Άρθρο 13, καθορίζει ότι βιομηχανίες με παραγόμενο συνολικό οργανικό φορτίο μεγαλύτερο από 4.000 ι.π., θα πρέπει να επεξεργάζονται το φορτίο αυτό πριν την απόρριψή του στο υδάτινο περιβάλλον, τηρώντας τους όρους διάθεσης που καθορίζουν οι Άδειες Απόρριψης Αποβλήτων τις οποίες έχουν εξασφαλίσει οι βιομηχανίες.

Στην Κύπρο 7 βιομηχανίες τροφίμων εμπίπτουν στις πρόνοιες του Άρθρου 13. Αυτές περιλαμβάνουν μία ζυθοβιομηχανία, δύο πτηνοσφαγεία και τέσσερα σφαγεία με συνολικό οργανικό φορτίο 83.200 ι.π. Ο Πίνακας (Πίνακας 2-10), που ακολουθεί, παρουσιάζει τους βιομηχανικούς κλάδους που εμπίπτουν στις διατάξεις της Οδηγίας και το αντίστοιχο μέγεθός τους σε ισοδύναμο πληθυσμό.

Πίνακας 2-10 Βιομηχανικά Απόβλητα που δεν εμπίπτουν σε κεντρικά συστήματα επεξεργασίας αποβλήτων

Κύπρος – Βιομηχανίες	Οργανικό φορτίο από βιομηχανίες του Άρθρου 13 της Οδηγίας (ι.π.)	Αρ. Βιομηχανιών	Οργανικό φορτίο σε συμμόρφωση με το Άρθρο 13 (ι.π.)	%
Ζυθοβιομηχανία	22.000	1	22.000	100.0
Πτηνοσφαγεία	14.200	2	14.200	100.0
Σφαγεία	47.000	4	47.000	100.0
Σύνολο	83.200	7	83.200	100.0

2.8.5 Υπηρεσία Παροχής Ανακυκλωμένου Νερού⁶

Το ανακυκλωμένο νερό έχει προστεθεί στο υδατικό ισοζύγιο από το 2001 και παρέχεται για άρδευση, υποκαθιστώντας το φρέσκο νερό, όπου αυτό είναι δυνατόν καθώς και για εμπλουτισμό των υπόγειων υδροφορέων. Ο φορέας διαχείρισης του ανακυκλωμένου νερού που παράγεται από τα Συμβούλια Αποχέτευσης Λευκωσίας, Λεμεσού, Λάρνακας και Πάφου είναι το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων, ενώ τα Αγροτικά Συμβούλια έχουν την ευθύνη διαχείρισης του νερού που παράγεται από τους σταθμούς τους.

Σύμφωνα με τον Κώδικα Ορθής Γεωργικής Πρακτικής, το ανακυκλωμένο νερό μπορεί να χρησιμοποιηθεί για άρδευση όλων των ειδών φυτών (εποχιακών και μόνιμων) εκτός από φυλλώδη λαχανικά, βολβούς και κονδύλους που τρώγονται ωμά.

Η χρήση του ανακυκλωμένου νερού προσθέτει σημαντικά στο υδατικό ισοζύγιο και σταδιακά έχει γίνει αποδεκτό από τους χρήστες. Στις περιοχές όπου υπάρχουν δίκτυα διανομής του χρησιμοποιείται εκτεταμένα για άρδευση μόνιμων φυτειών, για κτηνοτροφικά φυτά καθώς επίσης και για άρδευσης χώρων πρασίνου.

⁶ Βασίζεται στο κεφάλαιο 2.5 της Οικονομικής Ανάλυσης, 2009, Έκθεση 2.2

3. ΧΡΗΣΕΙΣ ΥΔΑΤΟΣ⁷

Σύμφωνα με το Άρθρο 2 της ΟΠΥ, ως χρήσεις ύδατος ορίζονται οι: «υπηρεσίες ύδατος μαζί με οποιαδήποτε άλλη δραστηριότητα που προορίζεται σύμφωνα με το Άρθρο 5 και το Παράρτημα ΙΙ και η οποία έχει σημαντικές επιπτώσεις στην κατάσταση των υδάτων».

Χρήσεις Ύδατος, είναι οι δραστηριότητες οι οποίες ασκούν εν δυνάμει σημαντικές πιέσεις και συνεπώς έχουν επιπτώσεις στα υδατικά σώματα, σύμφωνα με την ανάλυση των πιέσεων και επιπτώσεων στα πλαίσια του Άρθρου 5 της ΟΠΥ. Σύμφωνα με το άρθρο 9 της ΟΠΥ, οικονομική ανάλυση θα πρέπει να γίνει για όλες αυτές τις χρήσεις και να διασφαλιστεί ότι οι χρήσεις αυτές -που θα πρέπει τουλάχιστον να διαχωρίζονται σε βιομηχανία, νοικοκυριά και γεωργία- συνεισφέρουν στην ανάκτηση κόστους των Υπηρεσιών.

Οι δραστηριότητες οι οποίες δεν έχουν σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στα υδατικά σώματα δεν ορίζονται ως χρήσεις ύδατος. Αυτό βέβαια πρέπει να επαναξιολογείται σε κάθε δετή διαχειριστικό κύκλο της ΟΠΥ, λαμβάνοντας υπόψη τη δυναμική εξέλιξη της κατάστασης χρήσης νερού.

Οι Υπηρεσίες, οι Χρήστες και οι Πάροχοι υπηρεσιών νερού μελετήθηκαν στα πλαίσια του πρώτου διαχειριστικού κύκλου εφαρμογής της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ (ειδικότερα για την εφαρμογή των Άρθρων 5 και 9) και καθορίζονται με τους Κανονισμούς ΚΔΠ 128/2014 που ψηφίστηκαν από τη Βουλή των Αντιπροσώπων τον Φεβρουάριο του 2014.

Βάσει της εφαρμογής του Άρθρου 5 και των πιο πάνω Κανονισμών, οι κύριες χρήσεις που εντοπίστηκαν (και που μπορεί να έχουν αρνητικές επιπτώσεις στην ποιοτική και ποσοτική κατάσταση των υδάτων) είναι οι εξής:

- η οικιακή χρήση,
- η χρήση για τη γεωργία,
- η χρήση για την κτηνοτροφία,
- η χρήση για τη βιομηχανία,
- η χρήση για τον τουρισμό, και
- άλλες χρήσεις, οι οποίες περιλαμβάνουν την κατανάλωση για λιμάνια, μαρίνες, αεροδρόμια, κοινωφελή ιδρύματα, επαγγελματικά υποστατικά και δημόσια κτίρια, την άρδευση χορτοτάπητα γηπέδων , χώρων πρασίνου, κήπων ξενοδοχείων, και την κατανάλωση για σκοπούς υδατοκαλλιέργειας.

⁷ Βασίζεται στο κεφάλαιο 2.3 της Οικονομικής Ανάλυσης, 2009, Έκθεση 2.1, Τόμος Β

4. ΠΑΡΟΧΟΙ ΝΕΡΟΥ⁸

4.1 ΓΕΝΙΚΑ

Πάροχοι υπηρεσιών νερού είναι οι φορείς που έχουν εξουσία να διαχειρίζονται τις υπηρεσίες νερού και να προμηθεύουν νερό και περιλαμβάνουν [Κανονισμοί 128/2014]:

- Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων
- τα Συμβούλια Υδατοπρομήθειας
- τους Δήμους και τις Κοινότητες και τα Συμπλέγματα αυτών
- τα Αρδευτικά Τμήματα, και
- τους Αρδευτικούς Συνδέσμους
- τα Συμβούλια Αποχετεύσεων

και οποιαδήποτε άλλη αρχή τοπικής αυτοδιοίκησης που έχει εξουσία να προμηθεύει νερό·

4.1.1 Παροχή Νερού Ύδρευσης

Ο όρος «πάροχος υπηρεσιών νερού ύδρευσης» περιλαμβάνει μόνο το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων και τους εξουσιοδοτημένους προμηθευτές νερού.

Η υπηρεσία παροχής νερού ύδρευσης διαχωρίζεται [Κανονισμοί 128/2014]:

- στην παροχή υπηρεσιών νερού ύδρευσης από κυβερνητικά υδατικά έργα, όπου οι εμπλεκόμενοι πάροχοι είναι το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων και οι εξουσιοδοτημένοι προμηθευτές νερού, οι οποίοι προμηθεύονται νερό από το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων, και
- στην παροχή υπηρεσιών νερού ύδρευσης εκτός κυβερνητικών υδατικών έργων.

Εξουσιοδοτημένος προμηθευτής νερού σημαίνει:

- Συμβούλιο Υδατοπρομήθειας που ιδρύθηκε δυνάμει του περί Υδατοπρομήθειας (Δημοτικών και Άλλων Περιοχών),
- Δήμο που προμηθεύει νερό, καθώς και
- οποιαδήποτε άλλη αρχή τοπικής αυτοδιοίκησης που έχει εξουσία να προμηθεύει νερό σύμφωνα με τις διατάξεις οποιουδήποτε εκάστοτε σε ισχύ νόμου·

Οι εξουσιοδοτημένοι προμηθευτές νερού μπορεί να προμηθεύουν νερό από κυβερνητικά υδατικά έργα ή/και από άλλες πηγές.

⁸ Βασίζεται στο κεφάλαιο 2.5 της Οικονομικής Ανάλυσης, 2009, Έκθεση 2.1, Τόμος Β.

4.1.2 Παροχή Νερού Άρδευσης

Ο όρος «πάροχος υπηρεσιών νερού άρδευσης» περιλαμβάνει μόνο το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων, αν η διαχείριση του Κυβερνητικού Υδατικού Έργου αναλαμβάνεται από Επιτροπή, τις Επιτροπές των Κυβερνητικών Υδατικών Έργων, τα Αρδευτικά Τμήματα και τους Αρδευτικούς Συνδέσμους.

Η υπηρεσία παροχής νερού άρδευσης διαχωρίζεται ως ακολούθως [Κανονισμοί 128/2014]:

- στην παροχή νερού άρδευσης μέσω κυβερνητικών υδατικών έργων, όπου οι εμπλεκόμενοι πάροχοι είναι το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων ή η Επιτροπή του Κυβερνητικού Υδατικού Έργου και τα Αρδευτικά Τμήματα και οι Αρδευτικοί Σύνδεσμοι που εντάσσονται εντός κυβερνητικών υδατικών έργων, και
- στην παροχή νερού άρδευσης εκτός κυβερνητικών υδατικών έργων, όπου οι εμπλεκόμενοι πάροχοι είναι τα Αρδευτικά Τμήματα και οι Αρδευτικοί Σύνδεσμοι που δεν εντάσσονται εντός κυβερνητικών υδατικών έργων.

4.2 ΠΑΡΟΧΗ ΝΕΡΟΥ ΥΔΡΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΡΔΕΥΣΗΣ ΑΠΟ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΑ ΕΡΓΑ

4.2.1 Παροχή Νερού Ύδρευσης

Για την παροχή νερού από κυβερνητικά έργα, το ΤΑΥ παρέχει νερό ύδρευσης: Χρήστες της υπηρεσίας που προσφέρει το ΤΑΥ είναι άλλοι πάροχοι νερού, οι οποίοι με την σειρά τους έχουν ως χρήστες της υπηρεσίας που προσφέρουν τους τελικούς καταναλωτές νερού. Το ΤΑΥ παρέχει νερό ύδρευσης ως ακολούθως:

- Χονδρικός σε Συμβούλια Υδατοπρομήθειας. Σε αυτήν την περίπτωση, αποδέκτης της υπηρεσίας που προσφέρει το ΤΑΥ είναι τα Συμβούλια Υδατοπρομήθειας, τα οποία συνεχίζουν την παροχή πόσιμου νερού σε λιανικό επίπεδο με χρήστες του τελικού καταναλωτές, είτε αυτοί είναι νοικοκυριά, τουριστικές και βιομηχανικές εγκαταστάσεις.
- Σε Δήμους/ Κοινότητες. Στην περίπτωση αυτή το ΤΑΥ λειτουργεί επίσης ως πάροχος νερού ύδρευσης, ο οποίος δίνει νερό χονδρικός σε επιμέρους πάροχους νερού (Δήμοι / κοινότητες), οι οποίοι με την σειρά τους διανέμουν το νερό ύδρευσης σε νοικοκυριά, τουριστικές και βιομηχανικές εγκαταστάσεις..
- Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, απευθείας σε νοικοκυριά ή τουριστικές και βιομηχανικές εγκαταστάσεις. Σε αυτήν την περίπτωση το ΤΑΥ είναι παροχέας υπηρεσίας νερού ύδρευσης με χρήστες τους τελικούς καταναλωτές.

Η προσέγγιση και πολιτική που ακολουθείται κατά τον καθορισμό των δικαιωμάτων παροχής νερού προς τους καταναλωτές, μέχρι πρόσφατα, δεν ήταν ομοιόμορφη μεταξύ των Συμβουλίων Υδατοπρομήθειας, αλλά ούτε και μεταξύ Δήμων και Κοινοτικών Συμβουλίων. Με τους Κανονισμούς ΚΔΠ 128/2014 ορίζεται ένα γενικό πλαίσιο τιμολογιακής πολιτικής το οποίο

θέτει βασικές αρχές τιμολόγησης νερού που πρέπει να ακολουθούνται από όλους τους πάροχους νερού ύδρευσης,

4.2.2 Παροχή Νερού Άρδευσης

Το ΤΑΥ παρέχει νερό άρδευσης σε:

- Αρδευτικούς Οργανισμούς χονδρικής, οι οποίοι με την σειρά τους παρέχουν την υπηρεσία παροχής νερού άρδευσης στους τελικούς χρήστες / καταναλωτές του νερού αυτού
- απευθείας σε ιδιώτες γεωργούς, κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις κ.α. Σε αυτήν την περίπτωση το ΤΑΥ είναι παροχέας υπηρεσίας νερού άρδευσης με χρήστες τους τελικούς καταναλωτές.

Σε ετήσια βάση - κάθε αρχή της αρδευτικής περιόδου (Μάρτιος-Απρίλιος) - κάθε γεωργός με καλλιέργειες εντός των περιοχών που εξυπηρετούνται από ΚΥΕ πρέπει να υποβάλει αίτηση για παροχή νερού άρδευσης από το έργο. Στη δήλωση αυτή καταγράφεται το είδος φυτείας και οι εκτάσεις που προγραμματίζεται να καλλιεργηθούν. Με βάση τη δήλωση αυτή, τις υδατικές ανάγκες των φυτειών που πρόκειται/ήδη καλλιεργεί, καθώς και με βάση τα εκάστοτε ετήσια διαθέσιμα υδατικά αποθέματα, το ΤΑΥ του παραχωρεί ανάλογη ποσότητα νερού. Η έγκριση κοινοποιείται γραπτώς, με την υπενθύμιση ότι σε περίπτωση που ξεπεραστεί το όριο υπερκατανάλωσης θα υπάρχει χρέωση με το αντίστοιχο τέλος για την ποσότητα που ξεπερνά το 110% της εγκριθείσας.

4.3 ΠΑΡΟΧΗ ΝΕΡΟΥ ΎΔΡΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΡΔΕΥΣΗΣ ΕΚΤΟΣ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΩΝ ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΈΡΓΩΝ

4.3.1 Γενικά

Η προσφορά νερού στους διάφορους χρήστες – καταναλωτές εκτός των Κυβερνητικών Υδατικών Έργων γίνεται κατά κύριο λόγο από:

- ιδιωτική άντληση υδροφορέων κυρίως για *αρδευτικούς σκοπούς* [σε ατομικό επίπεδο ή τοπικά Αρδευτικά Τμήματα (ΑΤ) ή Συνδέσμους (ΑΣ)] και
- γεωτρήσεις και πηγές *ύδρευσης* κοινοτήτων από τις κοινοτικές αρχές.

Να σημειωθεί ότι ορισμένες κοινότητες ή συμπλέγματα κοινοτήτων εντάσσονται σε κοινά σχέδια υδατοπρομήθειας και η διαχείρισή τους γίνεται από Επιτροπή στην οποία μεταξύ άλλων συμμετέχει η Επαρχιακή Διοίκηση και το ΤΑΥ.

Μια άλλη κατηγορία έργων υδροδότησης είναι τα έργα για τα οποία ενώ το Κράτος είχε συνεισφέρει στη δαπάνη κατασκευής τους, στα πλαίσια παλαιών (δεκαετίες 1980 και 1990) προγραμμάτων για αναβάθμιση της υπαίθρου, η διαχείρισή τους σήμερα γίνεται από Αρδευτικούς Οργανισμούς. Τέτοιο έργο αποτελεί π.χ. το Σχέδιο Ενιαίας Αγροτικής Ανάπτυξης

Πιτσιλιάς, στο οποίο συμπεριλαμβάνονται όλες οι λιμνοδεξαμενές που έχουν κατασκευαστεί και παραδοθεί στα τοπικά Αρδευτικά Τμήματα.

4.3.2 Δήμοι/Κοινότητες, Αρδευτικοί Οργανισμοί και Ιδιώτες εκτός ΚΥΕ

Ιδιωτική άντληση γίνεται και σε περιοχές που εμπίπτουν σε περιοχές που καλύπτονται και από ΚΥΕ. Η άντληση εξαρτάται από την εκάστοτε προσφερόμενη ποσότητα νερού από τα ΚΥΕ και τη ζήτηση που υπάρχει.

Τα έξοδα για την παροχή του νερού (κατασκευή, λειτουργία- συντήρηση γεώτρησης και συνοδών υποδομών) από ιδιωτικές γεωτρήσεις ή Αρδευτικά Τμήματα τα καλύπτει ο ιδιοκτήτης της γεώτρησης ή Αρδευτικό Τμήμα αντίστοιχα, οπότε ο χρήστης αναλαμβάνει και το πλήρες χρηματοοικονομικό κόστος του νερού που χρησιμοποιεί.

Επισημαίνεται ότι σε πολλές περιπτώσεις δεν ελέγχεται ακόμα πλήρως εάν τηρούνται οι όροι άντλησης που έχουν τεθεί στη χρήση των γεωτρήσεων. Αυτή η κατάσταση, σε συνδυασμό και με την ανόρουξη παράνομων γεωτρήσεων, οδήγησε σε σημαντική υπεράντληση των υδροφορέων και στην επιδείνωση της κατάστασης της πλειοψηφίας των υδροφορέων του νησιού.

4.4 ΣΥΛΛΟΓΗ ΑΣΤΙΚΩΝ ΛΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΟ-ΒΑΘΜΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ

4.4.1 Συμβούλια Αποχέτευσης Αστικών Περιοχών

Οι Πάροχοι Αποχετεύσεων είναι τα εξής Συμβούλια Αποχετεύσεων (ΣΑ):

- ΣΑ Λεμεσού
- ΣΑ Λευκωσίας
- ΣΑ Λάρνακας
- ΣΑ Αγίας Νάπας
- ΣΑ Παραλιμνίου
- ΣΑ Πάφου

4.4.2 Συμβούλια Αποχέτευσης Αγροτικών Περιοχών

Τα Αγροτικά Συμβούλια Αποχέτευσης είναι:

(α) Για Αγροτικές Κοινότητες με ισοδύναμο πληθυσμό >2000:

- Κυπερούντα
- Αγρός
- Πλάτρες

- Πελέντρι
- Δάλι
- Λιθρόδοντα, και
- Σολέας

(β) Για Αγροτικές Κοινότητες με ισοδύναμό πληθυσμό <2000:

- Παλαιχώρι
- Ασκάς
- Άλασσα, και
- Αγίων Βαβασινιάς

Να σημειωθεί ότι για αρκετούς από τους αγροτικούς οικισμούς του Προγράμματος Εφαρμογής του 2008, τροχοδρομείται η ένταξή τους στα αντίστοιχα αστικά ΣΑ, τα οποία θα αναλάβουν και την κατασκευή τους και συνεπώς την επιβολή τελών (εφόσον έχει δρομολογηθεί η κατασκευή των έργων).

4.5 ΠΑΡΟΧΗ ΑΝΑΚΥΚΛΩΜΕΝΟΥ ΝΕΡΟΥ ΓΙΑ ΑΡΔΕΥΣΗ

4.5.1 Παροχή από το ΤΑΥ

Τα επεξεργασμένα λύματα από τα Συμβούλια Αποχέτευσης Αστικών Περιοχών υπόκεινται σε τριτοβάθμια επεξεργασία προκειμένου να χρησιμοποιηθούν για άρδευση. Αρμόδιο για την διαχείριση του ανακυκλωμένου αυτού νερού είναι το ΤΑΥ.

4.5.2 Παροχή από τα Συμβούλια Αποχέτευσης Αγροτικών Περιοχών

Επίσης, τα Αγροτικά Συμβούλια Αποχέτευσεων παράγουν τριτοβάθμια επεξεργασμένο νερό το οποίο διαχειρίζονται από μόνα τους.

4.6 ΣΥΓΚΕΤΡΩΤΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ

Στον παρακάτω πίνακα (Πίνακας 4-1) παρουσιάζεται συνοπτικά η όλη εικόνα των παρόχων νερού στην Κύπρο.

Πίνακας 4-1 Υπηρεσίες, Παροχές Υπηρεσιών (Προμηθευτές & Διανομείς νερού) και Χρήσεις Ύδατος στην Κύπρο

Υπηρεσία	Υπό-υπηρεσία	Παροχές	Χρήσεις	Πηγές Νερού
Παροχή πόσιμου νερού	Παροχή νερού ύδρευσης σε νοικοκυριά	ΤΑΥ, ΣΥ, Δήμοι, Κοινότητες (και Συμπλέγματα)	Νοικοκυριά	Επιφανειακό (Ταμειυτήρες), Υπόγειο, Αφαλάτωση, Εισαγωγή Νερού (δεξαμενόπλοια)

Ενδιάμεση Έκθεση Αρ.1 με τίτλο «Έλεγχος / Συμπλήρωση κενών των δεδομένων του άρθρου 5 της ΟΠΥ» - Οικονομική ανάλυση των χρήσεων ύδατος

Υπηρεσία	Υπό-υπηρεσία	Παροχείς	Χρήσεις	Πηγές Νερού
	Παροχή νερού ύδρευσης σε τουριστικές εγκαταστάσεις	TAY, ΣΥ	Τουρισμός	Επιφανειακό (Ταμιευτήρες), Υπόγειο, Αφαλάτωση, Εισαγωγή Νερού (δεξαμενόπλοια)
	Παροχή νερού ύδρευσης στη βιομηχανία	TAY, ΣΥ	Βιομηχανία	Επιφανειακό (Ταμιευτήρες), Υπόγειο, Αφαλάτωση, Εισαγωγή Νερού (δεξαμενόπλοια)
	Παροχή νερού ύδρευσης σε άλλες χρήσεις	TAY, ΣΥ	Άλλες χρήσεις	Επιφανειακό (Ταμιευτήρες), Υπόγειο, Αφαλάτωση, Εισαγωγή Νερού (δεξαμενόπλοια)
Παροχή νερού άρδευσης	Παροχή νερού άρδευσης στη γεωργία	TAY, Αρδευτικοί «Οργανισμοί», ιδιώτες	Γεωργία	Επιφανειακό (Ποτάμιες Απολήψεις και Ταμιευτήρες), Υπόγειο, [Ανακυκλωμένο]
	Παροχή νερού άρδευσης στην κτηνοτροφία	TAY, Αρδευτικοί «Οργανισμοί», ιδιώτες	Κτηνοτροφία	Επιφανειακό (Ποτάμιες Απολήψεις και Ταμιευτήρες), Υπόγειο, [Ανακυκλωμένο]
	Παροχή νερού άρδευσης στη βιομηχανία	TAY, ιδιώτες	Βιομηχανία	Επιφανειακό (Ποτάμιες Απολήψεις και Ταμιευτήρες), Υπόγειο, [Ανακυκλωμένο]
	Παροχή νερού άρδευσης σε άλλες χρήσεις	TAY, ιδιώτες	Άλλες χρήσεις	Επιφανειακό (Ποτάμιες Απολήψεις και Ταμιευτήρες), Υπόγειο, [Ανακυκλωμένο]
Αποχέτευση (Συλλογή μέχρι 2οβάθμια επεξεργασία)	Αποχέτευση και επεξεργασία λυμάτων	Συμβούλια Αποχετεύσεων	Νοικοκυριά, Τουρισμός, Βιομηχανία	Λύματα από Οικιστικές, Τουριστικές και Βιομηχανικές Μονάδες
Παροχή Ανακυκλωμένου νερού (τριτοβάθμια επεξεργασία και διάθεση για χρήση)	Παροχή ανακυκλωμένου νερού στη γεωργία	TAY Τα Σ.Α. των αγροτικών κοινοτήτων είναι υπεύθυνα για την παροχή ανακυκλωμένου νερού στις περιοχές τους.	Γεωργία	Δευτεροβάθμια Επεξεργασμένα Λύματα που υπόκεινται τριτοβάθμια επεξεργασία
	Παροχή ανακυκλωμένου νερού σε τουριστικές εγκαταστάσεις		Τουρισμός	Δευτεροβάθμια Επεξεργασμένα Λύματα που υπόκεινται τριτοβάθμια επεξεργασία
	Παροχή ανακυκλωμένου νερού σε άλλες χρήσεις		Άλλες χρήσεις	Δευτεροβάθμια Επεξεργασμένα Λύματα που υπόκεινται τριτοβάθμια επεξεργασία

5. ΠΗΓΕΣ ΝΕΡΟΥ⁹

5.1 ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Το νερό αποτελούσε πάντοτε πόρο σε έλλειψη στην Κύπρο. Κατά την περίοδο της φραγκοκρατίας (1192-1571 μ.Χ.) γινόταν αποθήκευση του νερού της βροχής και αντλήσεις από πηγάδια (λαούμια). Αυτό συνεχίσθηκε και κατά την τουρκοκρατία (1571-1878 μ.Χ.).

Η συστηματική διαχείριση των νερών ξεκίνησε κατά την περίοδο της βρετανικής αποικιοκρατίας (1878-1960), με πρώτο μέλημα την ύδρευση και στην συνέχεια την άρδευση. Το 1896 ιδρύθηκε το Τμήμα Δημοσίων Έργων με στόχο και την κατασκευή υδραυλικών έργων. Η περίοδος μέχρι τις αρχές του 20^{ου} αιώνα χαρακτηρίζεται από αποτυχημένες προσπάθειες για την αξιοποίηση των επιφανειακών και υπόγειων υδατικών πόρων. Στην συνέχεια ξεκίνησε μια αυξανόμενα εντατική αξιοποίηση των υπόγειων νερών.

Το 1939 δημιουργήθηκε το Τμήμα Υδατοπρομήθειας και Ανάπτυξης (που το 1955 μετονομάστηκε σε Τμήμα Ανάπτυξης Υδάτων). Στις δεκαετίες του 1940 και 1950 το Τμήμα περιορίστηκε στην εκτέλεση μικρών αδρευτικών έργων με φράγματα εκτροπής και μικρές υδατοδεξαμενές ενώ παράλληλα ανορούχθηκαν πολλές Κυβερνητικές και χιλιάδες ιδιωτικές γεωτρήσεις.

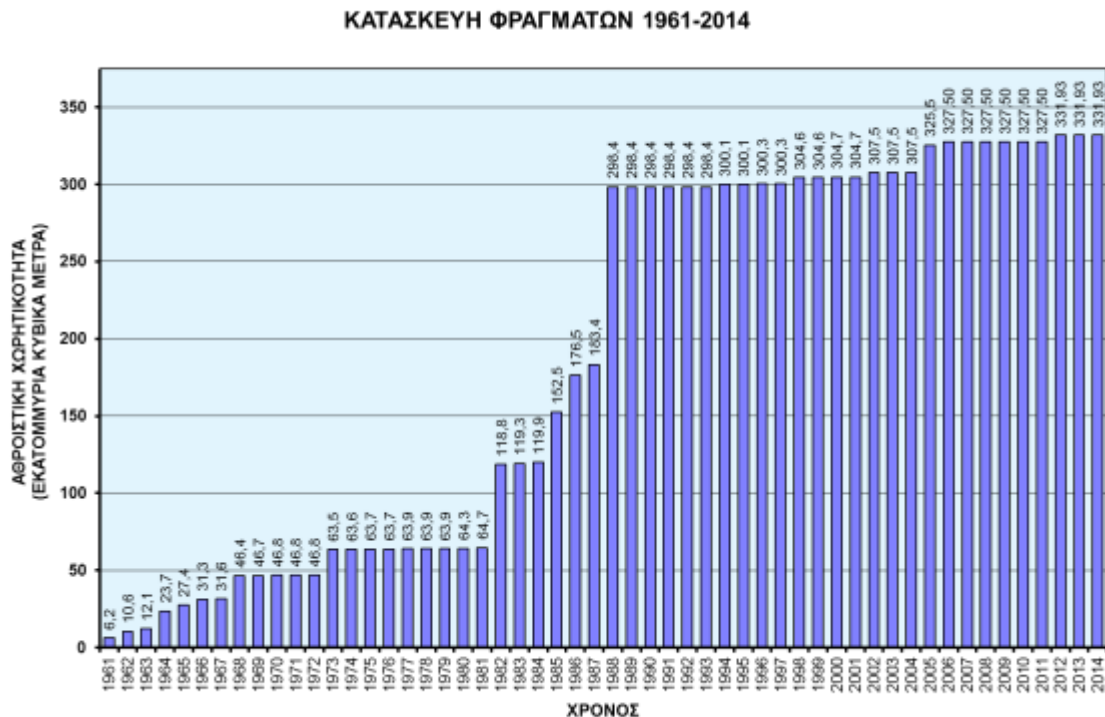
Αποτέλεσμα ήταν η υπεράντληση των υπόγειων υδατικών πόρων που οδήγησε σε πτώσεις της στάθμης και σταδιακή υφαλμύριση στις παράκτιες περιοχές. Έτσι μετά την ανεξαρτησία, η Κυπριακή Δημοκρατία προχώρησε συστηματικά σε μελέτες και κατασκευές πολλών φραγμάτων με σκοπό την εκμετάλλευση των επιφανειακών απορροών για αντιμετώπιση της λειψυδρίας. Κατά την περίοδο πριν το 1974 κατασκευάστηκαν μεγάλα φράγματα όπως τα φράγματα Πωμού, Αγίας Μαρίνας, Αργάκας, Λευκάρων, Γερμασόγειας, Πολεμιδίων και Μαυροκόλυμπου. Παράλληλα κατασκευάστηκαν δίκτυα διανομής του νερού ύδρευσης και άρδευσης.

Η περίοδος μετά το 1974 χαρακτηρίζεται από μεγάλες επενδύσεις στον τομέα των υδάτων, με την κατασκευή μεγάλων έργων όπως το Αρδευτικό Έργο Πάφου, το Αρδευτικό Έργο Χρυσοχούς, το Σχέδιο Βασιλικού-Πεντάσχοιου, το Σχέδιο Αγροτικής Ανάπτυξης Πιτσιλιάς και, τέλος, το Σχέδιο του Νότιου Αγωγού. Παράλληλα, ενισχύθηκε η υδατοπρομήθεια πόλεων και κοινοτήτων και κατασκευάστηκαν τα διυλιστήρια νερού Χοιροκίπιας, Κόρνου, Λεμεσού, Τερσεφάνου και Ασπρόκρεμμου.

Η σταδιακή ανάπτυξη του υδατικού δυναμικού των φραγμάτων της Κύπρου φαίνεται στο συνημμένο διάγραμμα.

⁹ Περιλαμβάνει στοιχεία από το τεύχος «Ανάπτυξη των Υδάτινων Πόρων της Κύπρου, Ιστορική Αναδρομή, 20003 και από το κεφάλαιο 2.5 της Οικονομικής Ανάλυσης, 2009, Έκθεση 2.1, Τόμος Β

Διάγραμμα 5-1

Παρά την σημαντική αυτή ανάπτυξη διαθέσιμων υδατικών πόρων, λόγω αφενός της ανάπτυξης της ζήτησης και αφετέρου της πτωτικής τάσης της βροχόπτωσης, οι διαθέσιμες ποσότητες νερού εξακολουθούν να μην είναι επαρκείς με αποτέλεσμα την ανάγκη εφαρμογής περιορισμών στην άρδευση αλλά και την ύδρευση.

Για την αντιμετώπιση της κατάστασης υλοποιήθηκε, παράλληλα με καμπάνιες ευαισθητοποίησης για τον περιορισμό της κατανάλωσης, ένα φιλόδοξο πρόγραμμα υλοποίησης μονάδων αφαλάτωσης με σκοπό την ενίσχυση της ασφάλειας στην προμήθεια νερού ύδρευσης.

Τέλος, αναπτύσσεται σταδιακά η ανακύκλωση νερού μετά από τριτοβάθμια επεξεργασία των λυμάτων. Σύμφωνα με τον Κώδικα Ορθής Γεωργικής Πρακτικής, το ανακυκλωμένο νερό μπορεί να χρησιμοποιηθεί για άρδευση όλων των καλλιεργειών (εκτός από φυλλώδη λαχανικά, βολβούς και κονδύλους που τρώγονται ωμά) και εμπλουτισμό Συστημάτων Υπόγειων Υδάτων. Σημειώνεται ότι λόγω της περιεκτικότητας του ανακυκλωμένου νερού σε θρεπτικά συστατικά, απαιτούνται μικρότερες ποσότητες λίπανσης των φυτών.

5.2 ΠΗΓΕΣ ΝΕΡΟΥ ΣΗΜΕΡΑ

5.2.1 Γενικά

Οι κύριες πηγές νερού στην Κύπρο είναι:

- τα φράγματα και οι αναβαθμοί
- τα υπόγεια νερά, μέσω γεωτρήσεων, και
- οι αφαλατώσεις, και
- το ανακυκλωμένο νερό.

5.2.2 Φράγματα

Στην Κύπρο έχουν κατασκευαστεί μέχρι σήμερα 108 φράγματα, αναβαθμοί και λιμνοδεξαμενές, βλ. συνημμένο πίνακα [site TAY, 2015].

Πίνακας 5-1

ΦΡΑΓΜΑΤΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ						
Α/Α	ΟΝΟΜΑ	ΕΤΟΣ	ΠΟΤΑΜΟΣ	ΤΥΠΟΣ	ΥΨΟΣ	ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ
98	Κούρης	1988	Κούρης	Χωμάτινο	110	115.000.000
80	Ασπρόκρεμμος	1982	Ξερός Ποταμός	Χωμάτινο	53	52.375.000
95	Ευρέτου	1986	Σταυρός της Ψώκας	Λιθόρριπτο	70	24.000.000
106	Κανναβιού	2005	Έζουσα	Χωμάτινο/ Λιθόρριπτο	75	18.000.000
93	Καλαβασός	1985	Βασιλικός	Λιθόρριπτο	60	17.100.000
94	Διπόταμος***	1985	Πεντάσχοινος	Λιθόρριπτο	60	15.500.000
63	Λεύκαρα	1973	Συργάτης (Πεντάσχοινος)	Χωμάτινο/ Λιθόρριπτο	71	13.850.000
54	Γερμασόγεια	1968	Γερμασόγεια	Χωμάτινο	49	13.500.000
96	Άχνα	1987	Εξωποτάμιο φράγμα	Χωμάτινο	16	6.800.000
1	Κούκλια	1900	-	Χωμάτινο	6	4.545.000
37	Λίμνη Αγ. Λουκά - (Εμπλουτιστικό)	1964	-	Χωμάτινη	3	4.545.000
108	Σολέας	2010	Εξωποτάμιο φράγμα	Χωμάτινο	56	4.500.000
103	Αρμίνου	1998	Διάριζος	Χωμάτινο / Λιθόρριπτο	45	4.300.000
40	Πολεμίδια	1965	Γαρύλλης	Χωμάτινο	45	3.400.000
105	Ταμασός	2002	Πεδιαίος	Χωμάτινο/ Λιθόρριπτο	34	2.800.000
64	Μάσαρη (Εμπλουτιστικό)	1973	Σερράχης	Χωμάτινο	15	2.273.000
43	Μαυροκόλυμπος	1966	Μαυροκόλυμπος	Χωμάτινο	45	2.180.000
107	Κλήρου-Μαλούντα-Ακάκι	2007	Ακάκι (Σερράχης)	Χωμάτινο	38	2.000.000
17	Μόρφου	1962	Σερράχης	Χωμάτινο	13	1.879.000
99	Βυζακιά	1994	Εξωποτάμιο φράγμα	Χωμάτινο	37	1.690.000
32	Κίτι (Τρέμιθος)	1964	Τρέμιθος	Χωμάτινο	22	1.614.000
81	Ξυλιάτος**	1982	Λαγουδερά (Ελιά)	Λιθόρριπτο	42	1.430.000
35	Άγιος Νικόλαος - (Εμπλουτιστικό)	1964	-	Χωμάτινο	2	1.365.000
36	Λίμνη Παρ/μνίου - (Εμπλουτιστικό)	1964	-	Χωμάτινη	1	1.365.000
55	Σύγκρασις	1968	Μερικερός	Χωμάτινο	7	1.115.000

Ενδιάμεση Έκθεση Αρ.1 με τίτλο «Έλεγχος / Συμπλήρωση κενών των δεδομένων του άρθρου 5 της ΟΠΥ» - Οικονομική ανάλυση των χρήσεων ύδατος

24	Κανλίκιογιου	1963	Τζινάρ (Πεδιαίος)	Χωμάτινο	19	1.113.000
19	Κιόνελι	1962	Αρμυρός (Πεδιαίος)	Χωμάτινο	15	1.045.000
29	Αργάκα	1964	Μακούντα	Λιθόρριπτο	41	990.000
44	Πομός	1966	Λειβάδι	Λιθόρριπτο	38	860.000
31	Οβγός	1964	Οβγός	Χωμάτινο	16	845.000
20	Αθαλάσσα	1962	Καλόγυρος (Πεδιαίος)	Χωμάτινο	18	791.000
65	Παλαιχώρι - Καμπί	1973	Ακάκι (Σερράχης)	Βαρύτητας	33	620.000
10	Άγιος Λουκάς	1955	-	Χωμάτινο	3	455.000
18	Λεύκα	1962	Σέτραχος (Μαραθάσας)	Βαρύτητας	35	368.000
42	Καλοπαναγιώτης	1966	Σέτραχος (Μαραθάσας)	Χωμάτινο	40	363.000
30	Μια Μηλιά	1964	Σιμέας (Πεδιαίος)	Χωμάτινο	22	355.000
34	Λιοπέτρι	1964	Ποταμός	Χωμάτινο	18	340.000
15	Τριμήκληνη	1958	Κούρης	Βαρύτητας	33	340.000
41	Αγιά Μαρίνα	1965	Ξερός	Λιθόρριπτο	33	298.000
14	Πύργος	1957	Κατούρης	Βαρύτητας	22	285.000
83	Κυπερούντα Αρ. 2 *	1983	Εξωποτάμια δεξαμενή	Χωμάτινη	27	273.000
68	Λύμπια (Νέον)	1977	Τρέμιθος	Βαρύτητας	12	220.000
91	Χοιροκοιτία *	1984	Εξωποτάμια δεξαμενή	Χωμάτινη	16	205.000
45	Μακράσκα - (Εμπλουτιστικό)	1966	-	Χωμάτινο	8	195.000
79	Αρακαπός Αρ.1 *	1982	Εξωποτάμια δεξαμενή	Χωμάτινη	12	192.000
25	Εμπλουτιστικά Αμμοχώστου	1963	-	Χωμάτινα	8	165.000
90	Διερώνα *	1984	Εξωποτάμια δεξαμενή	Χωμάτινη	24	159.000
60	Βρυσούλλες - (Εμπλουτιστικό)	1969	-	Χωμάτινο	7	140.000
76	Ακαπνού - Επταγώνεια *	1981	Εξωποτάμια δεξαμενή	Χωμάτινη	9	132.000
59	Εμπλουτιστικά Μόρφου	1969	-	Χωμάτινα	5	130.000
67	Αρακαπός	1975	Γερμασόγεια	Βαρύτητας	23	129.000
78	Επταγώνεια Αρ.2 *	1982	Εξωποτάμια δεξαμενή	Χωμάτινη	8	127.000
73	Πελένδρι *	1980	Εξωποτάμια δεξαμενή	Χωμάτινη	18	123.000
16	Πρόδρομος	1962	Εξωποτάμια δεξαμενή	Χωμάτινη	10	122.000
89	Αρακαπός Αρ.2 *	1984	Εξωποτάμια δεξαμενή	Χωμάτινη	12	120.000
26	Παραλίμνι - (Εμπλουτιστικό)	1963	-	Χωμάτινα	5	115.000
38	Φρέναρος - (Εμπλουτιστικό)	1964	-	Χωμάτινα	5	115.000
9	Καφίζης	1953	Ξερός (Μόρφου)	Βαρύτητας	23	113.000
77	Κάτω Μύλος *	1981	Εξωποτάμια δεξαμενή	Χωμάτινη	23	104.000
11	Γύψου	1955	-	Χωμάτινο	3	100.000
56	Ορμίδεια - (Εμπλουτιστικό)	1968	-	Χωμάτινο	5	100.000
104	Τσακίστρα	2000	Λιμνίτης	Βαρύτητας	23	100.000

ΤΑΥ 10/2014

Ενδιάμεση Έκθεση Αρ.1 με τίτλο «Έλεγχος / Συμπλήρωση κενών των δεδομένων του άρθρου 5 της ΟΠΥ» - Οικονομική ανάλυση των χρήσεων ύδατος

33	Αγρός	1964	Λιμνάτης	Χωμάτινο	26	99.000
102	Μελίνη Αρ.2*	1996	Εξωποτάμια δεξαμενή	Χωμάτινη	36	97.000
70	Επταγώνεια Αρ.1 *	1980	Εξωποτάμια δεξαμενή	Χωμάτινη	16	92.000
23	Άγιος Γεώργιος - (Εμπλουτιστικό)	1962	-	Χωμάτινο	6	90.000
97	Αραδίπτου	1987	Παρθενίτης	Βαρύτητας	14	90.000
51	Άχνα Μεσανία - (Εμπλουτιστικό)	1967	-	Χωμάτινο	4	90.000
62	Πρωτο/πάδες - (Εμπλουτιστικό)	1970	-	Χωμάτινο	6	90.000
49	Ξυλοφάγου - (Εμπλουτιστικό)	1966	-	Χωμάτινα	7	86.000
3	Καλό Χωριό Κλήρου	1947	Ακάκι (Σερράχης)	Βαρύτητας	9	82.000
48	Κοντέα - (Εμπλουτιστικό)	1966	-	Χωμάτινα	5	82.000
52	Λύση - (Εμπλουτιστικό)	1967	-	Χωμάτινο	7	77.000
84	Λαγουδερά *	1983	Εξωποτάμια δεξαμενή	Χωμάτινη	36	71.000
71	Χανδριά *	1980	Εξωποτάμια δεξαμενή	Χωμάτινη	35	70.000
53	Άγιος Γεώργιος - (Εμπλουτιστικό)	1967	-	Χωμάτινα	3	68.000
47	Αυγόρου - (Εμπλουτιστικό)	1966	-	Χωμάτινα	3	68.000
75	Επταγώνεια Αρ.3 *	1981	Εξωποτάμια δεξαμενή	Χωμάτινη	12	65.000
85	Ορά *	1983	Εξωποτάμια δεξαμενή	Χωμάτινη	18	62.000
88	Φαρμακάς Αρ.2 *	1984	Εξωποτάμια δεξαμενή	Χωμάτινη	24	61.000
82	Αγρίδια *	1983	Εξωποτάμια δεξαμενή	Χωμάτινη	18	59.000
72	Μελίνη Αρ.1 *	1980	Εξωποτάμια δεξαμενή	Χωμάτινη	22	59.000
27	Αγία Νάπα - (Εμπλουτιστικό)	1963	-	Χωμάτινα	8	55.000
69	Άγιοι Βαβασινιάς Αρ.1 *	1980	Εξωποτάμια δεξαμενή	Χωμάτινη	17	55.000
13	Πέρα Πεδί	1956	Κρυός (Κούρης)	Βαρύτητας	22	55.000
74	Άγιοι Βαβασινιάς	1981	Βασιλικός	Τοξωτό	19	53.000
101	Οδού Αρ. 2 *	1996	Εξωποτάμια δεξαμενή	Χωμάτινη	34	53.000
28	Αντιπλημμυρικά Αμμοχώστου	1963	-	Χωμάτινα	5	50.000
66	Κυπερούντα Αρ.1*	1974	Εξωποτάμια δεξαμενή	Χωμάτινη	7	50.000
61	Ξυλοτύμβου - (Εμπλουτιστικό)	1969	-	Χωμάτινα	7	50.000
58	Ακανθού - (Εμπλουτιστικό)	1968	-	Χωμάτινο	6	45.000
22	Παναγία Αμμοχώστου - (Εμπλουτιστικό)	1962	-	Χωμάτινο	7	45.000
21	Σωτήρα - (Εμπλουτιστικό)	1962	-	Χωμάτινο	8	45.000
46	Φρέναρος - (Εμπλουτιστικό)	1966	-	Χωμάτινα	7	45.000
86	Άγιοι Βαβασινιάς Αρ.2 *	1984	Εξωποτάμια δεξαμενή	Χωμάτινη	25	43.000

Ενδιάμεση Έκθεση Αρ.1 με τίτλο «Έλεγχος / Συμπλήρωση κενών των δεδομένων του άρθρου 5 της ΟΠΥ» - Οικονομική ανάλυση των χρήσεων ύδατος

92	Έσσω Γαλάτα *	1985	Εξωποτάμια δεξαμενή	Χωμάτινη	27	35.000
57	Άγιος Επίκτητος - (Εμπλουτιστικό)	1968	-	Χωμάτινα	6	34.000
12	Καντού	1956	Ταπάχανα (Κούρρη)	Βαρύτητας	15	34.000
2	Λυθροδόντας (Κάτω)	1945	Κουτσός (Γιαλιάς)	Βαρύτητας	11	32.000
8	Λυθροδόντας (Πάνω)	1952	Κουτσός (Γιαλιάς)	Βαρύτητας	10	32.000
100	Οδού Αρ.1*	1996	Εξωποτάμια δεξαμενή	Χωμάτινη	33	32.000
6	Πέτρα	1948	Ατσάς	Βαρύτητας	9	32.000
50	Σωτήρα - (Εμπλουτιστικό)	1966	-	Χωμάτινο	5	32.000
4	Ακρούντα	1947	Γερμασόγεια	Βαρύτητας	7	23.000
5	Γαληνή	1947	Κάμπος	Βαρύτητας	11	23.000
39	Δερύνεια - (Εμπλουτιστικό)	1964	-	Χωμάτινο	6	23.000
7	Πέτρα	1951	Ατσάς	Βαρύτητας	9	23.000
87	Φαρμακάς Αρ.1 *	1984	Εξωποτάμια δεξαμενή	Χωμάτινη	18	21.000

Τα Μεγάλα ΚΥΕ, που τα διαχειρίζεται το Τμήμα Ανάπτυξης Υδάτων, είναι:

1. Εναίο Σχέδιο Νότιου Αγωγού, που περιλαμβάνει:

(α) Το Έργο Νότιου Αγωγού, που με την σειρά του περιλαμβάνει:

- το φράγμα Αρμινίου (με την εκτροπή των Διαρίζου και Χα-ποτάμι), χωρητικότητας 4,3 hm³, που τροφοδοτεί το φράγμα Κούρρη
- το φράγμα Κούρρη, χωρητικότητας 115 hm³
- το εξωποτάμιο φράγμα Άχνας, χωρητικότητας 6,8 hm³.

(β) το Αρδευτικό Έργο Γερμασόγειας-Πολεμιδίων, που περιλαμβάνει:

- φράγμα Γερμασόγειας, χωρητικότητας 13,5 hm³, και
- φράγμα Πολεμιδίων, χωρητικότητας 3,5 hm³

(γ) το Αρδευτικό Βασιλικού-Πεντάσχοινο, που περιλαμβάνει:

- το φράγμα Καλαβασού, χωρητικότητας 17,1 hm³, και
- το φράγμα Διποτάμου (με την εκτροπή Μαρωνίου), χωρητικότητας 15,5 hm³
- το φράγμα Λευκάρων, χωρητικότητας 13,85 hm³, και

2. Έργα Πάφου, που περιλαμβάνει:

- το φράγμα Κανναβιούς, χωρητικότητας 18 hm³, που τροφοδοτεί και το φράγμα Ασπρόκρεμου
- το φράγμα Ασπρόκρεμου, χωρητικότητας 52,375 hm³, και
- το φράγμα Μαυροκόλυμπτου, χωρητικότητας 2,18 hm³

3. Έργα Χρυσοχούς, που περιλαμβάνει:

- το φράγμα Ευρέτου, χωρητικότητας 24 hm³, που τροφοδοτεί και τα φράγματα Αργάκα, Αγ. Μαρίνας και Πωμού
- το φράγμα Αργάκα, χωρητικότητας 990 χιλ m³
- το φράγμα Αγ. Μαρίνας, χωρητικότητας 298 χιλ. m³, και

- το Φράγμα Πωμού, χωρητικότητας 860 χιλ. m³
4. Έργα επαρχίας Λευκωσίας, που περιλαμβάνει:
- (α) Μέρος του Αρδευτικού Πιτσιλάς, που με την σειρά του περιλαμβάνει:
- το φράγμα Ξυλιάτου, χωρητικότητας 1,43 hm³, που τροφοδοτεί και το φράγμα Βυζακιάς
 - το εξωποτάμιο φράγμα Βυζακιάς, χωρητικότητας 1,69 hm³
- (β) το φράγμα Καλοπαναγιώτη, και
- (γ) το φράγμα Λύμπια.

Υπάρχει επίσης μικρός αριθμός μικρών ΚΥΕ που αφορούν υδατοπρομήθειες συμπλεγμάτων Κοινοτήτων. Τυγχάνουν διαχείρισης από Επιτροπή στην οποία προεδρεύει ο οικείος Έπαρχος.

Όσον αφορά στις χρήσεις των ΚΥΕ που αφορούν σε φράγματα:

1. Το Αρδευτικό Έργο Γερμασόγειας-Πολεμιδίων, που όπως προαναφέρθηκε αποτελεί μέρος του Ενιαίου Σχεδίου Νότιου Αγωγού, χρησιμοποιείται για την άρδευση 3.500 ha, τόσο απευθείας όσο και μέσω εμπλουτισμού του υπόγειου ορίζοντα (προκειμένου για το φράγμα Γερμασόγειας). Σημειώνεται ότι το φράγμα Πολεμιδίων τροφοδοτείται και με ανακυκλωμένο νερό (έλεγχος για αποδοτικότητα με υπερχειλίσσεις)
2. Το Αρδευτικό Βασιλικού-Πεντάσχοινου Πολεμιδίων, που όπως προαναφέρθηκε αποτελεί μέρος του Ενιαίου Σχεδίου Νότιου Αγωγού, χρησιμοποιείται για:
 - ύδρευση της Λευκωσίας μέσω των διυλιστηρίων Κόρνου και Χοιροκιτίας
 - άρδευση των περιοχών Βασιλικού (801 ha), Πεντάσχοινου (422 ha) και Μαρωνίου (206 ha), ήτοι σύνολο 1.420 ha

Σημειώνεται ότι ο ταμιευτήρας Καλαβασσού έχει δεχτεί νερό από την αφαλάτωση του Βασιλικού το 2014 δεδομένου ότι δεν έχει ακόμα κατασκευαστεί ο αγωγός μεταφοράς του νερού ύδρευσης στην Λευκωσία.

3. Εκτός των παραπάνω, οι ταμιευτήρες του Ενιαίου Σχεδίου του Νότιου Αγωγού χρησιμοποιούνται για:
 - ύδρευση των περιοχών Λεμεσού, Λευκωσίας, Λάρνακας και ελεύθερης Αμμοχώστου (μέσω των διυλιστηρίων Λεμεσού, Τερσεφάνου, Χοιροκιτίας και Κόρνου)
 - άρδευση των επιριοχών που είναι ενταγμένα στα ΚΥΕ, μέσω των ακόλουθων αρδευτικών
 - αρδευτικό έργο Ακρωτηρίου (1680 ha)
 - αρδευτικό έργο Κοκκινοχωρίων (9.270 ha)
 - αρδευτικό έργο Αθηνού (451 ha)
 - αρδευτικό έργο Τρούλοι-Αβδελερο (46 ha)
 - αρδευτικό έργο Κιτίου (1.206 ha)
 - αρδευτικό έργο Μαζωτού (609 ha)
 - αρδευτικό έργο Παρεκκλησιάς (400 ha), και
 - αρδευτικό Αραδίππου (250 ha)

ήτοι σύνολο 13.512 ha. Σημείωση: το αρδευτικό Παρεκκλησιάς μάλλον αρδεύεται πλέον από τον ΣΑΛΑ.

4. Το Έργο Πάφου χρησιμοποιείται:
 - για την ύδρευση της ευρύτερης περιοχής Πάφου μέσω των διυλιστηρίων Ασπρόκρεμμου και Κανναβιούς (από τους ταμιευτήρες Κανναβιούς και Ασπρόκρεμμου, και
 - για άρδευση 5.000 ha στην περιοχή
5. Το Έργο Χρυσοχούς χρησιμοποιείται για άρδευση περιοχής 3.700 ha, εκ των οποίων οι περιοχές Χρυσοχούς και Αργάκας έχουν έκταση 3.100 ha και η περιοχή Αγ. Μαρίνας και Πωμού 600 ha.
6. Το Αρδευτικό Έργο Πιτσιλιάς, που όπως προαναφέρθηκε αποτελεί μέρος των έργων Επαρχίας Λευκωσίας, χρησιμοποιείται για άρδευση περιοχής 1.100 ha¹⁰.
7. Εκτός των παραπάνω, οι λοιποί ταμιευτήρες του Έργου Επαρχίας Λευκωσίας (Καλοπαναγιώτη και Λύμπια) χρησιμοποιούνται για άρδευση περιοχής 83 ha (61 ha από το φράγμα Καλοπαναγιώτη και 22 από το φράγμα Λύμπια).

5.2.3 Συστήματα Υπογείων Υδάτων

Τα Συστήματα Υπογείων Υδάτων που χρησιμοποιούνται για ύδρευση είναι τα εξής, ανά Υδρολογική Περιοχή, βλ. και συνημμένο Σχήμα 5-1:

- υδρολογική περιοχή Πάφου: CY-11, CY-12, CY-18, CY-19 και ΜΥΤΣ11
- υδρολογική περιοχή Τυλλιρίας: CY-12, CY-14, CY-15, CY-16, CY-19 και ΜΥΤΣ
- υδρολογική περιοχή Μόρφου: CY-17 και CY-19
- υδρολογική περιοχή Μεσαορίας: CY-17, CY-18 και CY-19
- υδρολογική περιοχή Λάρνακας: CY-02, CY-06, CY-18 και CY-19
- υδρολογική περιοχή Λεμεσού: CY-09, CY-10, CY-18 και CY-19.

Τα Συστήματα Υπογείων Υδάτων που χρησιμοποιούνται για άρδευση είναι τα εξής, ανά Υδρολογική Περιοχή:

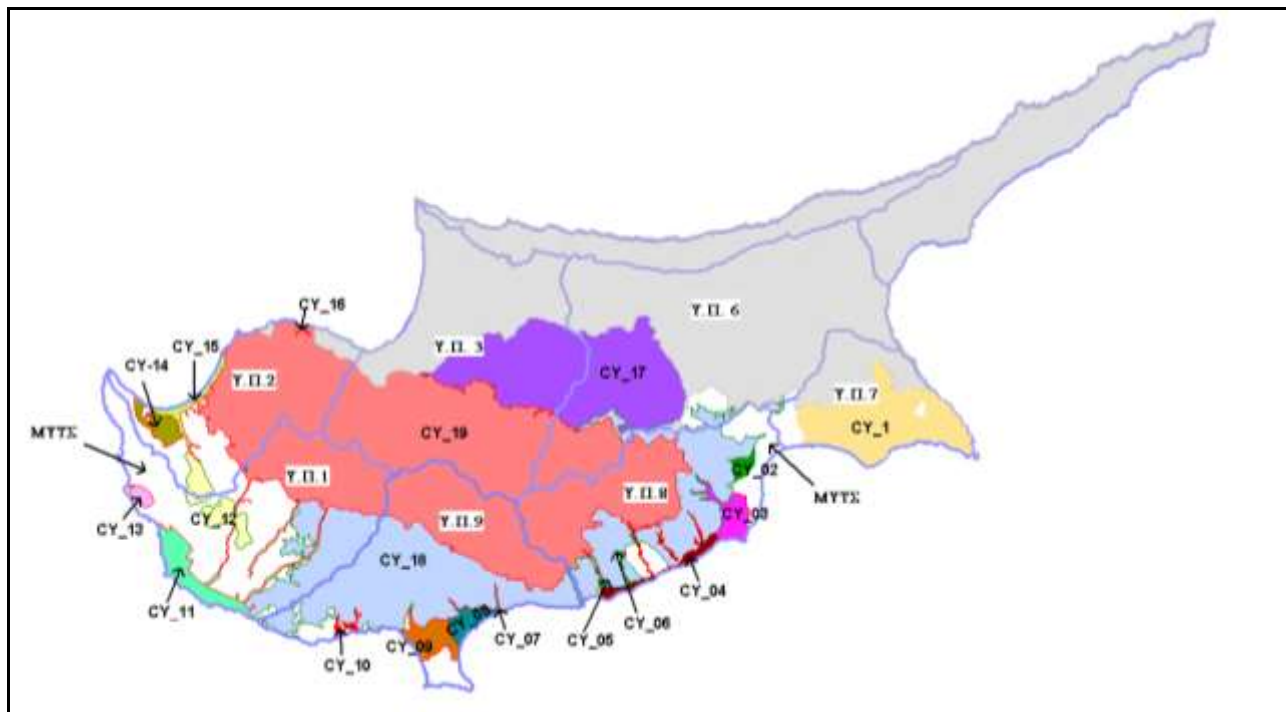
- υδρολογική περιοχή Πάφου: CY-11, CY-12, CY-13, CY-18, CY-19 και ΜΥΤΣ
- υδρολογική περιοχή Τυλλιρίας: CY-12, CY-14, CY-16, CY-19, ΜΥΤΣ
- υδρολογική περιοχή Μόρφου: CY-17 και CY-19
- υδρολογική περιοχή Μεσαορίας: CY-17, CY-18 και CY-19
- υδρολογική περιοχή Νοτιοανατολικής Μεσαορίας: CY-01 και ΜΥΤΣ
- υδρολογική περιοχή Λάρνακας: CY-02, CY-06, CY-18, CY-19 και ΜΥΤΣ

¹⁰ Οι απώλειες από το φράγμα οδηγούνται σε ειδικό φρεάτιο από το οποίο αντλούνται ποσότητες στις δεξαμενές ύδρευσης των χωριών Βυζακιάς και Ποτάμι.

¹¹ ΜΥΤΣ: Μικρά Υδροφόρα Τοπικής Σημασίας που δεν έχουν ομαδοποιηθεί στα Συστήματα Υπογείων Υδάτων

- υδρολογική περιοχή Λεμεσού: CY-08, CY-09, CY-10, CY-18 και CY-19.

Σχήμα 5-1 Οι Υδρολογικές Περιοχές και Κατανομή Υπόγειων Υδατικών Σωμάτων

5.2.4 Μονάδες αφαλάτωσης

Επίσης, σήμερα λειτουργούν οι εξής μονάδες αφαλάτωσης:

- Λάρνακας, με δυναμικότητα 62.000 m³/ημέρα για την ύδρευση Λάρνακας
- Δεκέλειας, με δυναμικότητα 60.000 m³/ημέρα για την ύδρευση της Ελεύθερης περιοχής Αμμοχώστου και μέρος των αναγκών της Λάρνακας και της Λευκωσίας
- Επισκοπής, με δυναμ. 40.000 m³/ημέρα, επεκτάσιμη σε 60.000 m³/ημέρα για την ύδρευση Λεμεσού
- Βασιλικού (από το 2014), με δυναμικότητα 60.000 m³/ημέρα για την ύδρευση της Λευκωσίας

με συνολική δυναμικότητα 222.000 m³/ημέρα ή ~73 hm³/έτος¹².

5.2.5 Ανακύκλωση νερού

Τέλος, μονάδες τριτοβάθμιας επεξεργασίας έχουν υλοποιηθεί στους εξής Σταθμούς Επεξεργασίας Λυμάτων [ΤΑΥ, 2015]:

- ΣΕΛ Λεμεσού, με δυναμικότητα 40.000 m³/ημέρα
- ΣΕΛ Πάφου, με δυναμικότητα 19.500 m³/ημέρα

¹² Με θεώρηση λειτουργίας στο 90% το χρόνου

- ΣΕΛ Παραλιμνίου-Αγίας Νάπας, με δυναμικότητα 21.000 m³/ημέρα
 - ΣΕΛ Λάρνακας, με δυναμικότητα 18.000 m³/ημέρα
 - ΣΕΛ Ανθούπολης (Λευκωσίας), με δυναμικότητα 13.000 m³/ημέρα
 - ΣΕΛ Βαθείας Γωνιάς (ΣΑΛ), με δυναμικότητα 22.000 m³/ημέρα
 - ΣΕΛ Βαθείας Γωνιάς (ΤΑΥ), με δυναμικότητα, με δυναμικότητα 2.200 m³/ημέρα
- με συνολική δυναμικό 135.700 m³/ημέρα.

Οι περιοχές που αρδεύονται πλέον με ανακυκλωμένο νερό μέσω των Κυβερνητικών αρδευτικών δικτύων είναι:

(α) Για το νερό από το ΣΑ Λεμεσού:

- αρδευτικό έργο Παρεκκλησιάς
- αρδευτικά έργα Ακρωτηρίου
- αρδευτικά έργα Γερμασόγειας - Πολεμιδιών

(β) Για το νερό από το ΣΑ Λευκωσίας:

- αρδευτικό έργο Βαθείας Γωνιάς
- αρδευτικό έργο Ανθούπολης

(γ) Για το νερό από το ΣΑ Λάρνακας, το αρδευτικό έργο Ανακυκλωμένου Λάρνακας

(δ) Για το νερό από το ΣΑ Αγίας Νάπας, το αρδευτικό δίκτυο στην περιοχή Αγίας Νάπας (διαχείριση από Συμβούλιο και ΤΑΥ)

(ε) Για το νερό από το ΣΑ Παραλιμνίου, το αρδευτικό δίκτυο στην περιοχή Παραλιμνίου (διαχείριση από Συμβούλιο και ΤΑΥ)

(στ) Για το νερό από το ΣΑ Πάφου το ανακυκλωμένο νερό οδηγείται με εμπλουτιστικά έργα στον υδροφορέα Έζουσας, από όπου αντλείται και διοχετεύεται στο αρδευτικό δίκτυο του ΚΥΕ Πάφου, αναμυγνύεται με το νερό του φράγματος και χρησιμοποιείται σαν φρέσκο νερό.

6. ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΕΙΣ ΥΔΑΤΟΣ

Οι συνολικές μέσες ετήσιες καταναλώσεις νερού¹³ για την περίοδο 2005-2007 παρουσιάζονται στον συνημμένο πίνακα (Πίνακας 2-4) [Οικονομική Ανάλυση, 2009, Έκθεση 2.1, Τεύχος Β].

Πίνακας 6-1: Συγκεντρωτικά αποτελέσματα κατανάλωσης (σε m³) ανά Υπηρεσία Ύδατος – Μέσος όρος 2005-2007

Υπηρεσία	ΕΝΤΟΣ ΚΥΕ	ΕΚΤΟΣ ΚΥΕ	ΣΥΝΟΛΟ
Ύδρευση	68.682.697	11.216.357	79.899.054
Άρδευση	38.236.251	105.014.715	143.250.966
Αποχέτευση Λυμάτων*	20.637.536		20.637.536
Παροχή Ανακυκλωμένου Νερού**	9.907.924		9.907.924

* Περιλαμβάνει και τις ποσότητες της Μιας Μηλιάς, όπου επεξεργάζονται 6.387.500 μ³ (25.000 μ³ ημερησίως *365 μέρες * 70%)

** Καταναλωθείσες ποσότητες ανακυκλωμένου νερού

Όπως προκύπτει από τα παραπάνω κεφάλαια, οι ποσότητες αποχέτευσης (και επεξεργασίας) λυμάτων και παροχής ανακυκλωμένου νερού έχουν επεκταθεί τα τελευταία χρόνια έναντι αυτών που φαίνονται στον παραπάνω πίνακα. Ενδιαφέρον όμως είναι ότι:

- το ποσοστό της ύδρευσης από ΚΥΕ είναι της τάξης του 85% του συνόλου ύδρευσης, και
- το ποσοστό άρδευσης από ΚΥΕ είναι της τάξης του 30% του συνόλου άρδευσης.

Στον συνημμένο Πίνακα (Πίνακας 6-2) παρουσιάζονται τα στοιχεία διάθεσης νερού για τα κυβερνητικά φράγματα από το 2008 έως το 2014. Στις τελευταίες στήλες παρουσιάζεται ο μέσος όρος κατά το διάστημα αυτό καθώς και ο μέσος όρος για το διάστημα 2010-2014 που παρουσίαζαν σχετική επάρκεια νερού, οπότε οι τιμές αυτές αντανακλούν την ζήτηση νερού (από τα κυβερνητικά έργα).

¹³ Όπως αναφέρεται στην σχετική έκθεση τα δεδομένα κατανάλωσης προέρχονται από το σύστημα τιμολόγησης νερού και επιπρόσθετα στοιχεία που ζητήθηκαν για έργα που δε καλύπτονται από αυτό.

Πίνακας 6-2 Καταναλώσεις νερού (σε m³/έτος)

Υποδομές νερού											
Αρδευτικό Χρυσοχούς											
Πηγή νερού	Χρήση νερού	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	M.O.2008-2014	M.O.2010-2014	
Φράγμα Ευρέτου	Σύνολο διάθεσης	3.727.000	2.805.450	4.165.481	3.262.545	3.715.256	4.061.854	5.453.000	3.884.000	4.130.000	
	Άρδευση Χρυσοχούς	2.755.000	2.523.000	3.678.211	2.994.545	3.472.256	3.748.854	3.877.000	3.290.000	3.550.000	
(με εκτροπές ποταμών	Μεταφορά σε Αργάκα	321.000	33.000	46.190	0	0	0	678.000	154.000	145.000	
Μακούντος, Γιαλιάς και	Μεταφορά σε Αγ. Μαρίνα	528.000	234.000	441.080	268.000	243.000	313.000	563.000	370.000	366.000	
Λειβαδιού)	Μεταφορά σε Πωμό	123.000	15.450	0	0	0	0	335.000	68.000	67.000	
Φράγμα Αργάκα	Μεταφορά από φράγμα Ευρέτου (check)	321.000	33.000	46.190	0	0	0	678.000	154.000	145.000	
	Άρδευση	955.000	1.044.000	1.081.190	937.000	947.000	1.026.000	837.000	975.000	966.000	
Φράγμα Αγ. Μαρίας	Μεταφορά από φράγμα Ευρέτου (check)	528.000	234.000	441.080	268.000	243.000	313.000	563.000	370.000	366.000	
	Άρδευση	642.000	546.010	710.730	544.000	574.000	611.000	565.000	599.000	601.000	
Φράγμα Πωμός	Μεταφορά από φράγμα Ευρέτου (check)	123.000	15.450	0	0	0	0	335.000	68.000	67.000	
	Άρδευση	725.000	751.450	885.000	691.000	816.000	807.000	701.000	768.000	780.000	
Σύνολα από φράγματα	Άρδευση	5.077.000	4.864.460	6.355.131	5.166.545	5.809.256	6.192.854	5.980.000	5.632.000	5.897.000	
Γεωτρήσεις	Άρδευση	138.000	410.000	0	0	0	0	0			
Σύνολα άρδευσης		5.215.000	5.274.460	6.355.131	5.166.545	5.809.256	6.192.854	5.980.000	5.632.000	5.897.000	
Νότιος αγωγός											
Πηγή νερού	Χρήση νερού	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	M.O.2008-2014	M.O.2010-2014	
Φράγμα Αρμινίου	Μεταφορά σε Κούρη	4.715.000	22.850.000	18.373.000	10.100.000	45.974.000	13.283.000	863.000	16.590.000	17.720.000	
	Περιβαλλοντική παροχή (περιοχή Λευκωσίας)	1.009.000	917.000	1.325.000	1.776.000	2.912.000	2.920.000	2.920.000	1.968.000	2.370.000	
Φράγμα Κούρη	Μεταφορά από φράγμα Αρμινίου	4.715.000	22.850.000	18.373.000	10.100.000	45.974.000	13.283.000	863.000	16.594.000	17.720.000	
με εκτροπή Διαρίζου και Χα-ποτάμι	Σύνολο διάθεσης (άρδευση & ύδρευση)	9.793.000	10.530.000	24.620.000	29.149.000	45.991.000	58.780.000	43.584.000	31.778.000	40.420.000	
	Άρδευση Ακρωτηρίου/Λεμεσού		2.538.000	6.097.000	5.288.000	6.553.000	8.966.000	3.012.000	5.409.000	5.980.000	
	Άρδευση μέσω Ν. αγωγού		6.690.000	12.208.000	13.230.000	14.749.000	20.001.000	15.648.000	13.754.000	15.170.000	
	Άρδευση σύνολο	576.000	9.228.000	18.305.000	18.518.000	21.302.000	28.967.000	18.660.000	16.508.000	21.150.000	
	Υδρευση Λεμεσού			2.056.000	4.424.000	9.226.000	10.547.000	8.187.000	6.888.000	6.890.000	
	Υδρευση Λευκωσίας μέσω διωλ. Τερσεφάνου & Κόρνου (2014)			4.259.000	6.207.000	15.463.000	19.266.000	15.883.000	12.216.000	12.220.000	
	Υδρευση Λάρνακας & Αμμοχώστου μέσω διωλ. Χοιροκτιτίας							854.000	854.000	854.000	
	Υδρευση σύνολο	9.217.000	1.302.000	6.315.000	10.631.000	24.689.000	29.813.000	24.924.000	15.270.000	19.270.000	
	Διαρροές	31.000	159.000	973.000	750.000	2.945.000	2.646.000	305.000	1.116.000	1.520.000	
	Περιβαλλ. παροχή (για Ακρωτήρι)	0	0	0	0	4.407.000	708.000	0	101.000	1.020.000	
	Εμπλουτισμός υδροφορέα Γερμασόγειας	1.284.000	0	0	0	0	0	0	183.000	0	
	Μεταφορά σε Άχνα	0	237.000	2.941.000	1.880.000	4.243.000	3.793.000	201.000	1.899.000	2.610.000	

Αρδευτικό Βασιλικού - Πεντάσχοιου										
Φράγμα Καλαβασού	Μεταφορά από αφαλάτωση Τερσεφάνου		790.000						790.000	
	Σύνολο διάθεσης	131.000	1.666.000	2.335.000	1.186.000	6.489.000	10.066.000	1.989.000	3.409.000	4.410.000
	Άρδευση σύνολο	114.000	1.541.000	2.324.000	1.055.000	1.106.000	1.366.000	1.326.000	1.262.000	1.440.000
	Υδρευση σύνολο	17.000	125.000	11.000	131.000	5.383.000	8.700.000	663.000	2.147.000	2.980.000
Φράγμα Δυποτάμου με εκτροπή Μαρωνίου	Μεταφορά από Αφαλάτωση Βασιλικού (προσωρινά)							1.662.000	1.662.000	1.660.000
	Σύνολο διάθεσης	41.000	49.000	3.111.000	3.154.000	3.421.000	6.938.000	901.000	2.516.000	3.510.000
	Άρδευση τοπική	41.000	49.000	468.000	486.000	485.000	588.000	428.000	364.000	490.000
	Υδρευση Λευκωσίας μέσω Κόρνου (βλ. και	0	0	2.643.000	2.668.000	2.936.000	6.350.000	473.000	2.153.000	3.010.000
Φράγμα Λευκάρων	Σύνολο διάθεσης	34.000	233.000	1.012.000	1.803.000	5.861.000	158.000	1.396.000	1.500.000	2.050.000
	Άρδευση τοπική	34.000	91.000	147.000	100.000	101.000	158.000	161.000	113.000	133.000
	Άρδευση μέσω Ν. αγωγού	0	0	0						
	Σύνολο άρδευσης	34.000	91.000	147.000	100.000	101.000	158.000	161.000	113.000	133.000
	Υδρευση Λευκωσίας μέσω διωλ. Κόρνου	0	142.000	865.000	1.459.000	5.196.000	0	1.235.000	1.271.000	1.750.000
	Υδρευση Λάρνακας & Αμμοχώστου μέσω διωλ. Χοιροκίτιας				244.000	564.000	0	0	202.000	202.000
	Σύνολο ύδρευσης	0	142.000	865.000	1.703.000	5.760.000	0	1.235.000	1.386.000	1.910.000
Αρδευτικό έργο Γερμασόγειας-Πολεμίδων										
Φράγμα Γερμασόγεια	Σύνολο διάθεσης	569.000	3.989.000	6.374.219	5.876.000	7.778.015	7.888.180	5.675.000	5.450.000	6.720.000
	Άρδευση Λεμεσού	84.000	369.000	557.219	585.000	943.015	666.180	665.000	553.000	683.000
	Υδρευση μέσω εμπλουτισμού υ.ο.	485.000	3.620.000	5.817.000	5.291.000	6.835.000	7.222.000	5.010.000	4.897.000	6.040.000
Φράγμα Πολεμίδων	Εισροές από ανακύκλωση (βλ. παρακάτω)	681.484	1.078.430	668.140	933.410	193.830	72.580	1.026.760	665.000	579.000
	Άρδευση	520.000	871.000	646.000	575.000	1.502.080	607.000	499.000	746.000	766.000
Φράγμα Άχνας	Άρδευση	0	0	183.000	1.010.000	493.000	2.661.000	522.000	696.000	974.000
Σύνολα από φράγματα	Άρδευση	1.369.000	12.149.000	22.630.219	22.329.000	25.932.095	35.013.180	22.261.000	20.242.000	25.636.000
Σύνολα από φράγματα	Υδρευση	9.719.000	5.189.000	15.651.000	20.424.000	45.603.000	52.085.000	32.305.000	25.853.000	33.210.000
Γεωτρήσεις	Άρδευση από γεωτρήσεις Λεμεσού	4.110.000	2.009.000	2.433.000	1.947.326	1.396.024	449.739	2.644.617	2.141.000	1.770.000
	Άρδευση από λουιτές γεωτρήσεις	0	0	520.000	341.000	0	0	0	123.000	172.000
	Υδρευση	8.736.000	8.072.000	4.148.000	3.242.000	5.429.000	2.688.000	2.688.000	5.000.000	3.640.000
Αφαλάτωση Λάρνακας	Υδρευση	32.470.000	19.302.440	19.853.080	18.872.790	6.050.118	0	0	10.680.000	8.960.000
Αφαλάτωση Δεκέλειας	Υδρευση		20.149.680	21.858.428	19.383.351	10.769.315	10.701.045	15.350.870	16.369.000	15.610.000
Αφαλάτωση Βασιλικού	Υδρευση							11.937.000	11.937.000	11.940.000
Αφαλάτωση Επισκοπής	Υδρευση							5.510.000	5.510.000	5.510.000
Αφαλάτωση Μονής	Υδρευση	98.000	6.441.817	7.428.430	6.035.995	563.226			4.113.000	4.680.000
Αφαλάτωση Γαρύλλης (από υπόγεια)	Υδρευση		2.720.000	2.793.080	2.309.220	205.293			2.007.000	1.770.000
Σύνολο αφαλατώσεων	Υδρευση	32.568.000	48.613.937	51.933.018	46.601.356	17.587.952	10.701.045	32.797.870	50.616.000	48.470.000
Από πλοία	Υδρευση	3.314.000	2.021.000							
	Εμπλουτισμός	1.512.000	1.040.000							
Σύνολα άρδευσης		5.479.000	14.158.000	25.583.219	24.617.326	27.328.119	35.462.919	24.905.617	22.506.000	27.578.000
Σύνολα ύδρευσης (εκτός αφαλατώσεων)		21.769.000	15.282.000	19.799.000	23.666.000	51.032.000	54.773.000	34.993.000	30.853.000	36.850.000

Ενδιάμεση Έκθεση Αρ.1 με τίτλο «Έλεγχος / Συμπλήρωση κενών των δεδομένων του άρθρου 5 της ΟΠΥ» - Οικονομική ανάλυση των χρήσεων ύδατος

Έργο Πάφου										
Πηγή νερού	Χρήση νερού	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	M.O.2008-2014	M.O.2010-2014
Φράγμα Κανναβιούς	Μεταφορά σε φρ. Ασπρόκρεμου	0	0	1.094.000	524.000	328.000	325.000	0	324.000	450.000
	Σύνολο διάθεσης	70.000	1.642.000	4.420.000	5.676.000	6.059.100	6.896.000	2.458.000	3.889.000	5.100.000
	Άρδευση	70.000	204.000	235.000	231.000	119.100	132.000	148.000	163.000	173.000
	Υδρευση Ασπρόκρεμου					122.000	910.000	1.323.000	785.000	785.000
	Υδρευση Κανναβιού					5.818.000	5.854.000	987.000	4.220.000	4.220.000
	Σύνολο ύδρευσης		1.438.000	4.185.000	5.445.000	5.940.000	6.764.000	2.310.000	4.347.000	4.930.000
	Περιβαλλοντική παροχή	0	0	0	0	46.000	60.000	8.000	16.000	23.000
	Εμπλουτισμός υπογείων	0	0	0	0	0	192.000	0		40.000
Φράγμα Ασπρόκρεμου	Μεταφορά από φράγμα Κανναβιού			1.094.000	524.000	328.000	325.000	0	324.000	450.000
	Σύνολο διάθεσης	5.764.000	7.371.000	6.906.000	6.200.000	7.692.000	8.484.000	13.405.000	7.975.000	8.540.000
	Άρδευση	157.000	2.863.000	5.410.000	6.158.000	7.195.000	8.202.000	6.668.000	5.236.000	6.730.000
	Υδρευση	5.607.000	4.508.000	1.496.000	42.000	497.000	282.000	6.737.000	2.738.000	1.810.000
	Περιβαλλοντική παροχή	183.000	141.000	144.000	144.000		0	0	102.000	70.000
Φράγμα Μαυροκόλυμπου	Μεταφορά από εκτροπές (κυρίως από Διαρ	263.000	1.442.000	530.000	402.405	0	0	0	377.000	190.000
	Άρδευση	245.000	700.000	1.245.000	1.095.473	1.403.528	1.689.582	1.440.987	1.117.000	1.370.000
Σύνολα από φράγματα	Άρδευση	472.000	3.767.000	6.890.000	7.484.473	8.717.628	10.023.582	8.256.987	6.516.000	8.273.000
Σύνολα από φράγματα	Υδρευση	5.607.000	5.946.000	5.681.000	5.487.000	6.437.000	7.046.000	9.047.000	7.085.000	6.740.000
Γεωτρήσεις & εκτροπές	Άρδευση	2.979.000	2.770.000	3.611.000	2.969.000	3.488.000	2.767.000	3.874.000	3.208.000	3.340.000
	Υδρευση	3.004.000	3.200.000	3.800.000	3.493.000	4.017.000	4.237.000	2.596.000	3.478.000	3.630.000
Αφαλάτωση Πάφου	Υδρευση		0	808.925	1.365.000	0	0	0	362.000	435.000
Σύνολα άρδευσης		3.451.000	6.537.000	10.501.000	10.453.473	12.205.628	12.790.582	12.130.987	9.724.000	11.613.000
Σύνολα ύδρευσης (εκτός αφαλατώσεων)		8.611.000	9.146.000	9.481.000	8.980.000	10.454.000	11.283.000	11.643.000	10.563.000	10.370.000

Επαρχία Λευκωσίας									M.O.2008-	M.O.2010-
Πηγή νερού	Χρήση νερού	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2014	2014
Αρδευτικό Πιτσιλις										
Φράγμα Ξυλιάτου	Μεταφορά σε φράγμα Βυζακιάς	0	0	352.430	67.000	171.920	286.938	0	125.000	176.000
	Άρδευση (μέτρηση Main meter αγνοείται)	845.030	683.160	804.880	874.160	913.820	617.588	345.069	726.000	711.000
Φράγμα Βυζακιάς	Μεταφορά από φράγμα Ξυλιάτου			352.430	67.000	171.920	286.938		220.000	220.000
	Σύνολο διάθεσης	324.916	225.000	579.887	574.440	615.630	692.912	247.000	466.000	542.000
	Άρδευση	278.916	155.000	326.887	324.440	348.426	449.707	247.000	304.000	339.000
	Υδρευση (δια εμπλουτισμού υ.ο.)	46.000	70.000	253.000	250.000	267.204	243.205		188.000	253.000
Φράγμα Καλοπαναγιώτη	Άρδευση	351.110	326.930	327.380	303.390	299.330	239.000	169.000	288.000	268.000
Φράγμα Λύμπια	Άρδευση	0	0	20.000	21.000	10.000	20.000	7.000	11.000	16.000
Σύνολα από φράγματα	Άρδευση	1.475.056	1.165.090	1.479.147	1.522.990	1.571.576	1.326.295	768.069	1.329.000	1.334.000
Σύνολα από φράγματα	Υδρευση	46.000	70.000	253.000	250.000	267.204	243.205	0	188.000	253.000
Ανακύκλωση, ΣΑΛ Βαθειάς Γωνίας	Άρδευση	68.000	180.000	236.000	231.000	800.000	1.802.000	2.192.000	787.000	1.050.000
Ανακύκλωση, ΣΑΛ Ανθούπολης	Άρδευση					366.000	598.000	664.000	543.000	543.000
Ανακύκλωση, ΣΑΛ Λάρνακας	Άρδευση		1.774.000	1.733.000	1.587.000	1.721.000	1.938.000	1.304.000	1.676.000	1.660.000
Σύνολα από ανακυκλώσεις	Άρδευση	68.000	1.954.000	1.969.000	1.818.000	2.887.000	4.338.000	4.160.000	3.006.000	3.253.000
Σύνολα άρδευσης (εκτός ανακυκλώσεων)		1.475.056	1.165.090	1.479.147	1.522.990	1.571.576	1.326.295	768.069	1.329.000	1.334.000
Σύνολα ύδρευσης		46.000	70.000	253.000	250.000	267.204	243.205	0	188.000	253.000
Αφαλατώσεις										
Πηγή νερού	Χρήση νερού	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	M.O.2008-	M.O.2010-
Λάρνακα	Υδρευση		19.302.440	19.853.080	18.872.790	6.050.118	0	0	10.680.000	8.960.000
Περιοχή έργου Ν. Αγωγού										
Δεκέλειας	Υδρευση		20.149.680	21.858.428	19.383.351	10.769.315	10.701.045	15.350.870	16.369.000	15.610.000
Επισκοπής	Υδρευση							5.510.105	5.510.000	5.510.000
Βασιλικού	Υδρευση							11.937.541	11.938.000	11.940.000
Μονής (κινητή)	Υδρευση	98.000	6.441.817	7.428.430	6.035.995	563.226	0	0	2.938.000	2.810.000
Γαρούλλη (από υπόγειο)	Υδρευση		3.293.887	2.793.080	2.309.220	205.293	0	0	1.434.000	1.060.000
Πάφος (κινητή)	Υδρευση		0	808.925	1.365.000	0	0	0	362.000	430.000
Σύνολα ύδρευσης		32.568.000	49.187.824	52.741.943	47.966.356	17.587.952	10.701.045	32.798.516	49.231.000	46.320.000

Ενδιάμεση Έκθεση Αρ.1 με τίτλο «Έλεγχος / Συμπλήρωση κενών των δεδομένων του άρθρου 5 της ΟΠΥ» - Οικονομική ανάλυση των χρήσεων ύδατος

Ανακυκλώσεις											
Πηγή νερού	Χρήση νερού	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	M.O.2008-2014	M.O.2010-2014	
ΣΕΛ Λεμεσού		5.490.179	5.820.010	6.635.360	6.667.050	7.474.700	7.327.840	7.275.920	6.670.000	7.080.000	
Άρδευση (Α. και Δ. Λεμεσός)		4.700.440	3.822.240	5.055.630	4.418.150	4.310.150	5.441.875	5.360.598	4.730.000	4.920.000	
Φράγμα Πολεμιδίων (για άρδευση)		681.484	1.078.430	668.140	933.410	193.830	72.580	1.026.760	665.000	579.000	
ΣΕΛ Πάφου		2.380.061	2.325.182	2.460.547	2.293.563	3.909.953	3.206.641	3.540.383	2.874.000	3.080.000	
Άρδευση		91.250	91.250	91.250	91.250	91.250	91.250	91.250	91.000	91.000	
Εμπλουτισμός υπόγειων		2.288.811	2.233.932	2.369.207	2.202.313	3.818.703	3.115.391	3.449.133	2.782.000	2.990.000	
ΣΕΛ Αγίας Νάπας		966.609	972.389	1.056.714	1.011.401	1.002.011	1.047.431	1.045.503	1.015.000	1.030.000	
Άρδευση		966.609	972.389	1.056.714	1.011.401	1.002.011	1.047.431	1.045.503	1.015.000	1.030.000	
ΣΕΛ Παραλίμνι		1.320.053	1.131.951	1.318.110	1.444.503	1.678.491	1.838.393	1.867.417	1.514.000	1.630.000	
Άρδευση		1.320.053	1.131.951	1.318.110	1.444.503	1.678.491	1.838.393	1.867.417	1.514.000	1.630.000	
ΣΕΛ Λάρνακας		1.840.117	1.774.498	2.021.626	2.198.119	2.583.455	2.741.304	1.590.933	2.107.000	2.230.000	
Άρδευση		1.840.117	1.216.172	1.733.779	1.815.369	1.921.655	2.209.704	1.590.933	1.761.000	1.850.000	
ΣΕΛ Ανθούπολης (Λευκωσία)		295.376	573.357	828.362	976.715	1.137.315	1.138.577	1.147.332	871.000	1.050.000	
Άρδευση		295.376	573.357	365.463	454.649	366.389	598.314	663.951	474.000	490.000	
ΣΕΛ Βαθιά Γωνιά (ΣΑΛ)				647.034	1.699.626	2.251.718	2.509.750	2.988.580	2.019.000	2.020.000	
Άρδευση				647.034	1.699.626	2.080.478	2.326.569	2.853.580	1.921.000	1.920.000	
Βαθιά Γωνιά (ΤΑΥ)		310.874	314.958	293.905	230.640	171.240	135.826	111.227	224.000	189.000	
Άρδευση		310.874	314.958	293.905	230.640	171.240	135.826	111.227	224.000	189.000	
Σύνολο Κυβερνητικών ΣΕΛ		12.603.269	12.912.345	15.261.658	16.521.617	20.208.883	19.945.762	19.567.295	17.294.000	18.309.000	
Σύνολο λοιπών ΣΕΛ		1.904.935	1.904.935	2.087.435	2.008.960	2.001.660	2.128.315		2.006.000	2.060.000	
Άρδευση		1.904.935	1.904.935	2.087.435	2.008.960	2.001.660	2.128.315		2.006.000	2.060.000	
Σύνολικές ποσότητες ανακυλωμένου		14.508.204	14.817.280	17.349.093	18.530.577	22.210.543	22.074.077	19.567.295	19.300.000	20.369.000	
Σύνολα άρδευσης από ανακυκλώσεις (εκτός παροχής προς φρ. Πολεμιδίων)		11.429.654	10.027.252	12.649.320	13.174.548	13.623.324	15.817.677	13.584.459	13.736.000	14.180.000	

Συνολικές ποσότητες από όλα τα ΚΥΕ										
Πηγή νερού	Χρήση νερού	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	M.O.2008-2014	M.O.2010-2014
Σύνολο ύδρευσης από ΚΥΕ		62.994.000	73.685.824	82.274.943	80.862.356	79.341.156	77.000.250	79.434.516	76.510.000	79.800.000
Σύνολο ύδρευσης από φράγματα		15.372.000	11.205.000	21.585.000	26.161.000	52.307.204	59.374.205	41.352.000	32.480.000	40.200.000
Σύνολο ύδρευσης από γεωτρήσεις		11.740.000	11.272.000	7.948.000	6.735.000	9.446.000	6.925.000	5.284.000	8.480.000	7.300.000
Σύνολο ύδρευσης από αφαλατώσεις		32.568.000	49.187.824	52.741.943	47.966.356	17.587.952	10.701.045	32.798.516	34.790.000	32.400.000
Σύνολο άρδευσης από ΚΥΕ		25.144.775	35.256.867	54.480.382	52.925.922	58.536.243	69.462.012	57.369.132	52.927.000	58.600.000
Σύνολο άρδευσης από φράγματα.....		8.393.056	21.945.550	37.354.497	36.503.008	42.030.555	52.555.911	37.266.056	33.719.000	41.100.000
Σύνολο άρδευσης από γεωτρήσεις.....		7.227.000	5.189.000	6.044.000	4.916.326	4.884.024	3.216.739	6.518.617	5.430.000	5.100.000
Σύνολο άρδευσης από ανακυκλώσεις		9.524.719	8.122.317	10.561.885	11.165.588	11.621.664	13.689.362	13.584.459	13.736.000	12.100.000
Σύνολο ύδρευσης και άρδευσης από φράγματα		23.765.056	33.150.550	58.939.497	62.664.008	94.337.759	111.930.116	78.618.056	66.200.000	81.300.000
Σύνολο ύδρευσης και άρδευσης από Κυβερνητικές γεωτρήσεις		18.967.000	16.461.000	13.992.000	11.651.326	14.330.024	10.141.739	11.802.617	13.910.000	12.400.000

Όπως προκύπτει από τον πίνακα αυτό, οι ποσότητες νερού από τα ΚΥΕ για το διάστημα 2010-2014 για τις χρήσεις ύδρευσης και άρδευσης ήταν:

(α) Μέσο ετήσιο σύνολο ύδρευσης: ~80 hm³, εκ των οποίων:

- από φράγματα ~40,2 hm³ ή 68%
- από κυβερνητικές γεωτρήσεις ~7,3 hm³ ή 12%, και
- από αφαλατώσεις 32,5 hm³ ή 55%

(β) Μέσο ετήσιο σύνολο άρδευσης: ~58 hm³, εκ των οποίων:

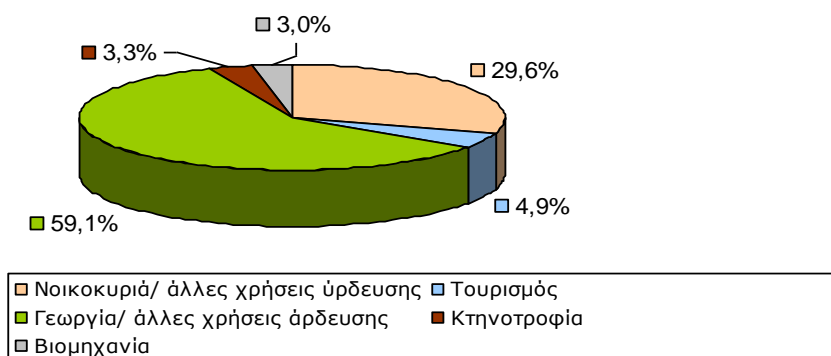
- από φράγματα 41,1 hm³ ή 71%
- από κυβερνητικές γεωτρήσεις 5,1 hm³ ή 9%, και
- από ανακυκλώσεις 11,6 hm³ ή 20%.

Οι παραπάνω ποσότητες είναι διατιθέμενες από τα ΚΥΕ και όχι τιμολογούμενες ποσότητες. Με την θεώρηση ότι η αναλογία τιμολογούμενου νερού ΚΥΕ και εκτός ΚΥΕ (Πίνακας 6-1) ισχύει και για το διατιθέμενο νερό συνάγεται ότι, σε επίπεδο Κύπρου, για τις περιοχές στις οποίες η Κυπριακή Δημοκρατία ασκεί αποτελεσματικό έλεγχο:

- η συνολική Παγκύπρια ζήτηση νερού ύδρευσης είναι μεταξύ 90 και 95 hm³/έτος, και
- η συνολική Παγκύπρια ζήτηση νερού άρδευσης είναι μεταξύ 150 και 200 hm³/έτος.

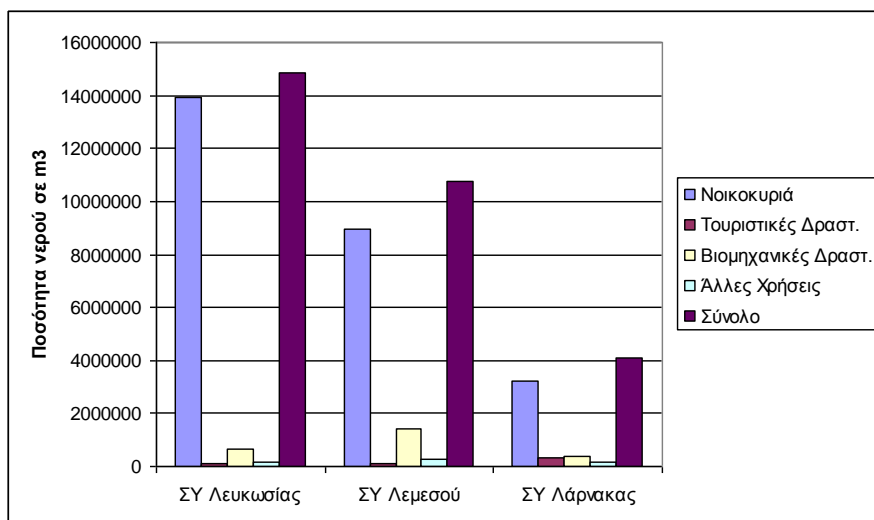
Από την κατανομή των ποσοτήτων κατανάλωσης νερού στις κύριες χρήσεις [Οικονομική Ανάλυση, 2009, Έκθεση 2.1, Τεύχος Β], είναι φανερό ότι η γεωργία είναι ο τομέας που καταναλώνει τις μέγιστες ποσότητες νερού αναλογικά με τις άλλες δραστηριότητες με ποσοστό 59,1%. Ακολουθούν η οικιακή χρήση με 29,6%, ο τουρισμός με 4,9% και η βιομηχανία και η κτηνοτροφία με 3% και 3,3%, αντίστοιχα, βλ. συνημμένο Σχήμα [Οικονομική Ανάλυση, 2009, Έκθεση 2.1, Τεύχος Α].

Σχήμα 6-1 Κύριες χρήσεις νερού ανά δραστηριότητα

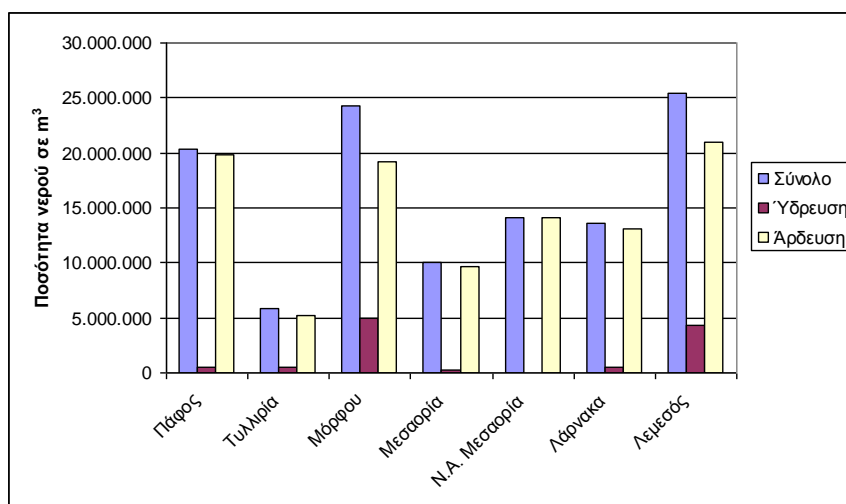
Όσον αφορά στην κατανομή της κατανάλωσης νερού ύδρευσης ανά τομέα από τα Συμβούλια Υδατοπρομήθειας, αναλογικά το νερό που χρησιμοποιείται από τα νοικοκυριά είναι σημαντικά μεγαλύτερο από τις υπόλοιπες δραστηριότητες, βλ. συνημμένο Σχήμα [Οικονομική Ανάλυση, 2009, Έκθεση 2.1, Τεύχος Α].

Σχήμα 6-2 Κατανάλωση νερού της Υπηρεσίας Ύδρευσης (Παροχή Πόσιμου Νερού) από τα Συμβούλια Υδατοπρομήθειας ανά χρήση

Στο παρακάτω Σχήμα φαίνεται η συνολική ποσότητα κατανάλωσης νερού σε κάθε Υδρολογική Περιοχή εκτός ΚΥΕ και οι αντίστοιχες ποσότητες που αναλογούν στο πόσιμο νερό και στο νερό άρδευσης [Οικονομική ανάλυση, 2009, Έκθεση 2.1, Τεύχος Β]. Είναι φανερό ότι εκτός ΚΥΕ το μεγαλύτερο ποσοστό νερού χρησιμοποιείται για άρδευση, ενώ ύδρευση αποτελεί πολύ μικρό ποσοστό του συνόλου.

Σχήμα 6-3 Ποσότητα νερού που διατίθεται από έργα εκτός ΚΥΕ ανά χρήση και συνολικά

7. ΠΡΟΝΟΙΕΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ ΤΙΜΟΛΟΓΗΣΗΣ

Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζονται οι βασικές πρόνοιες των Κανονισμών Τιμολόγησης (ΚΔΠ128/2014). Οι περί Τιμολόγησης και Μηχανισμών Ανάκτησης του Κόστους των Υπηρεσιών Νερού (ΚΔΠ128/2014) Κανονισμοί ψηφίστηκαν και εφαρμόζονται δυνάμει του περί Προστασίας και Διαχείρισης των Υδάτων Νόμου (Ν13(Ι)/2004) ο οποίος αποτελεί τη μεταφορά της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ στην Εθνική Νομοθεσία. Σκοπός των Κανονισμών αυτών είναι ο ορισμός των Υπηρεσιών και Χρήσεων Νερού και η εφαρμογή μιας ενιαίας πολιτικής τιμολόγησης νερού από όλους τους πάροχους, ώστε να διασφαλίζεται η εφαρμογή του Αρθρου 27 του Νόμου (9 της Οδηγίας)

Συνοπτικά εξειδικεύονται τα ακόλουθα:

- Καθορισμός των Υπηρεσιών και Χρήσεων Νερού.
- Ορισμός του κόστους του νερού.
- Ορισμός και εφαρμογή του τέλους που αφορά το κόστος περιβάλλοντος και πόρου.
- Εφαρμογή τελών ανά κυβικό μέτρο για όλες τις υπηρεσίες νερού και όλες τις χρήσεις.
- Εφαρμογή ενιαίου τέλους για την παροχή νερού ύδρευσης (πόσιμου νερού) από τα ΚΥΕ, με πλήρη ανάκτηση του κόστους του νερού αυτού.
- Εφαρμογή διαφοροποιημένων τελών νερού ύδρευσης από τις Τοπικές Αρχές προς τους τελικούς καταναλωτές, ώστε κάθε ΤΑ (είτε λαμβάνει νερό από τα ΚΥΕ είτε από άλλες πηγές) να ανακτά το πλήρες κόστος του νερού (αγορά νερού από ΤΑΥ, κόστος απόληψης από άλλες πηγές, κόστος λειτουργίας, συντήρησης και ενέργειας κ.λπ.)
- Εφαρμογή τελών νερού ύδρευσης στους τελικούς καταναλωτές σε αύξουσες κλίμακες τιμών, με σκοπό την παροχή κινήτρων εξοικονόμησης νερού.
- Εφαρμογή τέλους για επαρκή ανάκτηση του κόστους του νερού άρδευσης από τα ΚΥΕ.
- Εφαρμογή τέλους υπερκατανάλωσης για την παροχή νερού άρδευσης από τα ΚΥΕ.

Στις παραγράφους που ακολουθούν παρουσιάζονται όλες οι παραπάνω πρόνοιες ανά υπηρεσία ύδατος.

7.1 ΠΑΡΟΧΗ ΝΕΡΟΥ ΥΔΡΕΥΣΗΣ

Η υπηρεσία ύδατος που αφορά την παροχή νερού ύδρευσης εξυπηρετεί την οικιακή χρήση, τη χρήση για τον τουρισμό, τη χρήση για τη βιομηχανία, τη χρήση για την κτηνοτροφία και άλλες χρήσεις.

Ο όρος «πάροχος υπηρεσιών νερού ύδρευσης» περιλαμβάνει μόνο το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων και τους εξουσιοδοτημένους προμηθευτές νερού.

Η υπηρεσία παροχής νερού ύδρευσης διαχωρίζεται:

- στην παροχή υπηρεσιών νερού ύδρευσης από κυβερνητικά υδατικά έργα, όπου οι εμπλεκόμενοι πάροχοι είναι το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων και οι εξουσιοδοτημένοι προμηθευτές νερού, οι οποίοι προμηθεύονται νερό από το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων, και
- στην παροχή υπηρεσιών νερού ύδρευσης εκτός κυβερνητικών υδατικών έργων.

7.1.1 Παροχή νερού από Τ.Α.Υ

Για την παροχή νερού ύδρευσης από το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων, εφαρμόζεται μία ενιαία τιμολογιακή πολιτική [Κανονισμοί 128/2014], με ενιαία τέλη νερού σε όλους τους εξουσιοδοτημένους προμηθευτές νερού που προμηθεύονται νερό από το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων

Το ύψος των τελών του νερού ύδρευσης που παρέχεται από το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων καθορίζεται με τρόπο που να περιλαμβάνει το σύνολο του χρηματοοικονομικού κόστους της παροχής του νερού ύδρευσης από το Τμήμα Αναπτύξεων Υδάτων μαζί με το σύνολο του περιβαλλοντικού κόστους και του κόστους πόρου, ώστε να επιτυγχάνεται πλήρης ανάκτηση του συνολικού κόστους. Το ΤΑΥ, μέσω των τιμολογίων του, γνωστοποιεί στους εξουσιοδοτημένους προμηθευτές νερού ύδρευσης που προμηθεύονται νερό από κυβερνητικά υδατικά έργα και στους μεμονωμένους τελικούς καταναλωτές του, το ύψος του τέλους που αντιστοιχεί στο περιβαλλοντικό κόστος και στο κόστος πόρου ανά κυβικό μέτρο.

7.1.2 Παροχή νερού από εξουσιοδοτημένους προμηθευτές που λαμβάνουν νερό από ΚΥΕ

Για την παροχή νερού ύδρευσης από εξουσιοδοτημένο προμηθευτή νερού ύδρευσης στον τελικό καταναλωτή, εφαρμόζεται μία ενιαία τιμολογιακή πολιτική, με διαφοροποιημένα τέλη από κάθε εξουσιοδοτημένο προμηθευτή νερού. Για την εφαρμογή της διάταξης αυτής, κάθε εξουσιοδοτημένος προμηθευτής νερού υποβάλλει τις προτάσεις του, με τη σύμφωνη γνώμη του ΤΑΥ για τροποποίηση των δικών του τελών που αφορούν στην οικιακή κατανάλωση για έγκριση:

- από τα Συμβούλια Υδατοπρομήθειας στο Υπουργικό Συμβούλιο
- από τις Κοινότητες στον οικείο Έπαρχο, και
- από τους Δήμους στον Υπουργό Εσωτερικών.

Κάθε πάροχος είναι υπεύθυνος για την καταγραφή των καταναλωτών του, των ποσοτήτων νερού ύδρευσης που διαθέτει σε κάθε καταναλωτή και τα έσοδα του από κάθε καταναλωτή, καθώς και τη χρήση ύδατος στην οποία ανήκει κάθε καταναλωτής.

Τα τέλη και τα κλιμάκια που επιβάλλονται από τους παρόχους του νερού ύδρευσης προς τον τελικό καταναλωτή (οικιακής ή άλλης χρήσης) καθορίζονται από κάθε πάροχο σύμφωνα με τη

μέθοδο τιμολόγησης κατά αύξουσες κλίμακες. Τα τέλη του νερού ύδρευσης που καθορίζονται βάσει της μεθόδου αυτής, αποτελούνται από:

- ένα σταθερό τέλος που εκτιμάται έτσι ώστε να αντιπροσωπεύει επαρκώς το σταθερό κόστος του παροχέα και εφαρμόζεται με σταθερή χρέωση ανά μετρητή νερού, και
- ένα μεταβλητό τέλος ανά μονάδα νερού (ογκομετρική χρέωση ανά κυβικό μέτρο κατανάλωσης νερού).

Το ύψος των τελών του νερού ύδρευσης, περιλαμβανομένης της σταθερής και της ογκομετρικής χρέωσης, που εφαρμόζεται από κάθε πάροχο νερού ύδρευσης, ο οποίος προμηθεύεται νερό από κυβερνητικά υδατικά έργα, καθορίζεται έτσι ώστε τα συνολικά έσοδα του παρόχου από τα τέλη του νερού ύδρευσης να καλύπτουν το σύνολο του χρηματοοικονομικού κόστους του συγκεκριμένου παρόχου συν τα έξοδα του παρόχου για την αγορά νερού από το ΤΑΥ Σε κάθε τιμολόγιο που εκδίδεται από πάροχο ο οποίος παρέχει νερό ύδρευσης από κυβερνητικά υδατικά έργα προς τους καταναλωτές του περιλαμβάνεται ένδειξη για το τέλος που αντιστοιχεί στο περιβαλλοντικό κόστος και στο κόστος πόρου με αναφορά ως «περιβαλλοντικό τέλος».

7.1.3 Παροχή νερού από εξουσιοδοτημένους προμηθευτές από κυβερνητικά υδατικά έργα και παράλληλα από άλλες πηγές

Σε περίπτωση που πάροχος προμηθεύεται νερό από κυβερνητικά υδατικά έργα και παράλληλα προμηθεύεται νερό και από δικές του πηγές, εφαρμόζεται επιπρόσθετα από το προαναφερόμενο τέλος ένα περιβαλλοντικό τέλος μόνο για τις ποσότητες άντλησης από τις πηγές του παρόχου, το οποίο καλύπτει το περιβαλλοντικό κόστος και το κόστος πόρου που αντιστοιχεί στην παροχή νερού ύδρευσης εκτός κυβερνητικών υδατικών έργων. Σε κάθε τιμολόγιο που εκδίδεται από πάροχο ο οποίος παρέχει νερό ύδρευσης προς τους καταναλωτές του περιλαμβάνεται ένδειξη για τα τέλη που αντιστοιχούν στο περιβαλλοντικό κόστος και στο κόστος πόρου τόσο για το νερό που προμηθεύεται από κυβερνητικά υδατικά έργα όσο και για το νερό που προμηθεύεται από τις δικές του πηγές, με αναφορά ως «περιβαλλοντικό τέλος εντός κυβερνητικών υδατικών έργων» και «περιβαλλοντικό τέλος εκτός κυβερνητικών υδατικών έργων», αντίστοιχα. Στην περίπτωση αυτή, κάθε πάροχος είναι υπεύθυνος για τη συλλογή του περιβαλλοντικού τέλους από τους τελικούς καταναλωτές και για την απόδοση του στο ΤΑΥ

Κάθε πάροχος υποβάλλει προς το Διευθυντή ετήσια έκθεση, στην οποία δηλώνει τις ποσότητες κατανάλωσης ανά χρήση ύδατος, τα τέλη και τα έσοδα από την πώληση νερού για κάθε χρήση ύδατος.

7.1.4 Παροχή νερού από εξουσιοδοτημένους προμηθευτές εκτός κυβερνητικών έργων

Το ύψος των τελών του νερού ύδρευσης από παρόχους υπηρεσίας παροχής νερού ύδρευσης, οι οποίοι προμηθεύονται νερό εκτός κυβερνητικών υδατικών έργων, καθορίζεται έτσι ώστε τα συνολικά έσοδα κάθε παρόχου από τα τέλη του νερού ύδρευσης να καλύπτουν το σύνολο του χρηματοοικονομικού κόστους του συγκεκριμένου παρόχου συν το τέλος για κάλυψη του κόστους πόρου και του περιβαλλοντικού κόστους.

Το ογκομετρικό τέλος που καλύπτει το περιβαλλοντικό κόστος και το κόστος πόρου για την παροχή νερού ύδρευσης εκτός κυβερνητικών υδατικών έργων καθορίζεται από το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων και περιλαμβάνεται στα τιμολόγια των παρόχων ως ανεξάρτητο τέλος με ένδειξη «περιβαλλοντικό τέλος». Κάθε πάροχος είναι υπεύθυνος για τη συλλογή του περιβαλλοντικού τέλους και για την απόδοσή του στο ΤΑΥ. Το περιβαλλοντικό κόστος και το κόστος πόρου υπολογίζεται ως το γινόμενο της συνολικής ποσότητας νερού που αντλείται από το υδατικό σώμα, πριν τη διοχέτευσή του στους τελικούς καταναλωτές επί το περιβαλλοντικό τέλος.

Το κόστος κεφαλαίου υποδομών υδατοπρομήθειας κοινοτήτων που χρηματοδοτήθηκαν από το Τμήμα Ανάπτυξης Υδάτων με βάση τις εκάστοτε κυβερνητικές αποφάσεις για επιχορήγηση των υποδομών αυτών, δεν συνυπολογίζεται στο χρηματοοικονομικό κόστος για σκοπούς καθορισμού του ύψους των τελών νερού.

Τα τέλη και τα κλιμάκια από παρόχους που προμηθεύονται νερό εκτός κυβερνητικών υδατικών έργων προς τους τελικούς καταναλωτές καθορίζονται από κάθε πάροχο σύμφωνα με τη μέθοδο τιμολόγησης κατ' αύξουσες κλίμακες. Τα τέλη του νερού ύδρευσης που καθορίζονται βάσει της μεθόδου αυτής, αποτελούνται από:

- ένα σταθερό τέλος, που εκτιμάται ώστε να αντιπροσωπεύει επαρκώς το σταθερό κόστος κάθε παροχέα και εφαρμόζεται με σταθερή χρέωση ανά μετρητή νερού, και
- ένα μεταβλητό τέλος ανά μονάδα νερού (ογκομετρική χρέωση ανά κυβικό μέτρο κατανάλωση νερού).

Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις τιμολογιακής χρέωσης νερού ύδρευσης σε οικιακούς καταναλωτές στον τελικό καταναλωτή από παρόχους νερού ύδρευσης που δεν εντάσσονται σε κυβερνητικά υδατικά έργα υποβάλλονται προς έγκριση, με τη σύμφωνη γνώμη του ΤΑΥ:

- από τις Κοινότητες στον οικείο Έπαρχο, και
- από τους Δήμους στον Υπουργό Εσωτερικών.

Κάθε πάροχος είναι υπεύθυνος για την καταγραφή των καταναλωτών του, των ποσοτήτων νερού ύδρευσης που διαθέτει σε κάθε καταναλωτή, τα έσοδα του από κάθε καταναλωτή, καθώς και τη χρήση ύδατος στην οποία ανήκει κάθε καταναλωτής.

7.2 ΠΑΡΟΧΗ ΝΕΡΟΥ ΑΡΔΕΥΣΗΣ

Η υπηρεσία ύδατος που αφορά την παροχή νερού άρδευσης εξυπηρετεί τη χρήση για τη γεωργία, τη χρήση για τη κτηνοτροφία, τη χρήση για τη βιομηχανία και άλλες χρήσεις.

Ο όρος «πάροχος υπηρεσιών νερού άρδευσης» περιλαμβάνει το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων, αν η διαχείριση του Κυβερνητικού Υδατικού Έργου αναλαμβάνεται από Επιτροπή, τις Επιτροπές των Κυβερνητικών Υδατικών Έργων, τα Αρδευτικά Τμήματα και τους Αρδευτικούς Συνδέσμους.

Η υπηρεσία παροχής νερού άρδευσης διαχωρίζεται ως ακολούθως:

- στην παροχή νερού άρδευσης μέσω κυβερνητικών υδατικών έργων όπου οι εμπλεκόμενοι πάροχοι είναι το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων ή η Επιτροπή του Κυβερνητικού Υδατικού Έργου και τα Αρδευτικά Τμήματα και οι Αρδευτικοί Σύνδεσμοι που εντάσσονται εντός κυβερνητικών υδατικών έργων, και
- στην παροχή νερού άρδευσης εκτός κυβερνητικών υδατικών έργων, όπου οι εμπλεκόμενοι πάροχοι είναι τα Αρδευτικά Τμήματα και οι Αρδευτικοί Σύνδεσμοι που δεν εντάσσονται εντός κυβερνητικών υδατικών έργων.

7.2.1 Παροχή νερού άρδευσης από Τ.Α.Υ, ή από εξουσιοδοτημένους προμηθευτές από Κυβερνητικά Υδατικά Έργα.

Για την παροχή νερού άρδευσης από κυβερνητικά υδατικά έργα, εφαρμόζεται μία ενιαία τιμολογιακή πολιτική όπως προβλέπεται στους παρόντες Κανονισμούς, με ενιαία τέλη νερού για όλους τους καταναλωτές νερού άρδευσης.

Κάθε χρόνο, εγκρίνεται για κάθε καταναλωτή από το ΤΑΥ ή την Επιτροπή του κυβερνητικού υδατικού έργου η ποσότητα αρδευτικού νερού που μπορεί να χρησιμοποιήσει. Κάθε ποσότητα νερού που καταναλώνεται πέραν αυτής θεωρείται υπερκατανάλωση.

Το ύψος των τελών του νερού άρδευσης που παρέχεται από τα κυβερνητικά υδατικά έργα καθορίζεται με τρόπο που να επιτυγχάνεται εύλογη ανάκτηση του χρηματοοικονομικού κόστους της παροχής του νερού άρδευσης από τα κυβερνητικά υδατικά έργα, καθώς και εύλογη ανάκτηση του περιβαλλοντικού κόστους και του κόστους πόρου της υπηρεσίας παροχής νερού άρδευσης εντός κυβερνητικών υδατικών έργων.

Ο τρόπος τιμολόγησης των παρόχων του νερού άρδευσης στους τελικούς καταναλωτές γίνεται βάσει ενός μικτού συστήματος χρέωσης το οποίο αποτελείται από:

- ένα σταθερό ετήσιο τέλος εφαρμόζεται ανά δεκάριο γης η οποία είναι ενταγμένη σε κυβερνητικό υδατικό έργο, και
- ένα μεταβλητό τέλος ανά μονάδα νερού (ογκομετρική χρέωση ανά κυβικό μέτρο κατανάλωσης νερού).

Τα μεταβλητά τέλη ανά κυβικό μέτρο εφαρμόζονται στους καταναλωτές, ανάλογα με τη μετρηθείσα ποσότητα του αρδευτικού νερού που καταναλώθηκε. Σε περιπτώσεις όπου δεν είναι εφικτή η καταμέτρηση του νερού άρδευσης ώστε να γίνεται χρέωση ανά κυβικό μέτρο, το ΤΑΥ ή η Επιτροπή του κυβερνητικού υδατικού έργου, ανάλογα με την περίπτωση, ορίζει τον τρόπο με τον οποίο γίνεται ο υπολογισμός της ποσότητας του νερού άρδευσης που καταναλώθηκε είτε κατά έκταση γης, είτε κατά είδος φυτείας ή κατά χρόνο χρήσης του νερού αυτού. Προβλέπεται επίσης τέλος υπερκατανάλωσης στην περίπτωση που οι καταναλισκόμενες ποσότητες είναι αδικαιολόγητα πέραν των εγκεκριμένων.

Κάθε καταναλωτής νερού άρδευσης που προμηθεύεται νερό άρδευσης για οποιοδήποτε σκοπό από κυβερνητικό υδατικό έργο καταβάλλει τα σχετικά τέλη στο ΤΑΥ ή στην Επιτροπή του Κυβερνητικού Υδατικού Έργου. Επίσης, κάθε ιδιοκτήτης τεμαχίου που είναι ενταγμένο σε κυβερνητικό υδατικό έργο καταβάλλει στο Τ.Α.Υ ή στην Επιτροπή του έργου, ανάλογα με την περίπτωση, τα δικαιώματα σύνδεσης με το αρδευτικό δίκτυο του έργου, τα οποία αφορούν το κόστος για αγορά και εγκατάσταση ατομικού υδρομετρητή, και φίλτρου (όπου εφαρμόζεται φίλτρο) στο τεμάχιο του.

Το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων ή η Επιτροπή του κυβερνητικού υδατικού έργου, ανάλογα με την περίπτωση, καταγράφει τους καταναλωτές του, τις ποσότητες νερού άρδευσης που διαθέτει σε κάθε καταναλωτή και σε ποια χρήση ύδατος εντάσσεται ο κάθε καταναλωτής.

7.2.2 Παροχή νερού από εξουσιοδοτημένους προμηθευτές εκτός κυβερνητικών υδατικών έργων

Οι πάροχοι νερού άρδευσης που προμηθεύονται νερό εκτός κυβερνητικών υδατικών έργων, όπως επίσης και τα πρόσωπα που λαμβάνουν νερό από επιφανειακές ή υπόγειες πηγές νερού για σκοπούς άρδευσης, καταβάλλουν στο ΤΑΥ το τέλος για την εύλογη κάλυψη του περιβαλλοντικού κόστους και του κόστους πόρου που αντιστοιχεί στην παροχή νερού άρδευσης εκτός κυβερνητικών υδατικών έργων.

Το τέλος αυτό είναι αναλογικό με την ποσότητα κατανάλωσης του νερού άρδευσης που λαμβάνεται (χρέωση ανά κυβικό μέτρο). Σε περιπτώσεις όπου δεν είναι εφικτή η καταμέτρηση του νερού άρδευσης ώστε να γίνεται χρέωση ανά κυβικό μέτρο, το ΤΑΥ ορίζει τον τρόπο με τον οποίο γίνεται ο υπολογισμός της ποσότητας του νερού άρδευσης που καταναλώθηκε είτε κατά έκταση γης, είτε κατά είδος φυτείας ή κατά χρόνο χρήσης του νερού αυτού. Το Τ.Α.Υ δύναται να υπολογίσει τη χρέωση ανά κυβικό μέτρο με βάση την ποσότητα νερού για την οποία έχει εκδοθεί άδεια υδροληψίας.

Κάθε πάροχος νερού άρδευσης που παρέχει νερό εκτός κυβερνητικών υδατικών έργων υποβάλλει προς το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων Ετήσια Έκθεση στην οποία δηλώνονται οι ποσότητες κατανάλωσης ανά χρήση ύδατος και, όπου αυτό εφαρμόζεται, τα τέλη και τα έσοδα από την πώληση νερού κατά κάθε χρήση ύδατος.

7.3 ΠΑΡΟΧΗ ΑΝΑΚΥΚΛΩΜΕΝΟΥ ΝΕΡΟΥ

Η υπηρεσία ύδατος που αφορά την παροχή ανακυκλωμένου νερού εξυπηρετεί τη χρήση για τη γεωργία, τη χρήση για τον τουρισμό και άλλες χρήσεις.

Ο όρος «πάροχος υπηρεσιών ανακυκλωμένου νερού» περιλαμβάνει μόνο το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων, τις Επιτροπές των κυβερνητικών υδατικών έργων, αν η διαχείριση κυβερνητικού υδατικού έργου αναλαμβάνεται από Επιτροπή, και τα Συμβούλια Αποχετεύσεων που έχουν την αρμοδιότητα παροχής ανακυκλωμένου νερού σύμφωνα με την εκάστοτε ισχύουσα νομοθεσία.

7.3.1 Παροχή από το TAY ή επιτροπές κυβερνητικών υδατικών έργων

Κάθε χρόνο, εγκρίνεται για κάθε καταναλωτή από το TAY ή την Επιτροπή του κυβερνητικού υδατικού έργου η ποσότητα αρδευτικού νερού που μπορεί να χρησιμοποιήσει. Κάθε ποσότητα νερού που καταναλώνεται πέραν αυτής θεωρείται υπερκατανάλωση.

Το ύψος των τελών του ανακυκλωμένου νερού που παρέχεται από το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων ή την Επιτροπή του κυβερνητικού υδατικού έργου, ανάλογα με την περίπτωση, στον τελικό καταναλωτή τους καθορίζεται με τρόπο που να επιτυγχάνεται εύλογη ανάκτηση του χρηματοοικονομικού κόστους της παροχής του ανακυκλωμένου νερού, καθώς και εύλογη ανάκτηση του περιβαλλοντικού κόστους της υπηρεσίας παροχής ανακυκλωμένου νερού.

Ο τρόπος τιμολόγησης της παροχής ανακυκλωμένου νερού από το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων ή την Επιτροπή του κυβερνητικού υδατικού έργου προς τον τελικό καταναλωτή τους γίνεται βάσει ενός μικτού συστήματος χρέωσης, το οποίο αποτελείται από:

- ένα σταθερό ετήσιο τέλος, που εφαρμόζεται ανά δεκάριο γης, η οποία ωφελείται από το δίκτυο παροχής του ανακυκλωμένου νερού και
- ένα μεταβλητό τέλος ανά μονάδα νερού (ογκομετρική χρέωση ανά κυβικό μέτρο κατανάλωσης νερού).

Τα μεταβλητά τέλη ανά κυβικό μέτρο εφαρμόζονται στους καταναλωτές, ανάλογα με την μετρηθείσα ποσότητα του ανακυκλωμένου νερού που καταναλώθηκε. Σε περίπτωση όπου δεν είναι εφικτή η καταμέτρηση του ανακυκλωμένου νερού ώστε να γίνεται χρέωση ανά κυβικό μέτρο, τότε ο Διευθυντής του TAY ή η Επιτροπή του κυβερνητικού υδατικού έργου, ανάλογα με την περίπτωση, ορίζει τον τρόπο με τον οποίο γίνεται ο υπολογισμός της ποσότητας του ανακυκλωμένου νερού που καταναλώθηκε, κατά έκταση γης, ή κατά είδος φυτείας ή κατά χρόνο χρήσης του νερού αυτού. Προβλέπεται επίσης τέλος υπερκατανάλωσης στην περίπτωση που οι καταναλισκόμενες ποσότητες είναι αδικαιολόγητα πέραν των εγκεκριμένων.

Κάθε καταναλωτής ανακυκλωμένου νερού που προμηθεύεται ανακυκλωμένο νερό για οποιοδήποτε σκοπό από κυβερνητικό δίκτυο παροχής ανακυκλωμένου νερού καταβάλλει στο

TAY ή στην Επιτροπή του κυβερνητικού υδατικού έργου, ανάλογα με την περίπτωση, τα σχετικά τέλη. Επίσης, κάθε ιδιοκτήτης τεμαχίου που ωφελείται από το δίκτυο παροχής ανακυκλωμένου νερού καταβάλλει στο TAY ή στην Επιτροπή του κυβερνητικού υδατικού έργου, ανάλογα με την περίπτωση, δικαιώματα σύνδεσης, τα οποία αφορούν το κόστος για αγορά και εγκατάσταση ατομικού υδρομετρητή και φίλτρου, όπου εφαρμόζεται φίλτρο, στο τεμάχιο του.

Το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων ή η Επιτροπή του κυβερνητικού υδατικού έργου, ανάλογα με την περίπτωση, καταγράφει τους καταναλωτές του, την ποσότητα ανακυκλωμένου νερού που διατίθεται σε κάθε καταναλωτή και σε ποια χρήση ύδατος εντάσσεται κάθε καταναλωτής.

7.3.2 Παροχή από άλλους εξουσιοδοτημένους προμηθευτές

Το ύψος των τελών του ανακυκλωμένου νερού από παρόχους άλλους από το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων και των Επιτροπών των κυβερνητικών υδατικών έργων στους καταναλωτές τους καθορίζεται με τρόπο που να επιτυγχάνεται εύλογη ανάκτηση του χρηματοοικονομικού κόστους της παροχής του ανακυκλωμένου νερού, καθώς και του περιβαλλοντικού κόστους της υπηρεσίας παροχής ανακυκλωμένου νερού. Επίσης, οι αρχές τιμολόγησης ανακυκλωμένου νερού που παρέχεται από πάροχους άλλους από το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων και των Επιτροπών των κυβερνητικών υδατικών έργων πρέπει να είναι σύμφωνες με τις αρχές τιμολόγησης ανακυκλωμένου νερού που παρέχεται από το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων.

Κάθε πάροχος ανακυκλωμένου νερού, εκτός του Τμήματος Αναπτύξεως Υδάτων ή των Επιτροπών κυβερνητικών υδατικών έργων, μπορεί να διαθέσει το ανακυκλωμένο νερό που διαχειρίζεται σε τιμή χαμηλότερη από αυτή που καθορίζεται με βάση τα παραπάνω, όταν αυτό είναι απαραίτητο για σκοπούς διάθεσης του ανακυκλωμένου νερού και όταν αυτό τεκμηριώνεται ικανοποιητικά, με την σύμφωνη γνώμη του TAY.

Κάθε πάροχος υποβάλλει προς το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων ετήσια έκθεση στην οποία δηλώνει τις ποσότητες κατανάλωσης ανά χρήση ανακυκλωμένου νερού, τα τέλη και τα έσοδα από την πώληση ανακυκλωμένου νερού για κάθε χρήση ύδατος.

7.4 ΔΡΑΣΕΙΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ ΤΙΜΟΛΟΓΗΣΗΣ

Σχετικά με τις **δράσεις** οι οποίες ελήφθησαν μέχρι σήμερα για εφαρμογή των Κανονισμών αναφέρονται τα ακόλουθα:

- Γραπτή ενημέρωση των Κυβερνητικών Υπηρεσιών, Γενικού Λογιστηρίου και Ελεγκτικής Υπηρεσίας σε σχέση με τις πρόνοιες των Κανονισμών.
- Γραπτή ενημέρωση όλων των Τοπικών Αρχών Υδατοπρομήθειας, σε σχέση με τις υποχρεώσεις τους όπως απορρέουν από τους κανονισμούς. Το Σημείωμα που συνοδεύει την επιστολή, στο οποίο γίνεται αναφορά στις υποχρεώσεις των ΤΑ επισυνάπτεται.

- Αποστολή τυποποιημένης ετήσιας έκθεσης (2014) σε όλες τις Τοπικές Αρχές Υδ/θειας για συμπλήρωση και αποστολή στο ΤΑΥ, σύμφωνα με τις πρόνοιες των Κανονισμών. Η έκθεση βρίσκεται στην ιστοσελίδα του ΤΑΥ για διευκόλυνση όσων επιθυμούν να την στέλλουν ηλεκτρονικά.

8. ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΑΝΑΚΤΗΣΗΣ ΚΟΣΤΟΥΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΔΑΤΟΣ

8.1 ΓΕΝΙΚΑ

Τα επίπεδο ανάκτησης κόστους εκτιμάται βάσει της γενικής εξίσωσης:

Έσοδα

Κόστος (Χρηματοοικονομικό + Περιβαλλοντικό + Πόρου)

Για τον υπολογισμό του επιπέδου ανάκτησης κόστους δεν λαμβάνονται υπόψη πάσης φύσεως επιδοτήσεις. Στις επιδοτήσεις αυτές συνήθως περιλαμβάνονται:

- Επιχορηγήσεις του κόστους επενδύσεων παγίου κεφαλαίου
- Επιδοτήσεις λειτουργίας και ανάκτησης εξόδων
- Έμμεσες επιδοτήσεις των χρηστών

8.1.1 Κόστος Υπηρεσιών Ύδατος

Το Άρθρο 9.1 της Οδηγίας αναφέρεται στην ανάκτηση του κόστους των υπηρεσιών νερού και διευκρινίζει τις συνιστώσες του κόστους που συνυπολογίζονται στο συνολικό κόστος των Υπηρεσιών Νερού (κοστολόγηση). Στην κοστολόγηση αυτή, σύμφωνα με την ΟΠΥ πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τρεις κατηγορίες κόστους:

Χρηματοοικονομικό κόστος, που περιλαμβάνει δύο βασικές παραμέτρους Κόστος Κεφαλαίου και Λειτουργικά κόστη (κόστος συντήρησης, κόστος λειτουργίας, κόστος διοίκησης και χρηματοοικονομικό κόστος).

- **Κόστος κεφαλαίου.** Αποτελεί το κόστος της ανάλωσης των παγίων που εξασφαλίζουν την παροχή των υπηρεσιών στους χρήστες. Το ετήσιο κόστος του κεφαλαίου εκφράζεται μέσω της ετήσιας απαξίωσης των παγίων. Υπάρχουν διάφοροι ορισμοί των παγίων. Κατά συνήθη ορισμό, είναι τα περιουσιακά στοιχεία εκείνα, των οποίων η ωφέλιμη ζωή είναι μακρόχρονη, ενώ από λογιστική άποψη είναι τα στοιχεία εκείνα που αποσβένονται σε χρονική διάρκεια μεγαλύτερη του έτους. Περιλαμβάνονται οικοπέδα, κτίρια, φράγματα, γεωτρήσεις, δεξαμενές και άλλες μόνιμες εγκαταστάσεις, δίκτυα, τεχνικά έργα και εγκαταστάσεις, μηχανολογικός εξοπλισμός και μηχανήματα. Η απαξίωση των παγίων συχνά διαφέρει από την απόσβεση που εμφανίζεται στις οικονομικές καταστάσεις των υπηρεσιών Ύδατος. Η βασική ωστόσο λογική προσδιορισμού απαξίωσης και απόσβεσης είναι κοινή: Τα πάγια κεφάλαια δεν αναλώνονται σε μια

οικονομική χρήση ή ένα έτος (και επομένως δεν λογίζονται ως ετήσια ή «τρέχοντα» έξοδα), αλλά χρησιμοποιούνται με διάρκεια και κατ' επέκταση το κόστος τους επιμερίζεται στα διάφορα έτη, μέχρι την πλήρη απαξίωση ή απόσβεσή τους. Η βασική διαφορά μεταξύ απαξίωσης και απόσβεσης, όμως, είναι ότι συχνά η διάρκεια (σε αριθμό ετών) της απόσβεσης (που προσδιορίζεται βάσει μεθόδων και συντελεστών που καθορίζονται από τις οικονομικές αρχές) είναι μικρότερη από την **ωφέλιμη ζωή** των παγίων, με αποτέλεσμα πάγια που έχουν λογιστικά πλήρως αποσβεσθεί να συνεχίζουν να χρησιμοποιούνται (επωφελώς) για περισσότερα έτη. Στην οικονομική ανάλυση του παρόντος, η ετήσια ανάλωση του παγίου κεφαλαίου προσδιορίζεται βάσει της απαξίωσης των παγίων.

- **Κόστος συντήρησης.** Αποτελεί το αναγκαίο κόστος για τη διατήρηση σε καλή κατάσταση των παγίων καθ' όλη τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής τους καθώς επίσης και κόστος επισκευών, αποκατάστασης βλαβών κλπ.
- **Κόστος λειτουργίας.** Αφορά τα κόστη προσωπικού, υλικών, αναλωσίμων, ενέργειας, μετακινήσεων, και λοιπά κόστη. Επίσης σε αυτό περιλαμβάνεται και το κόστος αγοράς νερού από ιδιώτες (αφαλατώσεις ή ιδιωτικές γεωτρήσεις)
- **Κόστος διοίκησης.** Σχετίζεται με τις αμοιβές και έξοδα Διοικητικών Συμβουλίων, ασφάλισης, προβολής και διαφήμισης κλπ.
- **Χρηματοοικονομικό κόστος.** Αποτελεί το κόστος δανείων (αποπληρωμή χρεολυσίων και τόκων), προμήθειες κλπ.

Κόστος πόρου, που ορίζεται σύμφωνα με το Καθοδηγητικό Έγγραφο 1 της ΟΠΥ (WATECO) ως το κόστος ευκαιρίας άλλων εναλλακτικών χρήσεων νερού στις περιπτώσεις που χρησιμοποιείται ένα υδάτινο σώμα πέραν του ρυθμού της φυσικής του αναπλήρωσης.

Περιβαλλοντικό κόστος, που ορίζεται με την έκφραση της περιβαλλοντικής ζημιάς ως οικονομικό κόστος ευκαιρίας (απώλεια ευημερίας). Η περιβαλλοντική ζημιά είναι απόκλιση της ποιοτικής κατάστασης των Υ.Σ. από κάποιο προκαθορισμένο και επιδιωκόμενο στόχο (την “καλή κατάσταση”).

Με βάση την Οδηγία, ο ορισμός του κόστους του νερού αποδίδεται στους Κανονισμούς ΚΔΠ128/2014.

8.1.2 Έσοδα Υπηρεσιών Ύδατος

Στα έσοδα συμπεριλαμβάνονται πάσης φύσεως χρεώσεις και τέλη έτσι όπως ορίζονται και εφαρμόζονται από τους παρόχους υπηρεσιών ύδατος.

8.2 ΑΝΑΚΤΗΣΗ ΚΟΣΤΟΥΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΎΔΡΕΥΣΗΣ

Ως ανάκτηση κόστους των Υπηρεσιών Ύδρευσης για την περίοδο 2008-2013, ισχύει ο βαθμός ανάκτησης όπως έχει προσδιορισθεί στην Ειδική Έκθεση¹⁴ 2.1. του 2007.

Το συνολικό **χρηματοοικονομικό κόστος** νερού¹⁵ ύδρευσης εκτιμήθηκε βάση τριών παραμέτρων:

Του προσδιορισμού του κόστους κτήσης των παγίων. Σε αυτό περιελήφθησαν η αξία των επενδύσεων τόσο των Κεντρικών υπηρεσιών όσο και των τοπικών υπηρεσιών εντός και εκτός ΚΥΕ.

Το κόστους αγορά του αφαλατωμένου νερού που εντάσσεται δομικά στο λειτουργικό κόστος αλλά για λόγους αναλυτικότερης παρουσίασης προσεγγίστηκε ξεχωριστά

Του λειτουργικού κόστους και κόστους συντήρησης

Το συνολικό κόστος της υπηρεσίας παροχής νερού ύδρευσης ανήλθε για το σύνολο της χώρας σε 89.7 εκ €, εκ των οποίων 8,9 εκ € αποτελούσε κόστος κεφαλαίου, 31 € κόστος Αφαλάτωσης και 49,8 € κόστη λειτουργίας.

¹⁴ Ειδική Έκθεση 2.1: Οικονομική Ανάλυση της χρήσης Ύδατος, Υπολογισμός του Συνολικού Κόστους των Υπηρεσιών Ύδατος, Προσδιορισμός Υφιστάμενων Επιπέδων Ανάκτησης Κόστους, Τεύχος Γ, (Αρ. Σύμβασης ΤΑΥ 86 /2007), Αύγουστος 2009

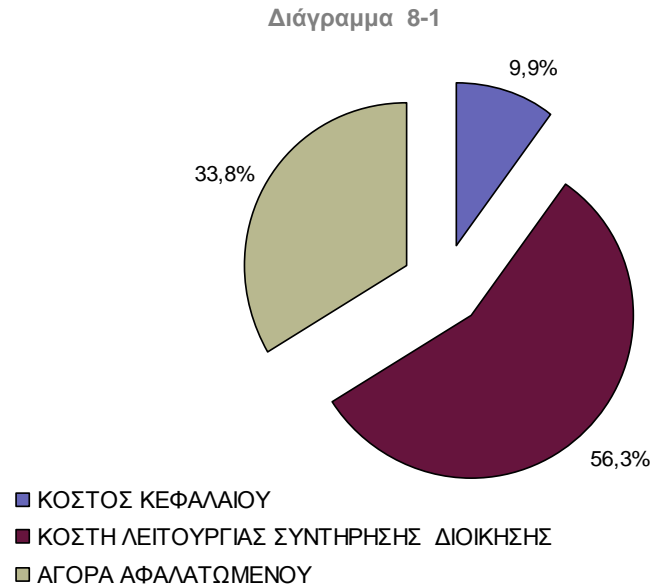
¹⁵Ο.α., σελ 13 και παράρτημα Γ-10

Πίνακας 8-1 Χρηματοοικονομικό Κόστος Ύδρευσης 2007

Κωδικός	ΚΥΕ	ΚΣΥ	Μέσος όρος κατανάλωσης 2005-07 μ ³	Μοναδιαίο κόστος νερού €/μ ³				Συνολικό κόστος νερού - €			
				Τοπικών υπηρεσιών *	TAY	Αγοράς αφαλατωμένου νερού	Σύνολο	Τοπικών υπηρεσιών	TAY	Αγοράς αφαλατωμένου νερού	Σύνολο
1.1	Σύνολο ΚΥΕ Ν. ΑΓΩΓΟΥ		60.917.902	0,43	0,24	0,51	1,18	26.320.760	14.657.724	30.982.224	71.960.709
		Από ΚΥΕ μέσω Δήμων, Κοινοτήτων (και Συμπλέγματα)	23.835.201	0,42	0,24	0,55	1,21	9.967.256	5.735.092	13.146.505	28.848.853
		Από ΚΥΕ μέσω ΣΥ	37.082.701	0,44	0,24	0,48	1,16	16.353.504	8.922.632	17.835.720	43.111.856
1.2	ΚΥΕ ΠΑΦΟΥ		7.764.795	0,39	0,45		0,84	3.014.051	3.495.822		6.509.873
		Από ΚΥΕ μέσω Δήμου Πάφου	2.970.000	0,34	0,45		0,79	1.008.994	1.337.137		2.346.131
		Από ΚΥΕ μέσω λοιπών Δήμων, Κοινοτήτων (και Συμπλέγματα)	4.794.795	0,42	0,45		0,87	2.005.057	2.158.685		4.163.743
1.3	ΚΥΕ ΧΡΥΣΟΧΟΥ	-	-	-	-	-					
1.4	ΆΛΛΑ ΚΥΕ	-	-	-	-	-					
ΑΝΤΛΗΣΕΙΣ ΕΚΤΟΣ ΚΥΕ			11.216.356	1			1	11.189.555	0	0	11.189.555
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ			79.899.053	0,51	0,23	0,39	1,12	40.524.367	18.153.546	30.982.224	89.660.137

Κωδικός	ΚΥΕ	ΚΣΥ	Μέσος όρος κατανάλωσης 2005-07 μ ³	Μοναδιαίο κόστος νερού €/μ ³				Συνολικό κόστος νερού - €			
				Τοπικών υπηρεσιών *	TAY	Αγοράς αφαλατωμένου νερού	Σύνολο	Τοπικών υπηρεσιών	TAY	Αγοράς αφαλατωμένου νερού	Σύνολο
ΠΟΣΟΣΤΟ % ΣΥΝΟΛΟΥ							45,20%	20,20%	34,60%	100,00%	

Η κατανομή του συνολικού χρηματοοικονομικού κόστους της περιόδου 2005-1007 στις βασικές του παραμέτρους παρουσιάζεται και στο διάγραμμα που ακολουθεί

Με βάση τον μέσο όρο κατανάλωσης νερού της περιόδου 2005-2007, συνολικά για τη χώρα 79,9 εκ m³, προέκυψε μοναδιαίο χρηματοοικονομικό κόστος,

- 0,51 €/m³ για τις τοπικές υπηρεσίες
- 0,23 €/m³ για το ΤΑΥ
- 0,39 €/m³ κόστος αγοράς αφαλατωμένου νερού

Το συνολικό **περιβαλλοντικό κόστος** εκτιμάται με την μέθοδο¹⁶ του κόστους αποκατάστασης, restoration cost method. Διερευνήθηκε η ρύπανση αστικής προέλευσης και εφαρμόστηκαν οι εξής προσεγγίσεις για την εκτίμηση του κόστους αποκατάστασης,

- όσον αφορά στο περιβαλλοντικό κόστος λόγω ρύπανσης είτε οργανικού φορτίου είτε θρεπτικών¹⁷ εκτιμάται βάση το κόστος παραγωγής ανακυκλωμένου νερού, το οποίο ανέρχεται σε 0,15 € ανά κυβικό μέτρο.
- όσον αφορά στο περιβαλλοντικό κόστος λόγω ρύπανσης από ουσίες προτεραιότητας εκτιμάται βάσει του κόστους επεξεργασίας και απορρύπανσης νερού από βαρέα μέταλλα ή/και φυτοφάρμακα με την τεχνολογία πολλαπλών μεμβρανών για όλη την εκτιμώμενη ποσότητα του Υ.Σ., το οποίο στην ανάλυση ανέρχεται σε 0,37 € ανά κυβικό μέτρο
- όσον αφορά στο περιβαλλοντικό κόστος λόγω μη ύπαρξης οικολογικής παροχής κατάντη των φραγμάτων, εκτιμάται είτε βάση του κόστους αφαλάτωσης, 0,72 €/m³, είτε του κόστους παραγωγής ανακυκλωμένου νερού

¹⁶Ο.α., σελ 24

¹⁷Ο.α. σελ 31

Το περιβαλλοντικό κόστος κατανέμονται στις χρήσεις, βάσει των ποσοστών επιβάρυνσης αυτών στα υδατικά σώματα όπως αυτά προσδιορίστηκαν στη μελέτη ανάλυσης πιέσεων στα πλαίσια του Άρθρου 5.

Το συνολικό περιβαλλοντικό κόστος όπως προσδιορίστηκε από την ανάλυση ανέρχεται σε 24.552.474 €. Από το σύνολο του περιβαλλοντικού κόστους, τα 2.924.511 € κατανέμονται στην υπηρεσία παροχής νερού ύδρευσης¹⁸. Τα μοναδιαία περιβαλλοντικά κόστη¹⁹ ανά Χρήσεις εντός και εκτός ΚΥΕ παρουσιάζονται στον πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 8-2

Υπηρεσία	Χρήσεις	ΕΝΤΟΣ ΚΥΕ				ΕΚΤΟΣ ΚΥΕ
		ΚΥΕ ΉΝΑ	ΚΥΕ ΠΑΦΟΥ	ΚΥΕ ΧΡΥΣΟΧΟΥ	ΑΛΛΑ ΚΥΕ	
Παροχή Πόσιμου Νερού	Νοικοκυριά	0,037	0,042	-	-	0,03
	Βιομηχανία					
	Άλλες χρήσεις					
	Τουρισμός					

Το **κόστος πόρου** εκτιμάται με την μέθοδο της αναπλήρωσης/αντικατάστασης²⁰. Αναλόγως της κατάστασης των υπόγειων υδάτων και των πιέσεων που ασκούνται επ' αυτών, για το προσδιορισμό του κόστους αναπλήρωσης/αντικατάστασης χρησιμοποιούνται οι εξής προσεγγίσεις,

- εκτιμάται βάσει του κόστους αφαλάτωσης
- εκτιμάται βάσει του κόστους παραγωγής ανακυκλωμένου νερού (κόστος τριτοβάθμιας επεξεργασίας)
- εκτιμάται σε συνδυασμό των δύο παραπάνω προσεγγίσεων.

Το κόστος πόρου επιμερίζεται ανάλογα με το ποσοστό άντλησης των υπογείων υδάτων και κατανέμεται σε κάθε μία Υπηρεσία εντός και εκτός ΚΥΕ.

Το συνολικό κόστος πόρου²¹ εκτιμήθηκε σε 5.667.580 €. Από το συνολικό κόστος πόρου, 2.020.522 € κατανέμονται στην υπηρεσία παροχής νερού Ύδρευσης.

¹⁸ Ο.α., σελ 35.

¹⁹ Ο.α., σελ 37.

²⁰ Ο.α., σελ 40 και παράρτημα Γ-18

²¹ Ο.α., σελ 41.

Πίνακας 8-3

	Υπηρεσία Παροχής νερού Ύδρευσης	
	Εντός ΚΥΕ	Εκτός ΚΥΕ
Μοναδιαία κόστη πόρου (€/κ.μ.)	0,0155	0,0853

Το **συνολικά έσοδα**²² και το μοναδιαίο έσοδο προκύπτουν από τις οικονομικές καταστάσεις των Συμβουλιών Ύδατοπρομήθειας και από τα έσοδα Δήμων και κοινοτήτων εντός και εκτός ΚΥΕ.

Πίνακας 8-4

ΥΔΡΕΥΣΗ	ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ (€)	ΣΥΝΟΛΟ ΠΟΣΟΤΗΤΑΣ (m ³)	ΜΟΝΑΔΙΑΙΑ ΕΣΟΔΑ (€/m ³)
ΣΥ ΛΕΜΕΣΟΥ	5.746.150	12.271.164	0,468
ΣΥ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ	16.538.969	19.916.354	0,83
ΣΑ ΛΑΡΝΑΚΑΣ	5.274.491	5.484.830	0,962
ΔΗΜΟΣ ΠΑΦΟΥ	5.383.339	2.970.000	1,813
Δ/Κ εκτός ΚΥΕ	2.958.969	1.715.919	1,72
Δ/Κ εντός ΚΥΕ	1.221.907	1.530.075	0,8

Με βάση τα παραπάνω η **μέση ανάκτηση κόστους**²³ του νερού ύδρευσης της περιόδου 2005-2007 ανέρχεται σε 95% και παρουσιάζεται στον πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 8-5 Ανάκτηση Κόστους Υπηρεσίας Ύδρευσης 2005-2007

Υπηρεσία Νερού Ύδρευσης	Μέσος όρος κατανάλω- σης 2005 - 2007 (κ.μ.)	Μοναδιαίο Κόστος (€/ κ.μ.)			Μονα- διαία Έσοδα (€/ κ.μ.)	Ανάκτηση Κόστους
		Χρηματοοι- κονομικό	Περιβαλ- λοντικό	Πόρου		
Παροχή νερού ύδρευσης (μέχρι τελικό καταναλωτή)	79.899.053	-	-	-	-	95%
Εντός ΚΥΕ	68.682.697	-	-	-	-	99%
ΚΥΕ Ν. Αγωγού	60.917.902	-	-	-	-	88%
Σ.Υ. Λεμεσού - Γερμασόγειας	12.597.917	0,78	0,037	0,016	0,468	56%

²² Ο.α., παράρτημα Γ-19.

²³ Ο.α., σελ 51.

Υπηρεσία Νερού Ύδρευσης	Μέσος όρος κατανάλωσης 2005 - 2007 (κ.μ.)	Μοναδιαίο Κόστος (€/ κ.μ.)			Μοναδιαία Έσοδα (€/ κ.μ.)	Ανάκτηση Κόστους
		Χρηματοοικονομικό	Περιβαλλοντικό	Πόρου		
Σ.Υ. Λευκωσίας	19.300.908	1,38	0,037	0,016	0,83	58%
Σ.Υ. Λάρνακας -Αμμοχώστου	5.183.877	1,63	0,037	0,016	0,962	57%
Σύνολο Σ.Υ Ν. Αγωγού	37.082.701	1,16	0,037	0,016	0,73	60%
Δ/Κ. Λεμεσού - Γερμασόγειας	5.787.746	0,66	0,037	0,016	1,72	241%
Δ/Κ. Λευκωσίας	4.260.175	1,39	0,037	0,016	1,72	119%
Δ/Κ. Λάρνακας -Αμμοχώστου	13.787.280	1,39	0,037	0,016	1,72	119%
Σύνολο Δ/Κ Ν. Αγωγού	23.835.201	1,21	0,037	0,016	1,72	136%
ΚΥΕ Πάφου	7.764.795	-	-	-	-	-
Δήμος Πάφου	2.970.000	0,79	0,042	0,016	1,813	214%
Δ/Κ Πάφου	4.794.795	0,87	0,042	0,016	1,51	163%
Εκτός ΚΥΕ	11.216.356	1	0,03	0,085	0,8	72%
Παροχή νερού ύδρευσης	68.682.697	-	-	-	-	-
ΚΥΕ Ν. Αγωγού	60.917.902	0,75	0,037	0,016	0,77	96%
ΚΥΕ Πάφου	7.764.795	0,45	0,042	0,016	0,56	110%

8.3 ΤΙΜΟΛΟΓΗΣΗ

8.3.1 Πάροχοι νερού Ύδρευσης

Η παροχή οικιακού νερού μέσω των **Κυβερνητικών Υδατικών Έργων** - συμπεριλαμβανομένης και της παροχής νερού από μονάδες αφαλάτωσης – στους εξουσιοδοτημένους προμηθετές νερού γίνεται από το ΤΑΥ²⁴. Το ΤΑΥ παρέχει νερό ύδρευσης,

- Σε μεμονωμένες περιπτώσεις, απευθείας σε τουριστικές και βιομηχανικές εγκαταστάσεις, χονδρικής σε Δήμους/ Κοινότητες (Δ/Κ), που στην συνέχεια παρέχουν το νερό ύδρευσης στους τελικούς χρήστες
- χονδρικής σε Συμβούλια Υδατοπρομήθειας (ΣΥ), που στην συνέχεια παρέχουν το νερό ύδρευσης στους τελικούς χρήστες.

Η παροχή νερού ύδρευσης στους διάφορους χρήστες – καταναλωτές **εκτός ΚΥΕ** γίνεται κατά κύριο λόγο από γεωτρήσεις και άλλες πηγές πόσμου νερού από τις Κοινοτικές ή Δημοτικές Αρχές που δεν λαμβάνουν νερό από το ΤΑΥ.

²⁴ Ειδική έκθεση 2.2 - 2.3. Προσδιορισμός του Μηχανισμού Ανάκτησης Κόστους – Εξαιρέσεις σελ 6, (Αρ Σύμβασης: ΤΑΥ 86/2007), Νοέμβριος 2009

8.3.2 Τιμολόγηση ανά πάροχο

8.3.2.1 ΤΑΥ

Η σημερινή ισχύουσα τιμή του νερού ύδρευσης που παρέχεται χονδρικά από τα Κυβερνητικά Συστήματα Υδατοπρομήθειας Λεμεσού, Λευκωσίας και Λάρνακας-Αμμοχώστου είναι 0,77 €/m³. Στο Κυβερνητικό Σύστημα Υδατοπρομήθειας Πάφου, η τιμή του νερού ύδρευσης που παρέχεται χονδρικά είναι 0,56 €/m³.

8.3.2.2 Συμβούλια Υδατοπρομήθειας

Τα τέλη πώλησης νερού των Συμβουλίων Υδατοπρομήθειας²⁵ προς τους καταναλωτές παρουσιάζουν σημαντικές διαφοροποιήσεις, παρόλο που όλα τα Συμβούλια χρεώνονται με τις ίδιες τιμές για το νερό που προμηθεύονται από το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων²⁶. Οι διαφορές αυτές στα τέλη νερού μεταξύ παρόχων οφείλονται στις διαφορές κόστους λειτουργίας και συντήρησής των εγκαταστάσεών τους.

που αντιμετωπίζει ο κάθε πάροχος σε σύγκριση με άλλους και τα οποία θα πρέπει να καλυφθούν πλήρως από τα τέλη που εφαρμόζονται.

Ενδεικτικά ο πίνακας που ακολουθεί παρουσιάζει τις χρεώσεις των Συμβουλίων Υδατοπρομήθειας ανά είδος διατίμησης για την περίοδο 2005-2007.

²⁵ Ο.α., σελ 9

²⁶ Επίσης, η περίοδος για την οποία καθορίζονται τα τέλη διαφέρει ανά Συμβούλιο, αφού εκείνα του Συμβουλίου Υδατοπρομήθειας Λευκωσίας καθορίζονται με βάση την κατανάλωση ανά δίμηνο, της Λάρνακας ανά τρίμηνο και της Λεμεσού ανά τετράμηνο

Πίνακας 8-6

Συμβούλιο Υδατοπρομήθειας Λευκωσίας				Συμβούλιο Υδατοπρομήθειας Λεμεσού				Συμβούλιο Υδατοπρομήθειας Λάρνακας			
Κατηγορίες Διατίμησης	Κλίμακα Διατίμησης (κ.μ.)	Τέλος (€/κ.μ.)	Περίοδος λογαριασμού	Κατηγορίες Διατίμησης	Κλίμακα Διατίμησης (κ.μ.)	Τέλος (€/κ.μ.)	Περίοδος λογαριασμού	Κατηγορίες Διατίμησης	Κλίμακα Διατίμησης (κ.μ.)	Τέλος (€/κ.μ.)	Περίοδος λογαριασμού
Α- Οικιστική	Πάγιο *	5,69	2 μήνες	Α- Οικιστική	Πάγιο *	9,55	4 μήνες	Α – Οικιστική	Πάγιο *	10,5	3 μήνες
	1'-10	0,79			Τέλος συντήρησης	4,78			1 – 30	0,42	
	11 – 20	0,91			1 – 40	0,24			31 – 60	0,97	
	21 – 30	1,13			41 – 80	0,43			61 – 75	1,54	
	31 – 40	1,24			81 – 120	0,83			76 – 90	2,11	
	41 – 50	1,93			121 - άνω	4,78			91 - άνω	2,54	
	51 – 60	2,51									
	61 - άνω	3,18									
Β – Εμπορική	Πάγιο *	56,86	2 μήνες	Β – Εμπορο-βιομηχανική (ξενοδοχεία ,	Πάγιο *	95,52	4 μήνες	Β – Εμπορο-βιομηχανική	Πάγιο *	54,57	3 μήνες
(ξενοδοχεία, κλινικές , σχολεία , εργοστάσια, βιομηχανίες με συνεχείς καταναλώσεις μεταξύ 81 - 838 κ.μ./2 μήνες)	1 - 100	1,24		βιομηχανίες)	Τέλος συντήρησης	4,78		(ξενοδοχεία, βιομηχανίες)	1- 300	0,97	
	101 – 200	1,24			1 – 400	0,46			301 – 600	1,13	

Συμβούλιο Υδατοπρομήθειας Λευκωσίας				Συμβούλιο Υδατοπρομήθειας Λεμεσού				Συμβούλιο Υδατοπρομήθειας Λάρνακας			
Κατηγορίες Διατίμησης	Κλίμακα Διατίμησης (κ.μ.)	Τέλος (€/κ.μ.)	Περίοδος λογαριασμού	Κατηγορίες Διατίμησης	Κλίμακα Διατίμησης (κ.μ.)	Τέλος (€/κ.μ.)	Περίοδος λογαριασμού	Κατηγορίες Διατίμησης	Κλίμακα Διατίμησης (κ.μ.)	Τέλος (€/κ.μ.)	Περίοδος λογαριασμού
	201 – 300	1,82			401 - άνω	0,7			601 - άνω	1,67	
	301 – 400	1,82									
	401 – 500	2,16									
	501 – 600	2,16									
	601 - άνω	2,16									
Γ – Βιομηχανική (ξενοδοχεία, κλινικές, σχολεία, βιομηχανίες με συνεχείς καταναλώσεις άνω των 838 κ.μ/2 μήνες)	Πάγιο *	568,55	2 μήνες					Γ – Τοπικές Αρχές - Ιδρύματα	Πάγιο *	274,92	3 μήνες
	1 – 1000	1,24							1 – 1500	1,13	
	1001 – 2000	1,24							1501 – [άνω	1,54	
	2001 – 3000	1,82									
	3001 – 4000	1,82									
	4001 – 5000	2,16									
	5001 – 6000	2,16									

Συμβούλιο Υδατοπρομήθειας Λευκωσίας				Συμβούλιο Υδατοπρομήθειας Λεμεσού				Συμβούλιο Υδατοπρομήθειας Λάρνακας			
Κατηγορίες Διατίμησης	Κλίμακα Διατίμησης (κ.μ.)	Τέλος (€/κ.μ.)	Περίοδος λογαριασμού	Κατηγορίες Διατίμησης	Κλίμακα Διατίμησης (κ.μ.)	Τέλος (€/κ.μ.)	Περίοδος λογαριασμού	Κατηγορίες Διατίμησης	Κλίμακα Διατίμησης (κ.μ.)	Τέλος (€/κ.μ.)	Περίοδος λογαριασμού
	6001 – άνω	2,16									

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται οι μεταβολές των χρεώσεων της οικιστικής διατίμησης για το 2012 σε σχέση με εκείνες της περιόδου 2005-2007 των παραπάνω Συμβουλίων Υδατοπρομήθειας.

Πίνακας 8-7

Συμβούλιο Υδατοπρομήθειας Λευκωσίας					Συμβούλιο Υδατοπρομήθειας Λεμεσού					Συμβούλιο Υδατοπρομήθειας Λάρνακας				
Κατηγορίες Διατίμησης	Κλίμακα Διατίμησης (κ.μ.)	Τέλος 2005-2007 (€/κ.μ.)	Τέλος 2012 (€/κ.μ.)	% Μεταβολής	Κατηγορίες Διατίμησης	Κλίμακα Διατίμησης (κ.μ.)	Τέλος 2005-2007 (€/κ.μ.)	Τέλος 2012 (€/κ.μ.)	% Μεταβολής	Κατηγορίες Διατίμησης	Κλίμακα Διατίμησης (κ.μ.)	Τέλος 2005-2007 (€/κ.μ.)	Τέλος 2012 (€/κ.μ.)	% Μεταβολής
Α- Οικιστική	Πάγιο *	5,69	7,00	23%	Α- Οικιστική	Πάγιο *	9,55	16	68%	Α- Οικιστική	Πάγιο *	10,5	10,5	0%
	1-10	0,79	0,90	14%		Τέλος συντήρησης	4,78	6	26%		1 – 30	0,42	0,95	126%
	11 – 20	0,91	1,05	15%		1 – 40	0,24	0,9	275%		31 – 60	0,97	1,45	49%
	21 – 30	1,13	1,25	11%		41 – 80	0,43	1,4	226%		61 – 75	1,54	1,8	17%
	31 – 40	1,24	1,40	13%		81 – 120	0,83	2,35	183%		76 – 90	2,11	2,5	18%
	41 – 50	1,93	2,20	14%		121 - άνω	4,78	5	5%		91 - άνω	2,54	5	97%
	51 – 60	2,51	2,9	16%										
	61 - άνω	3,18	3,8	19%										

Παρατηρούνται σημαντικές μεταβολές και παράλληλα ιδιαίτερες διαφοροποιήσεις στα τέλη πώλησης νερού των Συμβουλίων Υδατοπρομήθειας προς τους καταναλωτές.

8.3.3 Τιμολόγηση και Ανάκτηση Κόστους

Με την τιμολογιακή πολιτική της περιόδου 2005-2007, η επίτευξη της πλήρους ανάκτησης του κόστους του νερού ύδρευσης επετεύχθη γιατί, εκτός από τα έσοδα από την πώληση νερού, οι υπηρεσίες ύδρευσης πραγματοποίησαν και αυξημένα άλλα έσοδα, όπως δικαιώματα οικοπέδων, οικοδομών, νέων συνδέσεων και άλλες πάγιες χρεώσεις²⁷. Υπολογίζεται ότι στο ΣΥ Λάρνακας, τα άλλα έσοδα το 2007 αντιστοιχούσαν στο 1/3 των εσόδων από πώληση νερού, στο ΣΥ Λεμεσού πλησίαζαν το 40%, ενώ το αντίστοιχο μέγεθος για το ΣΥ Λευκωσίας ξεπερνούσε το 50%.

Με δεδομένο πως στο μέλλον οι συνθήκες που οδήγησαν σε μεγιστοποίηση των λοιπών εσόδων είναι πιθανό να μην επαναληφθούν είναι απαραίτητο να εκτιμηθεί μία τέτοια τιμή νερού ανά κυβικό πωλούμενου νερού χωρίς έσοδα από λοιπές και πάγιες χρεώσεις. Για την περίοδο 2005-2007, στο σύνολο του ΚΥΕ Ν. Αγωγού εκτιμήθηκε σε στρογγυλεμένο μέγεθος ίσο με 0,80 €/μ³, με βάση τα στοιχεία από τις αναλυτικές οικονομικές καταστάσεις των ΣΥ Λευκωσίας, Λάρνακας και Λεμεσού, που παρατίθενται στον επόμενο πίνακα. Από αντίστοιχα στοιχεία του Δήμου Πάφου, η ενεργός τιμή στο ΚΥΕ Πάφου εκτιμάται σε 1,20 €/μ³ και η μέση σταθμισμένη ενεργός τιμή για όλα τα ΚΥΕ σε 0,85 €/μ³.

Πίνακας 8-8

	Κατανάλωση 2007	Έσοδα 2007	Μέση ενεργός τιμή 2007	
	μ ³	Κ€	Κ€	€
ΣΥ Λευκωσίας	13.920.460	7.990.447	0,57	0,98
ΣΥ Λάρνακας	5.183.877	2.328.363	0,45	0,77
ΣΥ Λεμεσού	10.762.043	3.363.075	0,31	0,53
Σύνολο ΣΥ Νότιου Αγωγού	29.866.380	13.681.885	0,46	0,78

Στην Ειδική έκθεση 2.2. Προσδιορισμός του Μηχανισμού Ανάκτησης του Κόστους, επιχειρήθηκε μέσω της ανάλυσης σεναρίων, (προμήθεια νερού με επιπλέον η χωρίς αφαλατώσεις, διαφορετικές ελαστικότητες ζήτησης νερού ύδρευσης, κλπ) να εκτιμηθούν διαφορετικές προτεινόμενες μέσες ενεργές τιμές πώλησης του νερού ανά Συμβούλιο Υδατοπρομήθειας προς τους καταναλωτές για κάθε χρήση.

Πέραν της σύγκρισης των υφιστάμενων τελών του 2012 με εκείνα της περιόδου 2005-2007, απαιτείται σε βάθος μελέτη της ανάκτησης κόστους των υπηρεσιών ύδατος για την περίοδο 2008-2013 με στόχο να διερευνηθεί τόσο η προσαρμογή των τελών στις προτεινόμενες μέσες τιμές της Ειδικής έκθεσης 2.2. για την πλήρη ανάκτηση κόστους όσο και στις απαιτήσεις του νέου Κανονισμού περί Τιμολόγησης Κ.Δ.Π. 128/2014.

²⁷ Ο.α., σελ 50.

8.4 ΑΝΑΚΤΗΣΗ ΚΟΣΤΟΥΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΑΡΔΕΥΣΗΣ

Ως ανάκτηση κόστους των Υπηρεσιών Άρδευσης για την περίοδο 2008-2013, ισχύει ο βαθμός ανάκτησης όπως έχει προσδιοριστεί στην Ειδική Έκθεση 2.1. του 2007.

Το **συνολικό χρηματοοικονομικό κόστος** του νερού άρδευσης²⁸ εκτιμάται βάση των απαιτήσεων της Ο.Π.Υ, και προσδιορίζεται μεθοδολογικά με τη ίδια διαδικασία αποτίμησης του κόστους νερού ύδρευσης. Ανέρχεται σε 45,0 εκ € με κύρια συνιστώσα τα κόστη τοπικών υπηρεσιών. Το συνολικό χρηματοοικονομικό κόστος του νερού άρδευσης για την περίοδο 2005-2007 παρουσιάζεται στον πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 8-9 Χρηματοοικονομικό Κόστος Άρδευσης 2007

Κωδικός	ΚΥΕ	Μέσος όρος κατανάλωσης 2005-07 μ ³	Μοναδιαίο κόστος νερού €/μ ³				Συνολικό κόστος νερού - €			
			Τοπικών υπηρεσιών	TAY	Αγοράς ασφαλατιών ου νερού	Σύνολο	Τοπικών υπηρεσιών	TAY	Αγοράς ασφαλατιών ου νερού	Σύνολο
2.1	ΚΥΕ Ν. Αγωγού	22.567.443	0,001	0,27		0,27	29.455	6.012.488		6.041.944
	Από ΚΥΕ απευθείας σε ιδιώτες	21.585.595		0,27		0,27		5.770.538		5.770.538
	Από ΚΥΕ σε ιδιώτες μέσω Αρδευτικών "Οργανισμών"	981.849	0,03	0,25		0,28	29.455	241.950		271.406
2.2	ΚΥΕ Πάφου	10.358.527	0	0,38		0,38	7	3.897.934		3.897.942
	Από ΚΥΕ απευθείας σε ιδιώτες	10.358.286		0,38		0,38		3.897.848		3.897.848
	Από ΚΥΕ σε ιδιώτες μέσω Αρδευτικών "Οργανισμών"	241	0,03	0,36		0,39	7	86		93

²⁸ Ειδική Έκθεση 2.1.: Οικονομική Ανάλυση της χρήσης Ύδατος, Τεύχος Γ, σελ 14, (Αρ. Σύμβασης ΤΑΥ 86/2007), Αύγουστος 2009.

TAY 10/2014

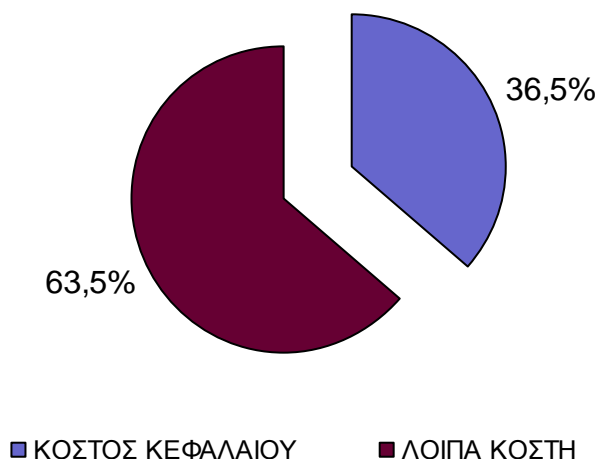
Ενδιάμεση Έκθεση Αρ.1 με τίτλο «Έλεγχος / Συμπλήρωση κενών των δεδομένων του άρθρου 5 της ΟΠΥ» - Οικονομική ανάλυση των χρήσεων ύδατος

Κωδικός	ΚΥΕ	Μέσος όρος κατανάλωσης 2005-07 μ ³	Μοναδιαίο κόστος νερού €/μ ³				Συνολικό κόστος νερού - €			
			Τοπικών υπηρεσιών	TAY	Αγοράς αφαλατωμένου νερού	Σύνολο	Τοπικών υπηρεσιών	TAY	Αγοράς αφαλατωμένου νερού	Σύνολο
	μών"									
2.3	ΚΥΕ Χρυσοχούς	3.982.950	0,003	0,52		0,52	11.046	2.073.615		2.084.661
	Από ΚΥΕ απευθείας σε ιδιώτες	3.614.750		0,52		0,52		1.889.285		1.889.285
	Από ΚΥΕ σε ιδιώτες μέσω Αρδευτικών "Οργανισμών"	368.201	0,03	0,5		0,53	11.046	184.330		195.376
2.4	Άλλα ΚΥΕ	1.327.330	0,029	0,85		0,88	38.137	1.124.373		1.162.510
	Από ΚΥΕ απευθείας σε ιδιώτες	56.092		0,87		0,87		48.637		48.637
	Από ΚΥΕ σε ιδιώτες μέσω Αρδευτικών "Οργανισμών"	1.271.238	0,03	0,85		0,88	38.137	1.075.736		1.113.873
	ΑΝΤΛΗΣΕΙΣ ΕΚΤΟΣ ΚΥΕ	102.211.715	0,3			0,3	31.061.252	0		31.061.252
	ΆΛΛΑ ΑΞΙΟΛΟΓΑ ΜΗ ΚΥΕ ΑΠΟ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΚΑ ΝΕΡΑ	2.803.000	0,28			0,28	783.402	0		783.402
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	143.250.966					31.923.300	13.108.410		45.031.710
	ΠΟΣΟΣΤΟ % ΣΥΝΟΛΟΥ						70,90%	29,10%		

Σημαντικές συνιστώσες του χρηματοοικονομικού κόστους αποτελούν τόσο το κόστος κεφαλαίου, όσο και τα κόστη λειτουργίας, συντήρησης και διοίκησης. Το κόστος κεφαλαίου

όπως φαίνεται στο διάγραμμα που ακολουθεί αντιπροσωπεύει σημαντικά μεγαλύτερο ποσοστό του συνολικού χρηματοοικονομικού κόστους σε ποσοστό 63,5%.

Διάγραμμα 8-2

Το μοναδιαίο κόστος του νερού άρδευσης σε επίπεδο χώρας είναι κατά πολύ χαμηλότερο από του νερού ύδρευσης²⁹, στα 0,31 €/μ³ έναντι 1,12 €/μ³ για το νερό ύδρευσης, όπως θα αναμενόταν καθώς:

- Δεν επιβαρύνεται με αγορά αφαλατωμένου νερού.
- Δεν επιβαρύνεται με κόστη διύλισης.

Προέρχεται σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό από τοπικά έργα, αποφεύγοντας τα κόστη κεφαλαίου και συντήρησης μεγάλων κρατικών έργων.

Το **περιβαλλοντικό κόστος** και το **κόστος πόρου** εκτιμούνται μεθοδολογικά με την ίδια διαδικασία αποτίμησης όπως αυτή παρουσιάστηκε στην ανάκτηση κόστους νερού ύδρευσης. Το συνολικό περιβαλλοντικό κόστος ανέρχεται σε 24.552.474 € εκ των οποίων τα 20.875.259 € αντιστοιχούν στην υπηρεσία παροχής νερού άρδευσης³⁰. Το συνολικό κόστος πόρου³¹ ανέρχεται σε 5.667.580 € εκ των οποίων 3.647.058 € αντιστοιχούν στην υπηρεσία παροχής νερού Άρδευσης. Τα μοναδιαία κόστη³² για την περίοδο 2005-2007 παρουσιάζονται στους πίνακες που ακολουθούν.

²⁹ Ο.ά., σελ 16.

³⁰ Ο.ά., σελ 35.

³¹ Ο.ά., σελ 41.

³² Ο.ά., 37 και 41

Πίνακας 8-10 Μοναδιαίο Περιβαλλοντικό Κόστος Νερού Άρδευσης

Υπηρεσία	Χρήσεις	ΕΝΤΟΣ ΚΥΕ				ΕΚΤΟΣ ΚΥΕ
		ΚΥΕ ΈΝΑ	ΚΥΕ ΠΑΦΟΥ	ΚΥΕ ΧΡΥΣΟΧΟΥ	ΆΛΛΑ ΚΥΕ	
Παροχή νερού Άρδευσης	Γεωργία	0,12	0,075	0,076	0,1	0,161
	Κτηνοτροφία					
	Βιομηχανία					
	Άλλες χρήσεις					

Πίνακας 8-11 Μοναδιαίο Κόστος Πόρου νερού Άρδευσης

	Υπηρεσία Παροχής νερού Άρδευσης	
	Εντός ΚΥΕ	Εκτός ΚΥΕ
Μοναδιαία κόστη πόρου (€/κ.μ.)	0,0065	0,0332

Η μέση ανάκτηση κόστους³³ του νερού άρδευσης ανέρχεται σε 56% και παρουσιάζεται στον πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 8-12 Ανάκτηση Κόστους Υπηρεσίας Άρδευσης 2005-2007

Υπηρεσία Νερού Άρδευσης	Μέσος όρος κατανάλωσης 2005 - 2007 (κ.μ.)	Μοναδιαίο Κόστος (€/ κ.μ.)			Μοναδιαία Έσοδα (€/ κ.μ.) **	Ανάκτηση Κόστους
		Χρηματοοικονομικό	Περιβαλλοντικό	Πόρου		
Παροχή νερού Άρδευσης μέχρι τελικό καταναλωτή	143.250.966	-	-	-	-	56%
Παροχή νερού άρδευσης μέχρι τελικό καταναλωτή εντός ΚΥΕ	38.236.251	-	-	-	-	41%
ΚΥΕ Ν. Αγωγού	22.567.443	0,27	0,12	0,007	0,176	44%
ΚΥΕ Πάφου	10.358.527	0,38	0,075	0,007	0,195	42%
ΚΥΕ Χρυσοχούς	3.982.950	0,52	0,076	0,007	0,176	29%
Άλλα ΚΥΕ	1.327.330	0,88	0,1	0,007	0,185	19%
Παροχή νερού άρδευσης	105.014.715	0,3	0,161	0,033	0,3	61%

³³ Ο.ά., σελ 52.

Υπηρεσία Νερού Άρδευσης	Μέσος όρος κατανάλωσης 2005 - 2007 (κ.μ.)	Μοναδιαίο Κόστος (€/ κ.μ.)			Μοναδιαία Έσοδα (€/ κ.μ.) **	Ανάκτηση Κόστους
		Χρηματοοικονομικό	Περιβαλλοντικό	Πόρου		
μέχρι τελικό καταναλωτή εκτός ΚΥΕ						

8.5 ΤΙΜΟΛΟΓΗΣΗ

8.5.1 Πάροχοι Νερού Άρδευσης

Η παροχή του νερού άρδευσης³⁴ μέσω ΚΥΕ γίνεται από το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων. Το ΤΑΥ είτε παρέχει νερό απευθείας σε ιδιώτες γεωργούς, κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις κ.α., είτε χονδρικώς σε Αρδευτικούς Οργανισμούς, ή Δήμους/ Κοινότητες.

Η προσφορά νερού στους διάφορους χρήστες εκτός ΚΥΕ γίνεται κατά κύριο λόγο από ιδιωτική άντληση υπόγειων υδροφορέων κυρίως για αρδευτικούς σκοπούς [σε ατομικό επίπεδο ή τοπικά Αρδευτικά Τμήματα (ΑΤ) ή Συνδέσμους (ΑΣ)] και από γεωτρήσεις και πηγές ύδρευσης κοινοτήτων από τις Κοινοτικές Αρχές.

8.5.2 Τιμολόγηση ανά Πάροχο

8.5.2.1 ΤΑΥ (Εντός ΚΥΕ)

Στον πίνακα³⁵ που ακολουθεί παρουσιάζονται τα τέλη πώλησης νερού από Τα ΚΥΕ για την περίοδο 2005-2007.

Πίνακας 8-13

Περιγραφή / Υδατικό Έργο	Μονάδα	ΟΛΑ ΤΑ Κ.Υ.Ε.
Φρέσκο-Αδιύλιστο Νερό για άρδευση και άλλους σκοπούς		
Σε Αρδευτικά Τμήματα για γεωργική παραγωγή	€ σεντ/κ.μ.	15
Σε άτομα για γεωργική παραγωγή	€ σεντ/κ.μ.	17
Για βιομηχανική κατανάλωση	€ σεντ/κ.μ.	19
Για κτηνοτροφική κατανάλωση	€ σεντ/κ.μ.	17
Για κατανάλωση νερού από υπερχειλίση	€ σεντ/κ.μ.	5

³⁴ Ειδική έκθεση 2.2 - 2.3. Προσδιορισμός του Μηχανισμού Ανάκτησης Κόστους – Εξαιρέσεις σελ 18, (Αρ Σύμβασης: ΤΑΥ 86/2007), Νοέμβριος 2009

³⁵ Ο.ά., σελ 20.

Περιγραφή / Υδατικό Έργο	Μονάδα	ΟΛΑ ΤΑ Κ.Υ.Ε.
Για άρδευση χορτοτάπητα γηπέδων ποδοσφαίρου και γκολφ	€ σεντ/κ.μ.	34
Για αθλοπαιδιές και για άρδευση χώρων πρασίνου και κήπων ξενοδοχείων και οικιών	€ σεντ/κ.μ.	34
Για καλλιέργεια διακοσμητικών ψαριών	€ σεντ/κ.μ.	17
Για υπερκατανάλωση (που υπερβαίνει την εγκριθείσα κατά ποσοστό πέραν του 10%)	€ σεντ/κ.μ.	56
ΑΛΛΑ ΤΕΛΗ (Άρδευση)		
Πάγιο ετήσιο τέλος (για ωφέλεια από το έργο)	€/δεκάριο	1,71
Για σύνδεση (εφ άπαξ)		
(α) Υδρομετρητής συνήθης ή αυτόματος	€/μετρητή	68
(β) Φίλτρο	€/δεκάριο	5
Για επανασύνδεση της παροχής	€/παροχή	25,5

8.5.2.2 Εκτός ΚΥΕ

Το νερό εκτός ΚΥΕ από ιδιωτικές γεωτρήσεις δεν χρεώνεται, ενώ τα έξοδα για την παροχή του νερού (κατασκευή, λειτουργία, συντήρηση γεώτρησης και συνοδών υποδομών) τα καλύπτει ο ιδιοκτήτης της γεώτρησης. Για το νερό σε τοπικά Αρδευτικά Τμήματα (ΑΤ) ή Συνδέσμους (ΑΣ), η αρμόδια Αρδευτική Επιτροπή επιβάλλει τέλη στους χρήστες του νερού, τα οποία αφορούν την ανάκτηση του χρηματοοικονομικού κόστους του. Για τις παραπάνω κατηγορίες προβλέπεται στους Κανονισμούς ΚΔΠ128/2014 η εφαρμογή τέλους περιβάλλοντος και πόρου.

Επισημαίνεται ότι σε πολλές περιπτώσεις δεν ελέγχεται πλήρως εάν τηρούνται οι όροι άντλησης που έχουν τεθεί στη χρήση των γεωτρήσεων. Αυτή η κατάσταση, σε συνδυασμό και με την ανόρυξη παράνομων γεωτρήσεων, οδήγησε σε σημαντική υπεράντληση των υδροφορέων και στην επιδείνωση της κατάστασης της πλειοψηφίας των υδροφορέων του νησιού.

8.5.3 Τιμολόγηση και Ανάκτηση Κόστους

Στην ειδική έκθεση 2.2.-2.3. για την **άρδευση**³⁶, πραγματοποιήθηκε ανάλυση των κοστολογικών στοιχείων για τις κυριότερες καλλιέργειες της Κύπρου από την οποία προκύπτει ένα εύρος αυξημένης τιμής του αρδευτικού νερού, από 0,21 έως 0,25 €/μ³, που μπορεί να εφαρμοστεί χωρίς να αναστατώσει βραχύ-μεσοπρόθεσμα το παραγωγικό πρότυπο

³⁶ Ο.α, σελ 50.

της γεωργίας στην Κύπρο. Η τιμή αυτή θεωρείται ως βασική τιμή διάθεσης για γεωργική χρήση.

Για τις υπόλοιπες χρήσεις αρδευτικού νερού (όπως βιομηχανία, κτηνοτροφία, γκολφ, γήπεδα κλπ), θεωρείται ότι θα υπάρξει ανάλογη προσαρμογή της τιμής.

Στην Ειδική έκθεση 2.2. *Προσδιορισμός του Μηχανισμού Ανάκτησης του Κόστους*, επιχειρήθηκε μέσω της ανάλυσης σεναρίων, (παροχή νερού άρδευσης με επιπλέον η χωρίς αφαλατώσεις, διαφορετικές ελαστικότητες ζήτησης νερού ύδρευσης, κλπ) να εκτιμηθούν διαφορετικές προτεινόμενες μέσες ενεργές τιμές πώλησης του νερού για γεωργική και άλλες χρήσεις αρδευτικού νερού για το TAY εντός και εκτός ΚΥΕ.

Για την περίοδο 2008-2013 οι υφιστάμενες ωστόσο τιμές πώλησης του αρδευτικού νερού στις διάφορες χρήσεις του παραμένουν ίδιες με εκείνες της περιόδου 2005-2007. Ως εκ τούτου απαιτείται ιδιαίτερη μελέτη της ανάκτησης κόστους της υπηρεσίας παροχής νερού άρδευσης για την περίοδο 2008-2013 με στόχο να διερευνηθεί ο υφιστάμενος βαθμός ανάκτησης κόστους και να επιχειρηθεί η καλύτερη δυνατή προσαρμογή στις απαιτήσεις του νέου Κανονισμού περί Τιμολόγησης Κ.Δ.Π. 128/2014.

8.6 ΑΝΑΚΤΗΣΗ ΚΟΣΤΟΥΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ (ΜΕΧΡΙ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ) ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΑΝΑΚΥΚΛΩΜΕΝΟΥ ΝΕΡΟΥ

Στην ενότητα που ακολουθεί εκτιμάται ο βαθμός ανάκτησης κόστους των υπηρεσιών Δευτεροβάθμιας επεξεργασίας και Ανακυκλωμένου νερού.

Η ανάλυση αφορά την περίοδο 2008-2013 όπου είναι δυνατή η συλλογή και αξιοποίηση των στατιστικών δεδομένων για τον όγκο των ποσοτήτων των λυμάτων που επεξεργάζονται τα ΣΑ, του κόστους και των εσόδων τους.

Στην ανάλυση συμπεριλαμβάνονται όλα τα Αστικά Συμβούλια Αποχέτευσης και οι κύριοι Αγροτικοί Σταθμοί Επεξεργασίας, Λυθρόδοντας, Κακοπετριά, Κυπερούντα, Πλάτρες, Αγρός, Πελένδρι, Λειβάδια. Δεν συμπεριλαμβάνονται ο σταθμός επεξεργασίας της Βαθιάς Γωνιάς που διαχειρίζεται το TAY και ο σταθμός επεξεργασίας της Μίας Μηλιάς για τους εξής δύο κυρίως λόγους,

- Η ανάλυση διενεργείται κυρίως για όλους τους σταθμούς που διαχειρίζονται Αστικά λύματα. Η Βαθιά Γωνιά – TAY επεξεργάζεται κυρίως βιομηχανικά λύματα λειτουργώντας παράλληλα ετησίως πολύ χαμηλότερα του ετήσιου δυναμικού της.
- Για την Μία Μηλιά δεν ήταν δυνατόν να βρεθούν επαρκή διαχρονικά στατιστικά δεδομένα που να καλύπτουν την περίοδο ανάλυσης 2008-2013, δεδομένου πως ο σταθμός είναι χωροθετημένος εκτός της περιοχής όπου Κυπριακή Δημοκρατία ασκεί αποτελεσματικό

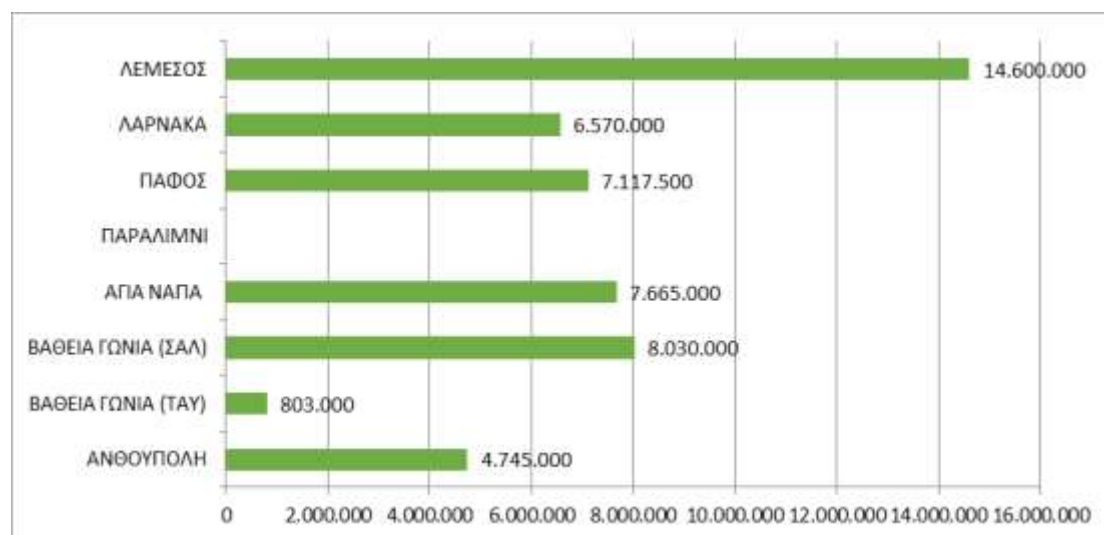
έλεγχο και ως εκ τούτου η όποια εκτίμηση ανάκτησης κόστους εμπεριέχει υψηλούς κινδύνους αβέβαιων αποτελεσμάτων.

Ο προσδιορισμός του βαθμού ανάκτησης κόστους βασίζεται στο Άρθρο 9.1 της Οδηγίας στο οποίο διευκρινίζονται οι συνιστώσες του κόστους που συνυπολογίζονται στο συνολικό κόστος των Υπηρεσιών Νερού, όπως αυτές συνοπτικά περιγράφονται στην παράγραφο 8.1.

8.6.1 Δυναμικότητες και Επεξεργασία Λυμάτων Αστικών ΣΑ & Αγροτικών Σταθμών Επεξεργασίας

Η ετήσια **συνολική δυναμικότητα επεξεργασίας λυμάτων**³⁷ για το 2013 ανέρχεται σε 50,4 εκ m³/έτος, εκ των οποίων 876,4 χιλ περίπου από τους μικρούς αγροτικούς σταθμούς που λαμβάνονται υπόψη στην ανάλυση.

Διάγραμμα 8-3 Ετήσιες Δυναμικότητες Επεξεργασίας λυμάτων ανά Αστικό Συμβούλιο Αποχέτευσης (m³)

Η ετήσια επεξεργασία λυμάτων³⁸ στο σύνολο της χώρας για το 2013 ανέρχεται σε 21,15 εκ m³ έναντι 13,7 εκ m³ περίπου το 2008, μεταβολή 54,7%. Ο μέσος όρος των επεξεργασμένων λυμάτων για την εξαετία 2008-2013 είναι 18 εκ m³ περίπου. Το μεγαλύτερο μέρος της επεξεργασίας των λυμάτων διενεργείται από τα Αστικά Συμβούλια Αποχέτευσεων σε ποσοστό 96% και το υπόλοιπο από τους Αγροτικούς Σταθμούς³⁹ επεξεργασίας, Διάγραμμα 8.2.

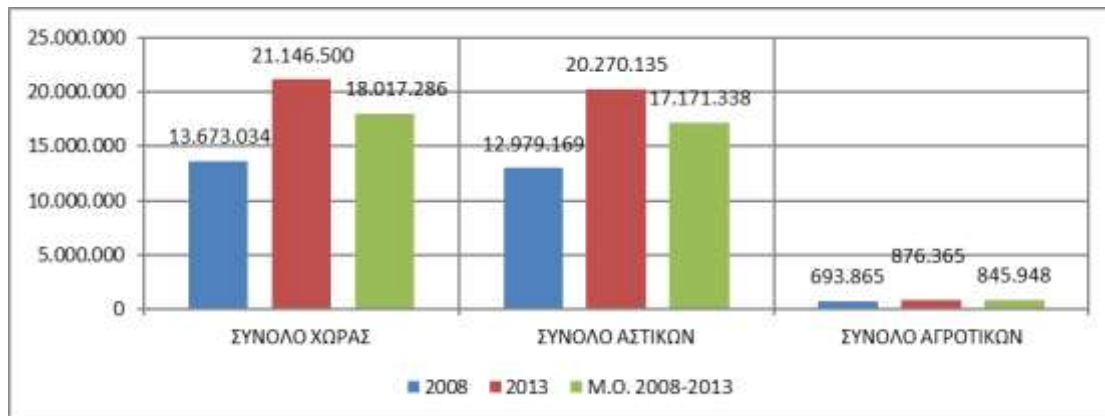
³⁷ Πίνακας 1, Παράρτημα Β.

³⁸ Πίνακας 2 & 3, παράρτημα Β.

³⁹ Λόγω έλλειψης στατιστικών δεδομένων για τους Αγροτικούς Σταθμούς Επεξεργασίας γίνεται η θεώρηση πως ετησίως επεξεργάζονται λύματα στην πλήρη τους δυναμικότητα.

Ενδιάμεση Έκθεση Αρ.1 με τίτλο «Έλεγχος / Συμπλήρωση κενών των δεδομένων του άρθρου 5 της ΟΠΥ» - Οικονομική ανάλυση των χρήσεων ύδατος

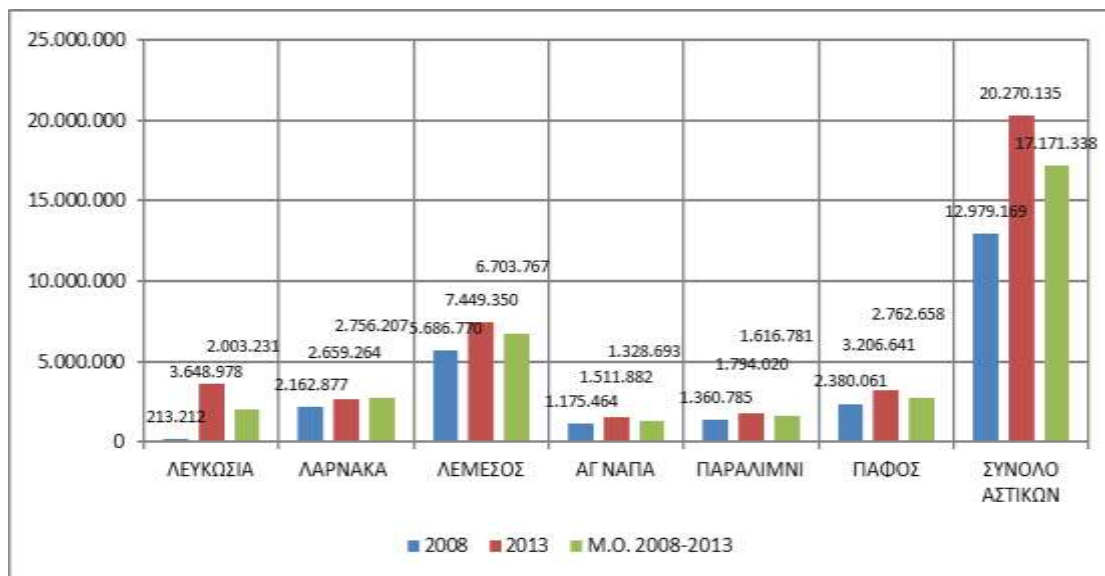
Διάγραμμα 8-4 Όγκος Λυμάτων Δευτεροβάθμιας Επεξεργασίας Συνόλου Χώρας 2008-2013, (m³)

Από την ανάλυση προκύπτει πως στο σύνολο της χώρας για το 2013 ο όγκος των επεξεργασμένων λυμάτων ανέρχεται στο 42% της μέγιστης δυναμικότητας των σταθμών επεξεργασίας.

Η ετήσια επεξεργασία λυμάτων των Αστικών Συμβουλιών αποχέτευσης εμφανίζεται στο Διάγραμμα 8.3.

Διάγραμμα 8-5 Όγκος Επεξεργασμένων Λυμάτων Αστικών ΣΑ 2008-2013, (m³)

Η σχέση επεξεργασμένων λυμάτων και της μέγιστης ετήσιας δυναμικότητας των Αστικών ΣΑ για το έτος 2013 παρουσιάζεται στον πίνακα που ακολουθεί,

Πίνακας 8-14

ΟΓΚΟΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΜΕΝΩΝ ΛΥΜΑΤΩΝ ΕΤΟΥΣ 2013 ΑΣΤΙΚΩΝ ΣΑ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΜΕΓΙΣΤΗ ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥΣ							
ΕΤΟΣ	ΛΕΥΚΩΣΙΑ	ΛΑΡΝΑΚΑ	ΛΕΜΕΣΟΣ	ΑΓ ΝΑΠΑ	ΠΑΡΑΛΙΜΝΙ	ΠΑΦΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΑΣΤΙΚΩΝ
2013	3.648.978	2.659.264	7.449.350	1.511.882	1.794.020	3.206.641	20.270.135
Μεγ.	12.775.000	6.570.000	14.600.000	7.665.000	7.117.500	48.727.500	

ΟΓΚΟΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΜΕΝΩΝ ΛΥΜΑΤΩΝ ΕΤΟΥΣ 2013 ΑΣΤΙΚΩΝ ΣΑ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΜΕΓΙΣΤΗ ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥΣ							
ΕΤΟΣ	ΛΕΥΚΩΣΙΑ	ΛΑΡΝΑΚΑ	ΛΕΜΕΣΟΣ	ΑΓ ΝΑΠΑ	ΠΑΡΑΛΙΜΝΙ	ΠΑΦΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΑΣΤΙΚΩΝ
Δυναμικότητα							
% Επεξ/νων Λυμάτων	28,6%	40,5%	51,0%	43,1%		45,1%	41,6%

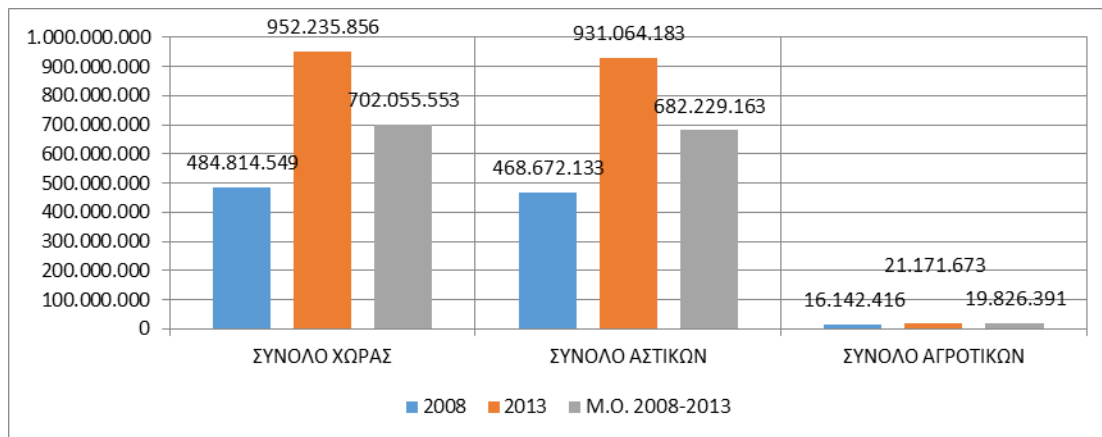
8.6.2 Συνολικές Επενδύσεις – Σχηματισμός Πάγιου Κεφαλαίου Υπηρεσιών Αποχέτευσης & Ανακυκλωμένου Νερού

Το σχηματισθέν πάγιο κεφάλαιο⁴⁰ για το σύνολο των υπηρεσιών Αποχέτευσης και Ανακυκλωμένου νερού στη χώρα ανέρχεται για το 2013 σε 952,2 εκ € έναντι 484,8 εκ € του 2008, σημαντική μεταβολή της τάξεως του 96,4%. Ο μέσος όρος της αξίας του πάγιου ενεργητικού της εξαετίας 2008-2013 ανέρχεται σε 702 εκ €, πίνακες 4 & 5, παράρτημα Β. Στο πάγιο κεφάλαιο συμπεριλαμβάνονται όλα τα είδη παγίου, σύστημα αποχετεύσεων (Αγωγοί, αντλιοστάσια, εγκαταστάσεις δευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας επεξεργασίας), κτίρια και υπόλοιπος εξοπλισμός αναγκαίος για την λειτουργία των υπηρεσιών. Αποτελούν τα **πάγια που βρίσκονται σε χρήση** κατ' έτος και δεν συμπεριλαμβάνονται οι ετήσιες εγγραφές έργων υπό εκτέλεση.

⁴⁰ Τα στοιχεία προκύπτουν από δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις των ΣΑ της Κύπρου για την περίοδο 2008-2013 και από δεδομένα που παραχωρήθηκαν από Τ.Α.Υ. βάση πρωτοκόλλου.

Ενδιάμεση Έκθεση Αρ.1 με τίτλο «Έλεγχος / Συμπλήρωση κενών των δεδομένων του άρθρου 5 της ΟΠΥ» - Οικονομική ανάλυση των χρήσεων ύδατος

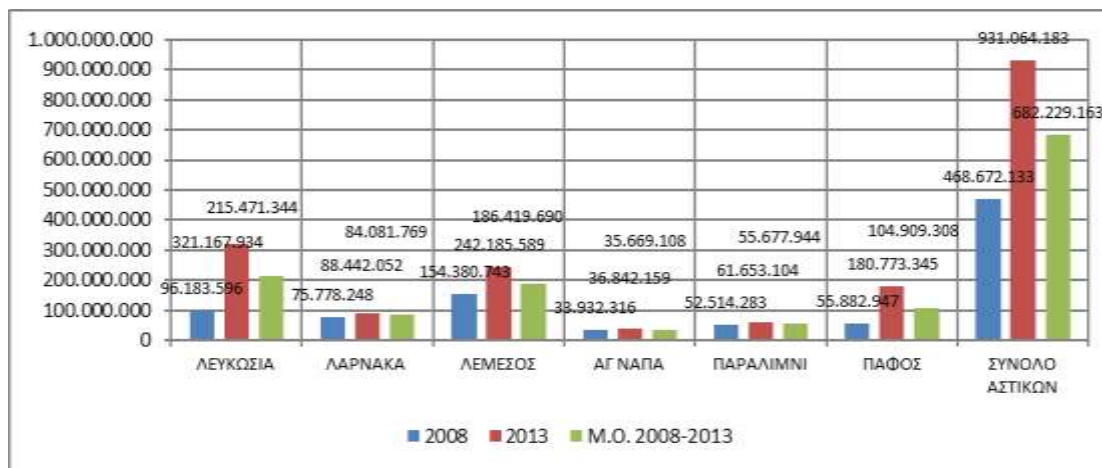
Διάγραμμα 8-6 Αξία Παγίου Κεφαλαίου Σταθμών Επεξεργασίας Λυμάτων συνόλου Χώρας 2008-2013 (€)

Το μεγαλύτερο μέρος του σχηματισθέντος παγίου κεφαλαίου προέρχεται από τα Α στικά ΣΑ σε ποσοστό 98% περίπου και το υπόλοιπο αφορά τους Αγροτικούς σταθμούς επεξεργασίας.

Για τα **Αστικά Συμβούλια Αποχετεύσεων** η αξία του παγίου κεφάλαιο παρουσιάζεται στο διάγραμμα που ακολουθεί,

Διάγραμμα 8-7 Αξία Παγίου Κεφαλαίου 2008-2013 Αστικών ΣΑ (€)

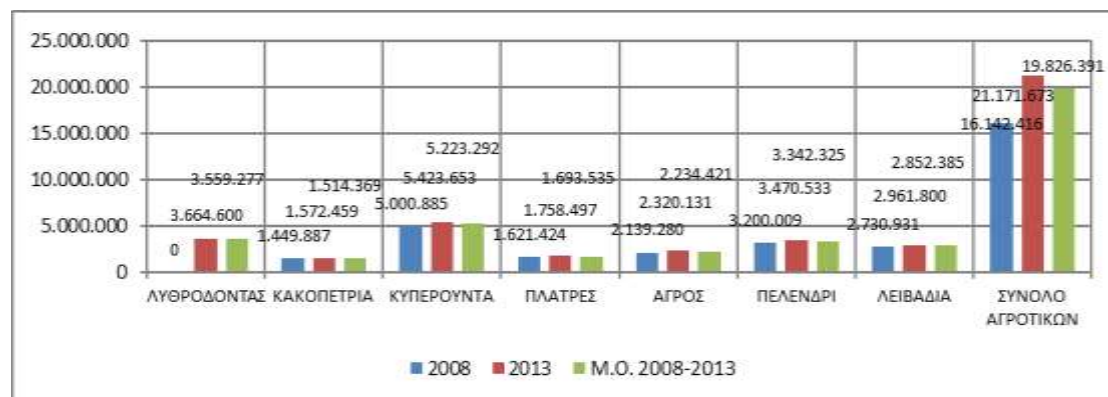

Την μεγαλύτερη μεταβολή στην αξία των παγίων κεφαλαίων παρουσίασε το ΣΑ Λευκωσίας με ποσοστό 234% περίπου ακολουθούμενη από το ΣΑ Πάφου με ποσοστό 224%.

Το πάγιο κεφάλαιο για τους **Αγροτικούς σταθμούς επεξεργασίας**⁴¹ εμφανίζεται στο διάγραμμα που ακολουθεί.

⁴¹ Το κόστος κατασκευής των αγροτικών σταθμών δόθηκε σε τιμές έτους 2014. Η διαχρονική αξία των παγίων για την περίοδο 2008-2013 προέκυψε βάση των δεικτών πληθωρισμού για την ίδια περίοδο.

Διάγραμμα 8-8 Αξία Παγίου Κεφαλαίου 2008-2013 Αγροτικών Σταθμών Επεξεργασίας (€)

Ο σταθμός επεξεργασίας του Λυθροδόντα λειτουργεί από το 2009.

8.6.2.1 Επιμερισμός Αξίας Παγίων ανά υπηρεσία

Ο **επιμερισμός** του κόστους των επενδύσεων, βάση των οποίων θα γίνει η εκτίμηση της ανάκτησης κόστους, στις δύο υπηρεσίες ύδατος, Υπηρεσία Ανακυκλωμένου νερού και Υπηρεσία Αποχέτευσης μέχρι και την Δευτεροβάθμια Επεξεργασία, εξειδικεύεται ως ακολούθως:

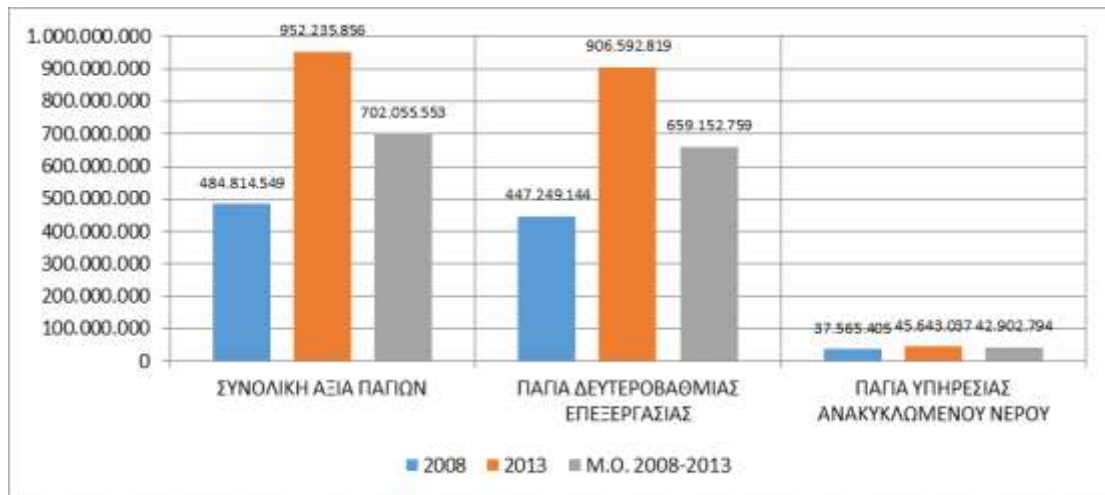
- Στην Υπηρεσία Ανακυκλωμένου νερού περιλαμβάνεται 42 η αξία των παγίων που περιγράφεται στις οικονομικές καταστάσεις ως εγκαταστάσεις Τριτοβάθμιας επεξεργασίας και στις οποίες συμπεριλαμβάνονται συστήματα άρδευσης και δεξαμενές αποθήκευσης.
- Στην υπηρεσία Αποχέτευσης μέχρι και την Δευτεροβάθμια όλη η υπόλοιπη αξία των παγίων των Αστικών ΣΑ (Εγκαταστάσεις Δευτεροβάθμιας, Αγωγοί, Κτίρια, Λοιπός εξοπλισμός)
- Ειδικότερα για τους Αγροτικούς Σταθμούς Επεξεργασίας λόγω ελλείψεων στοιχείων ο επιμερισμός γίνεται με την αναλογία, 90% του κόστους κατασκευής αφορά την Δευτεροβάθμια επεξεργασία και 10% την υπηρεσία Ανακυκλωμένου νερού. Αναλογία που προσιδιάζει με τον μέσο όρο της Χώρας με βάση τον επιμερισμό των παγίων που προαναφέρθηκε.

Με βάση τα παραπάνω προκύπτουν τα κόστη επένδυσης ανά υπηρεσία ύδατος⁴³ στο σύνολο της χώρας

⁴² Ειδικότερα για το ΣΑ Λευκωσίας το κόστος των Σταθμών επεξεργασίας Λυμάτων της Ανθούπολης και της Β. Γωνιάς επιμερίστηκε σε ποσοστό 75% υπηρεσία Δευτεροβάθμιας Επεξεργασίας και 25% υπηρεσία Ανακυκλωμένου νερού και συμπεριελήφθησαν στα λοιπά πάγια των υπηρεσιών.

⁴³ Πίνακας 6, Παράρτημα Β

Διάγραμμα 8-9 Αξία Παγίων ανά υπηρεσία 2008-2013 (€)

Με βάση την παραπάνω προσέγγιση και επιμερισμό των παγίων η αξία των επενδύσεων της υπηρεσίας Ανακυκλωμένου νερού στο σύνολο της χώρας, κυμαίνεται από 5%-8% για την περίοδο 2008-2013 επί του συνόλου των παγίων των Συμβουλίων Αποχέτευσης, ο δε μέσος όρος της περιόδου είναι της τάξεως του 6%. Το υπόλοιπο 94% περίπου αποτελεί αξία των επενδύσεων της υπηρεσίας Αποχέτευσης μέχρι και την Δευτεροβάθμια επεξεργασία.

Ανά **Αστικό ΣΑ** ο επιμερισμός του κόστους των παγίων ανά υπηρεσία εμφανίζεται στον πίνακα που ακολουθεί,

Πίνακας 8-15 Επιμερισμός Κόστους ανα Υπηρεσία Ύδατος για τα Αστικά ΣΑ 2008 2013 (€)

Έτος	ΛΕΥΚΩΣΙΑ			ΛΑΡΝΑΚΑ			ΛΕΜΕΣΟΣ			ΑΓ ΝΑΠΑ			ΠΑΡΑΛΙΜΝΙ			ΠΑΦΟΣ			ΣΥΝΟΛΟ ΑΣΤΙΚΩΝ		
	Σύνολο Παγίων	Πάγια Δευτεροβάθμιας	Πάγια Ανακυκλωμένου Νερού	Σύνολο Παγίων	Πάγια Δευτεροβάθμιας	Πάγια Ανακυκλωμένου Νερού	Σύνολο Παγίων	Πάγια Δευτεροβάθμιας	Πάγια Ανακυκλωμένου Νερού	Σύνολο Παγίων	Πάγια Δευτεροβάθμιας	Πάγια Ανακυκλωμένου Νερού	Σύνολο Παγίων	Πάγια Δευτεροβάθμιας	Πάγια Ανακυκλωμένου Νερού	Σύνολο Παγίων	Πάγια Δευτεροβάθμιας	Πάγια Ανακυκλωμένου Νερού	Σύνολο Παγίων	Πάγια Δευτεροβάθμιας	Πάγια Ανακυκλωμένου Νερού
2008	96.183.596	90.508.213	5.675.383	75.778.248	61.678.248	14.100.000	154.380.743	148.700.397	5.680.346	33.932.316	30.723.829	3.208.487	52.514.283	48.082.060	4.432.223	55.882.947	52.883.234	2.999.713	468.672.133	432.575.981	36.096.152
2009	96.704.032	91.028.649	5.675.383	79.613.693	65.413.693	14.200.000	156.820.341	151.141.174	5.679.167	33.708.576	30.500.089	3.208.487	53.803.468	49.371.245	4.432.223	56.316.963	53.317.250	2.999.713	476.967.073	440.772.100	36.194.973
2010	197.077.035	184.311.362	12.765.673	84.943.494	70.643.494	14.300.000	160.041.061	154.361.894	5.679.167	36.393.573	33.185.086	3.208.487	53.775.424	49.343.201	4.432.223	56.336.271	53.336.558	2.999.713	588.566.858	545.181.595	43.385.263
2011	288.797.414	276.031.741	12.765.673	92.659.798	78.259.798	14.400.000	185.066.519	179.385.685	5.680.834	36.443.528	33.235.041	3.208.487	54.398.964	49.966.741	4.432.223	99.372.976	96.373.263	2.999.713	756.739.199	713.252.269	43.486.930
2012	292.898.055	280.132.382	12.765.673	83.053.331	68.553.331	14.500.000	220.023.885	214.346.865	5.677.020	36.694.494	33.486.007	3.208.487	57.922.419	53.490.196	4.432.223	180.773.345	177.773.632	2.999.713	871.365.529	827.782.413	43.583.116

Ενδιάμεση Έκθεση Αρ.1 με τίτλο «Έλεγχος / Συμπλήρωση κενών των δεδομένων του άρθρου 5 της ΟΠΥ» - Οικονομική ανάλυση των χρήσεων ύδατος

Έτος	ΛΕΥΚΩΣΙΑ			ΛΑΡΝΑΚΑ			ΛΕΜΕΣΟΣ			ΑΓ ΝΑΠΑ			ΠΑΡΑΛΙΜΝΙ			ΠΑΦΟΣ			ΣΥΝΟΛΟ ΑΣΤΙΚΩΝ		
	Σύνολο Παγίων	Πάγια Δευτεροβάθμιας	Πάγια Ανακυκλωμένου Νερού	Σύνολο Παγίων	Πάγια Δευτεροβάθμιας	Πάγια Ανακυκλωμένου Νερού	Σύνολο Παγίων	Πάγια Δευτεροβάθμιας	Πάγια Ανακυκλωμένου Νερού	Σύνολο Παγίων	Πάγια Δευτεροβάθμιας	Πάγια Ανακυκλωμένου Νερού	Σύνολο Παγίων	Πάγια Δευτεροβάθμιας	Πάγια Ανακυκλωμένου Νερού	Σύνολο Παγίων	Πάγια Δευτεροβάθμιας	Πάγια Ανακυκλωμένου Νερού	Σύνολο Παγίων	Πάγια Δευτεροβάθμιας	Πάγια Ανακυκλωμένου Νερού
2013	321.167.934	308.402.261	12.765.673	88.442.052	73.842.052	14.600.000	242.185.589	236.508.569	5.677.020	36.842.159	33.633.672	3.208.487	61.653.104	57.220.881	4.432.223	180.773.345	177.773.632	2.999.713	931.064.183	887.381.067	43.683.116
Μ.Ο. 2008-2013	215.471.344	205.069.101	10.402.243	84.081.769	69.731.769	14.350.000	186.419.690	180.740.764	5.678.926	35.669.108	32.460.621	3.208.487	55.677.944	51.245.721	4.432.223	104.909.308	101.909.595	2.999.713	682.229.163	641.157.571	41.071.592

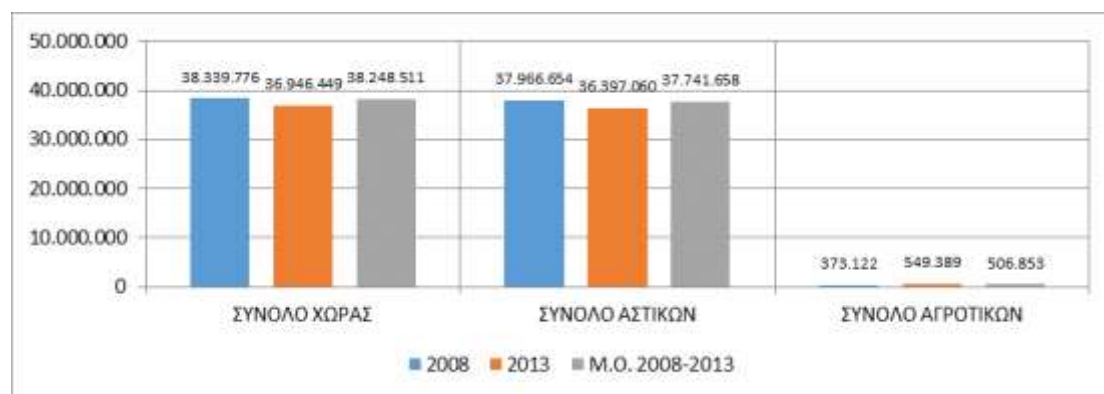
Τα κόστη των επενδύσεων όπως αυτά προσδιορίστηκαν παραπάνω χρησιμοποιούνται για την εκτίμηση του ετήσιου κόστους κεφαλαίου και τον προσδιορισμό της ανάκτησης κόστους ανά υπηρεσία.

8.6.3 Κόστος λειτουργίας και Συντήρησης Υπηρεσιών Αποχέτευσης και Ανακυκλωμένου Νερού

Λαμβάνονται υπόψη όλες οι κατηγορίες λειτουργικού κόστους όπως αυτές περιγράφονται στις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις⁴⁴ των Συμβουλίων Αποχέτευσης, (κόστη λειτουργίας και συντήρησης, Διοικητικά έξοδα, Τόκοι πληρωτέοι, ζημίες από πώληση στοιχείων ενεργητικού κλπ). Δεν λαμβάνονται υπόψη οι ετήσιες λογιστικές αποσβέσεις καθόσον στην ανάκτηση κόστους λαμβάνεται υπόψη η οικονομική απαξίωση του κεφαλαίου (κόστος κεφαλαίου) που εξετάζεται ξεχωριστά για κάθε υπηρεσία.

Το συνολικό λειτουργικό κόστος⁴⁵ των υπηρεσιών Επεξεργασίας λυμάτων στη χώρα για την περίοδο 2008-2013 παρουσιάζει αυξομειώσεις, κυμάνθηκε από 33,9 εκ € το 2009 έως και 44,4 εκ € το 2012. Ο μέσος όρος των λειτουργικών δαπανών της εξαετίας 2008-2013 ανέρχεται σε 38,25 εκ.

Διάγραμμα 8-10 Συνολικό Ετήσιο Λειτουργικό Κόστος Επεξεργασίας Λυμάτων Συνόλου Χώρας 2008-2013 (€)

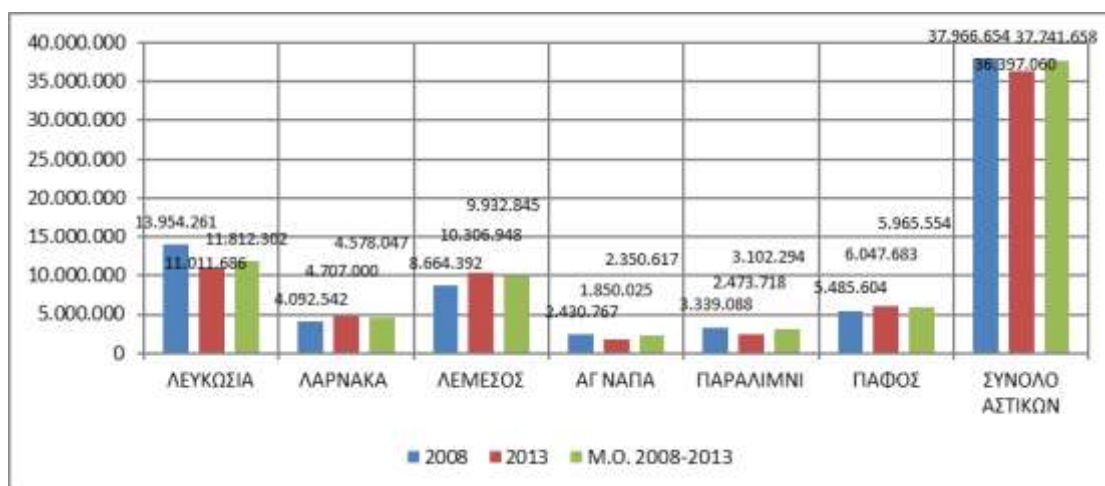
Το 98,5% περίπου αποτελεί λειτουργικό κόστος των Αστικών ΣΑ. Για τα **Αστικά Συμβούλια Αποχέτευσεων** ειδικότερα το συνολικό ετήσιο λειτουργικό κόστος⁴⁶ των υπηρεσιών επεξεργασίας λυμάτων παρουσιάζεται στο διάγραμμα που ακολουθεί.

⁴⁴ Τα στοιχεία προκύπτουν από δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις των ΣΑ της Κύπρου για την περίοδο 2008-2013 και από δεδομένα που παραχωρήθηκαν από Τ.Α.Υ. βάση πρωτοκόλλου.

⁴⁵ Πίνακας 7, παράρτημα Β.

⁴⁶ Πίνακας 8 & 9, παράρτημα Β.

Διάγραμμα 8-11 Λειτουργικό Κόστος Υπηρεσιών Επεξεργασίας Λυμάτων Αστικών ΣΑ 2008-2013 (€)

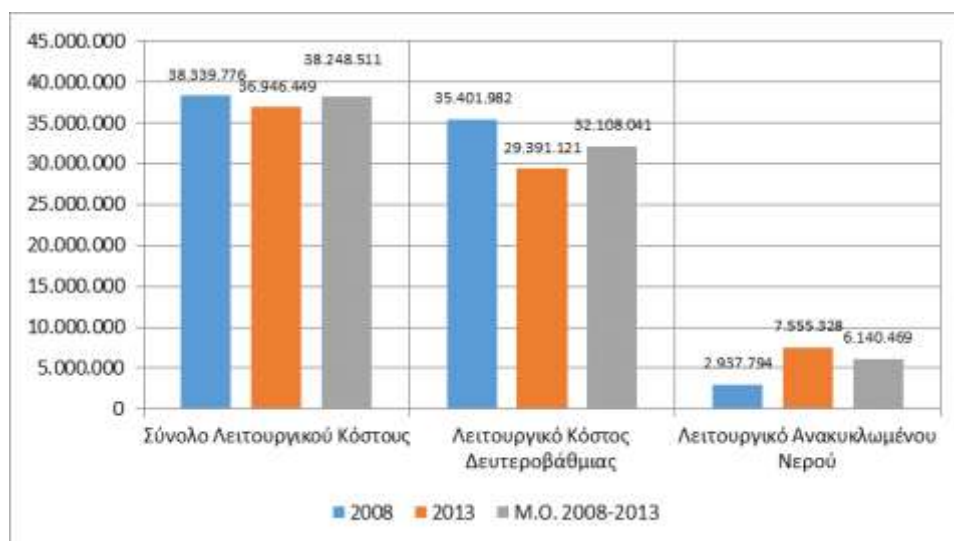

8.6.3.1 Επιμερισμός συνολικού λειτουργικού κόστους ανά υπηρεσία

Ο **επιμερισμός** του συνολικού ετήσιου λειτουργικού κόστους ανά υπηρεσία (Αποχέτευση – Ανακυκλωμένο νερό) προκύπτει από τα αναλυτικά ετήσια στοιχεία των επιμέρους Συμβολίων αποχέτευσης (ΣΑ), αφού αφαιρεθούν τα στοιχεία κόστους για την τριτοβάθμια επεξεργασία όπως αυτά παρέχονται από το ΤΑΥ

Το 80% περίπου από το συνολικό λειτουργικό κόστος σε επίπεδο χώρας αποτελούν δαπάνες μέχρι και την Δευτεροβάθμια επεξεργασία και το υπόλοιπο 20% αποτελούν δαπάνες λειτουργίας της υπηρεσίας Ανακυκλωμένου νερού⁴⁷. Οι λειτουργικές αυτές δαπάνες λαμβάνονται υπόψη για την εκτίμηση του βαθμού ανάκτησης κόστους ανά υπηρεσία.

Διάγραμμα 8-12 Επιμερισμός Συνολικού Λειτουργικού Κόστους Χώρας ανά υπηρεσία (€)

⁴⁷ Πίνακας 10, παράρτημα Β.

8.6.4 Ανάκτηση Κόστους Υπηρεσίας Αποχέτευσης (Μέχρι δευτεροβάθμια επεξεργασία)

8.6.4.1 Χρηματοοικονομικό Κόστος

Στις παραγράφους που ακολουθούν εκτιμούνται οι δύο συνιστώσες του χρηματοοικονομικού κόστους, το ετήσιο κόστος κεφαλαίου και τα κόστη λειτουργίας και συντήρησης.

8.6.4.1.1 Ετήσιο Κόστος Κεφαλαίου – Μοναδιαίο Κόστος Κεφαλαίου

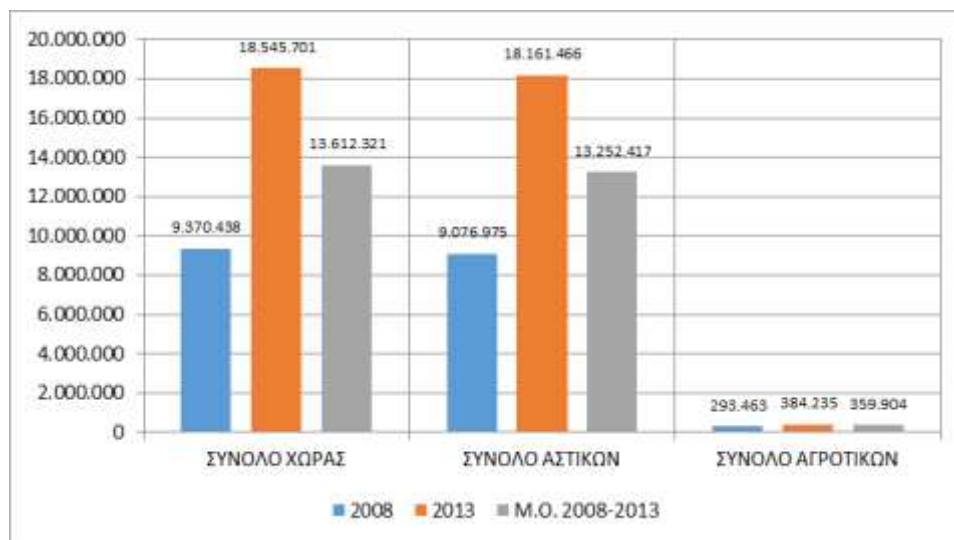
Η Εκτίμηση του ετήσιου κόστους κεφαλαίου προκύπτει,

- Από το συνολικό κόστος επένδυσης (πάγιο κεφάλαιο σε χρήση) όπως προσδιορίστηκε στην παράγραφο 8.6.2.
- Τον επιμερισμό του συνολικού κόστους στα βασικά έργα υποδομών (αγωγοί, αντλιοστάσια, εγκαταστάσεις δευτεροβάθμιας, κτίρια) και σε λοιπά πάγια (Εργαλεία, εξοπλισμός, όργανα κλπ)
- Τους ετήσιους συντελεστές οικονομικής απαξίωσης των επενδύσεων. Για τα βασικά έργα υποδομών λαμβάνεται ως ετήσιος συντελεστής απαξίωσης των επενδύσεων 2%, ως σταθμικός μέσος όρος έργων πολιτικού μηχανικού και ηλεκτρομηχανολογικών έργων. Για μηχανήματα ετήσιος συντελεστής 5% και για τα λοιπά πάγια διατηρούνται οι λογιστικοί συντελεστές όπως αυτοί εφαρμόζονται από τα Συμβούλια Αποχέτευσης, που προσδιορίζεται μεσοσταθμικά είναι της τάξεως 7,67% ετησίως.

Με βάση τα παραπάνω το ετήσιο κόστος κεφαλαίου Δευτεροβάθμιας επεξεργασίας⁴⁸ για το 2013 στο σύνολο της χώρας ανέρχεται σε 18,54 m€ έναντι 9,37 m€ του 2008, σημαντική μεταβολή 97,9%, διάγραμμα 8.11. Το 97% του συνολικού ετήσιου κόστους κεφαλαίου προέρχεται από τα Αστικά ΣΑ.

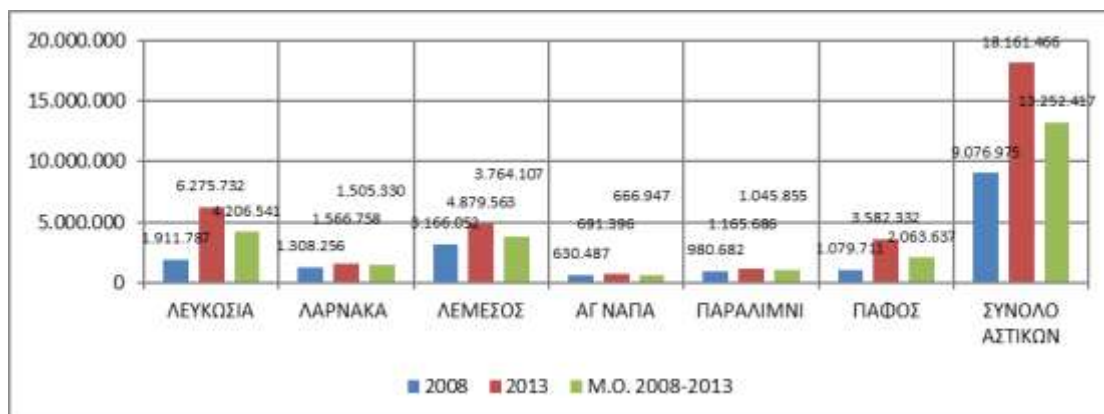
⁴⁸ Πίνακας 11, Παράρτημα Β.

Διάγραμμα 8-13. Ετήσιο Κόστος κεφαλαίου Δευτεροβάθμιας επεξεργασίας συνόλου Χώρας 2008-2013 (€)

Ειδικότερα για τα **Αστικά ΣΑ** το ετήσιο κόστος κεφαλαίου παρουσιάζεται στο διάγραμμα που ακολουθεί

Διάγραμμα 8-14 Ετήσιο Κόστος Κεφαλαίου Δευτεροβάθμιας επεξεργασίας Αστικών ΣΑ (€)

Σημαντική μεταβολή για την περίοδο 2008-2013 παρουσιάζει το ΣΑ Λευκωσίας⁴⁹ με αύξηση κατά 228% και την μικρότερη μεταβολή η Αγία Νάπα με 9,7%.

Το ετήσιο κόστος κεφαλαίου για τους **Αγροτικούς σταθμούς** κυμαίνεται από 28 χιλ € έως 108 χιλ €, πίνακας 13, παράρτημα Β.

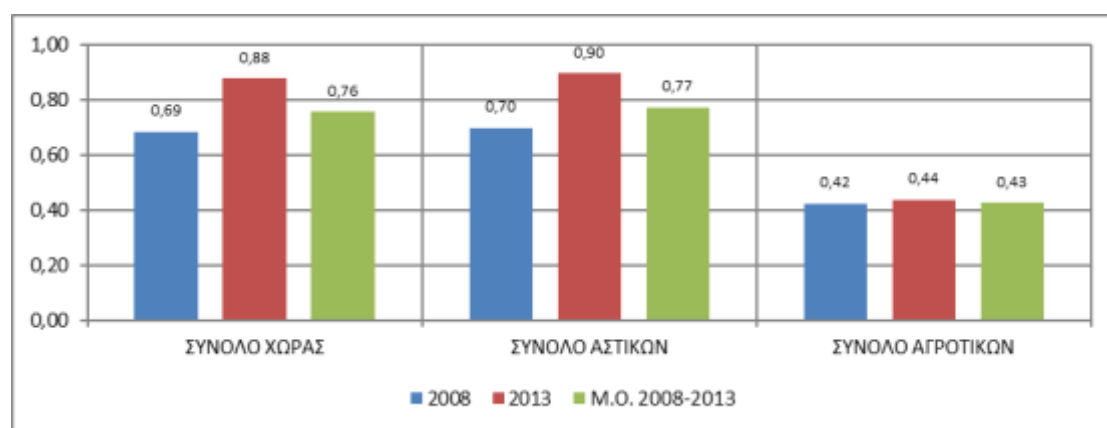
Το **Μοναδιαίο Κόστος Κεφαλαίου** προκύπτει από το ετήσιο Κόστος Κεφαλαίου και του όγκου των ετήσιων επεξεργασμένων λυμάτων όπως αυτά προσδιορίστηκαν στην παράγραφο 8.6.1.

⁴⁹ Πίνακας 12 & 13, παράρτημα Β.

Για την περίοδο 2008-2013 το μοναδιαίο κόστος κεφαλαίου Δευτεροβάθμιας επεξεργασίας για το σύνολο της χώρας αυξήθηκε από 0,69 το 2008 σε 0,88 €/m³ το 2013, ο μέσος όρος της εξαετίας εκτιμήθηκε σε 0,76 €/m³, πίνακας και διάγραμμα που ακολουθεί.

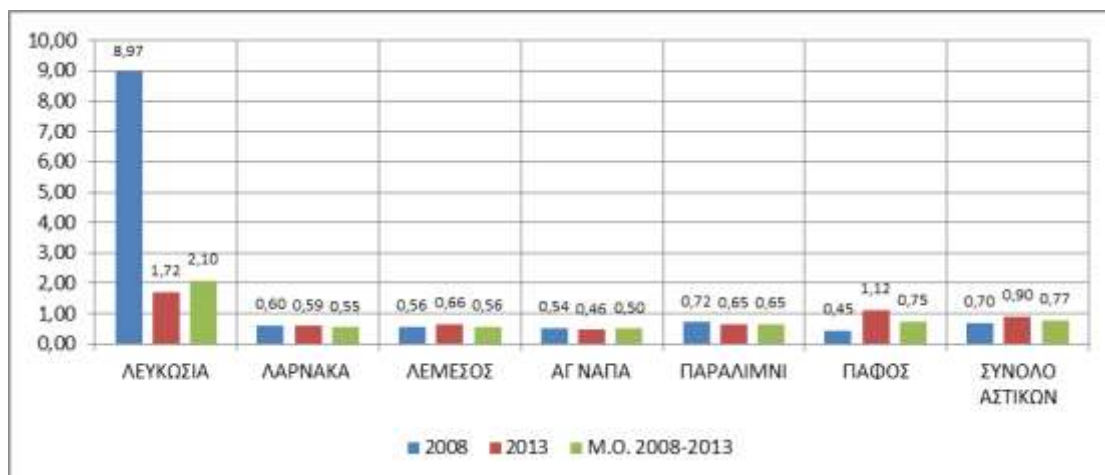
Πίνακας 8-16 Μοναδιαίο Κόστος Κεφαλαίου Δευτεροβάθμιας Επεξεργασίας σε Επίπεδο Χώρας

Ετος	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ			ΣΥΝΟΛΟ ΑΣΤΙΚΩΝ			ΣΥΝΟΛΟ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ		
	Ετήσιο Κόστος Κεφαλαίου	Όγκος Λυμάτων	Μοναδιαίο Κεφαλαίο	Ετήσιο Κόστος Κεφαλαίου	Όγκος Λυμάτων	Μοναδιαίο Κεφαλαίο	Ετήσιο Κόστος Κεφαλαίου	Όγκος Λυμάτων	Μοναδιαίο Κεφαλαίο
2008	9.370.438	13.673.034	0,69	9.076.975	12.979.169	0,70	293.463	693.865	0,42
2009	9.567.548	14.936.765	0,64	9.212.197	14.060.400	0,66	355.350	876.365	0,41
2010	11.810.659	17.484.853	0,68	11.446.571	16.608.488	0,69	364.089	876.365	0,42
2011	15.047.200	18.639.690	0,81	14.670.687	17.763.325	0,83	376.513	876.365	0,43
2012	17.332.378	22.222.876	0,78	16.946.606	21.346.511	0,79	385.772	876.365	0,44
2013	18.545.701	21.146.500	0,88	18.161.466	20.270.135	0,90	384.235	876.365	0,44
Μ.Ο. 2008-2013	13.612.321	18.017.286	0,76	13.252.417	17.171.338	0,77	359.904	845.948	0,43

Διάγραμμα 8-15 Μοναδιαίο Κόστος Κεφαλαίου Δευτεροβάθμιας Επεξεργασίας Χώρας 2008-2013 (€/m³)

Το μοναδιαίο Κόστος κεφαλαίου Δευτεροβάθμιας επεξεργασίας⁵⁰ για τα **Αστικά ΣΑ** παρουσιάζεται στο διάγραμμα που ακολουθεί.

⁵⁰ Πίνακας 14, παράρτημα Β.

Διάγραμμα 8-16 Μοναδιαίο Κόστος Κεφαλαίου Δευτεροβάθμιας Επεξεργασίας Αστικών Συμβουλιών Αποχέτευσης 2008-2013 (€/m³)

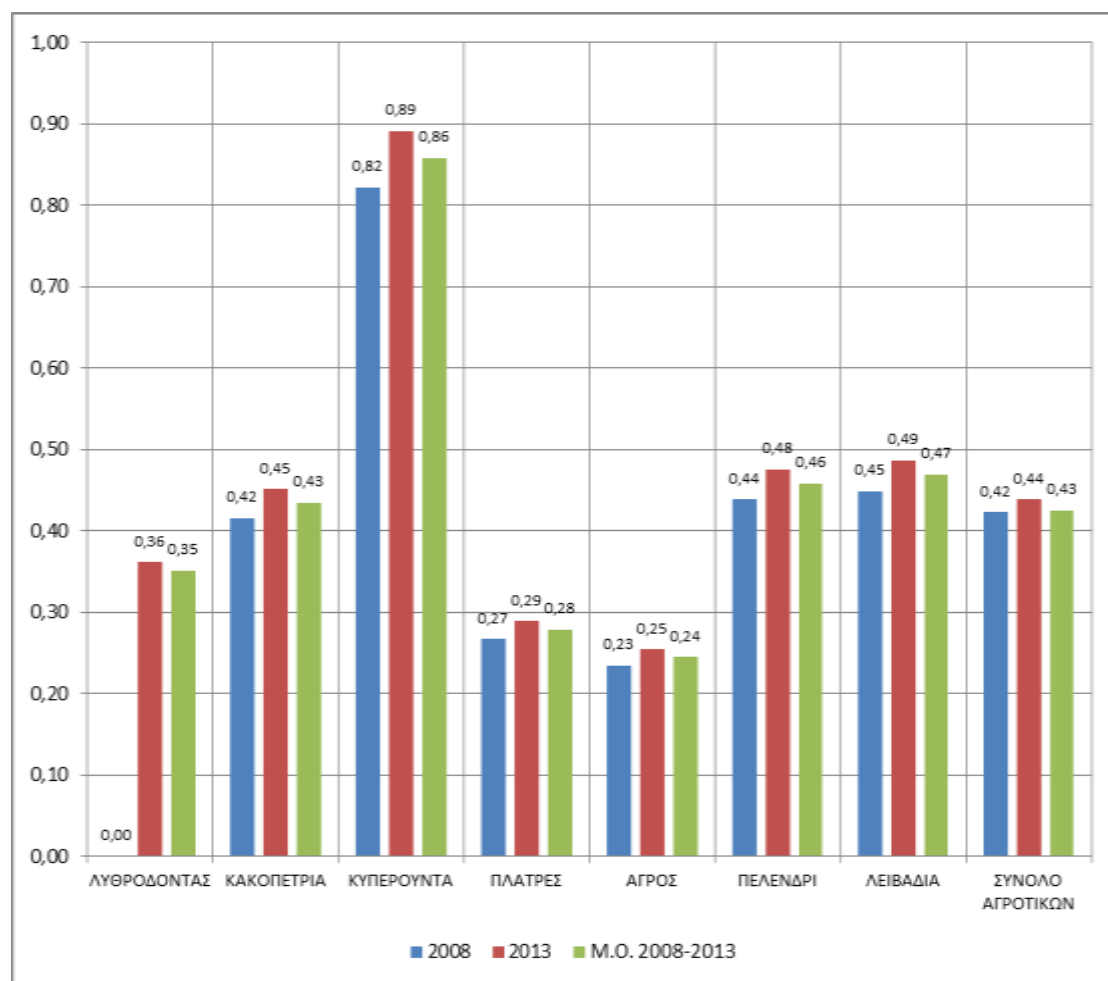
Στο σύνολο των Αστικών ΣΑ το μέσο μοναδιαίο κόστος κεφαλαίου της εξαετίας 2008-2013 είναι 0,77 €/m³. Η Λευκωσία παρουσιάζει γενικά υψηλά μοναδιαία κόστη κεφαλαίου, κυρίως λόγω του υψηλού κόστους των απαραίτητων επενδύσεων⁵¹ και της σταδιακής ένταξης των χρηστών στο δίκτυο. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα για την περίοδο ανάλυσης το ετήσιο κόστος κεφαλαίου να επιμερίζεται σε μικρότερο όγκο επεξεργασμένων λυμάτων σε σχέση με την μέγιστη δυναμικότητα των σταθμών όπως αυτή έχει προβλεφθεί με την ένταξη όλων των περιοχών στο σύστημα.

Το μοναδιαίο Κόστος κεφαλαίου για τους **Αγροτικούς Σταθμούς**⁵² παρουσιάζεται στο διάγραμμα που ακολουθεί. Το μέσο μοναδιαίο κόστος κεφαλαίου για την εξαετία 2008-2013 είναι 0,43 €/m³.

⁵¹ Το εργοστάσιο επεξεργασίας Λυμάτων Ανθούπολης λειτούργησε στις αρχές του 2008 και το αντίστοιχο της Βαθείας Γωνιάς στις αρχές του 2010. Γενικότερα η κατασκευή του Αποχετευτικού έργου Μείζωνος Λευκωσίας ξεκίνησε το 2003 και είχε προγραμματιστεί να ολοκληρωθεί το 2013.

⁵² Πίνακας 15, παράρτημα Β.

Διάγραμμα 8-17 Μοναδιαίο Κόστος κεφαλαίου Δευτεροβάθμιας Αγροτικών Σταθμών 2008-2013 (€/m³)

8.6.4.1.2 Κόστος Λειτουργίας και Συντήρησης – Μοναδιαίο Κόστος

Από την ανάλυση της παραγράφου 8.6.3.1. το λειτουργικό κόστος της υπηρεσίας αποχέτευσης μέχρι την δευτεροβάθμια επεξεργασία κυμαίνεται για την περίοδο 2008-2013 από 29,3 εκ € έως και 35,8 εκ €, με μέσο όρο για την εξαετία 32,1 εκ €. Το 98,6% του συνολικού λειτουργικού κόστους προέρχεται από την λειτουργία των Αστικών ΣΑ και το υπόλοιπο από τους Αγροτικούς Σταθμούς Επεξεργασίας.

Πίνακας 8-17

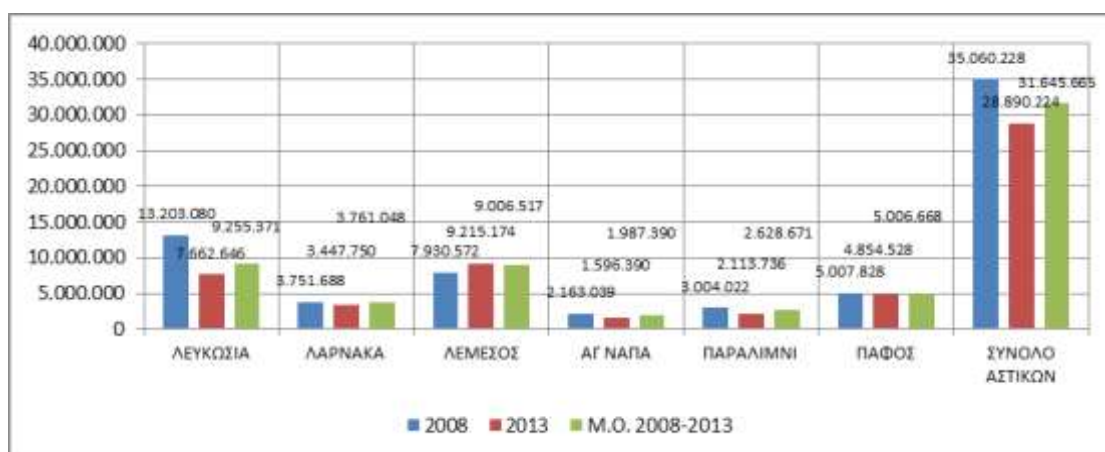
ΕΤΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΑΣΤΙΚΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ
2008	35.401.982	35.060.228	341.754
2009	29.584.561	29.121.319	463.242
2010	29.373.301	28.898.668	474.633
2011	33.034.131	32.543.300	490.831

Ενδιάμεση Έκθεση Αρ.1 με τίτλο «Έλεγχος / Συμπλήρωση κενών των δεδομένων του άρθρου 5 της ΟΠΥ» - Οικονομική ανάλυση των χρήσεων ύδατος

ΕΤΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΑΣΤΙΚΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ
2012	35.863.152	35.360.251	502.900
2013	29.391.121	28.890.224	500.897
M.O. 2008-2013	32.108.041	31.645.665	462.376

Για τα **Αστικά ΣΑ**⁵³ το λειτουργικό κόστος παρουσιάζεται στο διάγραμμα που ακολουθεί. Την μεγαλύτερη μείωση κόστους παρουσιάζει το ΣΑ Λευκωσίας 42% και την μεγαλύτερη αύξηση η Λεμεσός 16,2%. Για την εξαετία 2008-2013 το μεγαλύτερο ετήσιο λειτουργικό κόστος παρουσιάζει η Λευκωσία κατά μέσο όρο 9,2 εκ €.

Διάγραμμα 8-18 Λειτουργικό κόστος Δευτεροβάθμιας επεξεργασίας Αστικών Συμβουλιών 2008-2013 (€)

Το συνολικό ετήσιο λειτουργικό κόστος Δευτεροβάθμιας επεξεργασίας για τους **Αγροτικούς Σταθμούς**⁵⁴ κυμαίνεται 341 χιλ € έως και 502,9 χιλ € για την εξαετία 2008-2013. Ο μέσος όρος της εξαετίας είναι 462,3 χιλ €.

Το **Μοναδιαίο Κόστος Λειτουργίας** προκύπτει από τις ετήσιες λειτουργικές δαπάνες και του όγκου των ετήσιων επεξεργασμένων λυμάτων όπως αυτά προσδιορίστηκαν ανωτέρω.

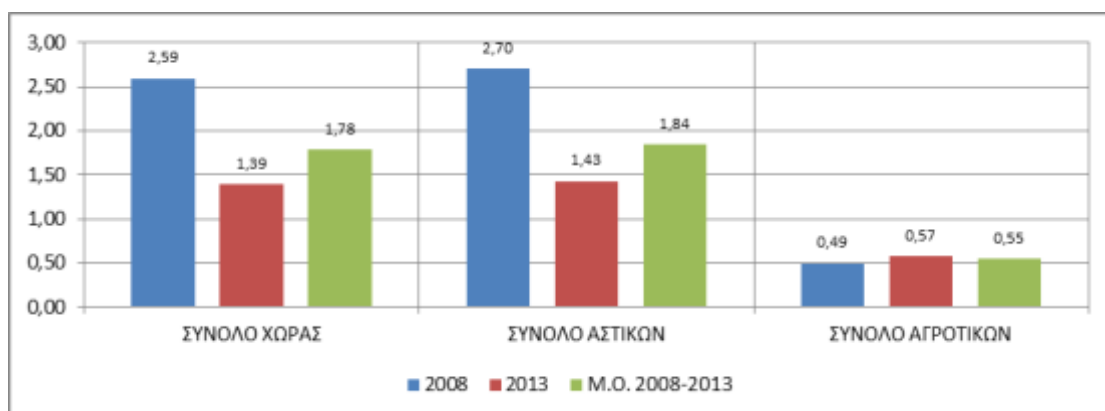
Το μοναδιαίο λειτουργικό κόστος στο σύνολο της χώρας⁵⁵ από 2,59 €/m³ το 2008 μειώθηκε σε 1,39 €/m³ το 2013, με μέσο όρο για την εξαετία 2008-2013 1,78 €/m³.

⁵³ Πίνακας 16, παράρτημα Β.

⁵⁴ Πίνακας 17, παράρτημα Β.

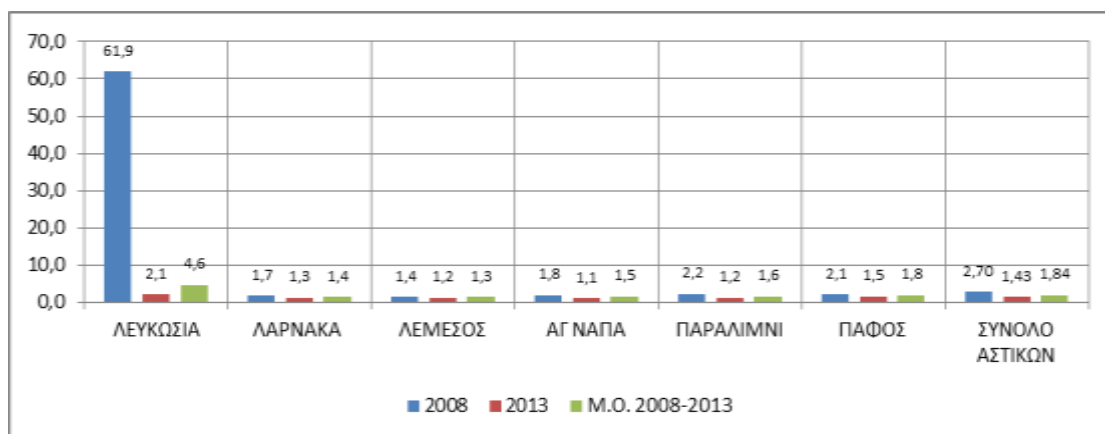
⁵⁵ Πίνακας 18, παράρτημα Β.

Διάγραμμα 8-19 Μοναδιαίο Λειτουργικό Κόστος Δευτεροβάθμιας Επεξεργασίας Χώρας 2008-2013 (€/m³)

Από το σύνολο των **Αστικών** ΣΑ το υψηλότερο μοναδιαίο λειτουργικό κόστος⁵⁶ για το 2013 εμφανίζει το ΣΑ Λευκωσίας με 2,1 €/m³ και το μικρότερο η Αγία Νάπα με 1,1 €/m³. Ως προς τους μέσους όρους της εξαετίας 2008-2013 το μεγαλύτερο μοναδιαίο λειτουργικό κόστος παρουσιάζει η Λευκωσία με 4,6 €/m³ και το μικρότερο το ΣΑ Λεμεσού με 1,3 €/m³. Τα υψηλά μοναδιαία λειτουργικά κόστη της Λευκωσίας οφείλονται κυρίως στην σταδιακή ένταξη των περιοχών στο σύστημα με αποτέλεσμα να επιμερίζεται το συνολικό λειτουργικό κόστος σε μικρότερους όγκους επεξεργασμένων λυμάτων ετησίως από αυτούς που έχουν προβλεφθεί και αφετέρου στην υψηλή δανειοδότηση για την κατασκευή των έργων⁵⁷.

Διάγραμμα 8-20 Μοναδιαίο Λειτουργικό Κόστος Δευτεροβάθμιας Επεξεργασίας Αστικών ΣΑ 2008-2013 (€/m³)

Για τους **Αγροτικούς σταθμούς**⁵⁸ το μοναδιαίο λειτουργικό κόστος κυμαίνεται ανάλογα με τους σταθμούς επεξεργασίας από 0,5 €/m³ έως 0,9 €/m³.

⁵⁶ Πίνακας 19, παράρτημα Β.

⁵⁷ Από τα συνολικά λειτουργικά κόστη του ΣΑ Λευκωσίας για την περίοδο 2008-2013, όπως αυτά περιγράφονται στις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις, το 37% αποτελεί Τόκους Πληρωτέους

⁵⁸ Πίνακας 20, Παράρτημα Β

8.6.5 Περιβαλλοντικό Κόστος

Με βάση την Ειδική Έκθεση 2.1. για την Υπηρεσία Αποχέτευσης δεν αποδίδεται περιβαλλοντικό κόστος.

Το περιβαλλοντικό κόστος των εγκαταστάσεων συλλογής και επεξεργασίας υγρών αποβλήτων που δεν τυγχάνουν επεξεργασίας επιβαρύνει τις Υπηρεσίες Ύδρευσης (για λύματα) και Άρδευσης (για στραγγίδια)⁵⁹.

8.6.6 Κόστος Πόρου

Με βάση την Ειδική Έκθεση 2.1. για την Υπηρεσία Αποχέτευσης δεν αποδίδεται κόστος πόρου. Αυτό κατανέμεται στις Υπηρεσίες Ύδρευσης και Άρδευσης.

8.6.7 Συνολικό Μοναδιαίο Κόστος

Με δεδομένο πως δεν αποδίδεται περιβαλλοντικό κόστος και κόστος πόρου στην υπηρεσία Αποχέτευσης το συνολικό κόστος για την Δευτεροβάθμια επεξεργασία συντίθεται μόνο από το χρηματοοικονομικό κόστος, κόστος κεφαλαίου και λειτουργικό κόστος, όπως αυτά εκτιμήθηκαν στην ανάλυση που προηγήθηκε. Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζεται η εξέλιξη του συνολικού κόστους Δευτεροβάθμιας επεξεργασίας για την περίοδο 2008-2013.

Πίνακας 8-18 Συνολικό Μοναδιαίο Κόστος Δευτεροβάθμιας Επεξεργασίας σε Επίπεδο Χώρας

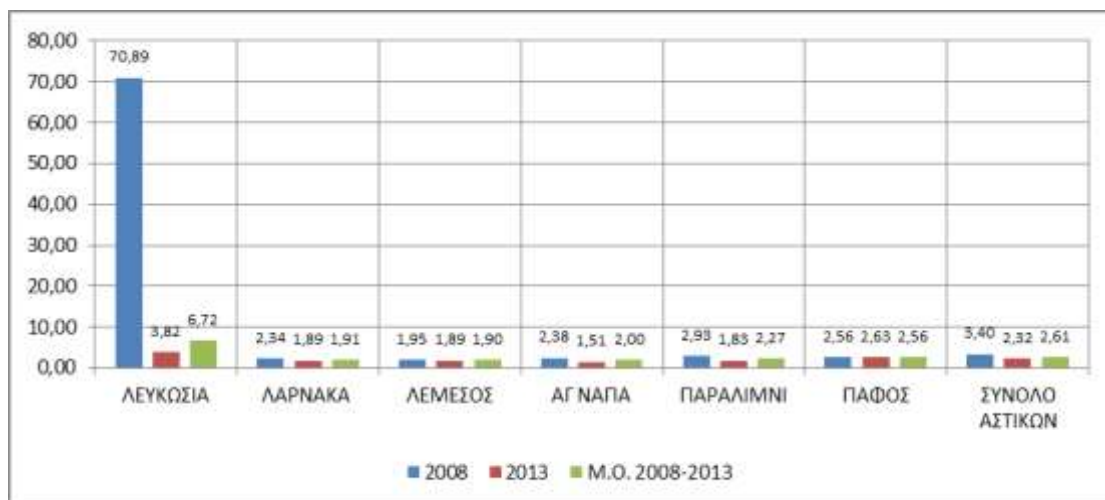
Έτος	Μοναδιαίο Κόστος Κεφαλαίου	Μοναδιαίο Κόστος Λειτουργίας	Συνολικό Μοναδιαίο Κόστος
2008	0,69	2,59	3,27
2009	0,64	1,98	2,62
2010	0,68	1,68	2,36
2011	0,81	1,77	2,58
2012	0,78	1,61	2,39
2013	0,88	1,39	2,27
Μ.Ο. 2008-2013	0,76	1,78	2,54
Μεταβολή 2008-2013	28,0%	-46,3%	-30,8%

Το συνολικό μοναδιαίο κόστος Δευτεροβάθμιας επεξεργασίας για το σύνολο της χώρας μειώθηκε από 3,27 €/m³ το 2008 σε 2,27 €/m³ το 2013. Ο μέσος όρος για την εξαετία 2008-2013 προσδιορίζεται σε 2,54 €/m³.

Το υψηλότερο μοναδιαίο κόστος⁶⁰ από τα Αστικά ΣΑ για το 2013 παρουσιάζει η Λευκωσία με 3,82 €/m³ και το μικρότερο η Αγία Νάπα με 1,51 €/m³.

⁵⁹ Το κόστος των εγκαταστάσεων συλλογής και επεξεργασίας λυμάτων που είναι σε λειτουργία ενσωματώνεται στο κόστος ύδρευσης.

Διάγραμμα 8-21 Συνολικό Μοναδιαίο Κόστος Δευτεροβάθμιας επεξεργασίας Αστικών ΣΑ (€/m³)

Για τους **Αγροτικούς σταθμούς επεξεργασίας**⁶¹ το συνολικό μοναδιαίο κόστος για το έτος 2013 κυμαίνεται από 0,49 έως και 1,67 €/m³ ανάλογα με το σταθμό επεξεργασίας.

8.6.8 Χρεώσεις και Έσοδα Συμβουλίων Αποχέτευσης – Μοναδιαίο Έσοδο

Τις κύριες κατηγορίες εσόδων όπως προκύπτουν από τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις των Συμβουλίων Αποχέτευσης αποτελούν,

1. Τα τέλη Αποχετεύσεων⁶². Είναι δύο κατηγοριών.
 - Το τέλος Αποχετεύσεων λυμάτων που είναι ετήσιο και επιβάλλεται για την κάλυψη των κεφαλαιουχικών δαπανών, δηλαδή την κατασκευή του αποχετευτικού δικτύου και την αποπληρωμή δανείων και τόκων. Καθορίζεται με βάση την εκτιμημένη αξία των υποστατικών.
 - Το τέλος χρήσης του αποχετευτικού δικτύου. Αρχίζει να καταβάλλεται με τη σύνδεση των επί μέρους υποστατικών με το αποχετευτικό σύστημα. Αυτό το τέλος επιβάλλεται για την κάλυψη των εξόδων λειτουργίας και συντήρησης του συστήματος και βασίζεται πάνω στην κατανάλωση του νερού που αναγράφεται στον υδρομετρητή του κάθε υποστατικού (€/κ.μ. καταναλισκομένου νερού).

⁶⁰ Πίνακας 21, παράρτημα Β.

⁶¹ Πίνακας 22, παράρτημα Β

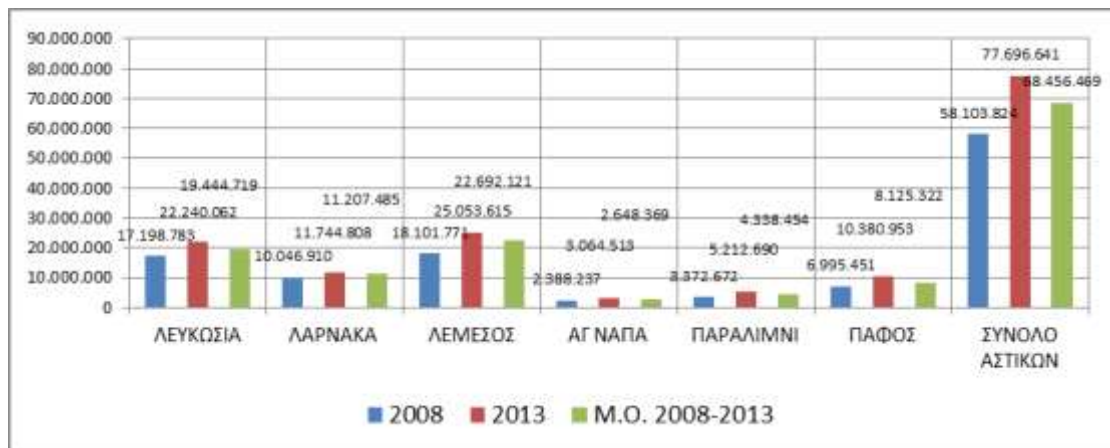
⁶² Τα τέλη των Αστικών Συμβουλίων παρουσιάζονται στον πίνακα 23, παράρτημα Β.

2. Τέλη ομβρίων υδάτων
3. Έσοδα από διαχείριση της περιουσίας των ΣΑ (τόκοι κλπ)
4. Χορηγίες από την Κυβέρνηση
5. Ανάκτηση λειτουργικών Εξόδων από την Κυβέρνηση
6. Λοιπά άλλα έσοδα

Στην ανάλυση του βαθμού ανάκτησης κόστους της υπηρεσίας Αποχέτευσης συμπεριλαμβάνονται όλα τα έσοδα πλην εκείνων που προκύπτουν από χορηγίες και ανακτήσεις λειτουργικού κόστους από κυβερνητικές πηγές.

Με βάση τα παραπάνω το επίπεδο των συνολικών εσόδων ανά Συμβούλιο Αποχέτευσης παρουσιάζονται⁶³ στο Διάγραμμα που ακολουθεί

Διάγραμμα 8-22 Συνολικά Ετήσια Έσοδα Δευτεροβάθμιας Επεξεργασίας Αστικών ΣΑ 2008-2013 (€/m³)

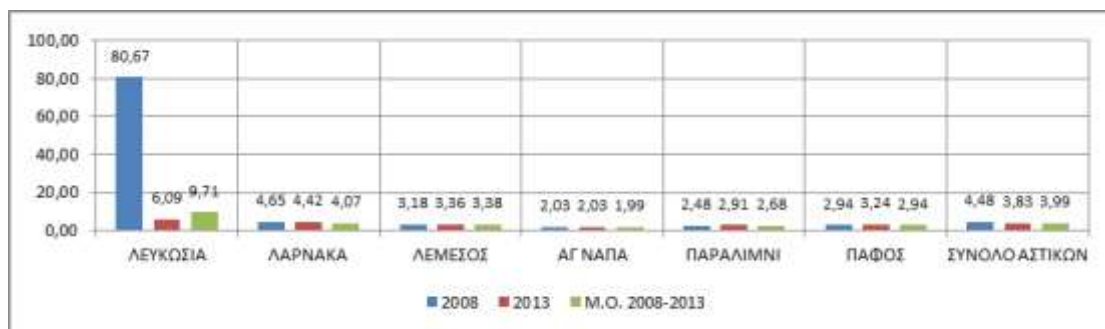

Στο σύνολο των Αστικών ΣΑ τα έσοδα για την εξαετία 2008-2013 αυξήθηκαν κατά 34% περίπου, από 58,1 εκ € το 2008 σε 77,7 εκ € το 2013. Ο μέσος όρος της περιόδου ανέρχεται σε 68,5 εκ €. Λόγω έλλειψης στατιστικών δεδομένων στοιχείων δεν παρουσιάζονται έσοδα για τους Αγροτικούς Σταθμούς επεξεργασίας.

Το **Μοναδιαίο Έσοδο**⁶⁴ ανά ΣΑ προκύπτει από τα ετήσια έσοδα και του όγκου των επεξεργασμένων λυμάτων όπως αυτά προσδιορίστηκαν και παρουσιάζεται στο διάγραμμα που ακολουθεί.

⁶³ Πίνακας 24, παράρτημα Β.

⁶⁴ Πίνακας 25, παράρτημα Β.

Διάγραμμα 8-23 Μοναδιαίο Έσοδο Δευτεροβάθμιας Επεξεργασίας Αστικών ΣΑ 2008-2013 (€/m³)

Το μοναδιαίο έσοδο στο σύνολο των Αστικών ΣΑ παρουσιάζει μείωση της τάξεως του 14,4% από 4,48 €/m³ το 2008, σε 3,83 €/m³ το 2013. Ο μέσος όρος για την περίοδο 2008-2013 ανέρχεται σε 3,99 €/m³.

8.6.9 Ανάκτηση Κόστους

Για τον προσδιορισμό του βαθμού ανάκτησης κόστους της υπηρεσίας Αποχέτευσης μέχρι και την Δευτεροβάθμια επεξεργασία λαμβάνονται υπόψη το συνολικό μοναδιαίο κόστος όπως παρουσιάζεται στην παράγραφο 8.6.7. και το μοναδιαίο έσοδο της παραγράφου 8.6.8.

8.6.9.1 Ανάκτηση κόστους Συνόλου Χώρας

Στην ανάκτηση κόστους σε επίπεδο χώρας λαμβάνεται υπόψη το μοναδιαίο κόστος του συνόλου των σταθμών επεξεργασίας (Αστικών & Αγροτικών), και μόνο το μοναδιαίο έσοδο των Αστικών ΣΑ δεδομένης της έλλειψης στατιστικών στοιχείων εσόδων για τους Αγροτικούς Σταθμούς και τον προσδιορισμό μοναδιαίου εσόδου. Με βάση τα παραπάνω ο βαθμός ανάκτησης Δευτεροβάθμιας επεξεργασίας σε επίπεδο χώρας παρουσιάζεται στον πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 8-19 Ανάκτηση Κόστους Δευτεροβάθμιας Επεξεργασίας Συνόλου Χώρας

ΕΤΟΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΜΟΝΑΔΙΑΙΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΜΟΝΑΔΙΑΙΟ ΕΣΟΔΟ	ΒΑΘΜΟΣ ΑΝΑΚΤΗΣΗΣ ΚΟΣΤΟΥΣ
2008	3,27	4,25	130%
2009	2,62	4,07	155%
2010	2,36	3,84	163%
2011	2,58	3,66	142%
2012	2,39	3,55	148%
2013	2,27	3,67	162%
Μ.Ο. 2008-2013	2,54	3,80	150%

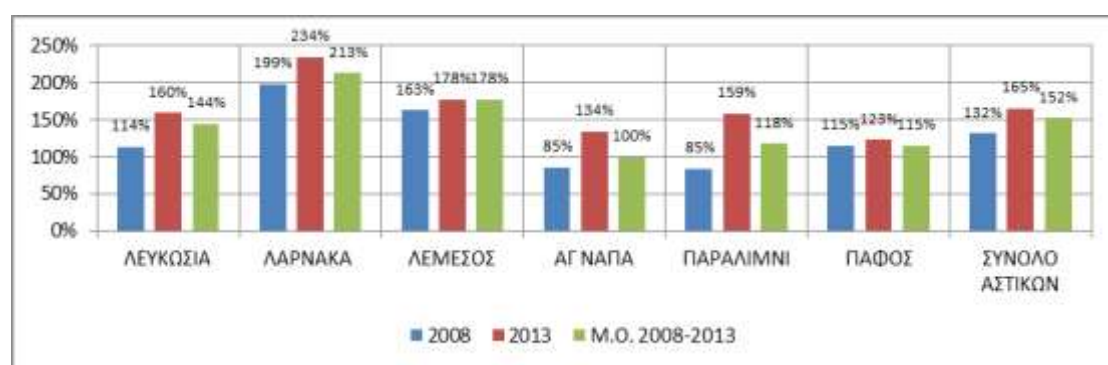
Ο βαθμός ανάκτησης στο σύνολο της χώρας για το 2008 ήταν της τάξεως του 130% και για το 2013 162%. Ο μέσος όρος για την εξαετία 2008-2013 είναι 150%. Η υψηλή ανάκτηση

κόστους επιτυγχάνεται λόγω της συμμετοχής στα έσοδα των σταθμών επεξεργασίας τελών αποχέτευσης που προπληρώνονται από τον καταναλωτή για την κατασκευή των αναγκαίων υποδομών και ως εκ τούτου ο ρυθμός ανάκτησης του κόστους κεφαλαίου είναι μεγαλύτερος των σχετικής απαξίωσης (απόσβεσης) κεφαλαίου.

8.6.9.2 Ανάκτηση Κόστους Αστικών ΣΑ

Ο βαθμός ανάκτησης για τα Αστικά Συμβούλια Αποχέτευσης⁶⁵ είναι υψηλός. Το 2013 όλα τα ΣΑ επιτυγχάνουν υψηλούς βαθμούς ανάκτησης κόστους. Για το σύνολο των ΣΑ ο βαθμός ανάκτησης του κόστους το 2013 ανέρχεται σε 168%. Ο μέσος όρος ανάκτησης της εξαετίας 2008-2013 είναι 153%.

Διάγραμμα 8-24 Βαθμός Ανάκτησης κόστους Δευτεροβάθμιας Επεξεργασίας Αστικών ΣΑ 2008-2013

Το επίπεδο ανάκτησης είναι υψηλό κυρίως εξαιτίας της συμμετοχής στα έσοδα των τελών αποχέτευσης που προπληρώνονται από τον καταναλωτή για την κατασκευή των αναγκαίων υποδομών.

8.7 ΑΝΑΚΤΗΣΗ ΚΟΣΤΟΥΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΑΝΑΚΥΚΛΩΜΕΝΟΥ ΝΕΡΟΥ

Στην ενότητα που ακολουθεί εκτιμάται ο βαθμός ανάκτησης κόστους της υπηρεσίας Ανακυκλωμένου νερού.

Ο προσδιορισμός του βαθμού ανάκτησης κόστους της υπηρεσίας Ανακυκλωμένου νερού βασίζεται,

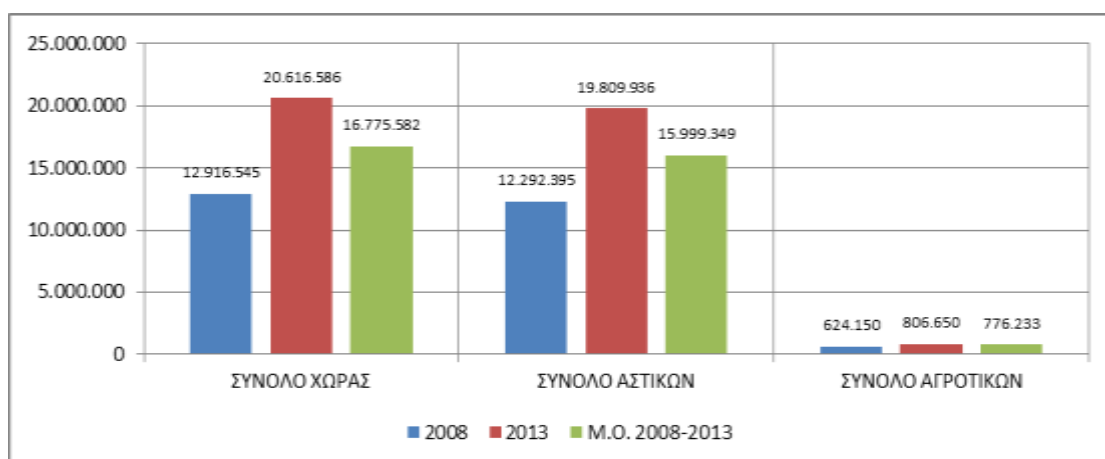
- στις ετήσιες ποσότητες του παραγόμενου Ανακυκλωμένου νερού,
- στο ετήσιο κόστος κεφαλαίου όπως αυτό προκύπτει από την αξία των απασχολούμενων παγίων στην Τριτοβάθμια επεξεργασία,
- στο ετήσιο κόστος λειτουργίας της υπηρεσίας Ανακυκλωμένου νερού, και
- τον προσδιορισμό των εσόδων από πώληση Ανακυκλωμένου νερού

⁶⁵ Πίνακας 26, Παράρτημα Β.

8.7.1 Παραγωγή και Επαναχρησιμοποίηση Ανακυκλωμένου Νερού

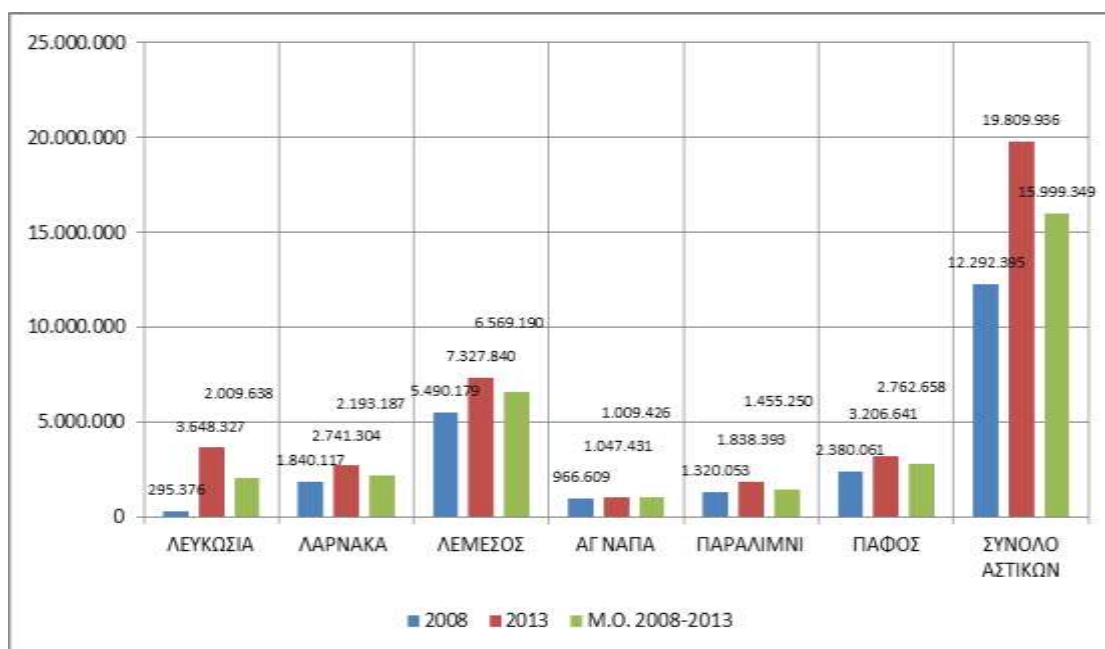
Η ετήσια συνολική παραγωγή ανακυκλωμένου νερού⁶⁶ για το 2013 ανήλθε σε 20,61 εκ m³ περίπου, έναντι 12,91 εκ m³ το 2008, μεταβολή 59,6%. Ο μέσος όρος παραγωγής ανακυκλωμένου νερού για την εξαετία 2008-2013 είναι της τάξεως των 16,77 εκ m³.

Διάγραμμα 8-25 Όγκος Παραγόμενου Ανακυκλωμένου Νερού 2008 -2013 (m³)

Σε ποσοστό 95% το παραγόμενο ανακυκλούμενο νερό προέρχεται από τα Αστικά ΣΑ και το υπόλοιπο από τους Αγροτικούς Σταθμούς επεξεργασίας. Η συνολική ετήσια παραγωγή⁶⁷ ανακυκλωμένου νερού για τα Αστικά ΣΑ, για την περίοδο 2008-2013 παρουσιάζεται στο διάγραμμα που ακολουθεί.

Διάγραμμα 8-26 Όγκος Παραγόμενου Ανακυκλωμένου Νερού 2008-2013 Αστικών ΣΑ (m³)

⁶⁶ Πίνακας 27, παράρτημα Β.

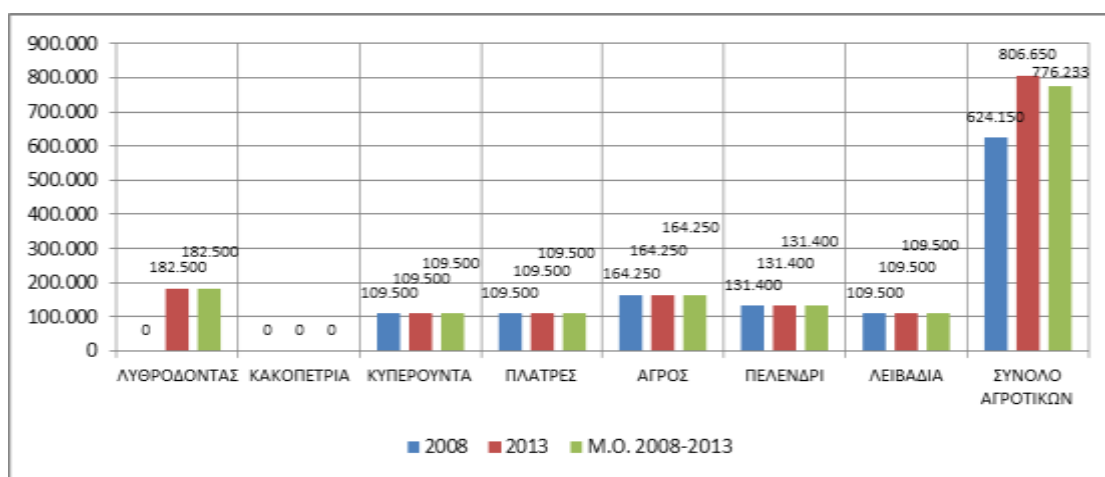
⁶⁷ Πίνακας 28, παράρτημα Β.

Ενδιάμεση Έκθεση Αρ.1 με τίτλο «Έλεγχος / Συμπλήρωση κενών των δεδομένων του άρθρου 5 της ΟΠΥ» - Οικονομική ανάλυση των χρήσεων ύδατος

Η συνολική μεταβολή της παραγόμενης ποσότητας ανακυκλωμένου νερού των Αστικών ΣΑ για το 2013 έναντι του 2008 θεωρείται σημαντική, είναι της τάξεως του 61,2%, από 12,3 εκ m³ το 2008 σε 19,8 εκ το 2013.

Για τους **Αγροτικούς Σταθμούς** επεξεργασίας που λαμβάνονται υπόψη στην ανάλυση, η συνολική ετήσια παραγωγή ανακυκλωμένου νερού θεωρείται εκείνη της μέγιστης δυναμικότητας τους. Δεν λαμβάνεται υπόψη ο Αγροτικός Σταθμός Κακοπετριάς στον οποίο δεν υφίσταται Τριτοβάθμια επεξεργασία.

Διάγραμμα 8-27. Όγκος Ανακυκλωμένου Νερού Αγροτικών Σταθμών (m³)

Από την συνολική παραγόμενη ποσότητα ανακυκλωμένου νερού για την περίοδο 2008 -2013 για το σύνολο της Χώρας, ήτοι 100,65 εκ m³, το 67,8% ή 68,29 εκ m³ διατέθηκαν προς άρδευση (γεωργία, χώροι πρασίνου κλπ), το 10,4% ή 10,46 εκ m³ ήταν απορρίψεις στη θάλασσα και το υπόλοιπο χρησιμοποιήθηκε για τον εμπλουτισμό υπόγειων υδάτων και λοιπά όπως απορρίψεις σε ποταμούς.

Πίνακας 8-20 Επαναχρησιμοποίηση Ανακυκλωμένου Νερού σε Επίπεδο Χώρας 2008-2013 (m³)

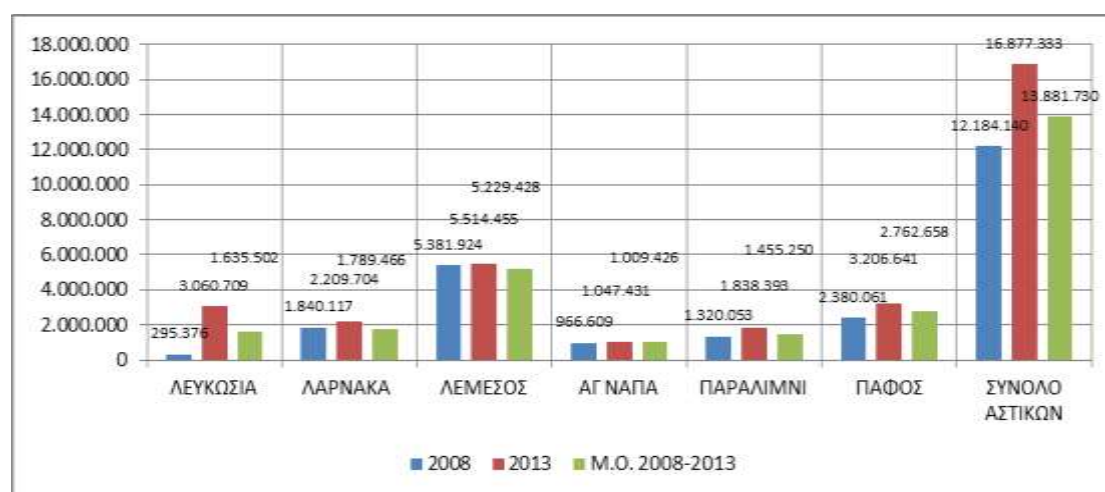
ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΑΝΑΚΥΚΛΩΜΕΝΟΥ ΝΕΡΟΥ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΧΩΡΑΣ 2008-2013 (m ³)						
Έτος	Συνολική ποσότητα Ανακυκλωμένου Νερού	Απόρριψη στη Θάλασσα	Άρδευση	Φράγμα Πολεμιδίων	Εμπλουτισμός Υπογείων	Λοιπά
2008	12.916.545	108.255	9.837.995	681.484	2.288.811	0
2009	13.404.037	1.477.666	8.614.009	1.078.430	2.233.932	0
2010	15.774.403	1.199.437	11.074.630	668.140	2.369.297	462.899
2011	17.097.627	1.698.240	11.741.598	933.410	2.202.313	522.066
2012	20.844.293	3.632.310	12.527.214	193.830	3.818.703	672.236
2013	20.616.586	2.344.985	14.496.012	72.580	3.115.391	587.618
ΜΟ 2008-2013	16.775.582	1.743.482	11.381.910	604.646	2.671.408	374.137

ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΑΝΑΚΥΚΛΩΜΕΝΟΥ ΝΕΡΟΥ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΧΩΡΑΣ 2008-2013 (m ³)						
Έτος	Συνολική ποσότητα Ανακυκλωμένου Νερού	Απόρριψη στη Θάλασσα	Άρδευση	Φράγμα Πολεμιδίων	Εμπλουτισμός Υπογείων	Λοιπά
ΣΥΝΟΛΑ 2008-2013	100.653.491	10.460.893	68.291.458	3.627.874	16.028.447	2.244.819
% Επί συνόλου 2008-13		10,4%	67,8%	3,6%	15,9%	2,2%

Το διατιθέμενο Ανακυκλωμένο νερό για Άρδευση⁶⁸ ανά Αστικό Συμβούλιο Αποχέτευσης εμφανίζεται στο διάγραμμα που ακολουθεί. Στο διατιθέμενο νερό για άρδευση περιλαμβάνονται επίσης,

- οι ποσότητες ανακυκλωμένου νερού που παράγονται από το ΣΑ Πάφου και που χρησιμοποιούνται για τον εμπλουτισμό του υπόγειου υδροφορέα Έζουσας. Στη συνέχεια αντλείται από εκεί και απορρίπτεται στο κανάλι του Έργου Πάφου όπου αναμειγνύεται με το νερό από το φράγμα Ασπρόκρεμου και στη συνέχεια πωλείται ως φρέσκο νερό άρδευσης, και
- το ανακυκλωμένο νερό που παράγεται από το ΣΑ Λεμεσού και που απορρίπτεται στο φράγμα Πολεμιδίων.

Διάγραμμα 8-28 Διάθεση Ανακυκλωμένου Νερού για Άρδευση Αστικών ΣΑ 2008-2013 (m³)

Όσον αφορά την συνολική παραγόμενη ποσότητα ανακυκλωμένου νερού από τους **Αγροτικούς σταθμούς** επεξεργασίας θεωρείται πως χρησιμοποιήθηκε είτε ως νερό άρδευσης, είτε απορρίφθηκε σε ποταμούς.

Στο σύνολο των Αστικών ΣΑ η διάθεση του ανακυκλούμενου νερού για άρδευση παρουσιάζει αύξηση της τάξεως του 38,5%, από 12,18 εκ m³ το 2008 σε 16,87 εκ m³ το 2013. Ο μέσος

⁶⁸ Πίνακας 30, Παράρτημα Β.

όρος των διατιθέμενων ποσοτήτων ανακυκλωμένου νερού για άρδευση για την εξαετία 2008-2013 ανέρχεται σε 13,88 εκ m³.

8.7.2 Κόστος Υπηρεσίας Ανακυκλωμένου Νερού

Στην παρούσα ενότητα εκτιμούνται οι συνιστώσες του συνθέτου το συνολικό κόστος της υπηρεσίας Ανακυκλωμένου Νερού, το χρηματοοικονομικό, περιβαλλοντικό και κόστος πόρου.

8.7.2.1 Χρηματοοικονομικό Κόστος Κεφαλαίου – Μοναδιαίο Κόστος Κεφαλαίου

Το ετήσιο χρηματοοικονομικό κόστος κεφαλαίου προκύπτει από την συνολική αξία των παγίων που απασχολούνται στην Τριτοβάθμια επεξεργασία, παράγραφος 8.6.2.1. και των ετήσιων συντελεστών οικονομικής απαξίωσης του κεφαλαίου. Με βάση τα παραπάνω το ετήσιο κόστος κεφαλαίου παρουσιάζεται για το σύνολο της χώρας στον πίνακα που ακολουθεί,

Πίνακας 8-21 Ετήσιο Κόστος Κεφαλαίου Ανακυκλωμένου Νερού

ΕΤΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΓΙΩΝ ΣΕ ΧΡΗΣΗ	ΕΤΗΣΙΟ ΚΟΣΤΟΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΕΤΗΣΙΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΠΑΞΙΩΣΗΣ ΠΑΓΙΩΝ
2008	37.565.405	751.308	2,0%
2009	38.007.558	760.151	2,0%
2010	45.242.420	904.848	2,0%
2011	45.407.465	908.149	2,0%
2012	45.550.877	911.018	2,0%
2013	45.643.037	912.861	2,0%
Μ.Ο. 2008- 2013	42.902.794	858.056	2,0%

Η μεταβολή στην αύξηση των παγίων (επενδύσεων) στην υπηρεσία Ανακυκλωμένου νερού είναι της τάξεως του 21,5%. Ο μέσος όρος του ετήσιου κόστους κεφαλαίου της υπηρεσίας Ανακυκλωμένου νερού για το σύνολο της χώρας την εξαετία 2008-2013 ανέρχεται σε 858 χιλ. €.

Τα συνολικά πάγια που ετησίως απασχολούνται στην υπηρεσία Ανακυκλωμένου νερού και το ετήσιο κόστος κεφαλαίου ανά **Αστικό ΣΑ**⁶⁹ παρουσιάζονται στον πίνακα που ακολουθεί,

⁶⁹ Στις οικονομικές καταστάσεις της Λευκωσίας δεν επιμερίζονται τα πάγια σε ότι αφορά Τριτοβάθμια και Δευτεροβάθμια επεξεργασία. Δεδομένου πως τόσο η Δευτεροβάθμια όσο και η τριτοβάθμια επεξεργασία λειτουργούν με την χρήση της τεχνολογίας των μεμβρανών δεν έχει εκτιμηθεί ακόμα το μέρος των παγίων που αντιστοιχούν ανά υπηρεσία. Στην παρούσα ανάλυση του βαθμού ανάκτησης κόστους θεωρείται πως από το σύνολο των παγίων το 6% αποτελεί πάγιο απασχολούμενο στην Τριτοβάθμια επεξεργασία. Αποτελεί την αναλογία των παγίων Τριτοβάθμιας επεξεργασίας που εκτιμήθηκε στο προηγούμενο Σχέδιο Διαχείρισης.

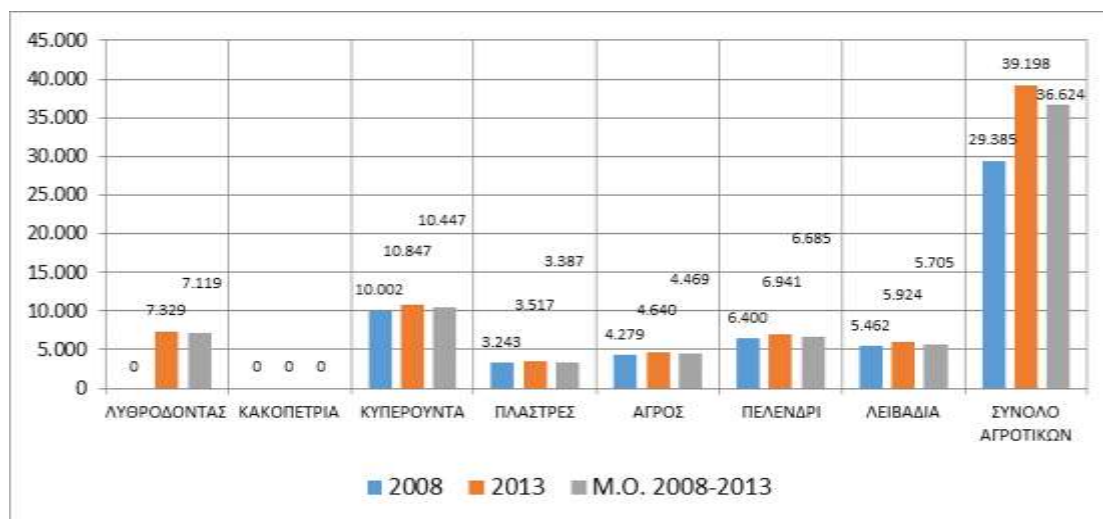
Πίνακας 8-22 Σύνολο Παγίων Ετήσιο Κόστος Κεφαλαίου Ανακυκλωμένου Νερού Αστικών ΣΑ 2008-2013

Έτος	ΛΕΥΚΩΣΙΑ		ΛΑΡΝΑΚΑ		ΛΕΜΕΣΟΣ		ΑΓ ΝΑΠΑ		ΠΑΡΑΛΙΜΝΙ		ΠΑΦΟΣ		ΣΥΝΟΛΟ ΑΣΤΙΚΩΝ	
	Πάγια Ανακυκλωμένου Νερού	Ετήσιο Κεφαλαίου	Πάγια Ανακυκλωμένου Νερού	Ετήσιο Κεφαλαίου	Πάγια Ανακυκλωμένου Νερού	Ετήσιο Κεφαλαίου	Πάγια Ανακυκλωμένου Νερού	Ετήσιο Κεφαλαίου	Πάγια Ανακυκλωμένου Νερού	Ετήσιο Κεφαλαίου	Πάγια Ανακυκλωμένου Νερού	Ετήσιο Κεφαλαίου	Πάγια Ανακυκλωμένου Νερού	Ετήσιο Κεφαλαίου
2008	5.675.383	97.099	14.100.000	282.000	5.680.346	113.607	3.208.487	64.170	4.432.223	88.644	2.999.713	59.994	36.096.152	721.923
2009	5.675.383	97.346	14.200.000	284.000	5.679.167	113.583	3.208.487	64.170	4.432.223	88.644	2.999.713	59.994	36.194.973	723.899
2010	12.765.673	192.140	14.300.000	286.000	5.679.167	113.583	3.208.487	64.170	4.432.223	88.644	2.999.713	59.994	43.385.263	867.705
2011	12.765.673	302.069	14.400.000	288.000	5.680.834	113.617	3.208.487	64.170	4.432.223	88.644	2.999.713	59.994	43.486.930	869.739
2012	12.765.673	306.966	14.500.000	290.000	5.677.020	113.540	3.208.487	64.170	4.432.223	88.644	2.999.713	59.994	43.583.116	871.662
2013	12.765.673	334.019	14.600.000	292.000	5.677.020	113.540	3.208.487	64.170	4.432.223	88.644	2.999.713	59.994	43.683.116	873.662
M.O. 2008-2013	10.402.243	221.607	14.350.000	287.000	5.678.926	113.579	3.208.487	64.170	4.432.223	88.644	2.999.713	59.994	41.071.592	821.432

Ενδιάμεση Έκθεση Αρ.1 με τίτλο «Έλεγχος / Συμπλήρωση κενών των δεδομένων του άρθρου 5 της ΟΠΥ» - Οικονομική ανάλυση των χρήσεων ύδατος

Το ετήσιο κόστος κεφαλαίου στην υπηρεσία Ανακυκλωμένου νερού για όλους τους **Αγροτικούς Σταθμούς Επεξεργασίας** για το 2013 ανέρχεται σε 39,19 χιλ € και ο μέσος όρος για την εξαετία 2008-2013 σε 36,6 χιλ €.

Διάγραμμα 8-29 Ετήσιο Κόστος Κεφαλαίου Ανακυκλωμένου Νερού Αγροτικών Σταθμών 2008-2013 (€)

Το **Μοναδιαίο Κόστος** κεφαλαίου προκύπτει από το ετήσιο κόστος κεφαλαίου και από τον όγκο του παραγόμενου ανακυκλωμένου νερού και παρουσιάζεται στον πίνακα που ακολουθεί,

Πίνακας 8-23 Μοναδιαίο Κόστος Κεφαλαίου Υπηρεσίας Ανακυκλωμένου Νερού Συνόλου Χώρας 2008-2013

Έτος	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ			ΣΥΝΟΛΟ ΑΣΤΙΚΩΝ			ΣΥΝΟΛΟ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ		
	Ετήσιο Κόστος Κεφαλαίου (€)	Όγκος Ανακυκλωμένου Νερού (m ³)	Μοναδιαίο Κεφαλαίου (€/m ³)	Ετήσιο Κόστος Κεφαλαίου (€)	Όγκος Ανακυκλωμένου Νερού (m ³)	Μοναδιαίο Κεφαλαίου (€/m ³)	Ετήσιο Κόστος Κεφαλαίου (€)	Όγκος Ανακυκλωμένου Νερού (m ³)	Μοναδιαίο Κεφαλαίου (€/m ³)
2008	751.308	12.916.545	0,058	721.923	12.292.395	0,059	29.385	624.150	0,047
2009	760.151	13.404.037	0,057	723.899	12.597.387	0,057	36.252	806.650	0,045
2010	904.848	15.774.403	0,057	867.705	14.967.753	0,058	37.143	806.650	0,046
2011	908.149	17.097.627	0,053	869.739	16.290.977	0,053	38.411	806.650	0,048
2012	911.018	20.844.293	0,044	871.662	20.037.643	0,044	39.355	806.650	0,049
2013	912.861	20.616.586	0,044	873.662	19.809.936	0,044	39.198	806.650	0,049
M.O. 2008-2013	858.056	16.775.582	0,051	821.432	15.999.349	0,051	36.624	776.233	0,047

Για το 2013 στο σύνολο της χώρας ανέρχεται σε 0,044 €/m³ και ο μέσος όρος για την εξαετία 2008-2013 είναι 0,051 €/m³.

Το μοναδιαίο κόστος κεφαλαίου ανά **Αστικό** Συμβούλιο Αποχέτευσης παρουσιάζεται στον πίνακα που ακολουθεί. Το μεγαλύτερο μοναδιαίο κόστος για το 2013 εμφανίζει η Λάρνακα με 0,107 €/m³ και το μικρότερο η Λεμεσός με 0,015 €/m³.

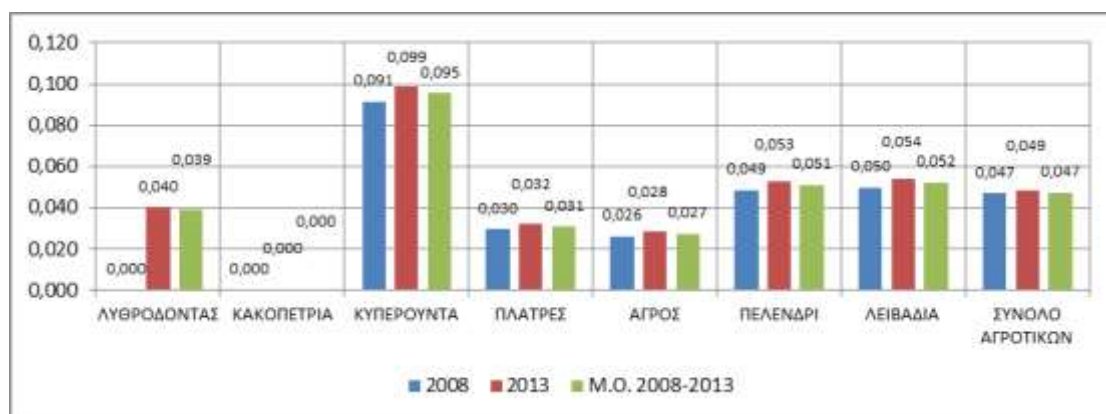
Πίνακας 8-24 Μοναδιαίο Κόστος Κεφαλαίου Υπηρεσίας Ανακυκλωμένου Νερού Αστικών ΣΑ 2008-2013

Έτος	ΛΕΥΚΩΣΙΑ			ΛΑΡΝΑΚΑ			ΛΕΜΕΣΟΣ			ΑΓ ΝΑΠΑ			ΠΑΡΑΛΙΜΝΙ			ΠΑΦΟΣ			ΣΥΝΟΛΟ ΑΣΤΙΚΩΝ		
	Ετήσιο Κόστος (€)	Όγκος Ανακ. Νερού (m ³)	Μοναδιαίο Κεφαλαίου (€/m ³)	Ετήσιο Κόστος (€)	Όγκος Ανακ. Νερού (m ³)	Μοναδιαίο Κεφαλαίου (€/m ³)	Ετήσιο Κόστος (€)	Όγκος Ανακ. Νερού (m ³)	Μοναδιαίο Κεφαλαίου (€/m ³)	Ετήσιο Κόστος (€)	Όγκος Ανακ. Νερού (m ³)	Μοναδιαίο Κεφαλαίου (€/m ³)	Ετήσιο Κόστος (€)	Όγκος Ανακ. Νερού (m ³)	Μοναδιαίο Κεφαλαίου (€/m ³)	Ετήσιο Κόστος (€)	Όγκος Ανακ. Νερού (m ³)	Μοναδιαίο Κεφαλαίου (€/m ³)	Ετήσιο Κόστος (€)	Όγκος Ανακ. Νερού (m ³)	Μοναδιαίο Κεφαλαίου (€/m ³)
2008	113.508	295.376	0,384	282.000	1.840.117	0,153	113.607	5.490.179	0,021	64.170	966.609	0,066	88.644	1.320.053	0,067	59.994	2.380.061	0,025	721.923	12.292.395	0,059
2009	113.508	573.357	0,198	284.000	1.774.498	0,160	113.583	5.820.010	0,020	64.170	972.389	0,066	88.644	1.131.951	0,078	59.994	2.325.182	0,026	723.899	12.597.387	0,057
2010	255.313	1.475.396	0,173	286.000	2.021.626	0,141	113.583	6.635.360	0,017	64.170	1.056.714	0,061	88.644	1.318.110	0,067	59.994	2.460.547	0,024	867.705	14.967.753	0,058
2011	255.313	2.676.341	0,095	288.000	2.198.119	0,131	113.617	6.667.050	0,017	64.170	1.011.401	0,063	88.644	1.444.503	0,061	59.994	2.293.563	0,026	869.739	16.290.977	0,053
2012	255.313	3.389.033	0,075	290.000	2.583.455	0,112	113.540	7.474.700	0,015	64.170	1.002.011	0,064	88.644	1.678.491	0,053	59.994	3.909.953	0,015	871.662	20.037.643	0,044
2013	255.313	3.648.327	0,070	292.000	2.741.304	0,107	113.540	7.327.840	0,015	64.170	1.047.431	0,061	88.644	1.838.393	0,048	59.994	3.206.641	0,019	873.662	19.809.936	0,044
Μ.Ο. 2008-2013	208.045	2.009.638	0,104	287.000	2.193.187	0,131	113.579	6.569.190	0,017	64.170	1.009.426	0,064	88.644	1.455.250	0,061	59.994	2.762.658	0,022	821.432	15.999.349	0,051

Το μοναδιαίο κόστος κεφαλαίου για τους **Αγροτικούς** Σταθμούς παρουσιάζεται στο διάγραμμα που ακολουθεί,

Ενδιάμεση Έκθεση Αρ.1 με τίτλο «Έλεγχος / Συμπλήρωση κενών των δεδομένων του άρθρου 5 της ΟΠΥ» - Οικονομική ανάλυση των χρήσεων ύδατος

Διάγραμμα 8-30 Μοναδιαίο Κόστος Κεφαλαίου Ανακυκλωμένου Νερού Αγροτικών Σταθμών 2008-2013 (€/m³)

Στο σύνολο των Αγροτικών σταθμών επεξεργασίας το μοναδιαίο κόστος κεφαλαίου για το 2013 ανέρχεται σε 0,049 €/m³.

8.7.2.2 Χρηματοοικονομικό Κόστος Λειτουργίας – Μοναδιαίο Κόστος Λειτουργίας

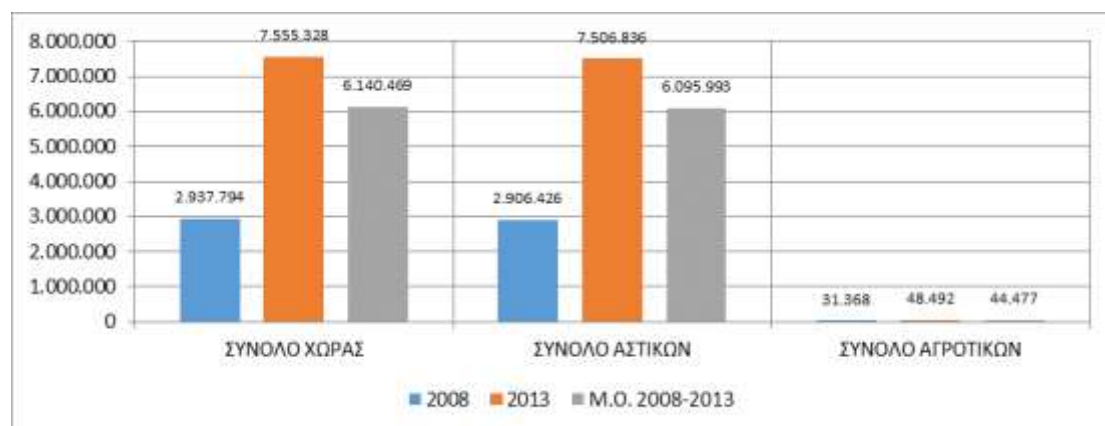
Το σύνολο των λειτουργικών δαπανών⁷⁰ για την υπηρεσία Ανακυκλωμένου νερού στο σύνολο της χώρας παρουσιάζει σημαντική αύξηση κατά την εξαετία 2008-2013, 157,2%, από 2,93 εκ € το 2008 σε 7,55 εκ € το 2013. Ο μέσος όρος των λειτουργικών δαπανών της περιόδου 2008-2013 είναι 6,1 εκ €.

Πίνακας 8-25 Συνολικό Λειτουργικό Κόστος Υπηρεσίας Ανακυκλωμένου Νερού σε Επίπεδο Χώρας 2008-2013

ΕΤΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΑΣΤΙΚΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ
2008	2.937.794	2.906.426	31.368
2009	4.371.631	4.326.784	44.847
2010	6.119.681	6.073.732	45.950
2011	7.253.361	7.205.844	47.518
2012	8.605.021	8.556.335	48.686
2013	7.555.328	7.506.836	48.492
M.O. 2008-2013	6.140.469	6.095.993	44.477

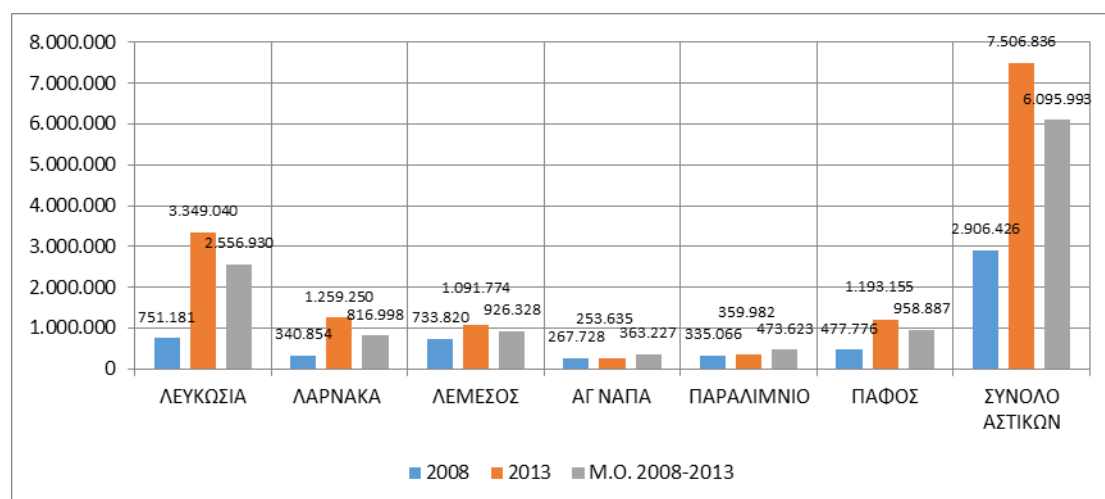
⁷⁰ Τα στοιχεία των λειτουργικών δαπανών προέρχονται από το Τ.Α.Υ. και περιλαμβάνουν κόστη λειτουργίας και συντήρησης καθώς και διοικητικές δαπάνες.

Διάγραμμα 8-31 Λειτουργικό Κόστος υπηρεσίας Ανακυκλωμένου νερού στο σύνολο της Χώρας 2008-2013 (€)

Το 99% των συνολικών λειτουργικών δαπανών της χώρας αποτελούν λειτουργικές δαπάνες των Αστικών ΣΑ. Οι λειτουργικές Δαπάνες ανά **Αστικό ΣΑ**⁷¹ παρουσιάζονται στο επόμενο διάγραμμα⁷².

Διάγραμμα 8-32 Λειτουργικό κόστος Ανακυκλωμένου νερού Αστικών ΣΑ 2008-2013 (€)

Οι λειτουργικές δαπάνες για το σύνολο των **Αγροτικών Σταθμών**⁷³ το 2013 ανέρχονται σε 48,5 χιλ €. Ο μέσος όρος της εξαετίας 2008-2013 ανέρχεται σε 44,5 χιλ €.

Το **Μοναδιαίο κόστος λειτουργίας** προκύπτει από το ετήσιο λειτουργικό κόστος και τον όγκο του παραγόμενου ανακυκλωμένου νερού και παρουσιάζεται για το σύνολο της χώρας στον πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 8-26 Μοναδιαίο Κόστος Λειτουργίας Υπηρεσίας Ανακυκλωμένου Νερού Συνόλου Χώρας 2008-2013

⁷¹ Τα στοιχεία των λειτουργικών δαπανών Αγ Νάπας και Παραλιμνίου παραχωρήθηκαν συνολικά και για τα δύο ΣΑ. Ο επιμερισμός έγινε με βάση τις ποσότητες παραγόμενου Νερού ανά ΣΑ.

⁷² Πίνακας 31, Παράρτημα Β.

⁷³ Πίνακας 32, Παράρτημα Β

Ενδιάμεση Έκθεση Αρ.1 με τίτλο «Έλεγχος / Συμπλήρωση κενών των δεδομένων του άρθρου 5 της ΟΠΥ» - Οικονομική ανάλυση των χρήσεων ύδατος

Έτος	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ			ΣΥΝΟΛΟ ΑΣΤΙΚΩΝ			ΣΥΝΟΛΟ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ		
	Ετήσιο Κόστος Λειτουργίας	Όγκος Ανακυκλωμένου Νερού	Μοναδιαίο Λειτουργίας	Ετήσιο Κόστος Λειτουργίας	Όγκος Ανακυκλωμένου Νερού	Μοναδιαίο Λειτουργίας	Ετήσιο Κόστος Λειτουργίας	Όγκος Ανακυκλωμένου Νερού	Μοναδιαίο Λειτουργίας
	(€)	(m ³)	(€/m ³)	(€)	(m ³)	(€/m ³)	(€)	(m ³)	(€/m ³)
2008	2.937.794	12.916.545	0,227	2.906.426	12.292.395	0,236	31.368	624.150	0,050
2009	4.371.631	13.404.037	0,326	4.326.784	12.597.387	0,343	44.847	806.650	0,056
2010	6.119.681	15.774.403	0,388	6.073.732	14.967.753	0,406	45.950	806.650	0,057
2011	7.253.361	17.097.627	0,424	7.205.844	16.290.977	0,442	47.518	806.650	0,059
2012	8.605.021	20.844.293	0,413	8.556.335	20.037.643	0,427	48.686	806.650	0,060
2013	7.555.328	20.616.586	0,366	7.506.836	19.809.936	0,379	48.492	806.650	0,060
Μ.Ο. 2008 - 2013	6.140.469	16.775.582	0,366	6.095.993	15.999.349	0,381	44.477	776.233	0,057

Για το 2013 στο σύνολο της χώρας ανέρχεται σε 0,37 €/m³ έναντι 0,23 €/ m³ το 2008.

Το μοναδιαίο λειτουργικό κόστος ανά **Αστικό** Συμβούλιο Αποχέτευσης παρουσιάζεται στον πίνακα που ακολουθεί. Το μεγαλύτερο μοναδιαίο κόστος για το 2013 εμφανίζει η Λευκωσία με 0,92 €/m³ και το μικρότερο η Λεμεσός με 0,14 €/m³.

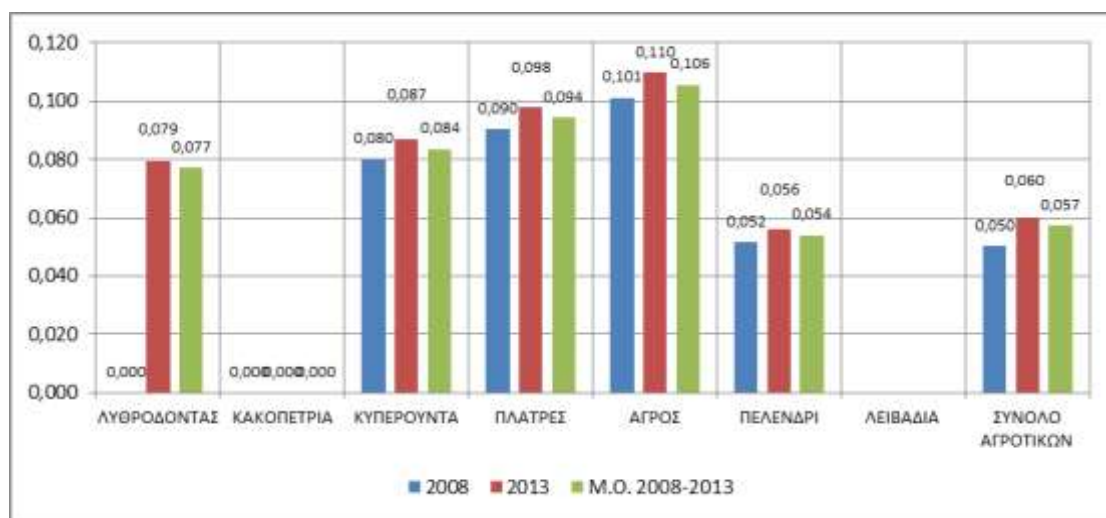
Πίνακας 8-27 Μοναδιαίο Κόστος Λειτουργίας Υπηρεσίας Ανακυκλωμένου Νερού Αστικών ΣΑ 2008-1013

Μ.Ο. 2008-2013	2013	2012	2011	2010	2009	2008	ΛΕΥΚΩΣΙΑ		ΛΑΡΝΑΚΑ		ΛΕΜΕΣΟΣ		ΑΓ ΝΑΠΑ		ΠΑΡΑΛΙΜ ΝΙ		ΠΑΦΟΣ		ΣΥΝΟΛΟ ΑΣΤΙΚΩΝ		
							Ετήσιο Κόστος Λειτουργίας (€)	Όγκος Ανακυκλωμένου Νερού (m ³)	Μοναδιαίο Λειτουργίας (€/m ³)	Ετήσιο Κόστος Λειτουργίας (€)	Όγκος Ανακυκλωμένου Νερού (m ³)	Μοναδιαίο Λειτουργίας (€/m ³)	Ετήσιο Κόστος Λειτουργίας (€)	Όγκος Ανακυκλωμένου Νερού (m ³)	Μοναδιαίο Λειτουργίας (€/m ³)	Ετήσιο Κόστος Λειτουργίας (€)	Όγκος Ανακυκλωμένου Νερού (m ³)	Μοναδιαίο Λειτουργίας (€/m ³)	Ετήσιο Κόστος Λειτουργίας (€)	Όγκος Ανακυκλωμένου Νερού (m ³)	Μοναδιαίο Λειτουργίας (€/m ³)
2.556.930	3.349.040	3.945.231	3.324.602	2.821.857	1.149.668	751.181															
2.009.638	3.648.327	3.389.033	2.676.341	1.475.396	573.357	295.376															
1.272	0,918	1,164	1,242	1,913	2,005	2,543															
816.998	1.259.250	1.082.923	896.689	741.020	581.254	340.854															
2.193.187	2.741.304	2.583.455	2.198.119	2.021.626	1.774.498	1.840.117															
0,37	0,46	0,42	0,41	0,37	0,33	0,19															
926.328	1.091.774	1.098.781	989.367	689.068	955.156	733.820															
6.569.190	7.327.840	7.474.700	6.667.050	6.635.360	5.820.010	5.490.179															
0,14	0,15	0,15	0,15	0,10	0,16	0,13															
363.227	253.635	401.402	418.154	426.822	411.623	267.728															
1.009.426	1.047.431	1.002.011	1.011.401	1.056.714	972.389	966.609															
0,36	0,24	0,40	0,41	0,40	0,42	0,28															
473.623	359.982	565.395	553.116	542.049	486.128	335.066															
1.455.250	1.838.393	1.678.491	1.444.503	1.318.110	1.131.951	1.320.053															
0,33	0,20	0,34	0,38	0,41	0,43	0,25															
958.887	1.193.155	1.462.603	1.023.916	852.915	742.955	477.776															
2.762.658	3.206.641	3.909.953	2.293.563	2.460.547	2.325.182	2.380.061															
0,35	0,37	0,37	0,45	0,35	0,32	0,20															
6.095.993	7.506.836	8.556.335	7.205.844	6.073.732	4.326.784	2.906.426															
15.999.349	19.809.936	20.037.643	16.290.977	14.967.753	12.597.387	12.292.395															
0,381	0,379	0,427	0,442	0,406	0,343	0,236															

Το μοναδιαίο λειτουργικό κόστος για τους Αγροτικούς Σταθμούς κυμαίνεται από 0,05 έως 0,11 €/m³ ανάλογα με τους σταθμούς επεξεργασίας.

Ενδιάμεση Έκθεση Αρ.1 με τίτλο «Έλεγχος / Συμπλήρωση κενών των δεδομένων του άρθρου 5 της ΟΠΥ» - Οικονομική ανάλυση των χρήσεων ύδατος

Διάγραμμα 8-33 Μοναδιαίο Λειτουργικό κόστος Ανακυκλωμένου νερού Αγροτικών σταθμών 2008-2013 (€/m³)

8.7.2.3 Συνολικό Μοναδιαίο Χρηματοοικονομικό Κόστος

Από την ανάλυση που προηγήθηκε το συνολικό μοναδιαίο χρηματοοικονομικό κόστος παρουσιάζεται στον πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 8-28 Συνολικό Μοναδιαίο Χρηματοοικονομικό Κόστος Ανακυκλωμένου Νερού Χώρας 2008-2013

Έτος	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ			ΣΥΝΟΛΟ ΑΣΤΙΚΩΝ			ΣΥΝΟΛΟ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ		
	Μοναδιαίο Κόστος Κεφαλαίου	Μοναδιαίο Λειτουργικό Κόστος	Μοναδιαίο Χρηματοοικονομικό	Μοναδιαίο Κόστος Κεφαλαίου	Μοναδιαίο Λειτουργικό Κόστος	Μοναδιαίο Χρηματοοικονομικό	Μοναδιαίο Κόστος Κεφαλαίου	Μοναδιαίο Λειτουργικό Κόστος	Μοναδιαίο Χρηματοοικονομικό
	(€/m ³)			(€/m ³)			(€/m ³)		
2008	0,058	0,227	0,286	0,059	0,236	0,295	0,047	0,050	0,097
2009	0,057	0,326	0,383	0,057	0,343	0,401	0,045	0,056	0,101
2010	0,057	0,388	0,445	0,058	0,406	0,464	0,046	0,057	0,103
2011	0,053	0,424	0,477	0,053	0,442	0,496	0,048	0,059	0,107
2012	0,044	0,413	0,457	0,044	0,427	0,471	0,049	0,060	0,109
2013	0,044	0,366	0,411	0,044	0,379	0,423	0,049	0,060	0,109
M.O. 2008 - 2013	0,051	0,366	0,417	0,051	0,381	0,432	0,047	0,057	0,104

Για το σύνολο της Χώρας το συνολικό μοναδιαίο χρηματοοικονομικό κόστος της υπηρεσίας Ανακυκλωμένου νερού το 2013 ανέρχεται σε **0,411 €/m³** και ο μέσος όρος της εξαετίας 2008-2013 είναι **0,417 €/m³**. Αντίστοιχα για τα **Αστικά ΣΑ** το 2013 το συνολικό μοναδιαίο

TAY 10/2014

Ενδιάμεση Έκθεση Αρ.1 με τίτλο «Έλεγχος / Συμπλήρωση κενών των δεδομένων του άρθρου 5 της ΟΠΥ» - Οικονομική ανάλυση των χρήσεων ύδατος

χρηματοοικονομικό κόστος ανέρχεται σε **0,423** €/m³ και ο μέσος όρος σε **0,432** €/m³.
Ειδικότερα το συνολικό χρηματοοικονομικό κόστος ανά Αστικό ΣΑ παρουσιάζεται στο πίνακα που ακολουθεί.

Ενδιάμεση Έκθεση Αρ.1 με τίτλο «Έλεγχος / Συμπλήρωση κενών των δεδομένων του άρθρου 5 της ΟΠΥ» - Οικονομική ανάλυση των χρήσεων ύδατος

Πίνακας 8-29 Μοναδιαίο Χρηματοοικονομικό Κόστος Υπηρεσίας Ανακυκλωμένου Νερού Αστικών ΣΑ 2008-1013

Έτος	ΛΕΥΚΩΣΙΑ			ΛΑΡΝΑΚΑ			ΛΕΜΕΣΟΣ			ΑΓ ΝΑΠΑ			ΠΑΡΑΛΙΜΝΙΟ			ΠΑΦΟΣ			ΣΥΝΟΛΟ ΑΣΤΙΚΩΝ		
	Μοναδιαίο Κόστος Κεφαλαίου	Μοναδιαίο Λειτουργικό Κόστος	Μοναδιαίο Χρηματοοικονομικό	Μοναδιαίο Κόστος Κεφαλαίου	Μοναδιαίο Λειτουργικό Κόστος	Μοναδιαίο Χρηματοοικονομικό	Μοναδιαίο Κόστος Κεφαλαίου	Μοναδιαίο Λειτουργικό Κόστος	Μοναδιαίο Χρηματοοικονομικό	Μοναδιαίο Κόστος Κεφαλαίου	Μοναδιαίο Λειτουργικό Κόστος	Μοναδιαίο Χρηματοοικονομικό	Μοναδιαίο Κόστος Κεφαλαίου	Μοναδιαίο Λειτουργικό Κόστος	Μοναδιαίο Χρηματοοικονομικό	Μοναδιαίο Κόστος Κεφαλαίου	Μοναδιαίο Λειτουργικό Κόστος	Μοναδιαίο Χρηματοοικονομικό			
	(€/m ³)			(€/m ³)			(€/m ³)			(€/m ³)			(€/m ³)			(€/m ³)					
2008	0,384	2,543	2,927	0,153	0,185	0,338	0,021	0,134	0,154	0,066	0,277	0,343	0,067	0,254	0,32	0,025	0,201	0,23	0,059	0,236	0,295
2009	0,198	2,005	2,203	0,160	0,328	0,488	0,020	0,164	0,184	0,066	0,423	0,489	0,078	0,429	0,51	0,026	0,320	0,35	0,057	0,343	0,401
2010	0,173	1,913	2,086	0,141	0,367	0,508	0,017	0,104	0,121	0,061	0,404	0,465	0,067	0,411	0,48	0,024	0,347	0,37	0,058	0,406	0,464
2011	0,095	1,242	1,338	0,131	0,408	0,539	0,017	0,148	0,165	0,063	0,413	0,477	0,061	0,383	0,44	0,026	0,446	0,47	0,053	0,442	0,496
2012	0,075	1,164	1,239	0,112	0,419	0,531	0,015	0,147	0,162	0,064	0,401	0,465	0,053	0,337	0,39	0,015	0,374	0,39	0,044	0,427	0,471
2013	0,070	0,918	0,988	0,107	0,459	0,566	0,015	0,149	0,164	0,061	0,242	0,303	0,048	0,196	0,24	0,019	0,372	0,39	0,044	0,379	0,423
Μ.Ο. 2008-2013	0,104	1,272	1,376	0,131	0,373	0,503	0,017	0,141	0,158	0,064	0,360	0,423	0,061	0,325	0,39	0,022	0,347	0,37	0,051	0,381	0,432

8.7.3 Περιβαλλοντικό Κόστος

Δεδομένου πως σημαντικό ποσοστό του παραγόμενου Ανακυκλωμένου νερού χρησιμοποιείται για αρδευτικούς σκοπούς στη γεωργία, όταν προσδιορίζεται περιβαλλοντικό κόστος μέρος αυτού αποδίδεται και στην υπηρεσία Ανακυκλωμένου Νερού. Στην Ειδική Έκθεση⁷⁴ 2.1. το ετήσιο περιβαλλοντικό κόστος το οποίο αποδίδεται στην Υπηρεσία Ανακυκλωμένου νερού ανέρχεται σε 752.704 €.

Στην παρούσα ανάλυση το κόστος αυτό προσαρμόζεται με βάση τον ετήσιο πληθωρισμό για την περίοδο 2008-2013. Το μοναδιαίο περιβαλλοντικό κόστος, (€/m³), προκύπτει από τον ετήσιο όγκο Ανακυκλωμένου νερού που διατίθεται στην άρδευση από το σύνολο των Αστικών Συμβουλίων Αποχέτευσης και των Αγροτικών Σταθμών.

Πίνακας 8-30 Μοναδιαίο Περιβαλλοντικό Κόστος Ανακυκλωμένου Νερού

Έτος	Ετήσιος Πληθωρισμός	Περιβαλλοντικό Κόστος	Ποσότητες Ανακυκλωμένου νερού για Άρδευση	Μοναδιαίο Περιβαλλοντικό Κόστος επί των ποσοτήτων Άρδευσης
		752.704	(m ³)	(€/m ³)
2008	4,7%	788.081	12.808.290	0,062
2009	0,3%	790.445	11.926.371	0,066
2010	2,4%	809.416	14.112.067	0,057
2011	3,3%	836.127	14.877.321	0,056
2012	2,4%	856.194	16.539.747	0,052
2013	-0,4%	852.769	17.683.983	0,048
M.O. 2008-2013		822.172	14.657.963	0,056

Το μοναδιαίο περιβαλλοντικό κόστος που αναλογεί στην υπηρεσία Ανακυκλωμένου νερού για το 2013 ανέρχεται σε 0,048 €/m³, ενώ ο μέσος όρος της περιόδου 2008-2013 είναι 0,056 €/m³.

8.7.4 Κόστος Πόρου

Με βάση την Ειδική Έκθεση 2.1. για την Υπηρεσία Ανακυκλωμένου νερού δεν υφίσταται κόστος πόρου, αφού το νερό αυτό προσθέτει στο υδατικό ισοζύγιο, ενώ το κόστος πόρου του νερού που χρησιμοποιήθηκε αρχικά έχει καταναμηθεί ήδη στην Υπηρεσία Ύδρευσης και Άρδευσης.

⁷⁴ Ειδική Έκθεση 2.1. Τεύχος Γ, σελ 36,

8.7.5 Συνολικό Μοναδιαίο Κόστος Υπηρεσίας Ανακυκλωμένου Νερού

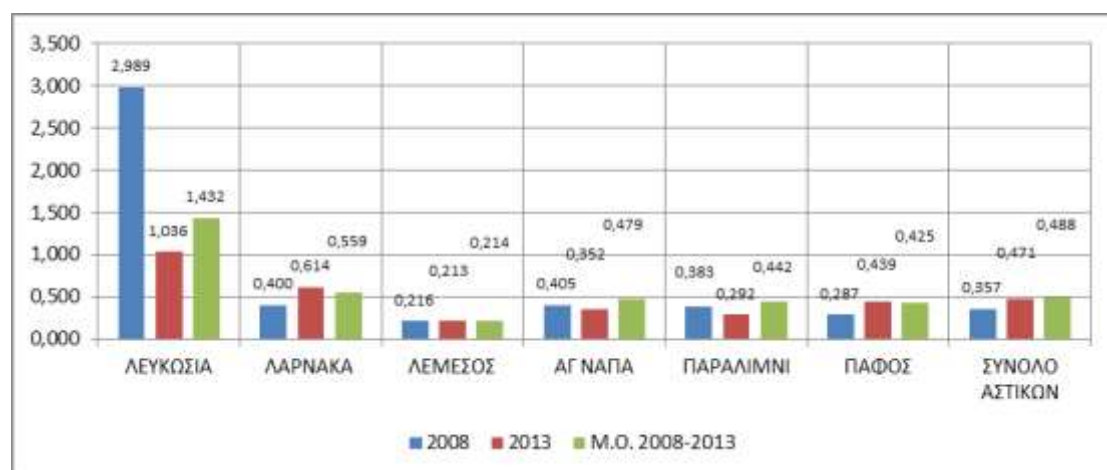
Από την ανάλυση που προηγήθηκε το μοναδιαίο συνολικό κόστος της υπηρεσίας ανακυκλωμένου νερού για το σύνολο της χώρας παρουσιάζεται στον πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 8-31 Συνολικό Μοναδιαίο Κόστος Υπηρεσίας Ανακυκλωμένου Νερού 2008-2013

Έτος	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ			ΣΥΝΟΛΟ ΑΣΤΙΚΩΝ			ΣΥΝΟΛΟ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ		
	Μοναδιαίο Χρηματοοικονομικό	Μοναδιαίο Περιβαλλοντικό	Συνολικό Μοναδιαίο Κόστος	Μοναδιαίο Χρηματοοικονομικό	Μοναδιαίο Περιβαλλοντικό	Συνολικό Μοναδιαίο Κόστος	Μοναδιαίο Χρηματοοικονομικό	Μοναδιαίο Περιβαλλοντικό	Συνολικό Μοναδιαίο Κόστος
	(€/m ³)			(€/m ³)			(€/m ³)		
2008	0,286	0,062	0,347	0,295	0,062	0,357	0,097	0,062	0,159
2009	0,383	0,066	0,449	0,401	0,066	0,467	0,101	0,066	0,167
2010	0,445	0,057	0,503	0,464	0,057	0,521	0,103	0,057	0,160
2011	0,477	0,056	0,534	0,496	0,056	0,552	0,107	0,056	0,163
2012	0,457	0,052	0,508	0,471	0,052	0,522	0,109	0,052	0,161
2013	0,411	0,048	0,459	0,423	0,048	0,471	0,109	0,048	0,157
M.O. 2008-2013	0,417	0,056	0,473	0,432	0,056	0,488	0,104	0,056	0,161

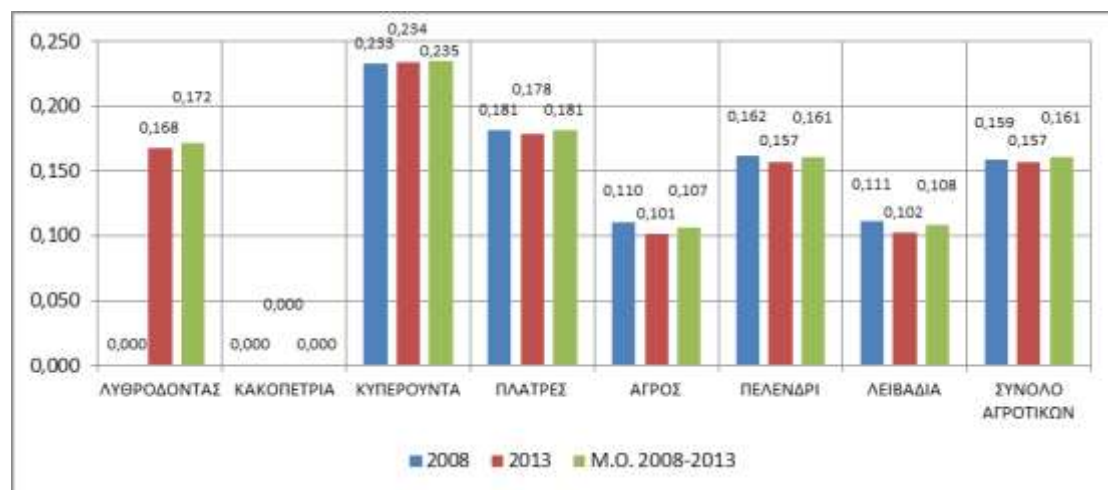
Το συνολικό μοναδιαίο κόστος στο **σύνολο της χώρας** για το 2013 ανέρχεται σε 0,459 €/m³ και ο μέσος όρος της εξαετίας 2008-2013 είναι 0,473 €/m³. Το συνολικό μοναδιαίο κόστος ανά **Αστικά ΣΑ** παρουσιάζεται στο διάγραμμα που ακολουθεί.

Διάγραμμα 8-34 Συνολικό Μοναδιαίο Κόστος Ανακυκλωμένου Νερού Αστικών ΣΑ 2008-2013 (€/m³)

Για το 2013 το υψηλότερο συνολικό μοναδιαίο κόστος παρουσιάζει η Λευκωσία 1,036 €/m³ περίπου και το μικρότερο η Λεμεσός 0,213 €/m³. Το συνολικό μοναδιαίο κόστος για τους **Αγροτικούς Σταθμούς** παρουσιάζεται στο διάγραμμα που ακολουθεί.

Διάγραμμα 8-35 Μοναδιαίο Συνολικό Κόστος Ανακυκλωμένου νερού Αγροτικών Σταθμών 2008-2013, (€/m³)

Το συνολικό μοναδιαίο κόστος των Αγροτικών σταθμών για το 2013 ανέρχεται σε 0,157 €/m³ και ο μέσος όρος της εξαετίας 2008-2013 σε 0,161 €/m³.

8.7.6 Χρεώσεις - Έσοδα υπηρεσίας Ανακυκλωμένου Νερού – Μοναδιαίο έσοδο

Οι ισχύουσες χρεώσεις πώλησης ανακυκλωμένου νερού παρουσιάζονται στον πίνακα που ακολουθεί,

Πίνακας 8-32 Χρεώσεις Νερού Τριτοβάθμιας Επεξεργασίας

Ανακυκλωμένο από Συμβούλια Αποχ. Τριτοβάθμια Επεξεργασίας	Τιμή χρέωσης €/m ³
	2013
Σε Αρδευτικά Τμήματα για γεωργική παραγωγή	0,05
Σε άτομα για γεωργική παραγωγή	0,07
Για αθλοπαιδιές	0,15
Για άρδευση χώρων πρασίνου και κήπων ξενοδοχείων	0,15
Για άρδευση γηπέδων γκολφ	0,21
Για άντληση από υπόγειους υδροφορείς οι οποίοι έχουν εμπλουτιστεί με ανακυκλωμένο νερό	0,08

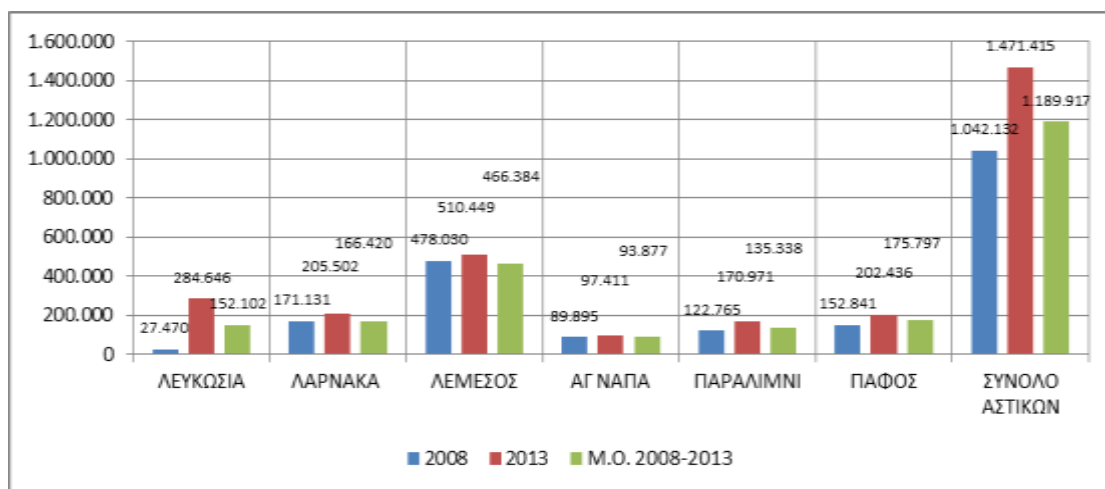
Ο προσδιορισμός των συνολικών εσόδων προκύπτει από την επαναχρησιμοποίηση-πώληση νερού για άρδευση. Η εκτίμηση των εσόδων από την πώληση Ανακυκλωμένου νερού αφορά μόνο τα Αστικά ΣΑ, για τους Αγροτικούς σταθμούς δεν υφίστανται έγκυρα στατιστικά

δεδομένα. Για την εκτίμηση των συνολικών εσόδων χρησιμοποιούνται οι ακόλουθες παραδοχές:

- λόγω έλλειψης δεδομένων για το σύνολο της περιόδου ανάλυσης 2008-2013, για τον όγκο του τιμολογούμενου νερού που διατίθεται προς άρδευση, θεωρείται πως το σύνολο του νερού που διατίθεται για άρδευση τιμολογείται⁷⁵
- λόγω έλλειψης δεδομένων για το σύνολο της περιόδου ανάλυσης 2008-2013, θεωρείται αναλογία νερού άρδευσης που διατίθεται στην γεωργία ανά Συμβούλιο Αποχέτευσης της τάξεως του 70% και το υπόλοιπο 30% για άρδευση, πρασίνου, γηπέδων γκολφ κλπ
- Στην εκτίμηση των εσόδων από την πώληση ανακυκλωμένου νερού λαμβάνονται υπόψη επίσης τόσο οι ποσότητες νερού που εμπλουτίζουν τον υδροφορέα της Έζουσας όσο και αυτές που απορρίπτονται στο φράγμα Πολεμιδίων.
- Μέση χρέωση νερού για άρδευση στην γεωργία 0,06 €/m³.
- Μέση χρέωση νερού για λοιπές χρήσεις 0,17 €/m³.

Με βάση τα παραπάνω τα έσοδα που αναλογούν ανα Αστικό συμβούλιο από την πώληση ανακυκλωμένου νερού⁷⁶ για την περίοδο 2008-2013 μεταβλήθηκαν κατά 41,2% από 1,04 εκ € το 2008 σε 1,47 εκ € το 2013. Ο μέσος όρος των εσόδων για την εξαετία 2008-2013 είναι 1,19 εκ € περίπου.

Διάγραμμα 8-36 Έσοδα από την Πώληση Ανακυκλωμένου νερού Αστικών ΣΑ 2008-2013 (€)

Το **μοναδιαίο έσοδο** της υπηρεσίας Ανακυκλωμένου νερού προκύπτει από το σύνολο των εσόδων όπως αυτά εκτιμήθηκαν και από τις ποσότητες νερού που διατέθηκαν για άρδευση και παρουσιάζεται στον πίνακα που ακολουθεί.

⁷⁵ Δεδομένα για το τιμολογούμενο νερό άρδευσης υφίστανται για τα έτη 2012-2013. Το τιμολογούμενο νερό ανέρχεται στο 81% και 85% αντίστοιχα στο συνολικό όγκο νερού που διατίθεται για άρδευση.

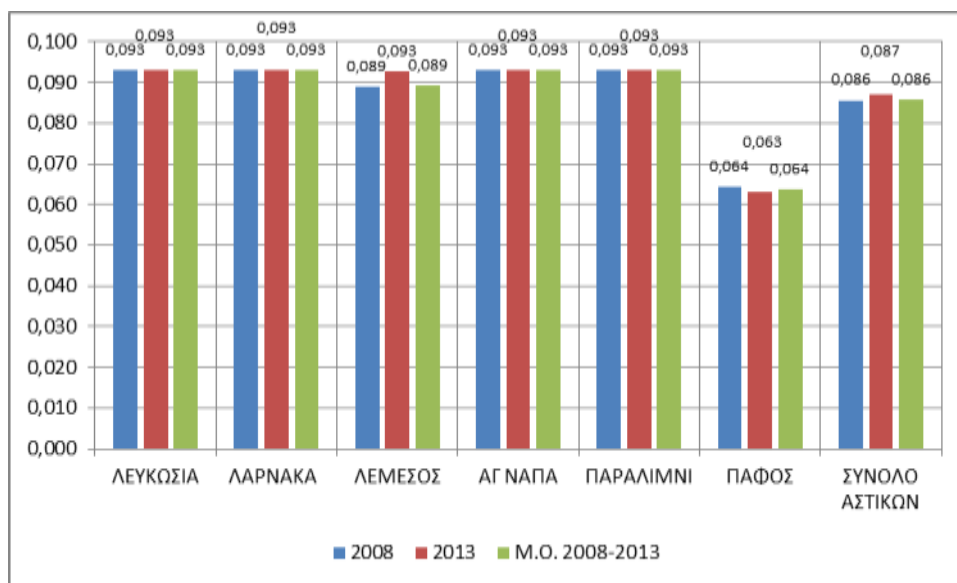
⁷⁶ Πίνακας 31, παράρτημα Β.

Πίνακας 8-33 Μοναδιαίο Έσοδο Υπηρεσίας Ανακυκλωμένου Νερού Σύνολο Αστικών ΣΑ

Έτος	Έσοδα	Όγκος Ανακυκλωμένου Νερού που διατίθεται για Άρδευση	Μοναδιαίο Έσοδο
2008	1.042.132	12.184.140	0,086
2009	931.852	11.119.721	0,084
2010	1.144.195	13.305.417	0,086
2011	1.212.120	14.070.671	0,086
2012	1.337.791	15.733.097	0,085
2013	1.471.415	16.877.333	0,087
Μ.Ο. 2008-2013	1.189.917	13.881.730	0,086

Το μοναδιαίο έσοδο ανακυκλωμένου νερού για το σύνολο των Αστικών ΣΑ προσδιορίζεται σε 0,087 €/m³ για το 2013 και σε 0,086 €/m³ ως μέσος όρος για την περίοδο 2008-2013.

Διάγραμμα 8-37 Μοναδιαίο Έσοδο Υπηρεσίας Ανακυκλωμένου Νερού ανα Αστικό ΣΑ

8.7.7 Ανάκτηση Κόστους

Ο βαθμός ανάκτησης κόστους της υπηρεσίας Ανακυκλωμένου νερού προκύπτει από την σύγκριση του συνολικού μοναδιαίου κόστους, παράγραφος 8.7.5. και του μοναδιαίου εσόδου όπως αυτό προσδιορίστηκε παραπάνω, παράγραφος 8.7.6.

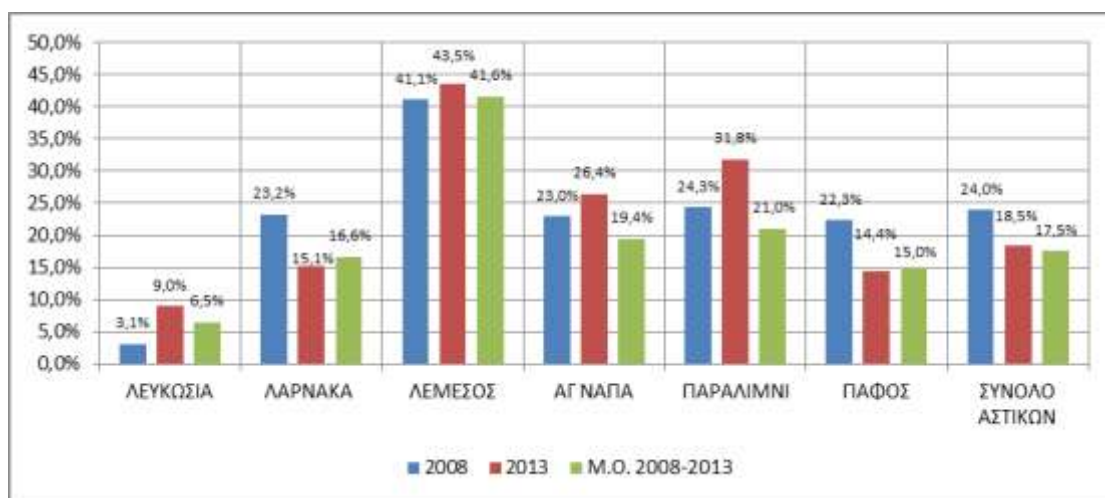
Με δεδομένο πως για τους Αγροτικούς Σταθμούς δεν υπάρχουν αξιόπιστα στατιστικά δεδομένα από την πώληση ανακυκλωμένου νερού, ο βαθμός ανάκτησης εκτιμάται μόνο για τα Αστικά ΣΑ. Ο βαθμός ανάκτησης των **Αστικών ΣΑ** για την εξεταζόμενη περίοδο 2008-2013 παρουσιάζεται στον πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 8-34 Βαθμός Ανάκτησης Κόστους Ανακυκλωμένου Νερού Συνόλου Αστικών ΣΑ

ΕΤΟΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΜΟΝΑΔΙΑΙΟ ΚΟΣΤΟΣ ΑΣΤΙΚΩΝ ΣΑ	ΜΟΝΑΔΙΑΙΟ ΕΣΟΔΟ ΑΣΤΙΚΩΝ ΣΑ	ΑΝΑΚΤΗΣΗ ΚΟΣΤΟΥΣ
2008	0,357	0,086	24,0%
2009	0,467	0,084	17,9%
2010	0,521	0,086	16,5%
2011	0,552	0,086	15,6%
2012	0,522	0,085	16,3%
2013	0,471	0,087	18,5%
Μ.Ο. 2008-2013	0,488	0,086	17,5%

Ο βαθμός ανάκτησης ανακυκλωμένου νερού για το σύνολο των Αστικών ΣΑ για το 2013 ανέρχεται σε 18,5%, ενώ ο μέσος όρος για την εξαετία 2008-2013 είναι ελάχιστα μικρότερος 17,5%. Ο βαθμός ανάκτησης ανά Συμβούλιο αποχέτευσης παρουσιάζεται στο διάγραμμα που ακολουθεί.

Διάγραμμα 8-38 Βαθμός Ανάκτησης Ανακυκλωμένου Νερού ανά Αστικό Συμβούλιο Αποχέτευσης 2008-2013

Την υψηλότερη ανάκτηση κόστους για το 2013 παρουσιάζει η Λεμεσός 43,5%, και την μικρότερη η Λευκωσία με 9%.

Για τους **Αγροτικούς Σταθμούς επεξεργασίας** που λαμβάνονται υπόψη στην ανάλυση η ανάκτηση κόστους θεωρείται μηδενική.

Με βάση ωστόσο το συνολικό μοναδιαίο κόστος για τους αγροτικούς σταθμούς όπως αυτό προσδιορίστηκε στην παράγραφο 8.7.5. με την υπόθεση πως όλη η παραγόμενη ποσότητα ανακυκλωμένου νερού διατίθεται για άρδευση στη γεωργία με μέση τιμή πώλησης 0,06 €/m³, παράγραφος 8.7.6, η μέγιστη δυνατή ανάκτηση κόστους που θα μπορούσε να επιτευχθεί, παρουσιάζεται στον πίνακα που ακολουθεί,

Πίνακας 8-35 Μέγιστος Δυνατός Βαθμός Ανάκτησης Κόστους Ανακυκλωμένου Νερού Αγροτικών Σταθμών

ΕΤΟΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΜΟΝΑΔΙΑΙΟ ΚΟΣΤΟΣ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΤΑΘΜΩΝ	ΜΟΝΑΔΙΑΙΟ ΕΣΟΔΟ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΤΑΘΜΩΝ	ΑΝΑΚΤΗΣΗ ΚΟΣΤΟΥΣ
2008	0,159	0,060	37,8%
2009	0,167	0,060	36,0%
2010	0,160	0,060	37,4%
2011	0,163	0,060	36,9%
2012	0,161	0,060	37,3%
2013	0,157	0,060	38,2%
Μ.Ο. 2008-2013	0,161	0,060	37,4%

8.7.8 Συμπεράσματα

Από την ανάλυση τόσο του συνολικά παραγόμενου ανακυκλωμένου νερού και του τρόπου επαναχρησιμοποίησης του για την περίοδο 2008-2013 που έγινε στα πλαίσια της παρούσας μελέτης για το 2013 παρήχθησαν περίπου 20,62 εκ. m³ ανακυκλωμένου νερού εκ των οποίων τα 14,5 εκ. m³ καλύπτουν ανάγκες για άρδευση γεωργικών καλλιεργειών και χώρων πρασίνου, ποσοστό περίπου 70,3%. Οι υπόλοιπες ποσότητες καλύπτουν ανάγκες του υδατικού ισοζυγίου για τον εμπλουτισμό υπόγειων υδροφορέων σε ποσοστό 15% του συνολικά παραγόμενου νερού, και τα υπόλοιπα καταλήγουν στη θάλασσα ή απορρίπτονται σε ποταμούς.

Για το ανακυκλωμένο νερό που παρέχεται από τα Κυβερνητικά Υδατικά Έργα (ΤΑΥ), για σκοπούς παροχής κινήτρων για την αποδοχή του, οι τιμές πώλησής του δεν αντικατοπτρίζουν το κόστος παραγωγής και διάθεσής του. Η τιμή πώλησης ανακυκλωμένου νερού παραμένει σταθερή όπως καθορίστηκε από την 1/1/2004, ίση προς 0,07 €/m³ σε γεωργούς και για τα Αρδευτικά Τμήματα ανέρχεται σε 0,05 €/m³. Το μοναδιαίο χρηματοοικονομικό κόστος ανακυκλωμένου νερού προσδιορίστηκε σε 0,411 €/m³ για το 2013 και ο μέσος όρος για την εξαετία 2008-2013 σε 0,417 €/m³. Συμπεριλαμβανομένου του περιβαλλοντικού κόστους το συνολικό μοναδιαίο κόστος ανακυκλωμένου νερού ανέρχεται σε 0,459 €/m³ για το 2013 και ο μέσος όρος της εξαετίας σε 0,473 €/m³. Ως εκ τούτου το επίπεδο ανάκτησης στη χώρα (18,5%) είναι αναμενόμενο, λαμβάνοντας υπόψη την ακολουθούμενη πολιτική προώθησης του ανακυκλωμένου νερού και τη μεγαλύτερη ενσωμάτωσή του στο ισοζύγιο της άρδευσης. Ωστόσο προβλέπεται στο μέλλον να ληφθούν υπόψη οι πρόνοιες του κανονισμού τιμολόγησης 128/2014 για τον τρόπο τιμολόγησης του ανακυκλωμένου νερού όπως αυτές περιγράφονται στις αντίστοιχες παραγράφους.

9. ΠΟΡΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΌΜΒΡΙΩΝ ΥΔΑΤΩΝ

9.1 ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΜΈΤΡΩΝ ΑΠΟ ΦΟΡΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΌΜΒΡΙΩΝ ΥΔΑΤΩΝ

ΤΑΥ

Η χρήση των όμβριων υδάτων εντάσσεται στα μέτρα Διαχείρισης της Ζήτησης του Νερού (ΔΖΝ). Στο πλαίσιο αυτό το ΤΑΥ προχώρησε το 2009 στην ανάθεση μελέτης «Διερεύνησης της Χρήσης Όμβριων Υδάτων» [1]. Στη μελέτη εξετάστηκε η κατάσταση και οι δυνατότητες για τον έλεγχο και την αξιοποίηση των ομβρίων υδάτων στα μεγάλα αστικά κέντρα και οι πιθανότητες για κατασκευή κάποιων έργων για το σκοπό αυτό. Η μελέτη ασχολήθηκε τόσο με τα όμβρια των κατοικιών, όσο και με τα όμβρια των δρόμων, τα "αστικά όμβρια" [2].

Η μελέτη για το ΤΑΥ κατέληξε στις εξής διαπιστώσεις και εισηγήσεις για την αξιοποίηση των όμβριων υδάτων σε επίπεδο αστικών περιοχών:

- **Θεσμικό Πλαίσιο:** Παρατηρείται κατακερματισμός στην αρμοδιότητα για τη διαχείριση των όμβριων υδάτων. Ο κατακερματισμός αυτός εκτιμάται ότι επιτρέπει ευελιξία και τοπική εμπλοκή και μπορεί να αποβεί θετικός παράγοντας εάν: α) υπάρχει ενιαία/ κοινή πολιτική/ στρατηγική για τη διαχείριση των όμβριων υδάτων, β) υπάρχουν υδρολογικά ρυθμιστικά σχέδια αυτόνομων περιοχών, γ) γίνεται εφαρμογή των πιο πάνω από τις διάφορες αρχές, και δ) υπάρχει κεντρικός έλεγχος των τοπικών αρχών.
- **Τεχνικά Μέτρα:** Προτάθηκαν μέτρα όπως: α) η υιοθεσία από όλες τις αστικές περιοχές του παραδείγματος ΣΑΛΑ για την ανάπτυξη αειφόρων συστημάτων αποχέτευσης όμβριων υδάτων, εντάσσοντας σε αυτά και την αξιοποίηση των όμβριων υδάτων, β) η χρήση λιμνών κατακράτησης (όπως στο Παραλίμνι) με σωστή λειτουργία, γ) η διάνοξη απορροφητικών λάκκων στις αστικές περιοχές όπου οι συνθήκες το επιτρέπουν, δ) ο έλεγχος της ποιότητας των απορροών που εισέρχονται σε επιφανειακούς ή υπόγειους αποδέκτες, ε) καμία απορροή να μην καταλήγει σε περιοχές λουομένων κατά τη θερινή περίοδο και στ) οι δεξαμενές αποθήκευσης όμβριων υδάτων να τυγχάνουν τοπιοτέχνησης ώστε να εντάσσονται αρμονικά στο περιβάλλον της περιοχής.

Ειδικότερα, για την αειφόρο διαχείριση των όμβριων υδάτων σε επίπεδο οικοδομής προτάθηκαν τα εξής:

- εκστρατεία διαφώτισης του κοινού για τη διαχείριση των όμβριων υδάτων με ιδιαίτερη αναφορά στην ποιότητα του νερού,

- κίνητρα για εφαρμογή μέτρων συλλογής/ χρήσης όπως μείωση τελών στα Συμβούλια Αποχετεύσεως ανάλογα με μέγεθος στέρνας, απορροφητικού λάκκου, εμβαδού και διαπερατότητας ακάλυπτου χώρου κ.λ.π.,
- διατήρηση απορροφητικών λάκκων για χρήση για τα όμβρια,
- κίνητρα για φιλτράρισμα όμβριων πριν την αποθήκευση σε στέρνα,
- πρόστιμο για ρύπανση των υδάτων,
- επιβολή όρων σε νέες οικοδομές για μείωση ή κατακράτηση νερών που καταλήγουν στον δρόμο,
- προώθηση δημιουργίας πράσινων στεγών για κατακράτηση νερού,
- υιοθέτηση υδροπερατών πλακόστρωτων οδοστρωμάτων και πεζοδρομίων,
- κατασκευή απορροφητικών φρεατίων για απορρόφηση νερού στο υπέδαφος, και
- διαμόρφωση πολιτικής μετά από διαβούλευση με εμπλεκόμενους φορείς (ΤΑΥ/Υπουργικό Συμβούλιο) για εφαρμογή από όλους τους φορείς

Επισημαίνεται ότι στο θέμα διαχείρισης /χρήσης των όμβριων υδάτων, σημαντικός παράγοντας είναι η ποιότητα της απορροής όμβριων υδάτων που μεταφέρει ρύπους που συλλέγει κατά τη διαδρομή της ροής. Τέτοιοι ρύποι είναι: λιπαντικά, βενζίνη και πετρέλαιο από δρόμους, νιτρικά από λιπάσματα και απορρυπαντικά, τοξικά από ψέκασμα και εντομοκτόνα, μέταλλα (μόλυβδος, υδράργυρος, ψευδάργυρος, χαλκός) από βιομηχανία και οχήματα, βακτηρίδια και ιούς από υπερχειλίσεις/ διαρροές λυμάτων- περιπτώματα ζώων, ιζήματα (αδρανή, τσιμέντο κ.λ.π.) από κατασκευαστικές εργασίες, ανόργανα και οργανικά σκουπίδια κ.α. Η ποιότητα των όμβριων υδάτων αποτελεί έναν από τους πλέον περιοριστικούς παράγοντες στη χρήση τους.

Η εφαρμογή των μέτρων που προτάθηκαν από τη μελέτη «Διερεύνηση της Χρήσης Όμβριων Υδάτων» αναμένεται να συμβάλει σημαντικά στην ορθολογική διαχείριση των όμβριων υδάτων. Παράλληλα σημαντική κινητοποίηση προς την κατεύθυνση διαχείρισης των όμβριων υδάτων αναμένεται να προκύψει από την εφαρμογή της Οδηγίας 2007/60/EK για την αξιολόγηση και τη διαχείριση των κινδύνων πλημμύρας, στην Κύπρο που είναι αρμοδιότητα του ΤΑΥ.

Επιστημονικό Τεχνικό Επιμελητήριο Κύπρου (ΕΤΕΚ)

Το ενδιαφέρον για τη διαχείριση των όμβριων υδάτων παρουσιάζει μια δυναμική τα τελευταία χρόνια και από άλλους φορείς όπως τα Συμβούλια Αποχέτευσης, το ΕΤΕΚ κ.α.

Μερικά από τα συμπεράσματα από την πρόσφατη ημερίδα «Αειφόρος Διαχείριση των Όμβριων Υδάτων» που οργανώθηκε από το ΕΤΕΚ [3] στην Πάφο τον Μάρτιο 2010 αναφέρονται στα εξής:

- Τα όμβρια ύδατα δεν πρέπει να αντιμετωπίζονται ως απόβλητα αλλά επιβάλλεται η αξιοποίησή τους
- Τα κυριότερα προβλήματα στην Κύπρο, όσον αφορά τη διαχείριση των νερών της βροχής, εστιάζονται κυρίως στην απουσία βασικής υποδομής, στον ανεπαρκή

συντονισμό μεταξύ των αρμοδίων υπηρεσιών, στις επεμβάσεις/καταργήσεις των ποταμών και ρυακιών, στην ελλιπή συντήρηση των υφιστάμενων οχετών όμβριων, στην ανεξέλεγκτη ανάπτυξη καθώς οι πολεοδομικές ζώνες καθορίζονται χωρίς να περιλαμβάνουν κριτήρια για την διαχείριση των όμβριων, και στην περιστασιακή εφαρμογή της σχετικής νομοθεσίας.

- Η αστικοποίηση επιφέρει τη μείωση του ακάλυπτου εδάφους και κατ'επέκταση τη μείωση της διήθησης των νερών της βροχής. Ως αποτέλεσμα υπάρχει αύξηση των όμβριων με συνεπακόλουθα τις πλημμύρες. Η αύξηση του ποσοστού του ακάλυπτου εδάφους συμβάλλει, αποφασιστικά, στη μείωση των όμβριων με αποτέλεσμα την ευκολότερη και οικονομικότερη διαχείρισή τους.
- Αν οι υδρογεωλογικές συνθήκες το επιτρέπουν, τότε τα όμβρια νερά μπορούν να διοχετεύονται για εμπλουτισμό. Η διοχέτευση των νερών για εμπλουτισμό σε επίπεδο κατοικίας είναι ευκολότερη, αφού τα νερά είναι λιγότερο επηρεασμένα από ρύπους και στερεά. Σε αστικό επίπεδο η διήθηση των νερών για εμπλουτισμό θα πρέπει να γίνεται ελεγχόμενα, αφού πρώτα τα νερά αυτά τύχουν της κατάλληλης επεξεργασίας.
- Η αποσπασματική διαχείριση των όμβριων υδάτων και η απουσία ενός ευρύτερου ολοκληρωμένου σχεδίου διαχείρισής τους, επιδεινώνει την κατάσταση και επιφέρει πολλαπλάσιο κόστος στην αντιμετώπιση του προβλήματος.
- Το **Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως** λαμβάνει μέτρα για την υποβοήθηση της εξασφάλισης των αναγκαίων καναλιών απορροής όμβριων σε επίπεδο πολεοδομικού προγραμματισμού και σχεδιασμού (ζωνοποίηση περιοχών απορροής και υδροφορέων και θεσμοθέτηση ανάλογων προνοιών πολιτικής). Μέτρα λαμβάνονται επίσης σε επίπεδο αδειοδότησης των αναπτύξεων με τη δέσμευση ποσοστού της υπό ανάπτυξη ιδιοκτησίας με στόχο κυρίως τη διεύρυνση ποταμών/αργακιών/ ρυακιών, τη χωροδιάταξη οικοδομών, την επιβολή πρόσθετων όρων όπως καθορισμό σκληρών και μαλακών επιφανειών, την άρνηση δυνατότητας ανάπτυξης και την απαλλοτρίωση ιδιωτικών τεμαχίων.
- Το θεσμικό πλαίσιο είναι κατακερματισμένο και υπάρχουν πολλές Αρχές που έχουν αρμοδιότητα για τη διαχείριση των όμβριων.

Μερικές από τις βασικές θέσεις του ΕΤΕΚ στο θέμα διαχείρισης των όμβριων υδάτων, που κατά κύριο λόγο αναφέρονται σε θέματα πλημμυρών, όπως αναφέρθηκαν στην Ημερίδα είναι:

- Κυρίως οι αρμόδιες πολεοδομικές αρχές, έχουν μεγάλο ρόλο στη μακροπρόθεσμη αντιμετώπιση και την ορθολογιστική διαχείριση του θέματος, όταν εξετάζουν θέματα επέκτασης των πολεοδομικών ζωνών σε νέες περιοχές, επιτρέποντας έτσι την οικιστική τους ανάπτυξη. Θα πρέπει, προτού αποφασιστεί η επέκταση των ζωνών ανάπτυξης και προτού καθοριστούν οι χρήσεις της γης, να εξετάζονται όχι μόνο τα φυσικά χαρακτηριστικά της περιοχής, αλλά κυρίως και οι δυνατότητες παροχής των βασικών υπηρεσιών αποχέτευσης των όμβριων υδάτων.
- Η διοικητική διαίρεση της χώρας, δεν ανταποκρίνεται ούτε στη γεωμορφολογική αλλά ούτε και στην πολεοδομική εικόνα, και η λογική του αυτοδιοίκητου μιας περιοχής, αστικής ή αγρονομικής, οδηγούν σε όξυνση των προβλημάτων, καθώς συχνά και αποδειγμένα οι

παρεμβάσεις σε έναν τόπο, μεταθέτουν και μεγεθύνουν τα προβλήματα σε άλλο. Η διάσπαρτη εξουσία διαχέει και την ευθύνη.

- Οι αυθαίρετες επεκτάσεις των οικισμών, τα διαρκώς πολλαπλασιαζόμενα παράνομα κτίσματα, η αλλαγή χρήσης της γης με τις χωρίς εμπεριστατωμένες μελέτες επεκτάσεις των πόλεων και των χωριών μας, η αστικοποίηση της γεωργικής γης, το άναρχο και αυθαίρετο μπάζωμα και κτίσιμο των χειμάρρων, και η ταυτόχρονη αδιαφορία για μελέτες και κατασκευές της απαραίτητης υποδομής, ακόμα και η συντήρησή της, αναπόφευκτα οδηγεί σε σοβαρά προβλήματα.
- Ο χωροταξικός σχεδιασμός δεν πρέπει να είναι αποσπασματικός. Χρειάζεται ενιαίος, ολοκληρωμένος σχεδιασμός με ευρύτερο περιφερειακό προσανατολισμό με πρόνοιες για συνεχή ανάπτυξη σε συνάρτηση τόσο με την προστασία του περιβάλλοντος όσο και με την υλοποίηση των έργων υποδομής για την ασφάλεια των πολιτών.
- Οι μελέτες για τη διαχείριση των όμβριων υδάτων θα πρέπει να γίνονται ενιαία για μια ευρύτερη περιοχή.
- Δεδομένων των χαμηλών βροχοπτώσεων και της ξηρασίας που μαστίζει τον τόπο μας θα πρέπει παράλληλα και μέσα από τον κατάλληλο σχεδιασμό να δοθεί έμφαση στην αξιοποίηση των όμβριων για τον εμπλουτισμό των υπογείων υδάτων.

Συμβούλια Αποχέτευσης

Το **Συμβούλιο Αποχετεύσεων Λεμεσού – Αμαθούντας** τον Αύγουστο του 2009 αποφάσισε [4] την υλοποίηση και εφαρμογή μέτρων για την προώθηση κοινής πολιτικής όσον αφορά στα έργα αποχέτευσης όμβριων υδάτων και την προώθηση των Αειφόρων Συστημάτων Αποχέτευσης Όμβριων Υδάτων (ΑΣΑΟ ή SUDS) σε συντονισμό και συνεργασία με τους πέντε Δήμους της Μείζονος Λεμεσού.

Τα ΑΣΑΟ αποτελούν το σύνολο από μια σειρά πρακτικών διαχείρισης και ελέγχου των επιφανειακών νερών με βιώσιμο και αειφόρο τρόπο, λαμβάνοντας υπόψη μακροπρόθεσμους περιβαλλοντικούς και κοινωνικούς παράγοντες. Κατά τη διαχείριση λαμβάνονται υπόψη όχι μόνο ο όγκος αλλά και η ποιότητα των ροών των όμβριων υδάτων.

Με το σύστημα αυτό :

- Επιτυγχάνεται καλύτερος έλεγχος της έντασης απορροής (μείωση επιπτώσεων αστικοποίησης - πλημμύρες)
- Διαφυλάσσεται ή και βελτιώνεται η ποιότητα των υδάτων
- Τα έργα είναι φιλικά προς το περιβάλλον και ικανοποιούν τις ανάγκες της τοπικής κοινωνίας
- Παρέχουν την δυνατότητα διατήρησης της πανίδας και της χλωρίδας στις αστικές περιοχές και στα υδατορεύματα
- Επιτυγχάνεται εκεί όπου είναι δυνατό ο εμπλουτισμός των υπόγειων υδάτων.

9.2 ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΜΕΤΡΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΌΜΒΡΙΩΝ ΥΔΑΤΩΝ

Η «Μελέτη Διερεύνησης Χρήσης Όμβριων Υδάτων» [2] που ετοιμάστηκε για το ΤΑΥ το 2009 εξέτασε και τα μέτρα που λαμβάνονται στα αστικά κέντρα σε σχέση με τη διαχείριση των όμβριων υδάτων. Το μεγαλύτερο ενδιαφέρον εστιάζεται στον έλεγχο και διαχείριση της απορροής των όμβριων υδάτων για μείωση των επιπτώσεων από πλημμύρες. Εξετάστηκαν λύσεις κατακράτησης των όμβριων σε δεξαμενές, η χρήση απορροφητικών λάκκων, διαπερατών πλακόστρωτων κ.α., που παράλληλα και παρεμπιπτόντως μπορούν να εμπλουτίζουν τα υπόγεια νερά εάν το επιτρέπουν οι υδρογεωλογικές συνθήκες της περιοχής. Επίσης εξετάστηκε και η λύση κατασκευή μικρών δεξαμενών αποθήκευσης/ κατακράτησης ομβρίων μέσα στους υφιστάμενους δρόμους και η μεταφορά των νερών αυτών σε λιμνοδεξαμενές για μελλοντική χρήση. Συγκεκριμένα προτάθηκε η εγκατάσταση περί τις 2 750 δεξαμενές συνολικής χωρητικότητας 19 800 m³ και κόστους της τάξης των 2.2 εκατομμυρίων ευρώ για συλλογή όμβριων της τάξης του ενός εκ. m³ νερού στα κυριότερα αστικά κέντρα. Η λύση αυτή όμως αξιολογήθηκε ως μη αποδοτική [2]. Η οικονομική ανάλυση που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο «Αναγνωριστικής Έκθεσης σε επίπεδο Ευρύτερων Αστικών Περιοχών» [5] που ετοιμάστηκε τον Σεπτέμβριο 2010 σαν συμπλήρωμα της τελικής έκθεσης για τη διερεύνηση της χρήσης όμβριων υδάτων επιβεβαίωσε το συμπέρασμα ότι αποδοτική είναι η λήψη μέτρων χρήσης/αξιοποίησης των όμβριων υδάτων σε επίπεδο κατοικίας.

Η κατάσταση που επικρατεί στα μεγάλα αστικά κέντρα σήμερα έχει ως εξής:

Στο **αστικό κέντρο της Λευκωσίας** διαπιστώθηκε [2] ότι η αρμοδιότητα της συλλογής των όμβριων υδάτων είναι κατακερματισμένη μεταξύ των Δήμων και άλλων κυβερνητικών τμημάτων, όπως το Τμήμα Δημοσίων Έργων (για κύριους δρόμους), το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικίσεως (για συνοικισμούς, πολεοδομικά έργα), το Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού (για Βιομηχανικές Περιοχές). Το Συμβούλιο Αποχέτευσεων Λευκωσίας εκπόνησε ειδική μελέτη η οποία μεταξύ άλλων εξετάζει και το θέμα του κατακερματισμού των αρμοδιοτήτων. Παρόλα αυτά δεν έχει παρθεί ακόμη οποιαδήποτε απόφαση για την αντιμετώπιση του θέματος αυτού.

Η Λεμεσός είναι πρωτοπόρος στο τομέα της χρήση των όμβριων υδάτων και αποτελεί παράδειγμα προς μίμηση τέτοιων εφαρμογών. Το Συμβούλιο Αποχέτευσης **Λεμεσού - Αμαθούντα** σε συνεργασία με τους πέντε Δήμους της μείζονος Λεμεσού άρχισε πρόσφατα την εφαρμογή Αειφόρων Συστημάτων Αποχέτευσης των Όμβριων Υδάτων (ΑΣΑΟ). Συγκεκριμένα εφαρμόζει τη χρήση διαπερατών επιφανειών και τη δημιουργία χωμάτων καναλιών καθώς επίσης και τη χρήση βιολογικών / φυσικών φίλτρων για τη βελτίωση της ποιότητας των υδάτων. Στο πλαίσιο της αειφόρου διαχείρισης υλοποιούνται παράλληλα 4 λίμνες κατακράτησης όμβριων υδάτων, Πολεμίδα (χωρητικότητας 300.000 m³), Αγίας Φύλα (90.000 m³), Βαθιά (60.000 m³) και Ακρωτήρι (100.000 m³).

Στο **αστικό κέντρο Λάρνακα**, παρόλο που το Συμβούλιο Αποχέτευσεων Λάρνακας έχει ανεπτυγμένη υδατική συνείδηση και εξετάζει μέτρα αξιοποίησης των όμβριων υδάτων, δεν

έχουν μέχρι στιγμής εντοπιστεί εφαρμόσιμα μέτρα που να ανταποκρίνονται στις ιδιαίτερες τοπογραφικές συνθήκες της Λάρνακας, δεδομένου ότι η πόλη αναπτύσσεται σε πολύ χαμηλό υψόμετρο. Μια καλή πρακτική που εφαρμόζεται είναι η αποτροπή της απορροής όμβριων υδάτων στις παραλίες κατά τους θερινούς μήνες. Οι απορροές αυτές εκτρέπονται και οδηγούνται στο σύστημα συλλογής λυμάτων, προστατεύοντας με αυτό τον τρόπο την ποιότητα των νερών κολύμβησης.

Στο **αστικό κέντρο Πάφου**, η τοπογραφία της ευρύτερης περιοχής προσφέρεται για την εφαρμογή Αειφόρων Συστημάτων Αποχέτευσης των Όμβριων Υδάτων (ΑΣΑΟ) και ήδη το Συμβούλιο Αποχέτευσης Πάφου προχωρεί στην εφαρμογή τέτοιων μέτρων όπως: α) η δημιουργία λίμνης κατακράτησης όμβριων υδάτων σε νέα περιοχή με μεγάλη αστική ανάπτυξη, και β) η διάνοιξη απορροφητικών λάκκων σε εδάφη με μεγάλη απορροφητικότητα.

Το **Παραλίμνι** έχει αναγνωριστεί ως κλασικό παράδειγμα όπου μπορεί να γίνει η μέγιστη αξιοποίηση των αστικών ομβρίων υδάτων. Η κοινότητα είναι κτισμένη σε απόσταση από τη θάλασσα και τα όμβρια ύδατα συλλέγονται σε φυσική λίμνη (λίμνη Παραλιμνίου) η οποία από το 2009 έχει χαρακτηριστεί ως Οικότοπος Κοινοτικής Σημασίας. Στη λίμνη υπάρχει σύστημα το οποίο: α) ελέγχει την έξοδο του νερού από τη λίμνη (αντιπλημμυρικό), β) διοχετεύει το νερό σε επιλεγμένα μέρη (αξιοποίηση), και γ) αποθηκεύει το νερό σε φράγμα. Το έργο αυτό το διαχειρίζεται Αρδευτική Επιτροπή της οποίας προεδρεύει ο Έπαρχος Αμμοχώστου. Αξίζει να αναφερθεί ότι ο αγωγός/ κανάλι που διοχετεύει το νερό για αξιοποίηση διαθέτει μεταλλικές πόρτες οι οποίες ανοίγουν ώστε να διοχετευτεί το νερό σε επιμέρους θέσεις.

Η **Αγία Νάπα** είναι παραλιακή κοινότητα και η δυνατότητα δημιουργίας λιμνών κατακράτησης είναι περιορισμένη. Στο **Δήμο Αγίας Νάπας** τα κύρια προβλήματα του σε σχέση με τα όμβρια ύδατα είναι: α) οι με συνεχείς οδεύσεις ρυακιών/ποταμών (στα κτηματικά σχέδια) πράγμα που δυσκολεύει τη ρύθμιση απορροών, και β) οι απορροές σε μη βρόχινες περιόδους (από αντλήσεις υπογείων, ξέπλυμα αυλών κλπ). Ο Δήμος έχει προχωρήσει στη διάνοιξη έξι απορροφητικών λάκκων σε δύο ρυάκια με σκοπό την αποφυγή απορροής νερών στις παραλίες τη θερινή περίοδο. Επίσης, το βραχώδες/καρστικό υπέδαφος προφέρεται για εμπλουτισμό των υπογείων νερών και ήδη ο Δήμος έχει πρόσφατα ανοίξει γεωτρήσεις για αποφυγή της απορροής νερών του καλοκαιρινούς μήνες στη θάλασσα [2]. Τα μέτρα αυτά είναι δυνατόν να επεκταθεί και περαιτέρω.

Στην **Πέγεια** έχουν εφαρμοστεί μέτρα αξιοποίησης των ομβρίων υδάτων όπως η χρήση γεωτρήσεων για εμπλουτισμό των υπόγειων νερών και η χρήση λιμνών κατακράτησης.

Όπως προκύπτει με τις μέχρι σήμερα προσπάθειες και εφαρμογές διαχείρισης/χρήσης των όμβριων υδάτων, απαιτούνται να γίνουν ακόμη μεγάλες προσπάθειες αξιολόγησης της δυνατότητας χρήσης των όμβριων και ένταξη τους στο υδατικό ισοζύγιο. Βασικότερα θέματα είναι η παρακολούθηση και έλεγχος της ποιότητας των όμβριων για μεγάλο χρονικό διάστημα, κατά περιοχή, εποχή και μέγεθος καταιγίδας. Επίσης άλλα θέματα αποτελούν ο προσδιορισμός δυνατής χρήσης ανάλογα με την ποιότητα και οι εκτιμήσεις ποσοτήτων και κόστους αξιοποίησης των υδάτων αυτών (έργα, λειτουργικά έξοδα, έξοδα συντήρησης κ.λ.π.). Τα Αειφόρα Συστήματα Αποχέτευσης Όμβριων Υδάτων (ΑΣΑΟ) είναι μια πολύ καλή αρχή

εφόσον μειώνουν την απορροή όμβριων υδάτων και επιτρέπουν την καλύτερη διαχείρισή τους μειώνοντας τις επιπτώσεις από πλημμυρικά φαινόμενα. Στα συστήματα όμως αυτά η χρήση των όμβριων υδάτων πρέπει να γίνεται με φροντίδα ώστε να μη δημιουργούνται προβλήματα λόγω της ποιότητας των όμβριων νερών.

10. ΒΑΣΙΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

10.1 ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

1. ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΚΥΠΡΟΥ, Η Κύπρος σε Αριθμούς (2014)
2. ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΚΥΠΡΟΥ, Στατιστική Επετηρίδα - Χρονοσειρές (2013)
3. Διαχείριση Υδάτινων Πόρων και Αναδιάρθρωση Καλλιεργειών, Working Paper, (Λευκωσία 2015), Μάρκου, Μ., Παπαδαυίδ, Γ., Νεοκλέους, Δ., Χρίστου Α. και Στυλιανού, Α. (ΙΓΕ) - Α. Χατζηπαντελή, Π. Χατζηγεωργίου, Χ. Δημητρίου, Φ. Ρουσής (ΤΑΥ) - Μαζέρης, Α. (ΤΓ), - Αθανασιάδης, Α (ΤΠ), - Π. Μιχαήλ (ΤΜ).

ΑΝΑΚΤΗΣΗ ΚΟΣΤΟΥΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΔΑΤΟΣ

1. Ειδική Έκθεση 2.1. Τεύχος Γ, (Αύγουστος 2009), Εκτίμηση Κόστους ανά υπηρεσία νερού και προσδιορισμός υφιστάμενων επιπέδων ανάκτησης κόστους ανά Υπηρεσία Ύδατος, Αρ Σύμβασης: ΤΑΥ 86/2007
2. Δημοσιευμένες Οικονομικές Καταστάσεις Συμβουλίων Αποχέτευσης Κύπρου 2008-2013
3. Παροχή Οικονομικών στοιχείων βάση Πρωτοκόλλου από ΤΑΥ και ΣΑ Κύπρου

ΠΡΟΝΟΙΕΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ ΤΙΜΟΛΟΓΗΣΗΣ

1. Παροχή βάση πρωτοκόλλου από ΤΑΥ

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΧΡΗΣΗ ΟΜΒΡΙΩΝ ΥΔΑΤΩΝ

1. IACO ltd (2011), «Μελέτη Διερεύνησης των Μέτρων Διαχείρισης της Ζήτησης των Υδάτινων Πόρων», Αρ. Σύμβασης : ΤΑΥ 03/2010
2. Δ. Τουμαζής & Συνεργάτες κ. α. (2009): «Μελέτη διερεύνησης χρήσης όμβριων υδάτων», Αρ. Σύμβασης: ΤΑΥ 21/2009
3. ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΤΕΧΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΚΥΠΡΟΥ (Απρίλιος 2010) ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΤΕΥΧΟΣ 133 https://secure1.voloper.net/etek/files/ETEK_BULLETIN_2010_133.pdf
4. Συμβούλιο Αποχέτευσεων Λεμεσού-Αμαθούντας (2009) : « Απόφαση Ολομέλειας Συμβουλίου: Συντονισμός Τοπικών Αρχών με σκοπό την προώθηση κοινής πολιτικής όσον αφορά τα έργα αποχέτευσης όμβριων υδάτων των Αειφόρων Συστημάτων Αποχέτευσης Όμβριων Υδάτων (ΑΣΑΟ ή SUDS) (http://www.sbla.com.cy/pdf/apofasi_olomelias.pdf)

5. Δ. Τουμαζής & Συνεργάτες κ. α. (2010): «Αναγνωριστική Έκθεση σε επίπεδο Ευρύτερων Αστικών Περιοχών» Συμπλήρωμα Τελικής Έκθεσης: «Μελέτη διερεύνησης χρήσης όμβριων υδάτων», Αρ. Σύμβασης: TAY 21/2009.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

TAY 10/2014

Ενδιάμεση Έκθεση Αρ.1 με τίτλο «Έλεγχος / Συμπλήρωση κενών των δεδομένων του άρθρου 5 της ΟΠΥ» - Οικονομική ανάλυση των χρήσεων ύδατος

A. ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ

Α1. Στοιχεία Πληθυσμού

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΑΝΑ ΕΠΑΡΧΙΑ							
Έτος	Λευκωσία	Αμμόχωστος	Λάρνακα	Λεμεσός	Πάφος	ΣΥΝΟΛΟ	% Ετήσιας Μεταβολής
(χιλιάδες άτομα)							
2000	277,9	37,8	116,2	199,5	66,1	697,5	
2001	280,3	38,5	117,5	201,6	67,6	705,5	1,1%
2002	283,1	39,0	119,0	203,5	69,1	713,7	1,2%
2003	286,2	39,6	120,8	205,7	70,6	722,9	1,3%
2004	289,7	40,1	122,8	208,1	72,3	733	1,4%
2005	293,5	40,8	124,8	210,8	74,1	744	1,5%
2006	298,4	41,6	127,4	214,3	76,2	757,9	1,9%
2007	305,1	42,7	130,8	219,0	78,8	776,4	2,4%
2008	312,6	43,8	134,5	224,4	81,6	796,9	2,6%
2009	320,6	45,1	138,5	230,2	84,7	819,1	2,8%
2010	328,0	46,3	142,3	235,5	87,7	839,8	2,5%
2011	336,0	47,6	146,3	241,3	90,8	862	2,6%
2012	336,9	47,9	147,2	241,9	92,0	865,9	0,5%
2013	333,8	47,4	145,9	239,7	91,2	858	-0,9%
Μεταβολή 2008-2013	6,8%	8,2%	8,5%	6,8%	11,8%	7,7%	7,7%

Πηγή: 2015, REPUBLIC OF CYPRUS, STATISTICAL SERVICE

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: ΑΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΑΝΑ ΕΠΑΡΧΙΑ														
Έτος	Λευκωσία		Αμμόχωστος		Λάρνακα		Λεμεσός		Πάφος		ΣΥΝΟΛΟ			
	Αστικός	Αγροτικός	Αστικός	Αγροτικός	Αστικός	Αγροτικός	Αστικός	Αγροτικός	Αστικός	Αγροτικός	Αστικός	% επί του συνολικού πληθ/μου	Αγροτικός	% επί του συνολικού πληθ/μου
2000	204,1	73,8	0,0	37,8	71,1	45,1	159,2	40,3	45,7	20,4	480,1	68,8%	217,4	31,2%
2001	206,2	74,1	0,0	38,5	72,0	45,5	161,2	40,4	47,3	20,3	486,7	69,0%	218,8	31,0%
2002	208,1	75,0	0,0	39,0	72,7	46,3	162,0	41,5	48,4	20,7	491,2	68,8%	222,5	31,2%
2003	210,3	75,9	0,0	39,6	73,5	47,3	163,1	42,6	49,5	21,1	496,4	68,7%	226,5	31,3%
2004	212,8	76,9	0,0	40,1	74,4	48,4	164,3	43,8	50,7	21,6	502,2	68,5%	230,8	31,5%
2005	215,4	78,1	0,0	40,8	75,4	49,4	165,7	45,1	52,0	22,1	508,5	68,3%	235,5	31,7%
2006	219,0	79,4	0,0	41,6	76,6	50,8	167,7	46,6	53,5	22,7	516,8	68,2%	241,1	31,8%
2007	223,7	81,4	0,0	42,7	78,4	52,4	170,7	48,3	55,3	23,5	528,1	68,0%	248,3	32,0%

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: ΑΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΑΝΑ ΕΠΑΡΧΙΑ														
Έτος	Λευκωσία		Αμμόχωστος		Λάρνακα		Λεμεσός		Πάφος		ΣΥΝΟΛΟ			
	Αστικός	Αγροτικός	Αστικός	Αγροτικός	Αστικός	Αγροτικός	Αστικός	Αγροτικός	Αστικός	Αγροτικός	Αστικός	% επί του συνολικού πληθ/μου	Αγροτικός	% επί του συνολικού πληθ/μου
2008	229,1	83,5	0,0	43,8	80,3	54,2	174,1	50,3	57,3	24,3	540,8	67,9%	256,1	32,1%
2009	234,9	85,7	0,0	45,1	82,4	56,1	177,8	52,4	59,5	25,2	554,6	67,7%	264,5	32,3%
2010	240,2	87,8	0,0	46,3	84,3	58,0	181,1	54,4	61,6	26,1	567,2	67,5%	272,6	32,5%
2011	245,9	90,1	0,0	47,6	86,4	59,9	184,6	56,7	63,9	26,9	580,8	67,4%	281,2	32,6%
2012	246,4	90,5	0,0	47,9	86,7	60,5	184,1	57,8	64,9	27,1	582,1	67,2%	283,8	32,8%
2013	244,1	89,7	0,0	47,4	85,9	60,0	182,4	57,3	64,3	26,9	576,7	67,2%	281,3	32,8%
Μεταβολή 2008-2013											6,6%		9,8%	

Πηγή: 2015, REPUBLIC OF CYPRUS, STATISTICAL SERVICE

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ (χιλιάδες)														
Έτος	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000
Νοικοκυριά	312,7	310,8	309,3	300,1	291,3	282,6	274,3	266,1	258,2	250,6	243,2	236,0	229,0	224,3
% Ετήσια Μεταβολή	0,6%	0,5%	3,1%	3,0%	3,1%	3,0%	3,1%	3,1%	3,0%	3,0%	3,1%	3,1%	2,1%	
Μεταβολή 2008-2013	10,7%													
Πληθυσμός	858,0	865,9	862,0	839,8	819,1	796,9	776,4	757,9	744,0	733,0	722,9	713,7	705,5	697,5
Άτομα ανά νοικοκυριό	2,7	2,8	2,8	2,8	2,8	2,8	2,8	2,8	2,9	2,9	3,0	3,0	3,1	3,1

Πηγή: 2015, REPUBLIC OF CYPRUS, STATISTICAL SERVICE

Ενδιάμεση Έκθεση Αρ.1 με τίτλο «Έλεγχος / Συμπλήρωση κενών των δεδομένων του άρθρου 5 της ΟΠΥ» - Οικονομική ανάλυση των χρήσεων ύδατος

ΠΙΝΑΚΑΣ 4: ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ ΑΝΑ ΕΠΑΡΧΙΑ 2008-2013 (χιλιάδες)														
Έτος	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000
Λευκωσία														
Νοικοκυριά	123,0	122,2	121,8	118,4	115,1	111,9	108,7	105,7	102,7	99,8	97,0	94,3	91,6	89,9
Πληθυσμός	333,8	336,9	336,0	328,0	320,6	312,6	305,1	298,4	293,5	289,7	286,2	283,1	280,3	277,9
Άτομα ανά νοικοκυριό	2,7	2,8	2,8	2,8	2,8	2,8	2,8	2,8	2,9	2,9	3,0	3,0	3,1	3,1
Μεταβολή 2008-2013	9,9%													
Αμμόχωστος														
Νοικοκυριά	16,3	16,2	16,1	15,6	15,1	14,7	14,2	13,8	13,4	13,0	12,6	12,2	11,9	11,5
Πληθυσμός	47,4	47,9	47,6	46,3	45,1	43,8	42,7	41,6	40,8	40,1	39,6	39,0	38,5	37,8
Άτομα ανά νοικοκυριό	2,9	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,1	3,1	3,2	3,2	3,3
Μεταβολή 2008-2013	10,9%													
Λάρνακα														
Νοικοκυριά	51,4	51,2	50,8	49,2	47,7	46,2	44,8	43,4	42,0	40,7	39,4	38,2	37,0	36,3
Πληθυσμός	145,9	147,2	146,3	142,3	138,5	134,5	130,8	127,4	124,8	122,8	120,8	119,0	117,5	116,2
Άτομα ανά νοικοκυριό	2,8	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9	3,0	3,0	3,1	3,1	3,2	3,2
Μεταβολή 2008-2013	11,3%													
Λεμεσός														
Νοικοκυριά	87,4	86,9	86,8	84,5	82,2	79,9	77,8	75,6	73,6	71,6	69,7	67,8	65,9	64,7
Πληθυσμός	239,7	241,9	241,3	235,5	230,2	224,4	219,0	214,3	210,8	208,1	205,7	203,5	201,6	199,5
Άτομα ανά νοικοκυριό	2,7	2,8	2,8	2,8	2,8	2,8	2,8	2,8	2,9	2,9	3,0	3,0	3,1	3,1
Μεταβολή 2008-2013	9,4%													
Πάφος														
Νοικοκυριά	34,6	34,3	33,8	32,4	31,2	29,9	28,8	27,6	26,5	25,5	24,5	23,5	22,6	21,9
Πληθυσμός	91,2	92,0	90,8	87,7	84,7	81,6	78,8	76,2	74,1	72,3	70,6	69,1	67,6	66,1
Άτομα ανά νοικοκυριό	2,6	2,7	2,7	2,7	2,7	2,7	2,7	2,8	2,8	2,8	2,9	2,9	3,0	3,0
Μεταβολή 2008-2013	15,7%													

Πηγή: 2015, REPUBLIC OF CYPRUS, STATISTICAL SERVICE

A2. Οικονομικά Στοιχεία

ΠΙΝΑΚΑΣ 5: ΑΕΠ 2000-2013		
ΕΤΟΣ	ΑΕΠ (εκ, σε τρέχουσες τιμές)	% Ετήσιας Μεταβολής
2000	10.535,34 €	
2001	11.341,22 €	7,6%
2002	11.799,59 €	4,0%
2003	12.755,15 €	8,1%
2004	13.731,70 €	7,7%
2005	14.691,28 €	7,0%
2006	15.836,70 €	7,8%
2007	17.327,83 €	9,4%
2008	18.768,82 €	8,3%
2009	18.423,14 €	-1,8%
2010	19.062,94 €	3,5%
2011	19.486,74 €	2,2%
2012	19.411,11 €	-0,4%
2013	18.118,94 €	-6,7%
% Μεταβολής 2008- 2013	-3,5%	

Πηγή: 2015, REPUBLIC OF CYPRUS, STATISTICAL SERVICE (Ενημέρωση 20/3/2015)

ΠΙΝΑΚΑΣ 6: ΑΕΠ ΑΝΑ ΤΟΜΕΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ 2000-2013											
ΕΤΟΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΑΕΠ (εκ. σε τρέχουσες τιμές)	ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ	ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ	ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ	ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟΙ ΔΑΣΜΟΙ	ΦΠΑ	% ΣΥΜ/ΧΗΣ ΠΡΩΤ	% ΣΥΜ/ΧΗΣ ΔΕΥΤ	% ΣΥΜ/ΧΗΣ ΤΡΙΤ	% ΣΥΜ/ΧΗΣ ΔΑΣΜΩΝ	% ΣΥΜ/ΧΗΣ ΦΠΑ
2000	10.535,3	350,2	1.892,8	7.519,7	240,4	532,2	3,3%	18,0%	71,4%	2,3%	5,1%
2001	11.341,2	372,1	2.007,8	8.081,2	274,1	606,1	3,3%	17,7%	71,3%	2,4%	5,3%
2002	11.799,6	385,9	2.149,7	8.269,4	271,3	723,2	3,3%	18,2%	70,1%	2,3%	6,1%
2003	12.755,2	357,6	2.335,1	8.900,4	249,7	912,3	2,8%	18,3%	69,8%	2,0%	7,2%
2004	13.731,7	351,5	2.532,8	9.601,1	226,3	1.020,0	2,6%	18,4%	69,9%	1,6%	7,4%
2005	14.691,3	354,8	2.681,8	10.268,6	192,9	1.193,2	2,4%	18,3%	69,9%	1,3%	8,1%
2006	15.836,7	322,9	2.883,5	11.080,7	186,4	1.363,3	2,0%	18,2%	70,0%	1,2%	8,6%
2007	17.327,8	323,7	3.220,4	11.955,3	243,5	1.584,9	1,9%	18,6%	69,0%	1,4%	9,1%
2008	18.768,8	369,2	3.426,1	12.931,5	265,5	1.776,5	2,0%	18,3%	68,9%	1,4%	9,5%

ΠΙΝΑΚΑΣ 6: ΑΕΠ ΑΝΑ ΤΟΜΕΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ 2000-2013											
ΕΤΟΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΑΕΠ (εκ, σε τρέχουσες τιμές)	ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ	ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ	ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ	ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟΙ ΔΑΣΜΟΙ	ΦΠΑ	% ΣΥΜ/ΧΗΣ ΠΡΩΤ	% ΣΥΜ/ΧΗΣ ΔΕΥΤ	% ΣΥΜ/ΧΗΣ ΤΡΙΤ	% ΣΥΜ/ΧΗΣ ΔΑΣΜΙΩΝ	% ΣΥΜ/ΧΗΣ ΦΠΑ
2009	18.423,1	375,4	3.014,9	13.332,6	193,1	1.507,1	2,0%	16,4%	72,4%	1,0%	8,2%
2010	19.063,0	391,5	2.887,3	14.065,9	154,6	1.563,7	2,1%	15,1%	73,8%	0,8%	8,2%
2011	19.486,7	428,3	2.673,9	14.774,6	129,1	1.480,9	2,2%	13,7%	75,8%	0,7%	7,6%
2012	19.411,1	424,2	2.423,7	14.924,8	94,3	1.544,2	2,2%	12,5%	76,9%	0,5%	8,0%
2013	18.119,0	420,0	1.915,4	14.349,8	64,9	1.369,0	2,3%	10,6%	79,2%	0,4%	7,6%
Μετα βολή 2008- 2013	-3,5%	13,8%	-44,1%	11,0%	-75,6%	-22,9%					
Σύνο λο ΑΕΠ 2008- 2013	113.271,7	2.408,5	16.341,3	84.379,1	901,4	9.241,4					
% Συμμ ετοχή ς		2,1%	14,4%	74,5%	0,8%	8,2%					

Πηγή: 2015, REPUBLIC OF CYPRUS, STATISTICAL SERVICE (Ενημέρωση 20/3/2015)

ΠΙΝΑΚΑΣ 7: ΕΣΟΔΑ - ΕΞΟΔΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ 2008-2013							
	2013	2012	2011	2010	2009	2008	Μεταβολή ολή 2008- 2013
Σύνολο Εσόδων Γενικής Κυβέρνησης	6.610,4	7.039,2	7.212,3	7.186,2	6.842,7	7.474,7	-11,6%
Σύνολο Εξόδων Γενικής Κυβέρνησης	7.501,1	8.168,9	8.334,4	8.097,8	7.857,4	7.310,1	2,6%
Δημοσιονομικό Έλλειμμα(-) / Πλεόνασμα(+) (ΕΣΟΛ 2010)	-890,7	-1.129,7	-1.122,1	-911,6	1.014,7	164,6	
Δημοσιονομικό Έλλειμμα(-) / Πλεόνασμα(+) % του ΑΕΠ	-4,9	-5,8	-5,8	-4,8	-5,5	0,9	
Ακαθάριστο δημόσιο χρέος της Γενικής Κυβέρνησης	18.518,8	15.430,9	12.869,3	10.769,7	9.864,5	8.388,2	120,8%
Ακαθάριστο δημόσιο χρέος της Γενικής Κυβέρνησης ως % στο ΑΕΠ	102,2%	79,5%	66,0%	56,5%	53,5%	44,7%	

Πηγή: 2015, REPUBLIC OF CYPRUS, STATISTICAL SERVICE (Ενημέρωση 24/4/2015)

ΠΙΝΑΚΑΣ 8: ΜΕΣΟ ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΗΝ ΕΙΣΟΔΗΜΑ 2008-2013				
Έτος	Τρέχουσες Τιμές		Ετήσιος ρυθμός μεταβολής ΜΚΚΕ	Ετήσιος ρυθμός μεταβολής ΑΕΠ
	Κατά Κεφαλήν Εισόδημα (€)	2005=100,0		
2000	13.870	73,6		
2001	15.006	79,6	8,2%	7,6%
2002	15.765	83,6	5,1%	4,0%
2003	17.028	90,3	8,0%	8,1%
2004	17.791	94,4	4,5%	7,7%
2005	18.850	100,0	6,0%	7,0%
2006	19.907	105,6	5,6%	7,8%
2007	21.126	112,1	6,1%	9,4%
2008	23.362	123,9	10,6%	8,3%
2009	21.674	115,0	-7,2%	-1,8%
2010	22.124	117,4	2,1%	3,5%
2011	23.192	123,0	4,8%	2,2%
2012	21.849	115,9	-5,8%	-0,4%
2013 (pr.)	20.378	108,1	-6,7%	-6,7%
Μεταβολή 2008-2013	-12,8%			

Πηγή: 2014, REPUBLIC OF CYPRUS, STATISTICAL SERVICE

Α3. Απασχόληση-Ανεργία

ΠΙΝΑΚΑΣ 9: ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ - ΑΝΕΡΓΙΑΣ 2000-2013

	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000	Μεταβολή 2008- 2013
Συνολικός Πληθυσμός	858,0	865,9	862,0	839,8	819,1	796,9	776,4	757,9	744,0	733,0	722,9	713,7	705,5	697,5	7,7%
Οικονομικά ενεργός πληθυσμός (χιλιάδες)	424,5	428,0	423,2	413,6	408,1	403,6	394,5	386,0	380,8	370,7	357,7	347,2	343,2	336,9	5,2%
% του συνολικού πληθυσμού	49,5%	49,4%	49,1%	49,2%	49,8%	50,6%	50,8%	50,9%	51,2%	50,6%	49,5%	48,6%	48,6%	48,3%	
Απασχολούμενος πληθυσμός (χιλιάδες) ¹	355,6	376,0	389,2	387,2	386,4	389,1	379,1	369,0	361,3	354,0	343,6	336,4	330,4	321,5	-8,6%
% επί του Οικονομικά ενεργού πληθυσμού	83,8%	87,9%	92,0%	93,6%	94,7%	96,4%	96,1%	95,6%	94,9%	95,5%	96,1%	96,9%	96,3%	95,4%	
Αριθμός ανέργων (χιλιάδες)	68,9	52,0	34,0	26,4	21,7	14,5	15,4	17,0	19,5	16,7	14,1	10,8	12,8	15,4	375,2%
% Ανεργίας	16,2%	12,1%	8,0%	6,4%	5,3%	3,6%	3,9%	4,4%	5,1%	4,5%	3,9%	3,1%	3,7%	4,6%	

1: Τα στοιχεία του απασχολούμενου πληθυσμού αναφέρονται στο ισοδύναμο πλήρως απασχολούμενων προσώπων

Πηγή: 2014, REPUBLIC OF CYPRUS, STATISTICAL SERVICE

ΠΙΝΑΚΑΣ 10: ΕΞΕΛΙΞΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΑΝΑ ΤΟΜΕΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

	ΤΟΜΕΙΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ	2013	2012	2011	2010	2009	2008	Μεταβολή 2008- 2013 (χιλ)	% Μεταβολή 2008- 2013	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000
1	ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ	27,2	27,4	27,8	27,9	27,3	26,6	0,6	2,3%	27,6	29,0	30,4	32,2	32,3	31,4	31,9	32,5
2	ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	55,2	64,2	71,5	74,7	77,9	80,4	-25,2	-31,3%	78,8	76,1	74,2	72,6	70,3	67,9	66,8	66,7
3	ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	273,2	284,4	289,9	284,6	281,2	282,1	-8,9	-3,2%	272,7	263,9	256,7	249,2	241,0	237,1	231,7	222,3
4	ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ	355,6	376,0	389,2	387,2	386,4	389,1	-33,5	-8,6%	379,1	369,0	361,3	354,0	343,6	336,4	330,4	321,5

Πηγή: 2014, REPUBLIC OF CYPRUS, STATISTICAL SERVICE

A4. Εξωτερικό Εμπόριο

ΠΙΝΑΚΑΣ 11: ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ 2000-2013 (€000's)					
Έτος	ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ c.i.f	ΕΞΑΓΩΓΕΣ f.o.b	Εμπορικό ισοζύγιο	Εξαγωγές ως ποσοστό των εισαγωγών (%)	Εξαγωγές ως ποσοστό του ΑΕΠ (%)
2013	4.830.360	1.609.265	-3.221.095	33,3	8,9
2012	5.742.195	1.422.399	-4.319.796	24,8	7,3
2011	6.310.513	1.403.966	-4.906.547	22,2	7,2
2010	6.517.413	1.136.788	-5.380.625	17,4	6,0
2009	5.691.778	970.447	-4.721.331	17,0	5,3
2008	7.366.650	1.190.369	-6.176.281	16,2	6,3
2007	6.353.444	1.082.668	-5.270.776	17,0	6,2
2006	5.513.455	1.111.758	-4.401.697	20,2	7,0
2005	5.069.069	1.228.743	-3.840.326	24,2	8,4
2004	4.577.860	936.369	-3.641.491	20,5	6,8
2003	3.936.673	814.660	-3.122.013	20,7	6,4
2002	4.248.629	873.569	-3.375.060	20,6	7,4
2001	4.320.574	1.073.051	-3.247.523	24,8	9,5
2000	4.103.976	1.011.260	-3.092.716	24,6	9,6
Μεταβολή 2008-2013	-34,4%	35,2%			

Πηγή: 2015, REPUBLIC OF CYPRUS, STATISTICAL SERVICE (Ενημέρωση 24/3/2015)

Α5. Γεωργία

ΠΙΝΑΚΑΣ 12: ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΓΗ 2008-2013									
(χιλ Εκτάρια)									
Κατηγορίες γης	2008	2009	2010	2011	2012	2013 (pr.)	Μεταβολές 2008-2013	Συμμετοχή 2008	Συμμετοχή 2013
Συνολική καλλιεργούμενη γη	102,4	109,4	102,5	101,6	102,4	96,9	-5,4%	70,5%	78,9%
Αγροανάπαυση	11,8	13,8	9,5	12,3	11,4	10,3	-12,7%	8,1%	8,4%
Βοσκότοποι	1,4	4,3	2,0	2,4	2,6	1,8	28,6%	1,0%	1,5%
Ακαλλιεργητη και άγονη γη	29,6	20,5	19,4	15,6	16,0	13,8	-53,4%	20,4%	11,2%
ΣΥΝΟΛΟ	145,3	148,0	133,4	131,8	132,4	122,8	-15,5%	100,0%	100,0%

Πηγή: 2014, REPUBLIC OF CYPRUS, STATISTICAL SERVICE

ΠΙΝΑΚΑΣ 13: ΑΡΔΕΥΣΙΜΗ ΓΗ 2008-2013			
Έτος	Σύνολο Γεωργικής Γης	Αρδεύσιμη	% Αρδεύσιμης
2008	145,30	27,7	19,1%
2009	148,30	28,4	19,2%
2010	133,38	25,4	19,0%
2011	131,90	25,2	19,1%
2012	132,50	25,0	18,9%
2013	122,80	25,6	18,9%

Πηγή: 2014, REPUBLIC OF CYPRUS, STATISTICAL SERVICE

ΠΙΝΑΚΑΣ 14: ΧΡΗΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΓΗΣ 2008-2013						
(χιλ Εκτάρια)						
Καλλιέργειες	2008	2009	2010	2011	2012	2013 ^(pr.)
Ετήσιες Καλλιέργειες	70,6	73,1	72,5	71,7	73,9	69,6
Σιτηρά	38,7	31,2	32,9	35,9	37,8	31,3
Όσπρια	0,6	0,6	0,5	0,7	0,7	0,6
Βιομηχανικά Φυτά	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Κτηνοτροφικά φυτά	23,3	33,7	32,7	27,9	28,6	29,9
Λαχανικά και πεποόνια	8,0	7,6	6,4	7,2	6,8	7,8
Μόνιμες Καλλιέργειες	31,8	36,4	29,9	29,9	28,5	27,3
Αμπέλια	8,4	8,9	7,6	7,7	6,7	6,3
Εσπεριδοειδή	4,2	4,9	2,8	3,1	3,3	3,5
Φρέσκα Φρούτα	3,4	3,9	3,1	3,2	3,2	3,1
Καρύδια	4,0	4,5	3,5	3,4	3,1	2,6
Άλλα (Ελιές, Χαρουπιές)	11,7	14,1	12,9	12,6	12,2	11,8
ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΛΛΙΕΡΓΟΥΜΕΝΩΝ ΕΚΤΑΣΕΩΝ	102,4	109,4	102,5	101,6	102,4	96,9

Πηγή: 2014, REPUBLIC OF CYPRUS, STATISTICAL SERVICE

ΠΙΝΑΚΑΣ 15: ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΜΕΝΗ ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΕΚΤΑΣΗ ΚΑΤΑ ΤΥΠΟ ΚΑΙ ΕΠΑΡΧΙΑ 2010-2013										
ΕΠΑΡΧΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ				2.013					
	2010		2013		ΜΙΚΤΕΣ (ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚ ΕΣ)		ΑΜΙΓΩΣ ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ		ΑΜΙΓΩΣ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚ ΕΣ	
	Αριθμός Εκμεταλλε ύσεων	Εκτάσεις (Δεκάρια)	Αριθμός Εκμεταλλε ύσεων	Εκτάσεις (Δεκάρια)	Αριθμός Εκμεταλλε ύσεων	Εκτάσεις (Δεκάρια)	Αριθμός Εκμεταλλε ύσεων	Εκτάσεις (Δεκάρια)	Αριθμός Εκμεταλλε ύσεων	Εκτάσεις (Δεκάρια)
ΣΥΝΟΛΟ	38.859	1.183.981	35.385	1.093.323	3.708	361.134	31.403	732.170	274	19

ΠΙΝΑΚΑΣ 15: ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΜΕΝΗ ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΕΚΤΑΣΗ ΚΑΤΑ ΤΥΠΟ ΚΑΙ ΕΠΑΡΧΙΑ 2010-2013										
ΕΠΑΡΧΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ				2.013					
	2010		2013		ΜΙΚΤΕΣ (ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΕΣ)		ΑΜΙΓΩΣ ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ		ΑΜΙΓΩΣ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΕΣ	
	Αριθμός Εκμεταλλε ύσεων	Εκτάσεις (Δεκάρια)	Αριθμός Εκμεταλλε ύσεων	Εκτάσεις (Δεκάρια)	Αριθμός Εκμεταλλε ύσεων	Εκτάσεις (Δεκάρια)	Αριθμός Εκμεταλλε ύσεων	Εκτάσεις (Δεκάρια)	Αριθμός Εκμεταλλε ύσεων	Εκτάσεις (Δεκάρια)
ΛΕΥΚΩΣΙΑ	13.592	371.997	12.447	353.703	877	101.206	11.512	252.494	58	3
ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΣ	2.381	92.577	2.167	84.621	389	25.409	1.737	59.208	41	4
ΛΑΡΝΑΚΑ	5.816	324.276	5.276	302.648	1.002	122.086	4.186	180.557	88	5
ΛΕΜΕΣΟΣ	10.144	166.851	9.110	149.640	701	36.649	8.365	112.989	44	2
ΠΑΦΟΣ	6.926	228.280	6.385	202.711	739	75.784	5.603	126.922	43	5
Μεταβολή 2010-2013	-8,9%									

Πηγή: 2014, REPUBLIC OF CYPRUS, STATISTICAL SERVICE (Ενημέρωση 30/12/2014)

ΠΙΝΑΚΑΣ 16: ΟΓΚΟΣ ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ 2008-2013										
ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ	(Τόνοι)						ΣΥΝΟΛΟ 2008-2013 Μεταβολή ς 2008- 2013	Συμμετοχή 2008	Συμμετοχή 2013	
	2008	2009	2010	2011	2012	2013 (pr.)				

ΠΙΝΑΚΑΣ 16: ΟΓΚΟΣ ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ 2008-2013										
ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ	(Τόνοι)						ΣΥΝΟΛΟ 2008-2013 Μεταβολή ς 2008- 2013	Συμμετοχή 2008	Συμμετοχή 2013	
	2008	2009	2010	2011	2012	2013 (pr.)				
ΣΙΤΗΡΑ	5.968	54.782	64.951	69.456	79.951	89.070	364.178	1392,5%	1,7%	14,7%
Σιτάρι	2.472	14.690	18.889	23.740	22.923	22.080	104.794	793,2%	0,7%	3,9%
Κριθάρι	3.496	40.092	46.062	45.716	57.028	66.990	259.384	1816,2%	1,0%	10,8%
ΛΑΧΑΝΙΚΑ	184.521	180.606	148.366	189.140	141.602	188.220	1.032.455	2,0%	53,6%	48,5%
Πατάτες	115.000	112.500	82.000	126.080	82.200	125.800	643.580	9,4%	33,4%	30,2%
Καρότα	1.899	1.874	1.909	1.391	1.855	1.810	10.738	-4,7%	0,6%	0,5%
Τομάτες	23.443	20.323	18.315	17.171	15.792	16.650	111.694	-29,0%	6,8%	5,5%
Πεπόνια	20.809	22.829	22.634	21.033	20.514	20.590	128.409	-1,1%	6,0%	6,1%
Καρπούζια	9.577	10.366	11.200	11.180	10.205	11.290	63.818	17,9%	2,8%	2,8%

Ενδιάμεση Έκθεση Αρ.1 με τίτλο «Έλεγχος / Συμπλήρωση κενών των δεδομένων του άρθρου 5 της ΟΠΥ» - Οικονομική ανάλυση των χρήσεων ύδατος

ΠΙΝΑΚΑΣ 16: ΟΓΚΟΣ ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ 2008-2013										
ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ	(Τόνοι)						ΣΥΝΟΛΟ 2008-2013	Μεταβολή ς 2008- 2013	Συμμετοχή 2008	Συμμετοχή 2013
	2008	2009	2010	2011	2012	2013 (pr.)				
Αγγούρια	13.793	12.714	12.308	12.285	11.036	12.080	74.216	-12,4%	4,0%	3,4%
ΦΡΟΥΤΑ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΔΕΝΔΡΩΔΗ	153.570	137.138	143.931	144.501	127.258	134.374	840.772	-12,5%	44,6%	36,8%
Σταφύλια	32.381	29.688	28.298	25.330	20.531	24.550	160.778	-24,2%	9,4%	8,0%
Πορτοκάλια	37.847	34.441	33.583	40.214	34.763	36.870	217.718	-2,6%	11,0%	9,2%
Λεμόνια	15.214	13.421	13.925	14.059	11.312	14.060	81.991	-7,6%	4,4%	3,6%
Γκρέιπ Φρουτ	27.527	22.678	23.969	22.193	20.751	21.690	138.808	-21,2%	8,0%	6,1%
Μήλα	6.543	7.274	6.950	7.121	6.842	6.980	41.710	6,7%	1,9%	2,0%
Αχλάδια	1.230	1.300	1.278	1.150	1.131	1.190	7.279	-3,3%	0,4%	0,3%
Ροδάκινα	4.153	4.001	3.532	3.686	3.520	3.510	22.402	-15,5%	1,2%	1,1%
Κεράσια	501	460	443	416	457	485	2.762	-3,2%	0,1%	0,1%

ΠΙΝΑΚΑΣ 16: ΟΓΚΟΣ ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ 2008-2013										
ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ	(Τόνοι)						ΣΥΝΟΛΟ 2008-2013 Μεταβολή 2008-2013	Συμμετοχή 2008	Συμμετοχή 2013	
	2008	2009	2010	2011	2012	2013 (pr.)				
Μπανάνες	5.650	6.700	6.010	6.004	6.002	6.150	36.516	8,8%	1,6%	1,8%
Αμύγδαλα	432	332	510	953	186	886	3.299	105,1%	0,1%	0,1%
Ελιές	15.573	13.329	14.873	10.650	12.640	8.880	75.945	-43,0%	4,5%	3,6%
Χαρούπια	6.519	3.514	10.560	12.725	9.123	9.123	51.564	39,9%	1,9%	0,9%
ΣΥΝΟΛΟ	344.059	372.526	357.248	403.097	348.811	411.664	2.237.405	19,6%	100,0%	100,0%

Πηγή: 2014, REPUBLIC OF CYPRUS, STATISTICAL SERVICE

ΠΙΝΑΚΑΣ 17: ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΑΞΙΑ ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ		
(Τρέχουσες τιμές)		
ΕΤΟΣ	ΦΥΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ	Ετήσιες Μεταβολές %
2008	284.372	
2009	294.734	3,6%
2010	295.117	0,1%
2011	292.414	-0,9%
2012	268.022	-8,3%
2013 ^(pr.)	273.480	2,0%
Μεταβολή 2008-2013	-3,8%	

Πηγή: 2014, REPUBLIC OF CYPRUS, STATISTICAL SERVICE

ΠΙΝΑΚΑΣ 18: ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗ ΑΞΙΑ ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ		
(Τρέχουσες τιμές)		
ΕΤΟΣ	ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗ ΑΞΙΑ	Ετήσια Μεταβολή %
2008	190.237	
2009	196.895	3,5%
2010	194.242	-1,3%
2011	190.936	-1,7%
2012	164.322	-13,9%
2013 ^(pr.)	164.322	0,0%
Μεταβολή 2008-2013	-13,6%	

Πηγή: 2014, REPUBLIC OF CYPRUS, STATISTICAL SERVICE

A6. Κτηνοτροφία

ΠΙΝΑΚΑΣ 19: ΖΩΙΚΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 2008-2013					
(000's)					
Έτος	Βοοειδή	Πρόβατα & Αρνιά	Αίγες & Ερίφια	Χοίροι	Πουλερικά
2008	55,8	267,3	318,4	464,9	2.904
2009	54,9	300,2	280,8	463,3	2.960
2010	55,5	328,9	307,4	463,7	2.981
2011	57,8	355,9	290,3	439,2	2.890
2012	58,0	349,8	271,2	394,7	3.090
2013	57,1	323,5	243,1	358,0	3.090
Μεταβολές 2008-2013	2,3%	21,0%	- 23,6%	-23,0%	6,4%

Πηγή: 2014, REPUBLIC OF CYPRUS, STATISTICAL SERVICE

ΠΙΝΑΚΑΣ 20: ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΡΕΑΤΟΣ 2008-2013						
(Τόνοι)						
Έτος	Κατηγορία Κρέατος					Σύνολο 2008-2013
	Βοδινό	Πρόβειο	Αιγινό	Χοιρινό	Πουλερικά	
2008	4.248	3.337	3.874	59.173	28.727	99.359
2009	4.505	2.747	2.739	58.102	27.436	95.529
2010	4.479	2.526	2.317	57.057	27.849	94.228
2011	3.587	2.573	2.352	55.213	27.130	90.855
2012	3.768	3.050	2.682	51.722	25.297	86.519
2013 (pr.)	3.499	3.013	2.278	48.694	21.974	79.458
Μεταβολή 2008-2013	-17,6%	-9,7%	-41,2%	-17,7%	-23,5%	-20,0%
Σύνολο 2008-2013	24.086	17.246	16.242	329.961	158.413	545.948
Συνολική μεταβολή Κρέατος						-20,0%

Πηγή: 2014, REPUBLIC OF CYPRUS, STATISTICAL SERVICE

ΠΙΝΑΚΑΣ 21: ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΑΛΑΚΤΟΣ 2008-2013				
(Τόνοι)				
Έτος	Κατηγορία Γάλακτος			Σύνολο 2008- 2013
	Αγελαδινό	Πρόβειο	Αιγινό	
2008	152.264	18.136	24.581	194.981
2009	152.100	19.291	22.320	193.711
2010	151.015	23.727	27.674	202.416
2011	156.017	26.818	27.888	210.723
2012	153.740	25.211	26.632	205.583
2013 ^(pr.)	152.496	24.530	25.830	202.856
Σύνολο	917.632	137.713	154.925	1.210.270
Μεταβολή 2008-2013	0,2%	35,3%	5,1%	4,0%

Πηγή: 2014, REPUBLIC OF CYPRUS, STATISTICAL SERVICE

ΠΙΝΑΚΑΣ 22: ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΑΥΓΩΝ	
(Τόνοι)	
Έτος	Αυγά
2008	9.880
2009	9.787
2010	8.613
2011	9.472
2012	9.610
2013 ^(pr.)	10.643
Μεταβολή 2008-2013	7,7%

Πηγή: 2014, REPUBLIC OF CYPRUS, STATISTICAL SERVICE

ΠΙΝΑΚΑΣ 23: ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΑΞΙΑ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑΣ		
(Τρέχουσες τιμές)		
Year	Κτηνοτροφία	Ετήσια Μεταβολή %
2008	338.105	
2009	331.579	-1,9%
2010	338.203	2,0%
2011	349.879	3,5%
2012	342.356	-2,2%
2013 ^(pr.)	341.632	-0,2%
Μεταβολή 2008-2013	1,0%	

Πηγή: 2014, REPUBLIC OF CYPRUS, STATISTICAL SERVICE

ΠΙΝΑΚΑΣ 24: ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗ ΑΞΙΑ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑΣ	
(Τρέχουσες τιμές)	
Έτος	Κτηνοτροφία
2008	124.461
2009	119.349
2010	124.248
2011	133.031
2012	136.098
2013 ^(pr.)	136.098
Μεταβολή 2008-2013	9,3%

Πηγή: 2014, REPUBLIC OF CYPRUS, STATISTICAL SERVICE

Α7. Δάση-Αλιεία-Λοιπά

ΠΙΝΑΚΑΣ 25: ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΑΞΙΑ ΔΑΣΗ-ΑΛΙΕΙΑ-ΛΟΙΠΑ				
(Τρέχουσες τιμές, €000's)				
Ετος	Δάση	Αλιεία	Λοιπά	ΣΥΝΟΛΟ
2008	3.257	43.267	56.392	102.916
2009	1.958	26.539	58.641	87.138
2010	2.055	32.123	62.108	96.286
2011	3.371	38.767	71.963	114.101
2012	2.818	34.146	68.285	105.249
2013 (pr.)	2.910	32.600	67.880	103.390
Μεταβολή 2008-2013	-10,7%	-24,7%	20,4%	0,5%

Πηγή: 2014, REPUBLIC OF CYPRUS, STATISTICAL SERVICE

ΠΙΝΑΚΑΣ 26: ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗ ΑΞΙΑ ΔΑΣΗ-ΑΛΙΕΙΑ-ΛΟΙΠΑ				
(Τρέχουσες τιμές, €000's)				
Year	Δάση	Αλιεία	Λοιπά	Σύνολο
2008	1.629	30.626	32.929	65.184
2009	720	8.581	35.267	44.568
2010	582	16.342	36.515	53.439
2011	2.270	32.800	45.174	80.244
2012	1.868	24.704	39.681	66.253
2013 (pr.)	1.868	23.260	39.681	64.809
Μεταβολή 2008-2013	14,7%	-24,1%	20,5%	-0,6%

Πηγή: 2014, REPUBLIC OF CYPRUS, STATISTICAL SERVICE

Α8. Απασχόληση Πρωτογενούς Τομέα

ΠΙΝΑΚΑΣ 27: ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΠΡΩΤΟΓΕΝΟΥΣ ΤΟΜΕΑ		
Έτος	Αριθμός Απασχολούμενων (χιλ)	% Ετήσιας Μεταβολής
2000	32,5	
2001	31,9	-1,8%
2002	31,4	-1,5%
2003	32,3	2,8%
2004	32,2	-0,3%
2005	30,4	-5,5%
2006	29,0	-4,3%
2007	27,6	-4,3%
2008	26,6	-3,1%
2009	27,3	2,2%
2010	27,9	1,8%
2011	27,8	-0,3%
2012	27,4	-1,2%
2013	27,2	-0,6%
% Μεταβολής 2008-2013	2,3%	

Πηγή: 2014, REPUBLIC OF CYPRUS, STATISTICAL SERVICE

Α9. Εξαγωγές Πρωτογενούς Τομέα

ΠΙΝΑΚΑΣ 28: ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΠΡΩΤΟΓΕΝΟΥΣ ΤΟΜΕΑ 2008-2013								
(Τόνοι)								
Products	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Σύνολο	Συμμετοχή
Πορτοκάλια	7.245	4.976	8.176	8.924	6.592	6.672	42.585	6,7%
Λεμόνια	4.280	2.412	3.141	2.697	2.973	3.385	18.888	3,0%
Κρεμπ Φρουτ	13.468	12.140	11.641	11.168	11.601	10.498	70.516	11,1%
Πατάτες	89.216	79.766	58.447	110.398	67.741	95.311	500.879	78,9%
Καρότα	4	0	0	0	0	0	4	0,0%
Σταφύλια Νωπά	244	253	245	266	361	513	1.882	0,3%
Πεπόνια-Καρπούζια	75	66	86	35	28	95	385	0,1%
Σύνολο Εξαγωγών	114.532	99.613	81.736	133.488	89.296	116.474	635.139	
Μεταβολή 2008-2013	1,7%							

Πηγή: 2014, REPUBLIC OF CYPRUS, STATISTICAL SERVICE

ΠΙΝΑΚΑΣ 29: ΑΞΙΑ ΕΞΑΓΩΓΩΝ ΠΡΩΤΟΓΕΝΟΥΣ ΤΟΜΕΑ 2008-2013								
(€000's)								
Προϊόντα	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Σύνολο	Συμ/χη
Πορτοκάλια	3.201	2.112	3.787	3.296	2.387	2.806	17.589	3,1%
Λεμόνια	2.584	1.383	1.806	1.378	1.708	2.059	10.918	1,9%
Κρεμπ Φρουτ	6.631	5.867	5.589	5.640	6.181	5.553	35.461	6,2%
Πατάτες	46.880	38.094	33.245	52.338	32.129	53.802	256.488	45,0%
Καρότα	3	0	0	0	0	0	3	0,0%
Σταφύλια Νωπά	420	491	511	566	691	957	3.636	0,6%
Πεπόνια- Καρπούζια	77	55	67	38	38	80	355	0,1%
Λοιπά	56.853	34.660	39.197	46.092	43.529	23.636	243.967	42,8%
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΞΙΑ (FOB)	116.649	82.679	86.212	109.348	86.663	88.893	570.444	
Μεταβολή 2008-2013	-23,8%							

Πηγή: 2014, REPUBLIC OF CYPRUS, STATISTICAL SERVICE

A10. Βιομηχανία

ΠΙΝΑΚΑΣ 30: ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΑΞΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ (€000,ς)								
Κώδικας NACE Αναθ. 2		2008	2009	2010	2011	2012	2013	Μεταβολή 2008-2013
B	Ορυχεία και λατομεία*	106.420	82.905	86.055	1.022.872	1.197.075	983.491	824,2%
Γ	Μεταποίηση	3.669.142	3.322.178	3.409.314	3.255.548	2.952.999	2.573.360	-29,9%
Δ	Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος	757.314	649.696	811.948	
E	Παροχή νερού, επεξεργασία λυμάτων, διαχείριση αποβλήτων και δραστηριότητες εξυγίανσης	250.317	265.112	338.711	403.002	406.820	378.489	51,2%
(B+Γ+Δ+E)	ΣΥΝΟΛΟ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ	4.783.193	4.319.891	4.646.028	4.681.422	4.556.894	3.935.340	-17,7%
* Από το 2011 περιλαμβάνεται και η Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος								

Πηγή: 2014, REPUBLIC OF CYPRUS, STATISTICAL SERVICE (Ενημέρωση 24/10/2014)

ΠΙΝΑΚΑΣ 31: ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗ ΑΞΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ (€000,ς)								
Κώδικας NACE Αναθ. 2		2008	2009	2010	2011	2012	2013	Μεταβολή 2008-2013
Β	Ορυχεία και λατομεία*	65.587	50.546	50.255	350.130	398.283	326.254	397,4%
Γ	Μεταποίηση	1.249.775	1.210.981	1.183.799	1.080.533	974.901	846.132	-32,3%
Δ	Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος	253.711	269.658	328.906				
Ε	Παροχή νερού, επεξεργασία λυμάτων, διαχείριση αποβλήτων και δραστηριότητες εξυγίανσης	111.557	119.531	149.535	160.436	185.507	177.681	59,3%
(Β+Γ+Δ+Ε)	ΣΥΝΟΛΟ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ	1.680.630	1.650.716	1.712.495	1.591.099	1.558.691	1.350.067	-19,7%
* Από το 2011 περιλαμβάνεται και η Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος								

Πηγή: 2014, REPUBLIC OF CYPRUS, STATISTICAL SERVICE (Ενημέρωση 24/10/2014)

TAY 10/2014

Ενδιάμεση Έκθεση Αρ.1 με τίτλο «Έλεγχος / Συμπλήρωση κενών των δεδομένων του άρθρου 5 της ΟΠΥ» - Οικονομική ανάλυση των χρήσεων ύδατος

ΠΙΝΑΚΑΣ 32: ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ (χιλ)								
Κώδικας NACE Αναθ. 2		2008	2009	2010	2011	2012	2013	Μεταβολή 2008-2013
B+Δ	Ορυχεία και λατομεία- Παροχή Ηλεκτρικού ρεύματος	2.059	2.105	2.135	2.058	1.959	1.823	-11,5%
Γ	Μεταποίηση	36.166	35.573	34.985	33.981	31.933	28.538	-21,1%
Ε	Παροχή νερού, επεξεργασία λυμάτων, διαχείριση αποβλήτων και δραστηριότητες εξυγίανσης	1.206	1.302	1.502	1.671	1.687	1.586	31,5%
(B+Γ+Δ+Ε)	ΣΥΝΟΛΟ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ	39.431	38.980	38.622	37.710	35.579	31.947	-19,0%

Πηγή: 2014, REPUBLIC OF CYPRUS, STATISTICAL SERVICE (Ενημέρωση 24/10/2014)

ΠΙΝΑΚΑΣ 33: ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ									
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Απασχόληση Σύνολο βιομηχανίας ¹	38.460	38.336	38.827	39.431	38.936	38.561	37.710	35.579	31.947
Απασχόληση Βιομηχανίας Τροφίμων	10.378	10.440	10.798	11.166	11.284	11.207	11.175	10.964	10.253
Συμμετοχή στο Σύνολο Βιομηχανίας	27,0%	27,2%	27,8%	28,3%	29,0%	29,1%	29,6%	30,8%	32,1%
Μεταβολή Βιομηχανίας Τροφίμων 2008-2013	-8,2%								
Ακαθάριστη Αξία Σύνολο βιομηχανίας ¹	3.686.776	3.853.725	4.185.469	4.783.193	4.319.891	4.646.028	4.681.422	4.556.894	3.935.340
Βιομηχανία τροφίμων	879.882	908.426	981.631	1.125.010	1.100.333	1.155.805	1.166.602	1.139.550	1.079.802
Συμμετοχή στο Σύνολο Βιομηχανίας	23,9%	23,6%	23,5%	23,5%	25,5%	24,9%	24,9%	25,0%	27,4%
Μεταβολή Βιομηχανίας Τροφίμων 2008-2013	-4,0%								
Προστιθέμενη Αξία Σύνολο βιομηχανίας ¹	1.512.529	1.509.505	1.608.059	1.680.630	1.650.716	1.712.495	1.591.099	1.558.691	1.350.067
Βιομηχανία τροφίμων	259.408	268.659	283.652	305.604	335.034	332.441	300.366	295.021	279.099
Συμμετοχή στο Σύνολο Βιομηχανίας	17,2%	17,8%	17,6%	18,2%	20,3%	19,4%	18,9%	18,9%	20,7%
Μεταβολή Βιομηχανίας Τροφίμων 2008-2013	-8,7%								

1: Δεν συμπεριλαμβάνονται οι Κατασκευές

Πηγή: 2014, REPUBLIC OF CYPRUS, STATISTICAL SERVICE (Ενημέρωση 24/10/2014)

A11. Τουρισμός

ΠΙΝΑΚΑΣ 34: ΑΦΙΞΕΙΣ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ 2008 - 2013						
ΠΕΡΙΟΔΟΣ	2008	2009	2010	2011	2012	2013
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ	50.658	47.066	45.952	44.442	47.610	42.286
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ	70.140	56.626	55.250	62.294	55.420	42.327
ΜΑΡΤΙΟΣ	108.164	90.434	103.803	98.964	94.300	92.620
ΑΠΡΙΛΙΟΣ	182.091	181.395	139.658	199.762	189.648	162.439
ΜΑΪΟΣ	271.559	246.546	258.014	267.487	276.781	276.244
ΙΟΥΝΙΟΣ	307.237	260.931	275.280	300.817	329.977	308.219
ΙΟΥΛΙΟΣ	342.554	304.126	306.106	359.104	371.453	361.442
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ	328.100	291.583	304.264	337.013	363.573	352.215
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ	305.348	276.178	289.126	304.260	335.352	357.653
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ	267.866	230.431	241.698	259.863	261.997	273.587
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ	97.900	89.670	92.643	92.878	84.020	81.542
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ	72.127	66.201	61.199	65.339	54.772	54.813
ΣΥΝΟΛΑ	2.403.744	2.141.187	2.172.993	2.392.223	2.464.903	2.405.387
% Ετήσιας Μεταβολής		-10,9%	1,5%	10,1%	3,0%	-2,4%
Μεταβολή 2008-2013	0,1%					

Πηγή: 2015, REPUBLIC OF CYPRUS, STATISTICAL SERVICE (Ενημέρωση 29/05/2015)

ΠΙΝΑΚΑΣ 35: ΕΣΟΔΑ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ (εκ €)						
ΠΕΡΙΟΔΟΣ	2008	2009	2010	2011	2012	2013
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ	35,3	31,2	29,7	29,8	30,0	30,9
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ	40,6	36,3	33,9	36,9	32,3	28,3
ΜΑΡΤΙΟΣ	67,3	57,4	65,6	66,4	62,5	66,0
ΑΠΡΙΛΙΟΣ	107,8	107,4	89,0	136,7	114,6	110,4
ΜΑΪΟΣ	191,3	158,1	164,8	187,1	214,3	202,1
ΙΟΥΝΙΟΣ	229,6	175,4	195,3	220,0	254,5	259,8
ΙΟΥΛΙΟΣ	272,9	232,5	231,1	274,4	301,5	338,6
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ	278,0	234,8	241,1	267,0	312,1	349,5
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ	247,4	200,2	220,5	235,8	289,9	353,4
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ	198,6	156,3	175,5	188,8	211,5	246,6
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ	72,4	61,0	62,4	64,8	62,8	59,2
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ	51,6	42,7	40,9	41,6	41,6	37,6
ΣΥΝΟΛΑ	1.792,8	1.493,2	1.549,8	1.749,3	1.927,6	2.082,4
% Ετήσιας Μεταβολής		-16,7%	3,8%	12,9%	10,2%	8,0%
Μεταβολή 2008-2013	16,2%					

Πηγή: 2015, REPUBLIC OF CYPRUS, STATISTICAL SERVICE (Ενημέρωση 29/05/2015)

ΠΙΝΑΚΑΣ 36: ΔΑΠΑΝΕΣ ΑΝΑ ΤΟΥΡΙΣΤΑ		
	ΔΑΠΑΝΕΣ	
ΕΤΟΣ	Ανά Άτομο	Ανά ημέρα
2002	811,8	72,3
2003	753,0	68,8
2004	714,5	66,9
2005	695,6	66,7
2006	427,9	41,2
2007	769,1	77,1
2008	745,8	74,2
2009	697,4	70,2
2010	713,2	71,4
2011	731,2	74,7
2012	782,0	82,8
2013	865,7	84,5
Μεταβολή 2008-2013	13,9%	12,2%

Πηγή: 2015, REPUBLIC OF CYPRUS, STATISTICAL SERVICE (Ενημέρωση 29/05/2015)

ΠΙΝΑΚΑΣ 37: ΜΕΣΟΣ ΧΡΟΝΟΣ ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΩΝ	
ΕΤΟΣ	Μέσος Χρόνος Διανυκτερεύσεων
2002	11,2
2003	10,9
2004	10,7
2005	10,5
2006	10,4
2007	10,0
2008	10,1
2009	9,9
2010	10,0
2011	9,8
2012	9,4
2013	10,2
ΜΟ 2008-2013	10

Πηγή: 2015, REPUBLIC OF CYPRUS, STATISTICAL SERVICE (Ενημέρωση 29/05/2015)

ΠΙΝΑΚΑΣ 38: ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΑ-ΚΛΙΝΕΣ 2008-2013														
	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000
ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΑ	800	809	824	839	855	869	902	909	937	955	951	946	965	618
Μεταβολές 2008-2013	-7,9%													
ΚΛΙΝΕΣ	87.102	86.744	87.082	88.234	88.803	90.398	92.569	93.957	95.648	96.535	95.185	94.466	91.422	88.423
Μεταβολές 2008-2013	-3,6%													

Πηγή: 2014, REPUBLIC OF CYPRUS, STATISTICAL SERVICE (Ενημέρωση 03/11/2014)

TAY 10/2014

Ενδιάμεση Έκθεση Αρ.1 με τίτλο «Έλεγχος / Συμπλήρωση κενών των δεδομένων του άρθρου 5 της ΟΠΥ» - Οικονομική ανάλυση των χρήσεων ύδατος

B ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΑΝΑΚΤΗΣΗΣ ΚΟΣΤΟΥΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΔΑΤΟΣ

Δυναμικότητα και επεξεργασία Λυμάτων Συνόλου Χώρας

ΠΙΝΑΚΑΣ 1 ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΕΣ ΣΤΑΘΜΩΝ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΛΥΜΑΤΩΝ			
	ΣΤΑΘΜΟΙ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΛΥΜΑΤΩΝ	ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ημέρα m ³ /	ΕΤΗΣΙΑ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ m ³ / έτος
A	ΑΣΤΙΚΑ ΣΑ		
1	ΑΝΘΟΥΠΟΛΗ	13.000	4.745.000
2	ΒΑΘΕΙΑ ΓΩΝΙΑ (ΤΑΥ)	2.200	803.000
3	ΒΑΘΕΙΑ ΓΩΝΙΑ (ΣΑΛ)	22.000	8.030.000
4	ΑΓΙΑ ΝΑΠΑ	21.000	7.665.000
5	ΠΑΡΑΛΙΜΝΙ		
6	ΠΑΦΟΣ	19.500	7.117.500
7	ΛΑΡΝΑΚΑ	18.000	6.570.000
8	ΛΕΜΕΣΟΣ	40.000	14.600.000
	ΣΥΝΟΛΟ ΑΣΤΙΚΩΝ	135.700	49.530.500
B	ΑΓΡΟΤΙΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ		
1	ΛΥΘΡΟΔΟΝΤΑΣ	500	182.500
2	ΚΑΚΟΠΕΤΡΙΑ	191	69.715
3	ΚΥΠΕΡΟΥΝΤΑ	300	109.500
4	ΠΛΑΤΡΕΣ	300	109.500
5	ΑΓΡΟΣ	450	164.250
6	ΠΕΛΕΝΔΡΙ	360	131.400
7	ΛΕΙΒΑΔΙΑ	300	109.500
	ΣΥΝΟΛΟ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ	2.401	876.365
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ (Α+Β)	138.101	50.406.865

Πηγή ΤΑΥ

ΤΑΥ 10/2014

Ενδιάμεση Έκθεση Αρ.1 με τίτλο «Έλεγχος / Συμπλήρωση κενών των δεδομένων του άρθρου 5 της ΟΠΥ» - Οικονομική ανάλυση των χρήσεων ύδατος

ΠΙΝΑΚΑΣ 2 ΕΤΗΣΙΟΣ ΟΓΚΟΣ ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΩΝ ΛΥΜΑΤΩΝ ΑΣΤΙΚΩΝ ΣΑ 2008 – 2013 (m ³ / έτος)							
ΕΤΟΣ	ΛΕΥΚΩΣΙΑ	ΛΑΡΝΑΚΑ	ΛΕΜΕΣΟΣ	ΑΓ ΝΑΠΑ	ΠΑΡΑΛΙΜΝΙ	ΠΑΦΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΑΣΤΙΚΩΝ
2008	213.212	2.162.877	5.686.770	1.175.464	1.360.785	2.380.061	12.979.169
2009	568.773	2.538.254	5.974.334	1.209.266	1.444.591	2.325.182	14.060.400
2010	1.481.420	3.059.135	6.746.900	1.249.625	1.610.861	2.460.547	16.608.488
2011	2.705.693	2.969.896	6.753.420	1.355.035	1.685.718	2.293.563	17.763.325
2012	3.401.309	3.147.817	7.611.830	1.470.889	1.804.713	3.909.953	21.346.511
2013	3.648.978	2.659.264	7.449.350	1.511.882	1.794.020	3.206.641	20.270.135
Μ.Ο. 2008-2013	2.003.231	2.756.207	6.703.767	1.328.693	1.616.781	2.762.658	17.171.338

Πηγή: ΤΑΥ και Αστικά ΣΑ

ΠΙΝΑΚΑΣ 3 ΕΤΗΣΙΟΣ ΟΓΚΟΣ ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΩΝ ΛΥΜΑΤΩΝ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΤΑΘΜΩΝ 2008 – 2013 (m ³ / έτος)								
ΕΤΟΣ	ΛΥΘΟΡΟΔΟΝΤΑΣ	ΚΑΚΟΠΕΤΡΙΑ	ΚΥΠΕΡΟΥΝΤΑ	ΠΛΑΤΡΕΣ	ΑΓΡΟΣ	ΠΕΛΕΝΔΡΙ	ΛΕΙΒΑΔΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ
2008	0	69.715	109.500	109.500	164.250	131.400	109.500	693.865
2009	182.500	69.715	109.500	109.500	164.250	131.400	109.500	876.365
2010	182.500	69.715	109.500	109.500	164.250	131.400	109.500	876.365
2011	182.500	69.715	109.500	109.500	164.250	131.400	109.500	876.365
2012	182.500	69.715	109.500	109.500	164.250	131.400	109.500	876.365
2013	182.500	69.715	109.500	109.500	164.250	131.400	109.500	876.365
Μ.Ο. 2008-2013	182.500	69.715	109.500	109.500	164.250	131.400	109.500	845.948

Πηγή ΤΑΥ

Σχηματισμός Παγίου Κεφαλαίου Υπηρεσιών Αποχέτευσης και Ανακυκλωμένου νερού

ΠΙΝΑΚΑΣ 4. ΕΤΗΣΙΑ ΑΞΙΑ ΣΥΝΟΛΟΥ ΠΑΓΙΩΝ 2008-2013 ΑΣΤΙΚΩΝ ΣΑ							
	ΛΕΥΚΩΣΙΑ	ΛΑΡΝΑΚΑ	ΛΕΜΕΣΟΣ	ΑΓ ΝΑΠΑ	ΠΑΡΑΛΙΜΝΙ	ΠΑΦΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΑΣΤΙΚΩΝ
	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)
2008	96.183.596	75.778.248	154.380.743	33.932.316	52.514.283	55.882.947	468.672.133
2009	96.704.032	79.613.693	156.820.341	33.708.576	53.803.468	56.316.963	476.967.073
2010	197.077.035	84.943.494	160.041.061	36.393.573	53.775.424	56.336.271	588.566.858
2011	288.797.414	92.659.798	185.066.519	36.443.528	54.398.964	99.372.976	756.739.199
2012	292.898.055	83.053.331	220.023.885	36.694.494	57.922.419	180.773.345	871.365.529
2013	321.167.934	88.442.052	242.185.589	36.842.159	61.653.104	180.773.345	931.064.183
Μ.Ο. 2008-2013	215.471.344	84.081.769	186.419.690	35.669.108	55.677.944	104.909.308	682.229.163

Πηγή: Ετήσιες Οικονομικές καταστάσεις Συμβουλίων Αποχέτευσης, 2008-2013

ΤΑΥ 10/2014

Ενδιάμεση Έκθεση Αρ.1 με τίτλο «Έλεγχος / Συμπλήρωση κενών των δεδομένων του άρθρου 5 της ΟΠΥ» - Οικονομική ανάλυση των χρήσεων ύδατος

ΠΙΝΑΚΑΣ 5. ΕΤΗΣΙΑ ΑΞΙΑ ΣΥΝΟΛΟΥ ΠΑΓΙΩΝ 2008-2013 ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΤΑΘΜΩΝ								
ΕΤΟΣ	ΛΥΘΟΡΟΝΤΑΣ	ΚΑΚΟΠΕΤΡΙΑ	ΚΥΠΕΡΟΥΝΤΑ	ΠΛΑΤΡΕΣ	ΑΓΡΟΣ	ΠΕΛΕΝΔΡΙ	ΛΕΙΒΑΔΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ
	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)
2008	0	1.449.887	5.000.885	1.621.424	2.139.280	3.200.009	2.730.931	16.142.416
2009	3.389.116	1.454.250	5.015.933	1.626.303	2.145.717	3.209.638	2.739.148	19.580.105
2010	3.472.455	1.490.010	5.139.276	1.666.294	2.198.480	3.288.563	2.806.504	20.061.583
2011	3.590.956	1.540.859	5.314.659	1.723.158	2.273.506	3.400.789	2.902.280	20.746.207
2012	3.679.258	1.578.749	5.445.348	1.765.531	2.329.412	3.484.415	2.973.647	21.256.360
2013	3.664.600	1.572.459	5.423.653	1.758.497	2.320.131	3.470.533	2.961.800	21.171.673
M.O. 2008-2013	3.559.277	1.514.369	5.223.292	1.693.535	2.234.421	3.342.325	2.852.385	19.826.391

Πηγή: ΤΑΥ

ΠΙΝΑΚΑΣ 6. ΑΞΙΑ ΠΑΓΙΩΝ ΑΝΑ ΥΠΗΡΕΣΙΑ 2008-2013			
ΕΤΟΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΞΙΑ ΠΑΓΙΩΝ	ΠΑΓΙΑ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΠΑΓΙΑ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΑΝΑΚΥΚΛΩΜΕΝΟΥ ΝΕΡΟΥ
(€)			
2008	484.814.549	447.249.144	37.565.405
2009	496.547.178	458.539.619	38.007.558
2010	608.628.441	563.386.020	45.242.420
2011	777.485.406	732.077.942	45.407.465
2012	892.621.889	847.071.012	45.550.877
2013	952.235.856	906.592.819	45.643.037
M.O. 2008-2013	702.055.553	659.152.759	42.902.794

Πηγή: Ετήσιες Οικονομικές καταστάσεις Συμβουλίων Αποχέτευσης, 2008-2013

Κόστος λειτουργίας και Συντήρησης Υπηρεσιών Αποχέτευσης και Ανακυκλωμένου Νερού

ΠΙΝΑΚΑΣ 7. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ ΣΥΝΟΛΟΥ ΧΩΡΑΣ 2008-2013			
	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΑΣΤΙΚΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ
(€)			
2008	38.339.776	37.966.654	373.122
2009	33.956.192	33.448.103	508.089
2010	35.492.983	34.972.400	520.583
2011	40.287.492	39.749.144	538.348
2012	44.468.172	43.916.586	551.586
2013	36.946.449	36.397.060	549.389
M.O. 2008-2013	38.248.511	37.741.658	506.853

Πηγή: Ετήσιες Οικονομικές καταστάσεις Συμβουλίων Αποχέτευσης

ΠΙΝΑΚΑΣ 8. ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΛΥΜΑΤΩΝ ΑΣΤΙΚΩΝ ΣΑ 2008-2013							
ΕΤΟΣ	ΛΕΥΚΩΣΙΑ	ΛΑΡΝΑΚΑ	ΛΕΜΕΣΟΣ	ΑΓ ΝΑΠΑ	ΠΑΡΑΛΙΜΝΙ	ΠΑΦΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΑΣΤΙΚΩΝ
	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)
2008	13.954.261	4.092.542	8.664.392	2.430.767	3.339.088	5.485.604	37.966.654
2009	8.585.135	4.024.372	9.743.865	2.459.157	3.284.258	5.351.316	33.448.103
2010	10.677.415	4.139.920	9.192.569	2.171.125	2.934.669	5.856.702	34.972.400
2011	13.474.665	5.115.778	9.952.818	2.408.350	3.105.268	5.692.265	39.749.144
2012	13.170.647	5.388.667	11.736.475	2.784.279	3.476.762	7.359.756	43.916.586
M.O. 2008-2013	11.812.302	4.578.047	9.932.845	2.350.617	3.102.294	5.965.554	37.741.658

Πηγή: Ετήσιες Οικονομικές καταστάσεις Συμβουλίων Αποχέτευσης

ΤΑΥ 10/2014

Ενδιάμεση Έκθεση Αρ.1 με τίτλο «Έλεγχος / Συμπλήρωση κενών των δεδομένων του άρθρου 5 της ΟΠΥ» - Οικονομική ανάλυση των χρήσεων ύδατος

ΕΤΟΣ	ΠΙΝΑΚΑΣ 9. ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΛΥΜΑΤΩΝ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΤΑΘΜΩΝ 2008-2013							
	ΛΥΘΡΟΔΟΝΤΑΣ	ΚΑΚΟΠΕΤΡΙΑ	ΚΥΠΕΡΟΥΝΤΑ	ΠΛΑΤΡΕΣ	ΑΓΡΟΣ	ΠΕΛΕΝΔΡΙ	ΛΕΙΒΑΔΙΑ*	ΣΥΝΟΛΟ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ
(€)								
2008	0	59.442	87.621	65.938	92.290	67.832	0	373.122
2009	133.844	59.621	87.884	66.136	92.568	68.036	0	508.089
2010	137.136	61.087	90.046	67.762	94.844	69.709	0	520.583
2011	141.815	63.172	93.119	70.075	98.081	72.088	0	538.348
2012	145.303	64.725	95.408	71.798	100.492	73.860	0	551.586
2013	144.724	64.467	95.028	71.512	100.092	73.566	0	549.389
Μ.Ο. 2008-2013	140.564	62.086	91.518	68.870	96.394	70.848	0	506.853

Πηγή: ΤΑΥ, * Δεν υπάρχουν στοιχεία επιβλέπεται από την Πολεοδομία.

ΠΙΝΑΚΑΣ 10. ΕΠΙΜΕΡΙΣΜΟΣ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ ΧΩΡΑΣ ΑΝΑ ΥΠΗΡΕΣΙΑ			
Έτος	Σύνολο Λειτουργικού Κόστους	Λειτουργικό Κόστος Δευτεροβάθμιας	Λειτουργικό Ανακυκλωμένου Νερού
(€)			
2008	38.339.776	35.401.982	2.937.794
2009	33.956.192	29.584.561	4.371.631
2010	35.492.983	29.373.301	6.119.681
2011	40.287.492	33.034.131	7.253.361
2012	44.468.172	35.863.152	8.605.021
2013	36.946.449	29.391.121	7.555.328
Μ.Ο. 2008-2013	38.248.511	32.108.041	6.140.469

Πηγή: Ετήσιες Οικονομικές καταστάσεις Συμβουλίων Αποχέτευσης, ΤΑΥ

Ανάκτηση Κόστους Δευτεροβάθμιας Επεξεργασίας

ΠΙΝΑΚΑΣ 11. ΕΤΗΣΙΟ ΚΟΣΤΟΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΧΩΡΑΣ 2008-2013			
ΕΤΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΑΣΤΙΚΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ
	(€)	(€)	(€)
2008	9.370.438	9.076.975	293.463
2009	9.567.548	9.212.197	355.350
2010	11.810.659	11.446.571	364.089
2011	15.047.200	14.670.687	376.513
2012	17.332.378	16.946.606	385.772
2013	18.545.701	18.161.466	384.235
Μ.Ο. 2008-2013	13.612.321	13.252.417	359.904

Πηγή: Ετήσιες Οικονομικές καταστάσεις Συμβολίων Αποχέτευσης, ΤΑΥ

ΠΙΝΑΚΑΣ 12. ΕΤΗΣΙΟ ΚΟΣΤΟΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΣΤΙΚΩΝ ΣΑ 2008-2013							
ΕΤΟΣ	ΛΕΥΚΩΣΙΑ	ΛΑΡΝΑΚΑ	ΛΕΜΕΣΟΣ	ΑΓ ΝΑΠΑ	ΠΑΡΑΛΙΜΝΙ	ΠΑΦΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΑΣΤΙΚΩΝ
	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)
2008	1.911.787	1.308.256	3.166.052	630.487	980.682	1.079.711	9.076.975
2009	1.925.095	1.393.425	3.167.886	628.057	1.006.785	1.090.950	9.212.197
2010	3.791.770	1.663.687	3.214.307	680.344	1.004.136	1.092.326	11.446.571
2011	5.626.074	1.645.764	3.734.509	683.270	1.026.899	1.954.172	14.670.687
2012	5.708.787	1.454.093	4.422.323	688.129	1.090.942	3.582.332	16.946.606
2013	6.275.732	1.566.758	4.879.563	691.396	1.165.686	3.582.332	18.161.466
Μ.Ο. 2008-2013	4.206.541	1.505.330	3.764.107	666.947	1.045.855	2.063.637	13.252.417

Πηγή: Ετήσιες Οικονομικές καταστάσεις Συμβολίων Αποχέτευσης, ΤΑΥ

TAY 10/2014

Ενδιάμεση Έκθεση Αρ.1 με τίτλο «Έλεγχος / Συμπλήρωση κενών των δεδομένων του άρθρου 5 της ΟΠΥ» - Οικονομική ανάλυση των χρήσεων ύδατος

ΠΙΝΑΚΑΣ 13. ΕΤΗΣΙΟ ΚΟΣΤΟΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΤΑΘΜΩΝ 2008-2013								
ΕΤΟΣ	ΛΥΘΟΡΟΔΟΝΤΑΣ	ΚΑΚΟΠΕΤΡΙΑ	ΚΥΠΕΡΟΥΝΤΑ	ΠΛΑΤΡΕΣ	ΑΓΡΟΣ	ΠΕΛΕΝΔΡΙ	ΛΕΙΒΑΔΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ
	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)
2008	0	28.998	100.018	32.428	42.786	64.000	54.619	322.848
2009	67.782	29.085	100.319	32.526	42.914	64.193	54.783	391.602
2010	69.449	29.800	102.786	33.326	43.970	65.771	56.130	401.232
2011	71.819	30.817	106.293	34.463	45.470	68.016	58.046	414.924
2012	73.585	31.575	108.907	35.311	46.588	69.688	59.473	425.127
2013	73.292	31.449	108.473	35.170	46.403	69.411	59.236	423.433
M.O. 2008-2013	71.186	30.287	104.466	33.871	44.688	66.846	57.048	396.528

Πηγή TAY

ΠΙΝΑΚΑΣ 14. ΜΟΝΑΔΙΑΙΟ ΚΟΣΤΟΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΣΤΙΚΩΝ ΣΤΑΘΜΩΝ 2008-2013																					
ΕΤΟΣ	ΛΕΥΚΩΣΙΑ			ΛΑΡΝΑΚΑ			ΛΕΜΕΣΟΣ			ΑΓ.ΝΑΠΑ			ΠΑΡΑΛΙΜΝΙΟ			ΠΑΦΟΣ			ΣΥΝΟΛΟ ΑΣΤΙΚΩΝ		
	Ετήσιο Κόστος	Όγκος Λυμάτων	Μοναδιαίο Κεφάλαιου	Ετήσιο Κόστος	Όγκος Λυμάτων	Μοναδιαίο Κεφάλαιου	Ετήσιο Κόστος	Όγκος Λυμάτων	Μοναδιαίο Κεφάλαιου	Ετήσιο Κόστος	Όγκος Λυμάτων	Μοναδιαίο Κεφάλαιου	Ετήσιο Κόστος	Όγκος Λυμάτων	Μοναδιαίο Κεφάλαιου	Ετήσιο Κόστος	Όγκος Λυμάτων	Μοναδιαίο Κεφάλαιου	Ετήσιο Κόστος	Όγκος Λυμάτων	Μοναδιαίο Κεφάλαιου
	(€)	(m ³)	(€/m ³)	(€)	(m ³)	(€/m ³)	(€)	(m ³)	(€/m ³)	(€)	(m ³)	(€/m ³)	(€)	(m ³)	(€/m ³)	(€)	(m ³)	(€/m ³)	(€)	(m ³)	(€/m ³)
2008	1.911.787	213.212	8,97	1.308.256	2.162.877	0,60	3.166.052	5.686.770	0,56	630.487	1.175.464	0,54	980.682	1.360.785	0,72	1.079.711	2.380.061	0,45	9.076.975	12.979.169	0,70
2009	1.925.095	568.773	3,38	1.393.425	2.538.254	0,55	3.167.886	5.974.334	0,53	628.057	1.209.266	0,52	1.006.785	1.444.591	0,70	1.090.950	2.325.182	0,47	9.212.197	14.060.400	0,66
2010	3.791.770	1.481.420	2,56	1.663.687	3.059.135	0,54	3.214.307	6.746.900	0,48	680.344	1.249.625	0,54	1.004.136	1.610.861	0,62	1.092.326	2.460.547	0,44	11.446.571	16.608.488	0,69
2011	5.626.074	2.705.693	2,08	1.645.764	2.969.896	0,55	3.734.509	6.753.420	0,55	683.270	1.355.035	0,50	1.026.899	1.685.718	0,61	1.954.172	2.293.563	0,85	14.670.687	17.763.325	0,83
2012	5.708.787	3.401.309	1,68	1.454.093	3.147.817	0,46	4.422.323	7.611.830	0,58	688.129	1.470.889	0,47	1.090.942	1.804.713	0,60	3.582.332	3.909.953	0,92	16.946.606	21.346.511	0,79

Ενδιάμεση Έκθεση Αρ.1 με τίτλο «Έλεγχος / Συμπλήρωση κενών των δεδομένων του άρθρου 5 της ΟΠΥ» - Οικονομική ανάλυση των χρήσεων ύδατος

ΠΙΝΑΚΑΣ 14. ΜΟΝΑΔΙΑΙΟ ΚΟΣΤΟΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΣΤΙΚΩΝ ΣΑ 2008-2013																					
ΕΤΟΣ	ΛΕΥΚΩΣΙΑ			ΛΑΡΝΑΚΑ			ΛΕΜΕΣΟΣ			ΑΓ.ΝΑΠΑ			ΠΑΡΑΛΙΜΝΙΟ			ΠΑΦΟΣ			ΣΥΝΟΛΟ ΑΣΤΙΚΩΝ		
	Ετήσιο Κόστος	Όγκος Λιμνίων	Μοναδιαίο Κεφάλαιο	Ετήσιο Κόστος	Όγκος Λιμνίων	Μοναδιαίο Κεφάλαιο	Ετήσιο Κόστος	Όγκος Λιμνίων	Μοναδιαίο Κεφάλαιο	Ετήσιο Κόστος	Όγκος Λιμνίων	Μοναδιαίο Κεφάλαιο	Ετήσιο Κόστος	Όγκος Λιμνίων	Μοναδιαίο Κεφάλαιο	Ετήσιο Κόστος	Όγκος Λιμνίων	Μοναδιαίο Κεφάλαιο	Ετήσιο Κόστος	Όγκος Λιμνίων	Μοναδιαίο Κεφάλαιο
	(€)	(m ³)	(€/m ³)	(€)	(m ³)	(€/m ³)	(€)	(m ³)	(€/m ³)	(€)	(m ³)	(€/m ³)	(€)	(m ³)	(€/m ³)	(€)	(m ³)	(€/m ³)	(€)	(m ³)	(€/m ³)
2013	6.275.732	3.648.978	1,72	1.566.758	2.659.264	0,59	4.879.563	7.449.350	0,66	691.396	1.511.882	0,46	1.165.686	1.794.020	0,65	3.582.332	3.206.641	1,12	18.161.466	20.270.135	0,90
M.O. 2008-2013	4.206.541	2.003.231	2,10	1.505.330	2.756.207	0,55	3.764.107	6.703.767	0,56	666.947	1.328.693	0,50	1.045.855	1.616.781	0,65	2.063.637	2.762.658	0,75	13.252.417	17.171.338	0,77

ΠΙΝΑΚΑΣ 15. ΜΟΝΑΔΙΑΙΟ ΚΟΣΤΟΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΤΑΘΜΩΝ Σ008-2013																								
ΕΤΟΣ	ΛΥΘΡΟΔΟΝΤΑΣ			ΚΑΚΟΠΕΤΡΙΑ			ΚΥΠΕΡΟΥΝΤΑΣ			ΠΛΑΤΡΕΣ			ΑΓΡΟΣ			ΠΕΛΕΝΔΡΙ			ΛΕΙΒΑΔΙΑ			ΣΥΝΟΛΟ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ		
	Ετήσιο Κόστος	Όγκος Λιμνίων	Μοναδιαίο Κεφάλαιο	Ετήσιο Κόστος	Όγκος Λιμνίων	Μοναδιαίο Κεφάλαιο	Ετήσιο Κόστος	Όγκος Λιμνίων	Μοναδιαίο Κεφάλαιο	Ετήσιο Κόστος	Όγκος Λιμνίων	Μοναδιαίο Κεφάλαιο	Ετήσιο Κόστος	Όγκος Λιμνίων	Μοναδιαίο Κεφάλαιο	Ετήσιο Κόστος	Όγκος Λιμνίων	Μοναδιαίο Κεφάλαιο	Ετήσιο Κόστος	Όγκος Λιμνίων	Μοναδιαίο Κεφάλαιο	Ετήσιο Κόστος	Όγκος Λιμνίων	Μοναδιαίο Κεφάλαιο
	(€)	(m ³)	(€/m ³)	(€)	(m ³)	(€/m ³)	(€)	(m ³)	(€/m ³)	(€)	(m ³)	(€/m ³)	(€)	(m ³)	(€/m ³)	(€)	(m ³)	(€/m ³)	(€)	(m ³)	(€/m ³)	(€)	(m ³)	(€/m ³)
2008	0	0	#DIV/0!	28.998	69.715	0,42	90.016	109.500	0,82	29.186	109.500	0,27	38.507	164.250	0,23	57.600	131.400	0,44	49.157	109.500	0,45	293.463	693.865	0,42
2009	61.004	182.500	0,33	29.085	69.715	0,42	90.287	109.500	0,82	29.273	109.500	0,27	38.623	164.250	0,24	57.773	131.400	0,44	49.305	109.500	0,45	355.350	876.365	0,41
2010	62.504	182.500	0,34	29.800	69.715	0,43	92.507	109.500	0,84	29.993	109.500	0,27	39.573	164.250	0,24	59.194	131.400	0,45	50.517	109.500	0,46	364.089	876.365	0,42
2011	64.637	182.500	0,35	30.817	69.715	0,44	95.664	109.500	0,87	31.017	109.500	0,28	40.923	164.250	0,25	61.214	131.400	0,47	52.241	109.500	0,48	376.513	876.365	0,43

ΠΙΝΑΚΑΣ 15. ΜΟΝΑΔΙΑΙΟ ΚΟΣΤΟΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΤΑΘΜΩΝ Σ008-2013																								
ΕΤΟΣ	ΛΥΘΟΡΟΔΟΝΤΑΣ			ΚΑΚΟΠΕΤΡΙΑ			ΚΥΠΕΡΟΥΝΤΑΣ			ΠΛΑΤΡΕΣ			ΑΓΡΟΣ			ΠΕΛΕΝΔΡΙ			ΛΕΙΒΑΔΙΑ			ΣΥΝΟΛΟ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ		
	Ετήσιο Κόστος	Όγκος Λιμμάτων	Μοναδιαίο Κεφαλαίο	Ετήσιο Κόστος	Όγκος Λιμμάτων	Μοναδιαίο Κεφαλαίο	Ετήσιο Κόστος	Όγκος Λιμμάτων	Μοναδιαίο Κεφαλαίο	Ετήσιο Κόστος	Όγκος Λιμμάτων	Μοναδιαίο Κεφαλαίο	Ετήσιο Κόστος	Όγκος Λιμμάτων	Μοναδιαίο Κεφαλαίο	Ετήσιο Κόστος	Όγκος Λιμμάτων	Μοναδιαίο Κεφαλαίο	Ετήσιο Κόστος	Όγκος Λιμμάτων	Μοναδιαίο Κεφαλαίο	Ετήσιο Κόστος	Όγκος Λιμμάτων	Μοναδιαίο Κεφαλαίο
	(€)	(m ³)	(€/m ³)	(€)	(m ³)	(€/m ³)	(€)	(m ³)	(€/m ³)	(€)	(m ³)	(€/m ³)	(€)	(m ³)	(€/m ³)	(€)	(m ³)	(€/m ³)	(€)	(m ³)	(€/m ³)	(€)	(m ³)	(€/m ³)
2012	66.227	182.500	0,36	31.575	69.715	0,45	98.016	109.500	0,90	31.780	109.500	0,29	41.929	164.250	0,26	62.719	131.400	0,48	53.526	109.500	0,49	385.772	876.365	0,44
2013	65.963	182.500	0,36	31.449	69.715	0,45	97.626	109.500	0,89	31.653	109.500	0,29	41.762	164.250	0,25	62.470	131.400	0,48	53.312	109.500	0,49	384.235	876.365	0,44
M.O. 2008-2013	64.067	182.500	0,35	30.287	69.715	0,43	94.019	109.500	0,86	30.484	109.500	0,28	40.220	164.250	0,24	60.162	131.400	0,46	51.343	109.500	0,47	359.904	845.948	0,43

Ενδιάμεση Έκθεση Αρ.1 με τίτλο «Έλεγχος / Συμπλήρωση κενών των δεδομένων του άρθρου 5 της ΟΠΥ» - Οικονομική ανάλυση των χρήσεων ύδατος

ΠΙΝΑΚΑΣ 16. ΕΤΗΣΙΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΣΤΙΚΩΝ ΣΑ 2008-2013							
ΕΤΟΣ	ΛΕΥΚΩΣΙΑ	ΛΑΡΝΑΚΑ	ΛΕΜΕΣΟΣ	ΑΓ ΝΑΠΑ	ΠΑΡΑΛΙΜΝΙ	ΠΑΦΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΑΣΤΙΚΩΝ
	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)
2008	13.203.080	3.751.688	7.930.572	2.163.039	3.004.022	5.007.828	35.060.228
2009	7.435.467	3.443.118	8.788.709	2.047.534	2.798.130	4.608.361	29.121.319
2010	7.855.558	3.398.900	8.503.501	1.744.303	2.392.620	5.003.787	28.898.668
2011	10.150.063	4.219.089	8.963.451	1.990.196	2.552.152	4.668.349	32.543.300
2012	9.225.416	4.305.744	10.637.694	2.382.877	2.911.367	5.897.153	35.360.251
2013	7.662.646	3.447.750	9.215.174	1.596.390	2.113.736	4.854.528	28.890.224
Μ.Ο. 2008-2013	9.255.371	3.761.048	9.006.517	1.987.390	2.628.671	5.006.668	31.645.665

Πηγή: Ετήσιες Οικονομικές καταστάσεις Συμβουλίων Αποχέτευσης, ΤΑΥ

ΠΙΝΑΚΑΣ 17. ΕΤΗΣΙΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΣΤΙΚΩΝ ΣΑ 2008-2013								
ΕΤΟΣ	ΛΥΘΟΡΟΔΟΝΤΑΣ	ΚΑΚΟΠΕΤΡΙΑ	ΚΥΠΕΡΟΥΝΤΑ	ΠΛΑΤΡΕΣ	ΑΓΡΟΣ	ΠΕΛΕΝΔΡΙ	ΛΕΙΒΑΔΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ
	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)
2008	0	59.442	78.859	59.344	83.061	61.048	0	341.754
2009	120.460	59.621	79.096	59.522	83.311	61.232	0	463.242
2010	123.422	61.087	81.041	60.986	85.360	62.738	0	474.633
2011	127.634	63.172	83.807	63.067	88.273	64.879	0	490.831
2012	130.772	64.725	85.867	64.618	90.443	66.474	0	502.900
2013	130.251	64.467	85.525	64.361	90.083	66.209	0	500.897
Μ.Ο. 2008-2013	126.508	62.086	82.366	61.983	86.755	63.763	0	462.376

Πηγή: ΤΑΥ

Έτος	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ			ΣΥΝΟΛΟ ΑΣΤΙΚΩΝ			ΣΥΝΟΛΟ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ		
	Λειτουργικό Κόστος	Όγκος Λυμάτων	Μοναδιαίο Λειτουργικό	Λειτουργικό Κόστος	Όγκος Λυμάτων	Μοναδιαίο Λειτουργικό	Λειτουργικό Κόστος	Όγκος Λυμάτων	Μοναδιαίο Λειτουργικό
	(€)	(m ³)	(€/m ³)	(€)	(m ³)	(€/m ³)	(€)	(m ³)	(€/m ³)
2008	35.401.982	13.673.034	2,59	35.060.228	12.979.169	2,70	341.754	693.865	0,49
2009	29.584.561	14.936.765	1,98	29.121.319	14.060.400	2,07	463.242	876.365	0,53
2010	29.373.301	17.484.853	1,68	28.898.668	16.608.488	1,74	474.633	876.365	0,54
2011	33.034.131	18.639.690	1,77	32.543.300	17.763.325	1,83	490.831	876.365	0,56
2012	35.863.152	22.222.876	1,61	35.360.251	21.346.511	1,66	502.900	876.365	0,57
2013	29.391.121	21.146.500	1,39	28.890.224	20.270.135	1,43	500.897	876.365	0,57
M.O. 2008-2013	32.108.041	18.017.286	1,78	31.645.665	17.171.338	1,84	462.376	845.948	0,55

ΕΤΟΣ	ΛΕΥΚΩΣΙΑ		ΛΑΡΝΑΚΑ		ΛΕΜΕΣΟΣ		ΑΓ ΝΑΠΑ		ΠΑΡΑΛΙΜΝΙ		ΠΑΦΟΣ		ΣΥΝΟΛΟ ΑΣΤΙΚΩΝ	
	Λειτουργικό Κόστος (€)	Όγκος Λυμάτων (m ³) Μοναδιαίο Λειτουργικό (€/m ³)	Λειτουργικό Κόστος (€)	Όγκος Λυμάτων (m ³) Μοναδιαίο Λειτουργικό (€/m ³)	Λειτουργικό Κόστος (€)	Όγκος Λυμάτων (m ³) Μοναδιαίο Λειτουργικό (€/m ³)	Λειτουργικό Κόστος (€)	Όγκος Λυμάτων (m ³) Μοναδιαίο Λειτουργικό (€/m ³)	Λειτουργικό Κόστος (€)	Όγκος Λυμάτων (m ³) Μοναδιαίο Λειτουργικό (€/m ³)	Λειτουργικό Κόστος (€)	Όγκος Λυμάτων (m ³) Μοναδιαίο Λειτουργικό (€/m ³)	Λειτουργικό Κόστος (€)	Όγκος Λυμάτων (m ³) Μοναδιαίο Λειτουργικό (€/m ³)
2008	13.203.080	213.212 61,9	3.751.688	2.162.877 1,7	7.930.572	5.686.770 1,4	2.163.039	1.175.464 1,8	3.004.022	1.360.785 2,2	5.007.828	2.380.061 2,1	35.060.228	12.979.169 2,7
2009	7.435.467	568.773 13,1	3.443.118	2.538.254 1,4	8.788.709	5.974.334 1,5	2.047.534	1.209.266 1,7	2.798.130	1.444.591 1,9	4.608.361	2.325.182 2,0	29.121.319	14.060.400 2,1
2010	7.855.558	1.481.420 5,3	3.398.900	3.059.135 1,1	8.503.501	6.746.900 1,3	1.744.303	1.249.625 1,4	2.392.620	1.610.861 1,5	5.003.787	2.460.547 2,0	28.898.668	16.608.488 1,7
2011	10.150.063	2.705.693 3,8	4.219.089	2.969.896 1,4	8.963.451	6.753.420 1,3	1.990.196	1.355.035 1,5	2.552.152	1.685.718 1,5	4.668.349	2.293.563 2,0	32.543.300	17.763.325 1,8

Ενδιάμεση Έκθεση Αρ.1 με τίτλο «Έλεγχος / Συμπλήρωση κενών των δεδομένων του άρθρου 5 της ΟΠΥ» - Οικονομική ανάλυση των χρήσεων ύδατος

ΠΙΝΑΚΑΣ 19. ΜΟΝΑΔΙΑΙΟ ΚΟΣΤΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΣΤΙΚΩΝ ΣΑ 2008-2013																					
ΕΤΟΣ	ΛΕΥΚΩΣΙΑ			ΛΑΡΝΑΚΑ			ΛΕΜΕΣΟΣ			ΑΓ ΝΑΠΑ			ΠΑΡΑΛΙΜΝΙ			ΠΑΦΟΣ			ΣΥΝΟΛΟ ΑΣΤΙΚΩΝ		
	Λειτουργικό κόστος	Όγκος Λυμάτων	Μοναδιαίο Λειτουργικό	Λειτουργικό κόστος	Όγκος Λυμάτων	Μοναδιαίο Λειτουργικό	Λειτουργικό κόστος	Όγκος Λυμάτων	Μοναδιαίο Λειτουργικό	Λειτουργικό κόστος	Όγκος Λυμάτων	Μοναδιαίο Λειτουργικό	Λειτουργικό κόστος	Όγκος Λυμάτων	Μοναδιαίο Λειτουργικό	Λειτουργικό κόστος	Όγκος Λυμάτων	Μοναδιαίο Λειτουργικό	Λειτουργικό κόστος	Όγκος Λυμάτων	Μοναδιαίο Λειτουργικό
	(€)	(m ³)	(€/m ³)	(€)	(m ³)	(€/m ³)	(€)	(m ³)	(€/m ³)	(€)	(m ³)	(€/m ³)	(€)	(m ³)	(€/m ³)	(€)	(m ³)	(€/m ³)	(€)	(m ³)	(€/m ³)
2012	9.225.416	3.401.309	2,7	4.305.744	3.147.817	1,4	10.637.694	7.611.830	1,4	2.382.877	1.470.889	1,6	2.911.367	1.804.713	1,6	5.897.153	3.909.953	1,5	35.360.251	21.346.511	1,7
2013	7.662.646	3.648.978	2,1	3.447.750	2.659.264	1,3	9.215.174	7.449.350	1,2	1.596.390	1.511.882	1,1	2.113.736	1.794.020	1,2	4.854.528	3.206.641	1,5	28.890.224	20.270.135	1,4
M.O. 2008-2013	9.255.371	2.003.231	4,6	3.761.048	2.756.207	1,4	9.006.517	6.703.767	1,3	1.987.390	1.328.693	1,5	2.628.671	1.616.781	1,6	5.006.668	2.762.658	1,8	31.645.665	17.171.338	1,8

ΠΙΝΑΚΑΣ 20. ΜΟΝΑΔΙΑΙΟ ΚΟΣΤΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ 2008-2013																								
ΕΤΟΣ	ΛΥΘΡΟΔΟΝΤΑΣ			ΚΑΚΟΠΕΤΡΙΑ			ΚΥΠΕΡΟΥΝΤΑ			ΠΛΑΤΡΕΣ			ΑΓΡΟΣ			ΠΕΛΕΝΔΡΙ			ΛΕΙΒΑΔΙΑ			ΣΥΝΟΛΟ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ		
	Λειτουργικό Κόστος	Όγκος Λυμάτων	Μοναδιαίο Λειτουργικό	Λειτουργικό Κόστος	Όγκος Λυμάτων	Μοναδιαίο Λειτουργικό	Λειτουργικό Κόστος	Όγκος Λυμάτων	Μοναδιαίο Λειτουργικό	Λειτουργικό Κόστος	Όγκος Λυμάτων	Μοναδιαίο Λειτουργικό	Λειτουργικό Κόστος	Όγκος Λυμάτων	Μοναδιαίο Λειτουργικό	Λειτουργικό Κόστος	Όγκος Λυμάτων	Μοναδιαίο Λειτουργικό	Λειτουργικό Κόστος	Όγκος Λυμάτων	Μοναδιαίο Λειτουργικό	Λειτουργικό Κόστος	Όγκος Λυμάτων	Μοναδιαίο Λειτουργικό
	(€)	(m ³)	(€/m ³)	(€)	(m ³)	(€/m ³)	(€)	(m ³)	(€/m ³)	(€)	(m ³)	(€/m ³)	(€)	(m ³)	(€/m ³)	(€)	(m ³)	(€/m ³)	(€)	(m ³)	(€/m ³)	(€)	(m ³)	(€/m ³)
2008	0	0	#DIV/0!	59.442	69.715	0,9	78.859	109.500	0,7	59.344	109.500	0,5	83.061	164.250	0,5	61.048	131.400	0,5	0	109.500	0,0	341.754	693.865	0,49
2009	120.460	182.500	0,66	59.621	69.715	0,9	79.096	109.500	0,7	59.522	109.500	0,5	83.311	164.250	0,5	61.232	131.400	0,5	0	109.500	0,0	463.242	876.365	0,53
2010	123.422	182.500	0,68	61.087	69.715	0,9	81.041	109.500	0,7	60.986	109.500	0,6	85.360	164.250	0,5	62.738	131.400	0,5	0	109.500	0,0	474.633	876.365	0,54

ΠΙΝΑΚΑΣ 20. ΜΟΝΑΔΙΑΙΟ ΚΟΣΤΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ 2008-2013																								
ΕΤΟΣ	ΛΥΘΟΡΟΔΟΝΤΑ Σ			ΚΑΚΟΠΕΤΡΙΑ			ΚΥΠΕΡΟΥΝΤΑ			ΠΛΑΤΡΕΣ			ΑΓΡΟΣ			ΠΕΛΕΝΔΡΙ			ΛΕΙΒΑΔΙΑ			ΣΥΝΟΛΟ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ		
	Λειτουργικό Κόστος	Όγκος Λιμμάτων	Μοναδιαίο Λειτουργικό	Λειτουργικό Κόστος	Όγκος Λιμμάτων	Μοναδιαίο Λειτουργικό	Λειτουργικό Κόστος	Όγκος Λιμμάτων	Μοναδιαίο Λειτουργικό	Λειτουργικό Κόστος	Όγκος Λιμμάτων	Μοναδιαίο Λειτουργικό	Λειτουργικό Κόστος	Όγκος Λιμμάτων	Μοναδιαίο Λειτουργικό	Λειτουργικό Κόστος	Όγκος Λιμμάτων	Μοναδιαίο Λειτουργικό	Λειτουργικό Κόστος	Όγκος Λιμμάτων	Μοναδιαίο Λειτουργικό	Λειτουργικό Κόστος	Όγκος Λιμμάτων	Μοναδιαίο Λειτουργικό
	(€)	(m ³)	(€/m ³)	(€)	(m ³)	(€/m ³)	(€)	(m ³)	(€/m ³)	(€)	(m ³)	(€/m ³)	(€)	(m ³)	(€/m ³)	(€)	(m ³)	(€/m ³)	(€)	(m ³)	(€/m ³)	(€)	(m ³)	(€/m ³)
2011	127.634	182.500	0,70	63.172	69.715	0,9	83.807	109.500	0,8	63.067	109.500	0,6	88.273	164.250	0,5	64.879	131.400	0,5	0	109.500	0,0	490.831	876.365	0,56
2012	130.772	182.500	0,72	64.725	69.715	0,9	85.867	109.500	0,8	64.618	109.500	0,6	90.443	164.250	0,6	66.474	131.400	0,5	0	109.500	0,0	502.900	876.365	0,57
2013	130.251	182.500	0,71	64.467	69.715	0,9	85.525	109.500	0,8	64.361	109.500	0,6	90.083	164.250	0,5	66.209	131.400	0,5	0	109.500	0,0	500.897	876.365	0,57
M.O. 2008-2013	126.508	182.500	0,69	62.086	69.715	0,9	82.366	109.500	0,8	61.983	109.500	0,6	86.755	164.250	0,5	63.763	131.400	0,5	0	109.500	0,0	462.376	845.948	0,55

Ενδιάμεση Έκθεση Αρ.1 με τίτλο «Έλεγχος / Συμπλήρωση κενών των δεδομένων του άρθρου 5 της ΟΠΥ» - Οικονομική ανάλυση των χρήσεων ύδατος

ΠΙΝΑΚΑΣ 21. ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΜΟΝΑΔΙΑΙΟ ΚΟΣΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΣΤΙΚΩΝ ΣΑ 2008-2013																					
ΕΤΟΣ	ΛΕΥΚΩΣΙΑ			ΛΑΡΝΑΚΑ			ΛΕΜΕΣΟΣ			ΑΓΙΑ ΝΑΠΑ			ΠΑΡΑΛΙΜΝΙ			ΠΑΦΟΣ			ΣΥΝΟΛΟ ΑΣΤΙΚΩΝ		
	Μοναδιαίο Κεφάλαιου	Μοναδιαίο Λειτουργίας	Συνολικό Μοναδιαίο	Μοναδιαίο Κεφάλαιου	Μοναδιαίο Λειτουργίας	Συνολικό Μοναδιαίο	Μοναδιαίο Κεφάλαιου	Μοναδιαίο Λειτουργίας	Συνολικό Μοναδιαίο	Μοναδιαίο Κεφάλαιου	Μοναδιαίο Λειτουργίας	Συνολικό Μοναδιαίο	Μοναδιαίο Κεφάλαιου	Μοναδιαίο Λειτουργίας	Συνολικό Μοναδιαίο	Μοναδιαίο Κεφάλαιου	Μοναδιαίο Λειτουργίας	Συνολικό Μοναδιαίο	Μοναδιαίο Κεφάλαιου	Μοναδιαίο Λειτουργίας	Συνολικό Μοναδιαίο
	(€/m ³)			(€/m ³)			(€/m ³)			(€/m ³)			(€/m ³)			(€/m ³)			(€/m ³)		
2008	8,97	61,92	70,89	0,60	1,73	2,34	0,56	1,39	1,95	0,54	1,84	2,38	0,72	2,21	2,93	0,45	2,10	2,56	0,70	2,70	3,40
2009	3,38	13,07	16,46	0,55	1,36	1,91	0,53	1,47	2,00	0,52	1,69	2,21	0,70	1,94	2,63	0,47	1,98	2,45	0,66	2,07	2,73
2010	2,56	5,30	7,86	0,54	1,11	1,65	0,48	1,26	1,74	0,54	1,40	1,94	0,62	1,49	2,11	0,44	2,03	2,48	0,69	1,74	2,43
2011	2,08	3,75	5,83	0,55	1,42	1,97	0,55	1,33	1,88	0,50	1,47	1,97	0,61	1,51	2,12	0,85	2,04	2,89	0,83	1,83	2,66
2012	1,68	2,71	4,39	0,46	1,37	1,83	0,58	1,40	1,98	0,47	1,62	2,09	0,60	1,61	2,22	0,92	1,51	2,42	0,79	1,66	2,45
2013	1,72	2,10	3,82	0,59	1,30	1,89	0,66	1,24	1,89	0,46	1,06	1,51	0,65	1,18	1,83	1,12	1,51	2,63	0,90	1,43	2,32
M.O. 2008-2013	2,10	4,62	6,72	0,55	1,36	1,91	0,56	1,34	1,90	0,50	1,50	2,00	0,65	1,63	2,27	0,75	1,81	2,56	0,77	1,84	2,61

ΠΙΝΑΚΑΣ 22. ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΜΟΝΑΔΙΑΙΟ ΚΟΣΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΤΑΘΜΩΝ 2008-2013																								
ΕΤΟΣ	ΛΥΘΟΡΟΔΟΝΤΑΣ			ΚΑΚΟΠΕΤΡΙΑ			ΚΥΠΕΡΟΥΝΤΑ			ΠΛΑΤΡΕΣ			ΑΓΡΟΣ			ΠΕΛΕΝΔΡΙ			ΛΕΙΒΑΔΙΑ			ΣΥΝΟΛΟ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ		
	Μοναδιαίο Κεφαλαίου	Μοναδιαίο Λειτουργίας	Συνολικό Μοναδιαίο	Μοναδιαίο Κεφαλαίου	Μοναδιαίο Λειτουργίας	Συνολικό Μοναδιαίο	Μοναδιαίο Κεφαλαίου	Μοναδιαίο Λειτουργίας	Συνολικό Μοναδιαίο	Μοναδιαίο Κεφαλαίου	Μοναδιαίο Λειτουργίας	Συνολικό Μοναδιαίο	Μοναδιαίο Κεφαλαίου	Μοναδιαίο Λειτουργίας	Συνολικό Μοναδιαίο	Μοναδιαίο Κεφαλαίου	Μοναδιαίο Λειτουργίας	Συνολικό Μοναδιαίο	Μοναδιαίο Κεφαλαίου	Μοναδιαίο Λειτουργίας	Συνολικό Μοναδιαίο	Μοναδιαίο Κεφαλαίου	Μοναδιαίο Λειτουργίας	Συνολικό Μοναδιαίο
	(€/m ³)			(€/m ³)			(€/m ³)			(€/m ³)			(€/m ³)			(€/m ³)			(€/m ³)			(€/m ³)		
2008				0,42	0,85	1,27	0,82	0,72	1,54	0,27	0,54	0,81	0,23	0,51	0,74	0,44	0,46	0,90	0,45	0,45	0,42	0,49	0,92	
2009	0,33	0,66	0,99	0,42	0,86	1,27	0,82	0,72	1,55	0,27	0,54	0,81	0,24	0,51	0,74	0,44	0,47	0,91	0,45	0,45	0,41	0,53	0,93	
2010	0,34	0,68	1,02	0,43	0,88	1,30	0,84	0,74	1,58	0,27	0,56	0,83	0,24	0,52	0,76	0,45	0,48	0,93	0,46	0,46	0,42	0,54	0,96	
2011	0,35	0,70	1,05	0,44	0,91	1,35	0,87	0,77	1,64	0,28	0,58	0,86	0,25	0,54	0,79	0,47	0,49	0,96	0,48	0,48	0,43	0,56	0,99	
2012	0,36	0,72	1,08	0,45	0,93	1,38	0,90	0,78	1,68	0,29	0,59	0,88	0,26	0,55	0,81	0,48	0,51	0,98	0,49	0,49	0,44	0,57	1,01	
2013	0,36	0,71	1,08	0,45	0,92	1,38	0,89	0,78	1,67	0,29	0,59	0,88	0,25	0,55	0,80	0,48	0,50	0,98	0,49	0,49	0,44	0,57	1,01	

ΠΙΝΑΚΑΣ 22. ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΜΟΝΑΔΙΑΙΟ ΚΟΣΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΤΑΘΜΩΝ 2008-2013																								
ΕΤΟΣ	ΛΥΘΟΡΟΔΟΝΤΑΣ			ΚΑΚΟΠΕΤΡΙΑ			ΚΥΠΕΡΟΥΝΤΑ			ΠΛΑΤΡΕΣ			ΑΓΡΟΣ			ΠΕΛΕΝΔΡΙ			ΛΕΙΒΑΔΙΑ			ΣΥΝΟΛΟ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ		
	Μοναδιαίο Κεφαλαίου	Μοναδιαίο Λειτουργίας	Συνολικό Μοναδιαίο	Μοναδιαίο Κεφαλαίου	Μοναδιαίο Λειτουργίας	Συνολικό Μοναδιαίο	Μοναδιαίο Κεφαλαίου	Μοναδιαίο Λειτουργίας	Συνολικό Μοναδιαίο	Μοναδιαίο Κεφαλαίου	Μοναδιαίο Λειτουργίας	Συνολικό Μοναδιαίο	Μοναδιαίο Κεφαλαίου	Μοναδιαίο Λειτουργίας	Συνολικό Μοναδιαίο	Μοναδιαίο Κεφαλαίου	Μοναδιαίο Λειτουργίας	Συνολικό Μοναδιαίο	Μοναδιαίο Κεφαλαίου	Μοναδιαίο Λειτουργίας	Συνολικό Μοναδιαίο	Μοναδιαίο Κεφαλαίου	Μοναδιαίο Λειτουργίας	Συνολικό Μοναδιαίο
	(€/m ³)			(€/m ³)			(€/m ³)			(€/m ³)			(€/m ³)			(€/m ³)			(€/m ³)			(€/m ³)		
Μ.Ο. 2008-2013	0,35	0,69	1,04	0,43	0,89	1,33	0,86	0,75	1,61	0,28	0,57	0,84	0,24	0,53	0,77	0,46	0,49	0,94	0,47	0,00	0,47	0,43	0,55	0,97

Ενδιάμεση Έκθεση Αρ.1 με τίτλο «Έλεγχος / Συμπλήρωση κενών των δεδομένων του άρθρου 5 της ΟΠΥ» - Οικονομική ανάλυση των χρήσεων ύδατος

ΠΙΝΑΚΑΣ 23. ΤΕΛΗ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ ΑΣΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΩΝ 2013			
Συμβούλιο Αποχέτευσης	Τέλος βάσει αξίας υποστατικών οικιστικής χρήσης (Αποχετευτικά Τέλη Λυμάτων)	Τέλος βάσει αξίας υποστατικών οικιστικής χρήσης (Αποχετευτικό Τέλος Ομβρίων)	Τέλος βάσει κατανάλωσης νερού
Αστικά Συμβούλια Αποχέτευσης			
	%	%	€/m ³
ΛΕΜΕΣΟΥ			
Ξενοδοχεία	8,9	0,75	0,52
Βιομηχανίες	8,9	0,75	0,52
Υποστατικά Α'Φάση από 1991	3,11	0,75	0,52
Υποστατικά Α'Φάση (επέκταση)	3,39	0,75	0,52
ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ			
Για το Σύνολο	5,0		0,55
ΛΑΡΝΑΚΑΣ			
Ξενοδοχεία	12,0	1,0	0,50
Βιομηχανίες	12,0	1,0	0,50
Υποστατικά	4,0	1,0	0,50
ΠΑΦΟΥ			
Ξενοδοχεία Α' Φάση	10,0	1,0	0,4272
Βιομηχανίες Α' Φάση	10,0	1,0	0,4272
Υποστατικά Α'Φάση 1991	4,0	1,0	0,4272
Ξενοδοχεία Β' Φάση	10,0	1,0	0,4272
Βιομηχανίες Β' Φάση	10,0	1,0	0,4272
Υποστατικά Β' Φάση	4,0	1,0	0,4272
ΠΑΡΑΛΙΜΝΙΟ			
Κατηγορία 1 Α'Φάση	8,0		0,34
Κατηγορία 2 Α'Φάση	6,0		0,34
Κατηγορία 3 Α'Φάση	2,25		0,34
Κατηγορία 4 Α'Φάση	6,5		0,34
Κατηγορία 5 Α'Φάση	4,0		0,34

ΠΙΝΑΚΑΣ 23. ΤΕΛΗ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ ΑΣΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΩΝ 2013			
Συμβούλιο Αποχέτευσης	Τέλος βάσει αξίας υποστατικών οικιστικής χρήσης (Αποχετευτικά Τέλη Λυμάτων)	Τέλος βάσει αξίας υποστατικών οικιστικής χρήσης (Αποχετευτικό Τέλος Ομβρίων)	Τέλος βάσει κατανάλωσης νερού
Αστικά Συμβούλια Αποχέτευσης			
	‰	‰	€/m ³
Κατηγορία 1 Β'Φάση	5,0		0,34
Κατηγορία 2 Β'Φάση	2,5		0,34
ΑΓΙΑ ΝΑΠΑ			
Ξενοδοχεία	6,5		0,34
Εμπορικά κτίρια	5,5		0,34
Χωράφια	2,5		0,34
Υποστατικά	3,5		0,34

Πηγή: Αστικά Συμβούλια Αποχέτευσης

Ενδιάμεση Έκθεση Αρ.1 με τίτλο «Έλεγχος / Συμπλήρωση κενών των δεδομένων του άρθρου 5 της ΟΠΥ» - Οικονομική ανάλυση των χρήσεων ύδατος

ΠΙΝΑΚΑΣ 24. ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΣΟΔΑ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΣΤΙΚΩΝ ΣΑ 2008-2013							
ΕΤΟΣ	ΛΕΥΚΩΣΙΑ	ΛΑΡΝΑΚΑ	ΛΕΜΕΣΟΣ	ΑΓ ΝΑΠΑ	ΠΑΡΑΛΙΜΝΙ	ΠΑΦΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΑΣΤΙΚΩΝ
2008	17.198.783	10.046.910	18.101.771	2.388.237	3.372.672	6.995.451	58.103.824
2009	17.148.940	10.174.724	20.637.039	2.326.797	3.694.305	6.884.110	60.865.915
2010	20.140.976	10.732.741	22.831.359	2.470.321	3.807.131	7.074.819	67.057.347
2011	18.950.225	11.659.243	22.928.878	2.478.974	4.228.971	7.966.862	68.213.153
2012	20.989.325	12.886.482	26.600.061	3.161.372	5.714.957	9.449.735	78.801.932
2013	22.240.062	11.744.808	25.053.615	3.064.513	5.212.690	10.380.953	77.696.641
M.O. 2008-2013	19.444.719	11.207.485	22.692.121	2.648.369	4.338.454	8.125.322	68.456.469

Πηγή: Ετήσιες Οικονομικές καταστάσεις Αστικών ΣΑ.

ΠΙΝΑΚΑΣ 25. ΜΟΝΑΔΙΑΙΟ ΕΣΟΔΟ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΣΤΙΚΩΝ ΣΑ 2008-2013																					
ΕΤΟΣ	ΛΕΥΚΩΣΙΑ			ΛΑΡΝΑΚΑ			ΛΕΜΕΣΟΣ			ΑΓ ΝΑΠΑ			ΠΑΡΑΛΙΜΝΙ			ΠΑΦΟΣ			ΣΥΝΟΛΟ ΑΣΤΙΚΩΝ		
	Σύνολο Εσόδων	Όγκος Λυμάτων	Μοναδιαίο Έσοδο	Σύνολο Εσόδων	Όγκος Λυμάτων	Μοναδιαίο Έσοδο	Σύνολο Εσόδων	Όγκος Λυμάτων	Μοναδιαίο Έσοδο	Σύνολο Εσόδων	Όγκος Λυμάτων	Μοναδιαίο Έσοδο	Σύνολο Εσόδων	Όγκος Λυμάτων	Μοναδιαίο Έσοδο	Σύνολο Εσόδων	Όγκος Λυμάτων	Μοναδιαίο Έσοδο	Σύνολο Εσόδων	Όγκος Λυμάτων	Μοναδιαίο Έσοδο
	(€)	(m ³)	(€/m ³)	(€)	(m ³)	(€/m ³)	(€)	(m ³)	(€/m ³)	(€)	(m ³)	(€/m ³)	(€)	(m ³)	(€/m ³)	(€)	(m ³)	(€/m ³)	(€)	(m ³)	(€/m ³)
2008	17.198.783	213.212	80,67	10.046.910	2.162.877	4,65	18.101.771	5.686.770	3,18	2.388.237	1.175.464	2,03	3.372.672	1.360.785	2,48	6.995.451	2.380.061	2,94	58.103.824	12.979.169	4,48
2009	17.148.940	568.773	30,15	10.174.724	2.538.254	4,01	20.637.039	5.974.334	3,45	2.326.797	1.209.266	1,92	3.694.305	1.444.591	2,56	6.884.110	2.325.182	2,96	60.865.915	14.060.400	4,33
2010	20.140.976	1.481.420	13,60	10.732.741	3.059.135	3,51	22.831.359	6.746.900	3,38	2.470.321	1.249.625	1,98	3.807.131	1.610.861	2,36	7.074.819	2.460.547	2,88	67.057.347	16.608.488	4,04
2011	18.950.225	2.705.693	7,00	11.659.243	2.969.896	3,93	22.928.878	6.753.420	3,40	2.478.974	1.355.035	1,83	4.228.971	1.685.718	2,51	7.966.862	2.293.563	3,47	68.213.153	17.763.325	3,84
2012	20.989.325	3.401.309	6,17	12.886.482	3.147.817	4,09	26.600.061	7.611.830	3,49	3.161.372	1.470.889	2,15	5.714.957	1.804.713	3,17	9.449.735	3.909.953	2,42	78.801.932	21.346.511	3,69

ΠΙΝΑΚΑΣ 25. ΜΟΝΑΔΙΑΙΟ ΕΣΟΔΟ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΣΤΙΚΩΝ ΣΑ 2008-2013																					
ΕΤΟΣ	ΛΕΥΚΩΣΙΑ			ΛΑΡΝΑΚΑ			ΛΕΜΕΣΟΣ			ΑΓ ΝΑΠΑ			ΠΑΡΑΛΙΜΝΙ			ΠΑΦΟΣ			ΣΥΝΟΛΟ ΑΣΤΙΚΩΝ		
	Σύνολο Εσόδων	Όγκος Λυμάτων	Μοναδιαίο Έσοδο	Σύνολο Εσόδων	Όγκος Λυμάτων	Μοναδιαίο Έσοδο	Σύνολο Εσόδων	Όγκος Λυμάτων	Μοναδιαίο Έσοδο	Σύνολο Εσόδων	Όγκος Λυμάτων	Μοναδιαίο Έσοδο	Σύνολο Εσόδων	Όγκος Λυμάτων	Μοναδιαίο Έσοδο	Σύνολο Εσόδων	Όγκος Λυμάτων	Μοναδιαίο Έσοδο	Σύνολο Εσόδων	Όγκος Λυμάτων	Μοναδιαίο Έσοδο
	(€)	(m ³)	(€/m ³)	(€)	(m ³)	(€/m ³)	(€)	(m ³)	(€/m ³)	(€)	(m ³)	(€/m ³)	(€)	(m ³)	(€/m ³)	(€)	(m ³)	(€/m ³)	(€)	(m ³)	(€/m ³)
2013	22.240.062	3.648.978	6,09	11.744.808	2.659.264	4,42	25.053.615	7.449.350	3,36	3.064.513	1.511.882	2,03	5.212.690	1.794.020	2,91	10.380.953	3.206.641	3,24	77.696.641	20.270.135	3,83
M.O. 2008-2013	19.444.719	2.003.231	9,71	11.207.485	2.756.207	4,07	22.692.121	6.703.767	3,38	2.648.369	1.328.693	1,99	4.338.454	1.616.781	2,68	8.125.322	2.762.658	2,94	68.456.469	17.171.338	3,99

ΠΙΝΑΚΑΣ 26. ΒΑΘΜΟΣ ΑΝΑΚΤΗΣΗΣ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΝΑ ΑΣΤΙΚΟ ΣΑ 2008-2013																					
ΕΤΟΣ	ΛΕΥΚΩΣΙΑ			ΛΑΡΝΑΚΑ			ΛΕΜΕΣΟΣ			ΑΓ ΝΑΠΑ			ΠΑΡΑΛΙΜΝΙ			ΠΑΦΟΣ			ΣΥΝΟΛΟ ΑΣΤΙΚΩΝ		
	Μοναδιαίο Κόστος	Μοναδιαίο Έσοδο	Ανάκτηση Κόστους	Μοναδιαίο Κόστος	Μοναδιαίο Έσοδο	Ανάκτηση Κόστους	Μοναδιαίο Κόστος	Μοναδιαίο Έσοδο	Ανάκτηση Κόστους	Μοναδιαίο Κόστος	Μοναδιαίο Έσοδο	Ανάκτηση Κόστους	Μοναδιαίο Κόστος	Μοναδιαίο Έσοδο	Ανάκτηση Κόστους	Μοναδιαίο Κόστος	Μοναδιαίο Έσοδο	Ανάκτηση Κόστους	Μοναδιαίο Κόστος	Μοναδιαίο Έσοδο	Ανάκτηση Κόστους
	(€/m ³)	(€/m ³)	(€/m ³)	(€/m ³)	(€/m ³)	(€/m ³)	(€/m ³)	(€/m ³)	(€/m ³)	(€/m ³)	(€/m ³)	(€/m ³)	(€/m ³)	(€/m ³)	(€/m ³)	(€/m ³)	(€/m ³)	(€/m ³)	(€/m ³)	(€/m ³)	(€/m ³)
2008	70,89	80,67	114%	2,34	4,65	199%	1,95	3,18	163%	2,38	2,03	85%	2,93	2,48	85%	2,56	2,94	115%	3,40	4,48	132%
2009	16,46	30,15	183%	1,91	4,01	210%	2,00	3,45	173%	2,21	1,92	87%	2,63	2,56	97%	2,45	2,96	121%	2,73	4,33	159%
2010	7,86	13,60	173%	1,65	3,51	212%	1,74	3,38	195%	1,94	1,98	102%	2,11	2,36	112%	2,48	2,88	116%	2,43	4,04	166%
2011	5,83	7,00	120%	1,97	3,93	199%	1,88	3,40	181%	1,97	1,83	93%	2,12	2,51	118%	2,89	3,47	120%	2,66	3,84	144%
2012	4,39	6,17	141%	1,83	4,09	224%	1,98	3,49	177%	2,09	2,15	103%	2,22	3,17	143%	2,42	2,42	100%	2,45	3,69	151%
2013	3,82	6,09	160%	1,89	4,42	234%	1,89	3,36	178%	1,51	2,03	134%	1,83	2,91	159%	2,63	3,24	123%	2,32	3,83	165%
M.O. 2008-2013	6,72	9,71	144%	1,91	4,07	213%	1,90	3,38	178%	2,00	1,99	100%	2,27	2,68	118%	2,56	2,94	115%	2,61	3,99	152%

ΠΙΝΑΚΑΣ 27. ΟΓΚΟΣ ΠΑΡΑΓΩΜΕΝΟΥ ΑΝΑΚΥΚΛΩΜΕΝΟΥ ΝΕΡΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΧΩΡΑΣ 2008-2013			
	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΑΣΤΙΚΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ
	(m ³)	(m ³)	(m ³)
2008	12.916.545	12.292.395	624.150
2009	13.404.037	12.597.387	806.650
2010	15.774.403	14.967.753	806.650
2011	17.097.627	16.290.977	806.650
2012	20.844.293	20.037.643	806.650
2013	20.616.586	19.809.936	806.650
Μ.Ο. 2008-2013	16.775.582	15.999.349	776.233

Ανάκτηση Κόστους υπηρεσίας Ανακυκλωμένου Νερού

Πηγή: ΤΑΥ

ΠΙΝΑΚΑΣ 28. ΟΓΚΟΣ ΠΑΡΑΓΩΜΕΝΟΥ ΑΝΑΚΥΚΛΩΜΕΝΟΥ ΝΕΡΟΥ ΑΣΤΙΚΩΝ ΣΑ							
ΕΤΟΣ	ΛΕΥΚΩΣΙΑ	ΛΑΡΝΑΚΑ	ΛΕΜΕΣΟΣ	ΑΓ ΝΑΠΑ	ΠΑΡΑΛΙΜΝΙ	ΠΑΦΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΑΣΤΙΚΩΝ
	(m ³)	(m ³)	(m ³)	(m ³)	(m ³)	(m ³)	(m ³)
2008	295.376	1.840.117	5.490.179	966.609	1.320.053	2.380.061	12.292.395
2009	573.357	1.774.498	5.820.010	972.389	1.131.951	2.325.182	12.597.387
2010	1.475.396	2.021.626	6.635.360	1.056.714	1.318.110	2.460.547	14.967.753
2011	2.676.341	2.198.119	6.667.050	1.011.401	1.444.503	2.293.563	16.290.977
2012	3.389.033	2.583.455	7.474.700	1.002.011	1.678.491	3.909.953	20.037.643
2013	3.648.327	2.741.304	7.327.840	1.047.431	1.838.393	3.206.641	19.809.936
M.O. 2008-2013	2.009.638	2.193.187	6.569.190	1.009.426	1.455.250	2.762.658	15.999.349

Πηγή: ΤΑΥ

Ενδιάμεση Έκθεση Αρ.1 με τίτλο «Έλεγχος / Συμπλήρωση κενών των δεδομένων του άρθρου 5 της ΟΠΥ» - Οικονομική ανάλυση των χρήσεων ύδατος

ΠΙΝΑΚΑΣ 29. ΟΓΚΟΣ ΠΑΡΑΓΩΜΕΝΟΥ ΑΝΑΚΥΚΛΩΜΕΝΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΤΑΘΜΩΝ 2008-2013								
ΕΤΟΣ	ΛΥΘΡΟΔΟΝΤΑΣ	ΚΑΚΟΠΕΤΡΙΑ	ΚΥΠΕΡΟΥΝΤΑ	ΠΛΑΤΡΕΣ	ΑΓΡΟΣ	ΠΕΛΕΝΔΡΙ	ΛΕΙΒΑΔΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ
	(m ³)	(m ³)	(m ³)	(m ³)	(m ³)	(m ³)	(m ³)	(m ³)
2008	0	0	109.500	109.500	164.250	131.400	109.500	624.150
2009	182.500	0	109.500	109.500	164.250	131.400	109.500	806.650
2010	182.500	0	109.500	109.500	164.250	131.400	109.500	806.650
2011	182.500	0	109.500	109.500	164.250	131.400	109.500	806.650
2012	182.500	0	109.500	109.500	164.250	131.400	109.500	806.650
2013	182.500	0	109.500	109.500	164.250	131.400	109.500	806.650
Μ.Ο. 2008-2013	182.500	0	109.500	109.500	164.250	131.400	109.500	776.233

Πηγή: ΤΑΥ

ΠΙΝΑΚΑΣ 30. ΣΥΝΟΛΟ ΑΝΑΚΥΚΛΩΜΕΝΟΥ ΝΕΡΟΥ ΓΙΑ ΑΡΔΕΥΣΗ ΑΣΤΙΚΩΝ ΣΑ (m ³)							
ΕΤΟΣ	ΛΕΥΚΩΣΙΑ	ΛΑΡΝΑΚΑ	ΛΕΜΕΣΟΣ	ΑΓ ΝΑΠΑ	ΠΑΡΑΛΙΜΝΙ	ΠΑΦΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΑΣΤΙΚΩΝ
2008	295.376	1.840.117	5.381.924	966.609	1.320.053	2.380.061	12.184.140
2009	573.357	1.216.172	4.900.670	972.389	1.131.951	2.325.182	11.119.721
2010	1.012.497	1.733.779	5.723.770	1.056.714	1.318.110	2.460.547	13.305.417
2011	2.154.275	1.815.369	5.351.560	1.011.401	1.444.503	2.293.563	14.070.671
2012	2.716.797	1.921.655	4.504.190	1.002.011	1.678.491	3.909.953	15.733.097
2013	3.060.709	2.209.704	5.514.455	1.047.431	1.838.393	3.206.641	16.877.333
Μ.Ο. 2008-2013	1.635.502	1.789.466	5.229.428	1.009.426	1.455.250	2.762.658	13.881.730

Πηγή ΤΑΥ

ΤΑΥ 10/2014

Ενδιάμεση Έκθεση Αρ.1 με τίτλο «Έλεγχος / Συμπλήρωση κενών των δεδομένων του άρθρου 5 της ΟΠΥ» - Οικονομική ανάλυση των χρήσεων ύδατος

ΠΙΝΑΚΑΣ 31. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΑΝΑΚΥΚΛΩΜΕΝΟΥ ΝΕΡΟΥ ΑΣΤΙΚΩΝ ΣΑ							
ΕΤΟΣ	ΛΕΥΚΩΣΙΑ	ΛΑΡΝΑΚΑ	ΛΕΜΕΣΟΣ	ΑΓ ΝΑΠΑ	ΠΑΡΑΛΙΜΝΙ	ΠΑΦΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΑΣΤΙΚΩΝ
	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)
2008	751.181	340.854	733.820	267.728	335.066	477.776	2.906.426
2009	1.149.668	581.254	955.156	411.623	486.128	742.955	4.326.784
2010	2.821.857	741.020	689.068	426.822	542.049	852.915	6.073.732
2011	3.324.602	896.689	989.367	418.154	553.116	1.023.916	7.205.844
2012	3.945.231	1.082.923	1.098.781	401.402	565.395	1.462.603	8.556.335
2013	3.349.040	1.259.250	1.091.774	253.635	359.982	1.193.155	7.506.836
M.O. 2008-2013	2.556.930	816.998	926.328	363.227	473.623	958.887	6.095.993

ΠΙΝΑΚΑΣ 32. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΑΝΑΚΥΚΛΩΜΕΝΟΥ ΝΕΡΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΤΑΘΜΩΝ 2008-2013								
ΕΤΟΣ	ΛΥΘΡΟΔΟΝΤΑΣ	ΚΑΚΟΠΕΤΡΙΑ	ΚΥΠΕΡΟΥΝΤΑ	ΠΛΑΤΡΕΣ	ΑΓΡΟΣ	ΠΕΛΕΝΔΡΙ	ΛΕΙΒΑΔΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ
	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)
2008	0	0	8.762	6.594	9.229	6.783	0	31.368
2009	13.384	0	8.788	6.614	9.257	6.804	0	44.847
2010	13.714	0	9.005	6.776	9.484	6.971	0	45.950
2011	14.182	0	9.312	7.007	9.808	7.209	0	47.518
2012	14.530	0	9.541	7.180	10.049	7.386	0	48.686
2013	14.472	0	9.503	7.151	10.009	7.357	0	48.492
M.O. 2008-2013	14.056	0	9.152	6.887	9.639	7.085	0	44.477

Ενδιάμεση Έκθεση Αρ.1 με τίτλο «Έλεγχος / Συμπλήρωση κενών των δεδομένων του άρθρου 5 της ΟΠΥ» - Οικονομική ανάλυση των χρήσεων ύδατος

ΠΙΝΑΚΑΣ 33. ΜΟΝΑΔΙΑΙΟ ΚΟΣΤΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΑΝΑΚΥΚΛΩΜΕΝΟΥ ΝΕΡΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΤΑΘΜΩΝ 2008-2013																									
Μ.Ο. 2008-2013	Ετος	ΛΥΘΟΡΟΝΤΑΣ			ΚΑΚΟΠΕΤΡΙΑ			ΚΥΠΕΡΟΥΝΤΑ			ΠΛΑΤΡΕΣ			ΑΓΡΟΣ			ΠΕΛΕΝΔΡΙ			ΛΕΙΒΑΔΙΑ			ΣΥΝΟΛΟ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ		
		Ετήσιο Κόστος Λειτουργίας	Όγκος Ανακυκλωμένου Νερού	Μοναδιαίο Λειτουργίας	Ετήσιο Κόστος Λειτουργίας	Όγκος Ανακυκλωμένου Νερού	Μοναδιαίο Λειτουργίας	Ετήσιο Κόστος Λειτουργίας	Όγκος Ανακυκλωμένου Νερού	Μοναδιαίο Λειτουργίας	Ετήσιο Κόστος Λειτουργίας	Όγκος Ανακυκλωμένου Νερού	Μοναδιαίο Λειτουργίας	Ετήσιο Κόστος Λειτουργίας	Όγκος Ανακυκλωμένου Νερού	Μοναδιαίο Λειτουργίας	Ετήσιο Κόστος Λειτουργίας	Όγκος Ανακυκλωμένου Νερού	Μοναδιαίο Λειτουργίας	Ετήσιο Κόστος Λειτουργίας	Όγκος Ανακυκλωμένου Νερού	Μοναδιαίο Λειτουργίας			
14.056	0	13.384	0	13.714	13.384	0	13.714	13.384	0	13.714	13.384	0	13.714	13.384	0	13.714	13.384	0	13.714	13.384	0	13.714	13.384	0	
182.500	182.500	182.500	182.500	182.500	182.500	182.500	182.500	182.500	182.500	182.500	182.500	182.500	182.500	182.500	182.500	182.500	182.500	182.500	182.500	182.500	182.500	182.500	182.500	182.500	
0,077	0,079	0,073	0,000	0,075	0,078	0,000	0,075	0,078	0,000	0,075	0,078	0,000	0,075	0,078	0,000	0,075	0,078	0,000	0,075	0,078	0,000	0,075	0,078	0,000	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
52.560	52.560	52.560	52.560	52.560	52.560	52.560	52.560	52.560	52.560	52.560	52.560	52.560	52.560	52.560	52.560	52.560	52.560	52.560	52.560	52.560	52.560	52.560	52.560	52.560	
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
9.152	9.503	8.788	8.762	9.005	9.312	109.500	9.005	9.312	109.500	9.005	9.312	109.500	9.005	9.312	109.500	9.005	9.312	109.500	9.005	9.312	109.500	9.005	9.312	109.500	
109.500	109.500	109.500	109.500	109.500	109.500	109.500	109.500	109.500	109.500	109.500	109.500	109.500	109.500	109.500	109.500	109.500	109.500	109.500	109.500	109.500	109.500	109.500	109.500	109.500	
0,084	0,087	0,080	0,080	0,082	0,085	0,096	0,082	0,085	0,096	0,082	0,085	0,096	0,082	0,085	0,096	0,082	0,085	0,096	0,082	0,085	0,096	0,082	0,085	0,096	
6.887	7.151	6.614	6.594	6.776	7.007	73.000	6.776	7.007	73.000	6.776	7.007	73.000	6.776	7.007	73.000	6.776	7.007	73.000	6.776	7.007	73.000	6.776	7.007	73.000	
73.000	73.000	73.000	73.000	73.000	73.000	73.000	73.000	73.000	73.000	73.000	73.000	73.000	73.000	73.000	73.000	73.000	73.000	73.000	73.000	73.000	73.000	73.000	73.000	73.000	
0,094	0,098	0,090	0,090	0,093	0,096	0,099	0,093	0,096	0,099	0,093	0,096	0,099	0,093	0,096	0,099	0,093	0,096	0,099	0,093	0,096	0,099	0,093	0,096	0,099	
9.639	10.009	9.257	9.229	9.484	9.808	91.250	9.484	9.808	91.250	9.484	9.808	91.250	9.484	9.808	91.250	9.484	9.808	91.250	9.484	9.808	91.250	9.484	9.808	91.250	
91.250	91.250	91.250	91.250	91.250	91.250	91.250	91.250	91.250	91.250	91.250	91.250	91.250	91.250	91.250	91.250	91.250	91.250	91.250	91.250	91.250	91.250	91.250	91.250	91.250	
0,106	0,110	0,101	0,101	0,104	0,107	0,109	0,104	0,107	0,109	0,104	0,107	0,109	0,104	0,107	0,109	0,104	0,107	0,109	0,104	0,107	0,109	0,104	0,107	0,109	
7.085	7.357	6.804	6.783	6.971	7.209	131.400	6.971	7.209	131.400	6.971	7.209	131.400	6.971	7.209	131.400	6.971	7.209	131.400	6.971	7.209	131.400	6.971	7.209	131.400	
131.400	131.400	131.400	131.400	131.400	131.400	131.400	131.400	131.400	131.400	131.400	131.400	131.400	131.400	131.400	131.400	131.400	131.400	131.400	131.400	131.400	131.400	131.400	131.400	131.400	
0,054	0,056	0,052	0,052	0,053	0,055	0,056	0,053	0,055	0,056	0,053	0,055	0,056	0,053	0,055	0,056	0,053	0,055	0,056	0,053	0,055	0,056	0,053	0,055	0,056	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
109.500	109.500	109.500	109.500	109.500	109.500	109.500	109.500	109.500	109.500	109.500	109.500	109.500	109.500	109.500	109.500	109.500	109.500	109.500	109.500	109.500	109.500	109.500	109.500	109.500	
0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
44.477	48.492	44.847	31.368	45.950	47.518	806.650	45.950	47.518	806.650	45.950	47.518	806.650	45.950	47.518	806.650	45.950	47.518	806.650	45.950	47.518	806.650	45.950	47.518	806.650	
776.233	806.650	806.650	624.150	806.650	806.650	806.650	806.650	806.650	806.650	806.650	806.650	806.650	806.650	806.650	806.650	806.650	806.650	806.650	806.650	806.650	806.650	806.650	806.650	806.650	
0,057	0,060	0,039	0,050	0,057	0,059	0,060	0,057	0,059	0,060	0,057	0,059	0,060	0,057	0,059	0,060	0,057	0,059	0,060	0,057	0,059	0,060	0,057	0,059	0,060	

ΤΑΥ 10/2014

Ενδιάμεση Έκθεση Αρ.1 με τίτλο «Έλεγχος / Συμπλήρωση κενών των δεδομένων του άρθρου 5 της ΟΠΥ» - Οικονομική ανάλυση των χρήσεων ύδατος

ΠΙΝΑΚΑΣ 34. ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΩΛΗΣΗ ΑΝΑΚΥΚΛΩΜΕΝΟΥ ΝΕΡΟΥ ΑΣΤΙΚΩΝ ΣΑ							
ΕΤΟΣ	ΛΕΥΚΩΣΙΑ	ΛΑΡΝΑΚΑ	ΛΕΜΕΣΟΣ	ΑΓ ΝΑΠΑ	ΠΑΡΑΛΙΜΝΙ	ΠΑΦΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΑΣΤΙΚΩΝ
	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)
2008	27.470	171.131	478.030	89.895	122.765	152.841	1.042.132
2009	53.322	113.104	420.174	90.432	105.271	149.548	931.852
2010	94.162	161.241	510.262	98.274	122.584	157.670	1.144.195
2011	200.348	168.829	466.893	94.060	134.339	147.651	1.212.120
2012	252.662	178.714	412.493	93.187	156.100	244.635	1.337.791
2013	284.646	205.502	510.449	97.411	170.971	202.436	1.471.415
Μ.Ο. 2008-2013	152.102	166.420	466.384	93.877	135.338	175.797	1.189.917

**ΛΔΚ Σύμβουλοι Τεχνικών και Αναπτυξιακών Έργων Α.Ε. & ECOS Μελετητική Α.Ε.
Κοινοπραξία**

Σπαθαρικού 5, Μέσα Γειτονιά, 4004, Λεμεσός, Κύπρος